

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Οχι σε πολιτικές του παρελθόντος

Ο πιο σημαντικός κίνδυνος για την οικονομία είναι η επιστροφή σε αναποτελεσματικές πολιτικές του παρελθόντος και η δικοπή μεταρρυθμιστικών προσπαθειών, προειδοποίησε ο δι-οικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας. Κάλεσε τα κόμματα να επιδείξουν «σύνεση και υπευθυνότητα» και να στηρίξουν «τους εθνικούς οικονομικούς στόχους». **Σελ. 14**

ANAT ANTMATI

Αφερέγγυες κάποιες τράπεζες

Δεν υπάρχουν περιθώρια εφησυχασμού απέναντι στην τραπε-ζική κρίση, ισχυρίζεται η Ανάτ Αντμάτι. Η βετεράνος καθηγήτρια Χρηματοοικονομικών στο Stanford τονίζει: «Αυτό που συμβαίνει στις ΗΠΑ και σε κάποιο βαθμό στην Ευρώπη είναι ότι κυβερνή-σεις και κεντρικές τράπεζες κρατούν ζωντανά τραπεζικά ιδρύ-ματα που έχουν πτωχεύσει ή θα πτωχεύσουν». **Σελ. 11**

ΑΠΟ ΤΗ FED

Κινήσεις για αποφυγή ύφεσης στις ΗΠΑ

Η **Federal Reserve** ενδέχεται να αναστρέψει την περιοριστική νομισματική πολιτική και να αναγκαστεί να μειώσει τα επιτόκια για να στηρίξει την οικονομία των ΗΠΑ. Αιτία, η διαφαινόμενη ύ-φεση που προκύπτει κυρίως από τις αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου που αρχίζουν να προδίδουν την ανη-συχία των επενδυτών για το εγγύς μέλλον. **Σελ. 13**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

ΕΛΛΑΔΑ

Φουρτούνες σε νησιά από την κρουαζιέρα

Καθώς πλησιάζει η καλοκαιρινή σε-ζόν και τα κρουαζιερόπλοια έχουν ή-δη αρχίσει να φθάνουν μαζικά στα ελληνικά νερά, πληθαίνουν οι φωνές των ειδικών που μιλούν για δυσανά-λογα υψηλές, σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, στην κοινωνία, στην αισθητική, στις υποδομές και στους προορισμούς σε σχέση με τα έσοδα που αφήνουν. **Σελ. 18**

ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ

Στα 23 τρισ. δολ. το χρέος της Κίνας

Σε ανησυχιακά επίπεδα για επεν-δυτές και αρμόδιους αξιωματού-χους ανέρχεται το χρέος της Κίνας όταν συμπεριληφθούν στον υπολο-γισμό του ο δανεισμός τοπικών και περιφερειακών αρχών. Σύμφωνα με την Goldman Sachs, το συνολικό χρέος της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο ανέρχεται σε 23 τρισ. δολ., ποσό που αντιστοιχεί στο 126% του κινεζικού ΑΕΠ. **Σελ. 11**

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ζητούν υπαλλήλους άνω των 55 χρονών

Η κοινή λογική λέει ότι οι νέοι και ακ-μαίοι εργαζόμενοι είναι οι πολλά υπο-σκόμιοι για τις επιχειρήσεις και το πλέον δυναμικό στοιχείο τους. Όμως αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγ-ματικότητα των αμερικανικών επιχεί-ρησεων, που προτιμούν άτομα άνω των 55 ετών θεωρώντας τους σκλη-ρότερα εργαζόμενους και πιο αφο-σιωμένους στη δουλειά τους. **Σελ. 9**

5 291296 000378

Το πετρέλαιο βάζει φωτιά στις σχέσεις ΗΠΑ - ΟΠΕΚ

Ανησυχιακές διαστάσεις προσλαμβάνει η κόντρα με-ταξύ ΗΠΑ και Σαουδικής Α-ραβίας για το πετρέλαιο. Η Ουάσιγκτον κατηγορεί τη Σαουδική Αραβία ότι στηρί-ζει τη Ρωσία στον πόλεμο με την Ουκρανία, ενώ η ενερ-γειακή κρίση προϋπήρχε. Έ-χει προηγηθεί μια παρσε-ταμένη διελκυστίνδα ανάμε-σα στην Ουάσιγκτον και το Ριάντ, που κωφεύει στο επί-μονο αίτημα της κυβέρνη-σης Μπάιντεν για αύξηση της παραγωγής του ΟΠΕΚ και φθινό πετρέλαιο. Η α-πόφαση του ΟΠΕΚ να μειώ-σει την παραγωγή κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα ο-δήγησε σε άνοδο των τιμών του «μαύρου χρυσού». Αν ε-παληθευθούν οι δυσοίωνες προβλέψεις για εκτόξευση της τιμής του πετρελαίου στα 100 δολάρια το βαρέλι, θα πληγούν περισσότερο ό-χι οι ΗΠΑ, που μπορεί να βρίσκονται στο στόχαστρο του ΟΠΕΚ, αλλά όσες χώρες εισάγουν πετρέλαιο. **Σελ. 10**

«Παγώνουν» επιτόκια οι ελληνικές τράπεζες

Η μεγάλη αύξηση του κό-στους αποπληρωμής των στεγαστικών δανείων μετά την εκτίναξη των επιτοκίων ανησυχεί τις ελληνικές τρά-πεζες, που επιχειρούν να προλάβουν νέα γενιά κόκκι-νων δανείων. Για τον λόγο αυτό προχωρούν σε «πάγω-μα» της δόσης των δανείων με κυμαινόμενα επιτόκια για όλα τα ενήμερα δάνεια και όσα έχουν ρυθμιστεί και ε-ξυπηρετούνται. **Σελ. 24**

Η ακρίβεια κτύπησε και το Πασχαλινό τραπέζι

Ακριβότερο της τελευταίας πενταετίας φαίνεται ότι θα είναι το φετινό Πασχαλινό τραπέζι. Αυτό τουλάχιστον καταδεικνύουν τα πρώτα στοιχεία από το πασχαλινό Παρατηρητήριο Τιμών, τα οποία συγκέντρωσε η «Κ» λίγο πριν από την επίσημη δημοσίευσή του από την Υπηρεσία Προστασίας Κα-ταναλωτή. Καταγράφονται αυξήσεις σε προϊόντα που παρουσιάζουν υψηλή ζήτηση το Πάσχα. Γύρω στο 25% πιο πάνω η τιμή για το αρνάκι, +15% στο βοδινό - πιο οικονομικά εναλλακτική η χοιρινή σούβλα. Εκτοξεύθηκε η τιμή στα αβγά, που είναι αυξημένη κατά 39% σε σχέση με το περσινό Πά-σχα. Αυξήσεις παρατηρούνται και στα υπόλοιπα τρόφιμα και προϊόντα που περιλαμβάνονται στο καλάθι του νοικοκυριού. **Σελ. 4**

Καμπανάκι της ΕΚΤ για τις τράπεζες της Κύπρου

Οι τρεις ανησυχίες από τους Ευρωπαίους επόπτες - AML, χορήγηση δανείων, νόμοι

Παρά την πρόοδο που έχουν επιδείξει οι κυπριακές τράπεζες, οι Ευρωπαίοι επόπτες διατηρούν κάποιες επιφυλά-ξεις και τις συνοψίζουν σε τρεις άξονες. Σύμφωνα με απόψεις που μεταφέ-ρθηκαν από υψηλά ιστάμενα πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) σε συναντήσεις που είχαν με αξιωματούχους των κυπριακών τραπε-ζών, οι κυπριακές τράπεζες θα πρέπει πρώτον να εφαρμόζουν πιστά τους κανόνες του ξεπλύματος μαύρου χρή-ματος (AML), δεύτερον να διατηρήσουν την αυστηρή πρακτική κριτηρίων για χορήγηση νέων δανείων και τρίτον, να γίνει σταθερό το νομικό σύστημα και οι νόμοι που ψηφίζονται να μην αλλάζουν ανά τακτά χρονικά διαστή-ματα. Το τρίτο σημείο, δε, είναι και το «διαχρονικό» πρόβλημα της Κύπρου, που επιπρεάζει και τη λειτουργία των κυπριακών τραπεζών. **Σελ. 3**

Ενώπιον του υπουργικού το e-kalathi καταναλωτών

Κατατίθεται σήμερα το νομοσχέδιο και θα οδηγηθεί στη Βουλή

Στο υπουργικό συμβούλιο κατατίθεται σήμερα το νομοσχέδιο για την εφαρ-μογή ψηφιακού εργαλείου το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα ενημέρωσης για τις λιανικές τιμές των προϊόντων και σύγκρισής αυτών, σε καθημερινή

βάση. Το νέο εργαλείο θα φέρει τελικά το όνομα Ηλεκτρονικό Καλάθι/ e-kalathi (και όχι καλάθι του νοικοκυ-ριού) και θα δίνει τη δυνατότητα στον καταναλωτή να συγκρίνει τιμές και να κάνει τις αγορές του. **Σελ. 5**

Ανάπτυξη 2,5% αναμένει το ΔΝΤ για την Κύπρο

Το 2023 η Κύπρος αναμένεται να έχει ρυθμό ανάπτυξης 2,5%, ενώ για το 2024, 2,8% σύμφωνα με το ΔΝΤ. Για τον πληθω-ρισμό εκτιμά ότι θα μειωθεί στο 3,9% το 2023 και το 2024 θα πέσει στο 2,5%. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ισορροπία τρόμου

Τα στελέχη της ΕΚΤ πιστεύουν ότι μπορούν να συνεχίσουν την επιθε-τική πολιτική της αύξησης των επι-τοκίων για αντιμετώπιση του πλη-θωρισμού χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η υγεία της οικονομίας στο σύνολό της. Ολοένα και περισσότεροι οικο-νομολόγοι, όμως, απορρίπτουν αυτήν την παραδοχή και προειδοποιούν για σημαντικές προκλήσεις που βρι-σκονται ενώπιόν μας αν συνεχιστεί η συγκεκριμένη νομισματική πολι-τική. Οι τράπεζες σε αυτήν την συ-γκυρία χρειάζονται χρόνο για να «κω-νέψουν» τις αλλαγές στα επιτόκια και άρα μια σχολή σκέψης εντός της ΕΚΤ προκρίνει το σενάριο για παύση αυξήσεων ακόμη και αν τα στοιχεία συνηγορούν προς την αντίθετη κα-τεύθυνση.

Η άνοδος των επιτοκίων, όπως πολλές φορές έχει λεχθεί, στόχο έχει να ενθαρρύνει την αποταμίευση εις βάρος της κατανάλωσης έτσι ώστε να προκύψει μείωση στη ζήτηση, που θα επιτρέψει στον πληθωρισμό να τεθεί υπό έλεγχο. Επιπλέον, με την αύξηση των επιτοκίων επιδιώ-κεται να μην είναι ευνοϊκές οι συν-θήκες δανεισμού έτσι ώστε να μην προκύπτει αυξημένη δυνατότητα κατανάλωσης στην οικονομία. Μέχρι στιγμής, η ΕΚΤ έχει προχωρήσει σε έξι διαδοχικές αυξήσεις των βασικών επιτοκίων ανεβάζοντας το επιτόκιο καταθέσεων από το -0,5% στο 3%. Να υπενθυμίσουμε ότι το συγκεκρι-μένο επιτόκιο βρισκόταν σε μηδενικό ή αρνητικό επίπεδο από τον Ιούλιο του 2012 και για μια δεκαετία, πριν

ξεκινήσουν οι αυξήσεις τον Ιούλιο του 2022.

Οι συνεχείς αυξήσεις των επιτο-κίων μειώνουν την αξία των τίτλων σταθερού εισοδήματος που συνήθως αποτελούν μεγάλο μέρος των επεν-δύσεων των τραπεζών κατά τη δια-χείριση της ρευστότητας που διατη-ρούν. Κάπως έτσι ξεκίνησε και η πε-ριθήτεια της Silicon Valley Bank στις ΗΠΑ, μιας μικρομεσαίας τράπεζας που όμως υπήρξε η αιτία για να ξυ-πνήσει ο εφιάλτης των τραπεζικών κρίσεων. Η αναστάτωση που προ-κλήθηκε είχε ως όψια το ελβετικό μεγαθήριο που ακούει στο όνομα Credit Suisse για λόγους που καμία σχέση δεν είχαν με τα επιτόκια και την αξία των ομολόγων.

Η τραπεζική αναταραχή δεν στά-

θηκε όμως ικανή για να αποτρέψει την αύξηση των επιτοκίων η οποία συνεχίστηκε και τον περασμένο μήνα με την ΕΚΤ να στέλνει το μήνυμα ότι η περιοριστική νομισματική πο-λιτική θα συνεχιστεί μέχρις ότου ο πληθωρισμός προσεγγίσει τον κε-ντρικό στόχο του 2%. Έστειλε, με άλλα λόγια, το μήνυμα ότι τα δύο ζη-τήματα δεν συνδέονται και ότι τα εργαλεία για αντιμετώπισή τους είναι διαφορετικά και άρα τίποτα δεν αλ-λάζει για όσο καιρό τα στοιχεία του πληθωρισμού δικαιολογούν αυξήσεις στα επιτόκια. Εδώ ακριβώς έγκειται και η διαφωνία μεταξύ της νομισμα-τικής αρχής και των ανεξάρτητων οικονομολόγων.

Η ρητορική αυτή φέρνει στη μνή-μη αυτό που αποκαλείται ως η αρχή

του διαχωρισμού των θεμάτων που είχε επικρατήσει το 2008 και το 2011. Εκείνη την περίοδο η κρίση των τρα-πεζών και στη συνέχεια των κρατικών ομολόγων ερμηνεύθηκε ως μια καλή περίοδος για να χρησιμοποιηθεί η νομισματική πολιτική για να τονωθεί η αγορά. Είχαμε τότε τη μείωση των επιτοκίων από το 3,25% στο 0,25% σε λιγότερο από ένα χρόνο. Όμως η βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας δεν βοήθησαν να σταθεροποιηθούν οι αγορές και η κρίση προχώρησε πλήττοντας τα κρατικά χρεόγραφα με τις γνωστές συνέπειες.

Σήμερα η ΕΚΤ «παλεύει» δύο α-ντικρουόμενους στόχους. Χρηματο-οικονομική σταθερότητα και σταθε-ρότητα των τιμών βρίσκονται σε μια ισορροπία τρόμου.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Να μοιραστούμεν την ομορφκιάν της τέχνης

Σε μίαν εποχή που η πληροφορία εν υπερβολική τζιαι η ενημέρωση χάνεται μέσα στα περιορισμένα μέσα προβολής της δημιουργείται η ανάγκη να αλλάξουμε την συνθήκη μας τζιαι να περάσουμε που το ατομικό στο συλλογικό.

Το συγκεκριμένο κείμενο αναφέρεται κυρίως στον τομέα των τεχνών, της δημιουργίας των ανθρώπων. Γνωρίζουμε καλά ότι μέχρι και πρότινος, η καλλιτεχνική δημιουργία, έκρυφεν μέσα της έναν ατομικισμό, καθότι παλεύεις κά-

με την μεγαλύτερη εικόνα του πολιτισμού στον τόπο μας, δημιουργείται ένα σοβαρό πρόβλημα που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε.

Τα μέσα προβολής τζιαι η κουλτούρα πολιτισμού δεν είναι στα ίδια επίπεδα με τα επίπεδα της τέχνης που παράγεται. Σε τούτο έρκεται το βάρος τζιαι η ευθύνη στους καλλιτέχνες να μπορέσουμε να εκπαιδευόμαστε το κοινό για να ενδιαφέρεται ακόμα παραπάνω ή τουλάχιστον να γνωρίζει τις επιλογές του. Πιο συγκεκριμένα, οι ακόλουθοι των τεχνών είναι ατομικοί κύκλοι στες πλείστες περιπτώσεις τζιαι άρα δεν γνωρίζουν ή δεν ενημερώνονται για άλλες παρουσιάσεις, παραστάσεις, εκθέσεις κ.τ.λ. Ή σε ακόμα πιο ακραίες περιπτώσεις έχουμε την ίδια μέρα πολλές πρεμιέρες, παρουσιάσεις βιβλίων και εγκαίνιων εκθέσεων, απόδειξη για την ανάγκη οργάνωσης.

Ποια είναι η πρόταση δηλαδή, σαν καλλιτέχνες ή ακόμα και σαν κοινό, να αρχίσουμε να μοιραζόμαστε την ομορφιά της τέχνης όλων των καλλιτεχνών γυρό μας. Να χτίσουμε τζιέινο που έχουμε περισσότερη ανάγκη, την κουλτούρα για πολιτισμό. Αν ο καθένας μας προτείνει έστω και από ένα συμβάν σε κάποιο του κύκλου μας, τότε θα δούμε πόσον εύκολα αλλάσει το σκηνικό. Αν ο καθένας δημοσιεύσει μίαν πρόταση για την τέχνη κάποιου άλλου, σιγά σιγά η αλληλεγγύη μας θα φέρει κύκλο τους ανθρώπους να ζητούν παραπάνω. Γιατί στον ένα οι δέκα κάμνουν διαφορά, τζιαι στους δέκα οι εκατό ακόμα παραπάνω. Η τέχνη είμαστε πολλοί, τζιαι ο κόσμος τούτου του τόπου για να πάει προς τα μπροστά τζιαι να ζητήσει μίαν πιο όμορφη ζωή, χρειάζεται πρώτα να την φτιαστεί. Εμείς είμαστε η φωνή στα όσους ανθρώπους, τζιαι εν η ώρα να μοιραστούμεν την ομορφιά της τέχνης μας.

Μέσα στην περίοδο της πανδημίας αρκετοί εβρεθήκαμε αντιμέτωποι με τούτο που ονομάζουμε επιβίωση τζιαι έγιναν αρκετές προσπάθειες για οργάνωση αρκετών ομάδων καλλιτεχνών, κάτι που σίγουρα εβοήθησεν στην ενίσχυση του πολιτισμού. Επιπλέον όμως στους, σχετικά, κανονικούς ρυθμούς, επιστρέψαμε ξανά σε μίαν απομόνωση στην τέχνη μας τζιαι την δημιουργία μας ο καθένας. Λογικό, αν η ανάλυση εν συγκεκριμένη, όμως αν δού-

Ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου είναι συγγραφέας - ποιητής.

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου ανοίγεται σε διαφορετικά κοινά, σε ανθρώπους που έχουν μια διαφορετική αίσθηση της πατρίδας και του τόπου, που οι θύμους τους είναι νοσταλγικές και αυτό το κοινό δεν είναι άλλο από τους απόδημους, που πριν από πολλές δεκαετίες έφυγαν από την Κύπρο αναζητώντας ευκαιρίες, μίαν άλλη ζωή. Ο ΘΟΚ λοιπόν φεύγει σε περιοδεία στην Αυστραλία τον Μάιο, με την παραγωγή της σκηνής Εκτός Έδρας του «Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες», των Αλέκου Σακελλάρου και Χρήστου Γιαννακόπουλου, που ανέβηκε το καλοκαίρι του 2022, σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου. Ο ΘΟΚ θα ταξιδέψει σε τρεις μεγάλες πόλεις της Αυστραλίας, στο Μπρισμπεϊν, την Αδελαΐδα και τη Μελβούρνη. Το εγχείρημα σίγουρα δεν ήταν εύκολο, και όπως αναφέρει και ο Οργανισμός στο δελτίο τύπου που εξέδωσε «πολύτιμη και εξαιρετικά συγκινητική είναι η προπαρασκευαστική συνεργασία του ΘΟΚ με τις κατά τόπους κοινότητες των Κυπρίων, οι οποίοι αναμένουν με ιδιαίτερη αγωνία να υποδεχθούν την αποστολή στους τρεις σταθμούς της περιοδείας και να συμπράξουν με τον ΘΟΚ για την επιτυχία των παραστάσεων».

Η πρόεδρος του Δ.Σ. του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου κα Αντιγόνη Παπαφιλίππου, μιλώντας στο «Σημειωματάριο», είπε πως ο ΘΟΚ τον προσέχ η Μάιο θα πραγματοποιεί έναν από τους διαχρονικούς του στόχους για αποκέντρωση και διάδοση του πολιτισμού της χώρας και εκτός των συνόρων της Κύπρου «ώστε η φωνή του να ακουστεί δυνατά στους χιλιάδες αποδήμους μας». Ο Οργανισμός, όπως μας αναφέρει η κα Παπαφιλίππου είχε έναν επικοδομητικό κύκλο επαφών με τους αποδήμους του Ηνωμένου Βασιλείου, της Αμερικής και της Αυστραλίας, και αυτό το ταξίδι γνωριμίας του ΘΟΚ ξεκινάει από την πιο απομακρυσμένη γεωγραφικά αλλά και τόσο ταυτισμένη ψυχικά με την Κύπρο την κοινότητα της Αυστραλίας, επιθυμώντας να συστηθεί, αλλά και να καταθέσει το αποτύπωμα του σύγχρονου θεατρικού τοπίου της Κύπρου, «έτσι ο ΘΟΚ θα περιοδεύσει φέτος τον Μάιο στο Μπρισμπεϊν, την Αδελαΐδα και τη Μελβούρνη με την Εκτός Έδρας παραγωγή «Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες» των Αλέκου Σακελλάρου-Χρήστου Γιαννακόπουλου, σε σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου». Το εν λόγω έργο είμαστε βέβαιοι ότι θα «μιλήσει» μα και θα «αγγίξει» τόσο τις παλαιότερες όσο και τις νεότερες γενιές, αφενός λόγω της υψηλής ποιότητας της παραγωγής, αφετέρου γιατί περιέχει ωραία διδάγματα και μηνύματα συμφιλίωσης, τα οποία είναι τόσο καιρία στην εποχή μας, η κα Παπαφιλίππου τόνισε πως το εγχείρημα του ΘΟΚ αγκα-

«Εκτός βόρειου ημισφαιρίου. Θα βάλλουμε τα δυνάτα μας όπως κάνουμε κάθε βράδυ. Θα κερδίσουμε το χειροκρότημα για αυτό το "Κ" το τελευταίο από τα τρία στην αφίσσα. ΘΟΚ. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου» λέει ο σκηνοθέτης Παναγιώτης Λάρκος.

«Οι απόδημοί μας περιμένουν με αγωνία και γλυκαπαντοχή να υποδεχθούν την αποστολή του Οργανισμού, να τη στηρίξουν και να συμπράξουν μαζί μας για την επιτυχία της περιοδείας» είπε η πρόεδρος του Δ.Σ. Αντιγόνη Παπαφιλίππου.

λίστηκε με θέρημ και η ανταπόκριση των κατά τόπους κοινοτήτων των Κυπρίων στάθηκε ιδιαίτερα συγκινητική. «Στην προσπάθειά μας αυτή, η συμβολή του Ύπατου Αρμοστή της Κύπρου στην Αυστραλία, κ. Αντώνη Σαμουίτη, του συνεργάτη του κ. Σταύρου Νικολάου και των Προέδρων και μελών των τοπικών διοικητικών συμβουλίων υπήρξε καθοριστική. Οι απόδημοί μας περιμένουν με αγωνία και γλυκαπαντοχή να υποδεχθούν την αποστολή του Οργανισμού, να τη στηρίξουν και να συμπράξουν μαζί μας για την επιτυχία της περιοδείας» κατέληξε η κα Παπαφιλίππου.

Χαρούμενος για τη δουλειά μας
Ο σκηνοθέτης της παράστασης Πανα-

γιώτης Λάρκος είπε στο «Σημειωματάριο»: «Οι Μακρυκωσταίοι του ΘΟΚ στην άλλη άκρη του κόσμου. Η περιπλοκότητα του εγχειρήματος είναι ευθέως ανάλογη του τετραγώνου της απόστασης. Δεν θα συνέβαινε ποτέ χωρίς την αποφασιστικότητα της προέδρου του Δ.Σ., Αντιγόνης Παπαφιλίππου και χωρίς τον κόπο που καταθέτουν μήνες τώρα οι άνθρωποι του Οργανισμού για την προετοιμασία. Τι νιώθεις; με ρώτησε ο Κουρουπάκης πριν από δύο βδομάδες και κάπως έτσι έχασα το πρώτο deadline για παράδοση κειμένου από τότε που κάνω αυτή τη δουλειά. Γιατί νιώθω πολλά και δεν με χωράει το χαρτί» και η ερώτησή μου απαντήθηκε ως εξής από τον Λάρκο: «Περήφανος για την ομάδα μου. Χαρούμενος για τη δουλειά μας. Ευθύνη για τη σημαία που θα κουβαλήσουμε στην Αυστραλία. Γιατί με την πτήση δεν θα ταξιδέψει μια παράσταση. Στην πτήση θα ταξιδέψει η απόδειξη πως η Κύπρος θέλει και μπορεί. Λευκωσία, Αγ. Μαρίνα Ευλιάτου, Λεμεσός, Καπέδες, Μελβούρνη. Εκτός έδρας. Εκτός βόρειου ημισφαιρίου. Θα βάλλουμε τα δυνάτα μας όπως κάνουμε κάθε βράδυ. Θα κερδίσουμε το χειροκρότημα για αυτό το "Κ" το τελευταίο από τα τρία στην αφίσσα. ΘΟΚ. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου».

Η Στίλην διακινδυνεύει να ισχυριστεί πως η επιτυχία της παράστασης είναι εξασφαλισμένη, διότι ό,τι γίνεται με κόπο

και όραμα είναι ορισμένο να επιτύχει. Το ανθρώπινο δυναμικό του κυπριακού θεάτρου, χωρίς να έχουμε κανέναν ενδοιασμό γι' αυτή μας την τοποθέτηση, μπορεί να πετύχει πολλά, αρκεί να υπάρχει το όραμα και η πίστη.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΣ

ΜΠΡΙΣΜΠΕΪΝ The Greek Club, Τετάρτη 10 Μαΐου. Σε συνεργασία με την Κυπριακή Κοινότητα του Queensland.
ΑΔΕΛΑΪΔΑ Woodville Town Hall Theatre, Τετάρτη 17 Μαΐου. Σε συνεργασία με την Κυπριακή Κοινότητα Νοτίου Αυστραλίας.
ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ St. John's College, Κυριακή 21 Μαΐου. Σε συνεργασία με τις Κυπριακές Κοινότητες Μελβούρνης-Βικτώριας, Βορείων Προσέιων Μελβούρνης και Απόστολου Ανδρέα Sunshine.

Ταυτότητα παράστασης

Σκηνοθεσία-διδασκαλία: Παναγιώτης Λάρκος, σκηνικά-κοστούμια: Εδουάρδος Γεωργίου, Μουσική σύνθεση-διδασκαλίες: Δημήτρης Σπύρου, Χορογραφία-κίνηση: Άννη Χούρη, Βοηθός σκηνογράφος-ενδυματολόγος: Ελένη Ιωάννου, Σχεδιασμός φωτισμών: Γεώργιος Κουκουμάς, Παίζουσα: Βασιλική Βασιλάκη, Πέτρος Γιωρκάτζης, Μιχάλης Καζάκης, Ηλιάνα Κόκκουρα, Νόγια Τ. Καρακώστα, Μιχάλης Μουστάκας, Ονσίφορος Ονσίφορος, Βασίλης Χαρολάμπους, Άγγελος Χατζημικαήλ.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Φεστιβάλ Ποίησης Λάρνακας

Η Λάρνακα φιλοξενεί για ακόμη μία χρονιά το 2ο Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης από τις 20 έως τις 23 Απριλίου 2023. Το 2ο Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Λάρνακας θα διεξαχθεί σε τρεις πολιτιστικούς χώρους της πόλης, στο Δημοτικό Θέατρο «Γ. Λυκούργος», στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών και στον Πολυδύναμο Πολυχώρο Κοινωνικής Πρόνοιας και Απασχόλησης Δήμου Λάρνακας. Το Φεστιβάλ περιλαμβάνει: Απαγγελίες, συζητήσεις, συλλογικές δράσεις, χορογραφική ποίηση, μελοποιημένη ποίηση, ποιητικά αφιερώματα. Συμμετέχει το Φωνητικό Σύνολο του Δήμου Λάρνακας υπό τη διεύθυνση του Αντρέα Γερόλεμου. Συμμετέχουν, επίσης: Η Σχολή χορού ΜΑΜΒΟ και η Σχολή Ρωσικού μπαλέτου και Σύγχρονο Εύης Σουρή Ευθυμίου. Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ διοργανώνεται έκθεση έργων τέχνης του Μιχαήλ Ηλία με τίτλο «Ποιητές του φωτός». Στο Φεστιβάλ συμμετέχουν με απαγγελίες 45 ποιητές και ποιήτριες από Κύπρο, Ελλάδα και διάφορες χώρες του κόσμου. ΚΥ-ΠΡΟΣ: Αλεξάνδρα Ζαμπά, Αλεξία Βικτωρος, Ανδριανή Σουρή, Αντώνης Γαβριήλ Παπά, Γιώργος Μαυρομάτης, Γιώργος Μολέσκας, Δάφνη Νικήτα, Ειρήνη Σιδερά, Ελένη Αρτεμίου-Φωτιάδου, Ερστώ Κοζάκου-Μαρκουλά, Ευθύβουλος Ευθυβούλου, Ιωσήφ Σ. Ιωσιφιδής, Κωνσταντία Φιλίππου, Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Μαίρη Θεοδοσίου-Νικολάου, Μαρία Καντανίδου, Μαρία Χρίσταξεν, Μαρία Χριστοδούλου, Μάριος Αγαθοκλέους, Μόνα Σαββίδου-Θεοδούλου, Νάσα Παταπίου, Νόρα Νατζαριάν, Όλγα Οικονομίδου, Πάμπης Αναγιωτός, Παναγιώτης Πετόας: ΕΛ-

Το έργο του Σκωτζέζου συγγραφέα Kieran Hurley «Λόγια στο Στόμα», κλείνει τον κύκλο παραστάσεων του, με τέσσερις τελευταίες παραστάσεις στη Λευκωσία.

ΛΑΔΑ: Αλεξάνδρα Μπακονίκα, Αντώνης Δ. Σκιαθάς, Δήμος Χλωπιτσιούδης, Θανάσος Χατζόπουλος, Κώστας Κρεμμύδας, Λίνα Νικολακοπούλου, Νίκος Φωτόπουλος, Τασούλα Τσιλιμένη, Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος, Χλόη Κουτσομπέλλα, Χριστίνα Παναγιώτα Γραμματικοπούλου. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ: Alexandre Mexis (ΓΑΛΛΙΑ) Felix Shiller (ΓΕΡΜΑΝΙΑ) George Wallace (Η.Π.Α.) Juliana Velickovska (ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ) Lorenzo Pataro (ΙΤΑΛΙΑ) Maria Del Castillo Sucerquia (ΚΟΛΟΜΒΙΑ) Marko Pogacar (ΚΡΟΑΤΙΑ) Petra Kolman i (ΣΛΟΒΕΝΙΑ) Sara Maria Harb Said (ΚΟΛΟΜΒΙΑ).

Ομαδική έκθεση «Cruel Spring»
Το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος παρουσιάζει την ομαδική έκθεση με τίτλο «Cruel Spring» σε επιμέλεια της Δάφνης Νικήτα. Η έκθεση επιθυμεί να αγγίξει τις κοινωνικές, πολιτικές και περιβαλλοντολογικές συνθήκες και πραγ-

Το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος παρουσιάζει την ομαδική έκθεση με τίτλο «Cruel Spring» σε επιμέλεια της Δάφνης Νικήτα.

ματικότητες όπως διαμορφώνονται σήμερα με φόντο τον νέο πολιτικοκοινωνικό παραλογισμό που οδηγεί σε εθνικές τραγωδίες και αδιέξοδα. Μια πραγματικότητα που κρούει τον κώδωνα του κινδύνου και μας αφορά απόλυτα είναι και η οικολογική καταστροφή. Οι καλλιτέχνες που λαμβάνουν μέρος στην έκθεση ερευνούν ο καθένας με το δικό του προσωπικό λεξιλόγιο τη Σκληρή αυτή Άνοιξη που περνά στην μνήμη μας και γίνεται ιστορία ανίκανη να τιθασει τον παρελθόν. Στην έκθεση λαμβάνουν μέρος οι Λία Λαπίθη, Σαβέλλα Μιχαήλ, Μαρίζα Παρτζήλ, PASHIAS, Μαρία Τριλλίδου, Στέλλα Χριστοφά. **Τα εγκαίνια** θα πραγματοποιηθούν την Παρασκευή 28 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 12 Μαΐου. Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ΔΙΑΤΟΠΟΣ, οδό Κρήτης 11, τηλ. 22766117, email: info@diatopos.com, website: www.diatopos.com

Clouds of Conscience

Η Art Seen ανακοινώνει την ατομική έκθεση της Λονδρέζας καλλιτέχνιδας Clare Burnett από το Σάββατο 22 Απριλίου έως την Τετάρτη, 24 Μαΐου 2023 στην Art Seen, στη Λευκωσία σε επιμέλεια της Μαρία Στάθη. Η έκθεση περιλαμβάνει έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, που πλημμυρίζουν χρώμα τα δύο επίπεδα της γκαλερί, διατεταγμένα σε συνθέσεις που αναπτύσσουν έναν διάλογο μεταξύ τους. Τα έργα της έκθεσης, τα οποία είναι εμπνευσμένα από τα αντικείμενα που αφαίρεσε από την Κύπρο ο Λουίτζι Πάλμα ντι Τσεσνόλα τον 19ο αιώνα, είναι φτιαγμένα από αντικείμενα και υλικά που συνέλεξε σήμερα η καλλιτέχνις από τους δρόμους της Λευκωσίας. Η έκθεση ανοίγει με μια σειρά από πλοτιότητες που περιγράφουν λεπτομερώς τις ανασκαφές του Cesnola και την έκθεση των αντικειμένων στο Μπτροπολιτικό Μουσείο, όπου

συνταίριαξε ετερόκλητα κεφάλια με πόδια και σώματα σε μια προσπάθεια να αποκαταστήσει τη φθορά που προκλήθηκε σε αυτά κατά τη μεταφορά τους. Τα έργα για την έκθεση σχεδιάστηκαν και δημιουργήθηκαν στο Λονδίνο και στη Λευκωσία. **Γκαλερί** Art Seen, αρκ. Μακαρίου Γ 66 Β. Πληροφορίες τηλ. 22006624 | info@art-seen.org | www.art-seen.org

«Λόγια στο Στόμα»

Μετά από μια σειρά επιτυχημένων παραστάσεων σε Λευκωσία και Λεμεσό, το έργο του βραβευμένου Σκωτζέζου συγγραφέα Kieran Hurley, «Λόγια στο Στόμα», σε σκηνοθεσία Μαρίας Κυριάκου, κλείνει τον κύκλο παραστάσεων του, με τέσσερις τελευταίες παραστάσεις στη Λευκωσία. Εδιμβούργο. Σούροππο. Μία γυναίκα. Ένα αγόρι. Μία απροσδόκητη συνάντηση. Ο Ντέκλαν κι η Λίμπυ γνωρίζονται τυχαία στην

H Art Seen ανακοινώνει την ατομική έκθεση της Clare Burnett.

άκρη ενός λόφου, καθώς τα φώτα της πόλης ανάβουν. Ο Ντέκλαν γεννά στην Λίμπυ την επιθυμία να γράψει ξανά. Η Λίμπυ δίνει στον Ντέκλαν ένα λόγο να ελπίζει. Και τίποτε δε θα είναι το ίδιο για κανέναν από τους δυο τους πια. Στο ρόλο της Λίμπυ, η Μέλανη Στέλιου και στο ρόλο του Ντέκλαν, ο Ανδρέας Δανιήλ. **22, 23, 28** και 30 Απριλίου, Σατιρικό Θέατρο, Πάνω σκηνή / Λευκωσία. Πληροφορίες / κρατήσεις: 77777040, 99321812. Η παράσταση είναι κατάλληλη για θεατές άνω των 15 ετών.

Ποιος το γνωρίζει τούτο το νησί;

Ο Δήμος Στροβόλου, ο Δήμος Λευκονοίκου, ο Φιλόλογικός Σύλλογος «Παρνασσός» (παράρτημα Κύπρου), ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής, ο Σύνδεσμος Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνας» και οι εκδόσεις Ηλία Επιφανίου σάς προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου του δρος Κυριάκου Ιωάννου, το οποίο τιτλοφορείται: «Ποιος το γνωρίζει τούτο το νησί?». Φιλολογικές αναζητήσεις στην κυπριακή ενδοχώρα. Ομιλητές: Δρ Μανώλης Στεργιούλης, τ. σχολικός σύμβουλος, δρ Μαρία Μιχαηλίδου, συγγραφέας, κριτικός λογοτεχνίας, Χρήστος Μαυράς, ποιητής, κριτικός λογοτεχνίας. Σύντομες παρεμβάσεις από τον Κυριάκο Χαραλαμπίδη, ποιητή, και Ανδρέα Χατζηθωμά, εκδότη περιοδικού Διόραμα. Μελοποιημένη ποίηση: Μάρω Μήτσα, Ειρήνη Ροδοθόνηους (τραγουδί). Μάριος Ιωάννου (πιάνο).

Τετάρτη 19 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ. Μουσείο Εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, απέναντι από εκκλησία Παναγίας Χρυσελευσός, Στρόβολος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιελί: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντές: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Το τρίπτυχο ανησυχιών ΕΚΤ για τις τράπεζες

Πιστή εφαρμογή του AML, να κρατήσουν αυστηρά τα κριτήρια για την παροχή νέων δανείων και να μην αλλάζουν οι νόμοι

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Παρόλο που οι κυπριακές τράπεζες έχουν επιδείξει μεγάλη πρόοδο την τελευταία δεκαετία, οι ξένοι επόπτες κρατούν επιφυλάξεις και συνοψίζουν σε τρεις άξονες τις ανησυχίες τους. Σύμφωνα με απόψεις που μεταφέρθηκαν από υψηλά ιστάμενα πρόσωπα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) σε συναντήσεις που είχαν με αξιωματούχους των κυπριακών τραπεζών, υπάρχουν μεν θετικές προοπτικές, ωστόσο υπάρχουν και τρία αγκάθια, μάλιστα το ένα εξ αυτών είναι διαχρονικό. Όπως μεταφέρθηκαν σε αξιωματούχους των κυπριακών τραπεζών που είχαν συναντήσεις στο εξωτερικό με επόπτες από την ΕΚΤ, οι κυπριακές τράπεζες θα πρέπει πρώτον να εφαρμόζουν πιστά τους κανόνες του ξεπλύματος μαύρου χρήματος (AML), δεύτερον να διατηρήσουν την αυστηρή πρακτική κριτηρίων για χορήγηση νέων δανείων και τρίτον, να γίνει σταθερό το νομικό σύστημα και οι νόμοι που ψηφίζονται να μην αλλάζουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Το τρίτο σημείο, δε, είναι και

Όσον αφορά στο θέμα της εφαρμογής των κανόνων του AML, είναι και η πάγια θέση των αξιωματούχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

το «διαχρονικό» πρόβλημα της Κύπρου, που επηρεάζει και τη λειτουργία των κυπριακών τραπεζών. Όπως εξήγησαν στην «Κ» οι δέκτες των ανησυχιών των υψηλά ιστάμενων προσώπων της ΕΚΤ για το θέμα της εφαρμογής των κανόνων του AML, είναι και η πάγια θέση των αξιωματούχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι και η επίσημη γραμμή της Ε.Ε., οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελούν πηγή σοβαρής ανησυχίας για το χρηματοπι-

Παρόλο που οι κυπριακές τράπεζες έχουν επιδείξει μεγάλη πρόοδο την τελευταία δεκαετία, οι ξένοι επόπτες κρατούν επιφυλάξεις.

στωτικό σύστημα της Ε.Ε. και την ασφάλεια των πολιτών της. Με τους κανόνες AML, όπως καταγράφει και η Ε.Ε., γίνεται δυσκολότερη η απόκρυψη παράνομων κεφαλαίων μέσω εικονικών εταιρειών και αυστηρότεροι οι έλεγχοι όσον αφορά τις τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου. Ενισχύεται επίσης ο ρόλος των αρχών χρηματοπιστωτικής εποπτείας και βελτιώνεται η πρόσβαση και η ανταλλαγή πληροφοριών. Στην Κύπρο είναι υιοθετημένη η πέμπτη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Υπενθυμίζεται πα-

ράλληλα πως, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) έχει διευρυνθεί και στις εποπτικές αρχές της το νομικό καθήκον να συνεισφέρουν στην αποτροπή της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Να κρατηθούν αυστηρά

Οι ξένοι επόπτες εφιστούν την προσοχή ώστε οι κυπριακές τράπεζες να είναι αυστηρές με τα κριτήρια χορήγησης δανείων. Το σημείο αυτό μάλλον

εμπίπτει στη λαϊκή ρήση «όποιος καίγεται από τον κυλό, φυσά και το γιαούρτι». Από τις αρχές του 2003 μέχρι και το 2012, δηλαδή μία δεκαετία που οι τράπεζες χορηγούσαν δάνεια θέλοντας να αποτινάξουν από πάνω τους τις υπερόγκες καταθέσεις είναι και το μεγάλο αίτιο της τραπεζικής κρίσης. Μάλλον βλέποντας πως οι κυπριακές τράπεζες έχουν ξανά σεβαστό ποσό καταθέσεων, υπάρχει φόβος μήπως αρχίσουν να «χαλαρώνουν» τα κριτήρια χορήγησης δανείων. Η αλήθεια είναι πως οι κυπριακές τράπεζες έχουν αυ-

στηροποιήσει αρκετά τα κριτήρια χορήγησης των δανείων, ενέργεια για την οποία πλέον στην κοινωνία (εσωτερικά δηλαδή) κατηγορούνται. Οι ξένοι επόπτες ωστόσο αποδεικνύεται πως είναι με την πλευρά των τραπεζών σε αυτό το σημείο και θέλουν να συνεχίσουν να είναι αυστηρές. Τα στοιχεία πάντως της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου αποδεικνύουν ότι είναι αυστηρές οι τράπεζες. Αυστηρότερα κριτήρια χορήγησης για όλες τις κατηγορίες δανείων καταγράφει η Έρευνα Τραπεζικών Χορηγήσεων Ιανουαρίου 2023. Σύμφωνα με την έρευνα της ΚΤΚ, το τέταρτο τρίμηνο του 2022 τα κριτήρια χορήγησης δανείων τόσο προς επιχειρήσεις όσο και για όλες τις κατηγορίες δανείων προς νοικοκυριά έγιναν αυστηρότερα για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο, ενώ λόγω της συνεχιζόμενης υψηλής αβεβαιότητας, η αντίληψη των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο συνεχίζει να συμβάλλει στην αυστηροποίηση των κριτηρίων τους για χορήγηση δανείων. Όπως εξηγεί στην έρευνα, τη θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων χορήγησης επιχειρηματικών και στεγαστικών δανείων, το τέταρτο τρίμηνο του 2022, συνέβαλε και η μειωμένη ανοχή των τραπεζών στον κίνδυνο. Η εκτίμηση των τραπεζών για αυξημένο κίνδυνο σε σχέση με τα επιχειρηματικά δάνεια αφορούσε τη γενική οικονομική κατάσταση και προοπτικές, τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών και τις ζητούμενες εξασφαλίσεις, ενώ ο αυξημένος κίνδυνος για τα δάνεια προς τα νοικοκυριά σχετίζεται με τη χειροτέρευση της κατάστασης και των προοπτικών της οικονομίας. Στο ίδιο τρίμηνο έγιναν πιο αυστηροί και οι συνολικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης δανείων προς νοικοκυριά για στεγαστικά και, περισσότερο, για καταναλωτικά και λοιπά δάνεια. Συγκεκριμένα, για όλες τις κατηγορίες δανείων προς νοικοκυριά, η αυστηροποίηση αφορούσε το περιθώριο των τραπεζών τόσο για τα συνήθη δάνεια, όσο και για δάνεια υψηλότερου κινδύνου (αύξηση περιθωρίου), καθώς και άλλους όρους και προϋποθέσεις όπως η διάρκεια και το μέγεθος του δανείου.

«Αχιλλέιος πτέρνα»

Όπως το μεγαλύτερο πρόβλημα ανησυχία που θα πρέπει να ρυθμιστεί ώστε να είναι και σίγουροι οι ξένοι επόπτες για την καλή πορεία των κυπριακών τραπεζών, είναι η σταθερότητα των νόμων που επηρεάζουν και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Όπως μεταφέρθηκε σε αξιωματούχους κυπριακών τραπεζών από τα υψηλά ιστάμενα πρόσωπα της ΕΚΤ, η συνεχής προσπάθεια αλλαγής των νόμων που επηρεάζουν και τα πιστωτικά ιδρύματα είναι διαχρονικό πρόβλημα για την Κύπρο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα έδωσαν στις προσπάθειες αλλαγών του πλαισίου εκποίησης στην Κύπρο, αλλά και σε αναβολή των διαδικασιών εκποίησης. Είναι η «αχιλλέιος πτέρνα» της Κύπρου η αλλαγή των νόμων -όπως μεταφέρθηκε- που επηρεάζει γενικότερα την επενδυτική κοινότητα και δεν έχει μόνο βάση στις τράπεζες. Όπως έχει αναφέρει και παλαιότερα ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου επί της προσπάθειας αλλαγών στο πλαίσιο των εκποιήσεων, οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός) έχουν διαμηνύσει ότι οι συνεχείς τροποποιήσεις της νομοθεσίας, και ειδικά των χρονοδιαγραμμάτων που αφορούν τις διαδικασίες ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων, αυξάνει τον πιστωτικό κίνδυνο με σημαντικότερες συνέπειες στα πιστωτικά ιδρύματα. Η αβεβαιότητα σε σχέση με τη σταθερότητα του κυπριακού νομικού πλαισίου, έχουν συνοψίσει πως είναι γενικότερα ζημιογόνα για την κυπριακή οικονομία.

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Εκτάκτως το
Μεγάλο Σάββατο
15 Απριλίου
μαζί με την
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΙΣΜΑ

Ρυθμίσεις, κίνητρα, πλεονεκτήματα

ΕΙΔΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ

Κτυπά νέο ρεκόρ ακρίβειας το Πασχαλινό τραπέζι

Γύρω στο 25% πιο πάνω η τιμή για το αρνάκι, 15% αύξηση στο βοδινό κρέας – πιο οικονομική εναλλακτική η χοιρινή σούβλα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Πριν από ένα χρόνο τα ρεπορτάζ για το πασχαλινό τραπέζι το χαρακτηρίζαν ως το ακριβότερο της τελευταίας τετραετίας. Πλέον αυτό το ρεκόρ φαίνεται ότι θα καταρριφθεί από το φετινό, το οποίο θα κοστίσει ακόμη πιο ακριβά. Αυτό τουλάχιστον καταδεικνύουν τα πρώτα στοιχεία από το πασχαλινό Παρατηρητήριο Τιμών, τα οποία συγκέντρωσε η «Κ» λίγο πριν την επίσημη δημοσίευσή του από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή. Σύμφωνα με τον επικεφαλής της Υπηρεσίας, Κωνσταντίνο Καραγιώργη, καταγράφονται αυξήσεις σε

Εκτοξεύθηκε η τιμή στα αβγά, που είναι αυξημένη κατά 39% σε σχέση με το περσινό Πάσχα. Αυξήσεις βεβαίως παρατηρούνται και στα υπόλοιπα τρόφιμα και προϊόντα που περιλαμβάνονται στο καλάθι του νοικοκυριού -και όχι μόνο για την περίοδο του Πάσχα.

προϊόντα που παρουσιάζουν ψηλή ζήτηση το Πάσχα. Για παράδειγμα τα αμνοερίφια, μικρά ολόκληρα ή σε κομμάτια, που έχουν αύξηση μέχρι και 25%. Συγκεκριμένα, η μέση τιμή για τα ολόκληρα τυτόπα αμνοερίφια κυμαίνονται γύρω στα €10.65/κιλό (σε σύγκριση με €8,55/κιλό πέρσι), ενώ η μέση τιμή για τα μικρά τυτόπα κομμάτια αμνοερίφια είναι στα €11,34/κιλό -η αντίστοιχη περσινή τιμή ήταν €9,04 ευρώ/κιλό. Το βοδινό επίσης παρουσιάζει αύξηση 15%. Πολύ μικρότερες αυξήσεις παρουσιάζει το χοιρινό, της τάξεως του 5%, και είναι σαφώς πιο οικονομική επιλογή σε σχέση με τη δημοφιλέστερη -τον οβελία. Φαίνεται ως εκ τούτου να συγκεντρώνει

μεγαλύτερη προτίμηση σε σχέση με προηγούμενες χρονιές. Το δε κοτόπουλο, το οποίο περιλαμβάνεται σε μικρότερο βαθμό στα μενού της Κυριακής του Πάσχα, δεν σημειώνει ιδιαίτερη μεταβολή σε σχέση με πέρσι. Όσον αφορά στις φλαούνες και τα τσουρέκια οι μέσες τιμές φαίνεται να παραμένουν στα ίδια επίπεδα με τα περσινά με μια μικρή αύξηση της τάξεως του 3-4%. Αυτό που εκτοξεύθηκε είναι η τιμή των αβγών. Για παράδειγμα, η τιμή για μια συσκευασία 12 τεμαχίων (medium) παρουσιάζει αύξηση της τάξεως 38,9%, δηλαδή φέτος ο μέσος όρος είναι 3,18 ευρώ/κιλό σε σύγκριση με 2,29 ευρώ/κιλό πέρσι. Ολόκληρο το Παρατηρητήριο Τιμών Πάσχα θα ετοιμαστεί και θα δημοσιευτεί την Πέμπτη είτε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είτε στο κυπριακό πρακτορείο ειδήσεων.

Από την πλευρά του ο πρόεδρος του συνδέσμου Κρεοπωλών, Κώστας Λειβαδιώτης κάνει λόγο για ψηλό δεκαετίας στις τιμές αμνοεριφίων. Αναφέρει ότι τους τελευταίους μήνες το κόστος ακολούθησε μια αυξητική πορεία. Στη συνέχεια οι εισαγωγές ποσοτήτων από την Ελλάδα αύξησαν τη διαθέσιμη προσφορά, έτσι επήλθε μια ισορροπία στις τιμές, οι οποίες, ωστόσο, διατηρούνται σε ψηλά επίπεδα. Αυξήσεις βεβαίως παρατηρούνται και στα υπόλοιπα τρόφιμα και προϊόντα που περιλαμβάνονται στο καλάθι του νοικοκυριού και όχι μόνο για την περίοδο του Πάσχα. Αυτό καταγράφηκε στο προηγούμενο παρατηρητήριο τιμών με αυξήσεις σε ψωμί, ρύζι, ζυμαρικά, νερό χυμούς, αναψυκτικά.

Προτιμήσεις και αγορές

Πάντως η ακρίβεια δεν πτοεί την αγορά. Από την περασμένη Κυριακή, 2 Απριλίου, η κινητικότητα αυξήθηκε αισθητά, αν και όπως αναφέρει ο γ.γ. του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου Μάριος Αντωνίου, η επισκεψιμότητα σε υπεραγορές και σουπερμάρκετ αυξάνεται από το απόγευμα της Μεγάλης Τετάρτης και κορυφώνεται

Η επισκεψιμότητα σε υπεραγορές αυξάνεται από το απόγευμα της Μεγάλης Τετάρτης και κορυφώνεται την Μεγάλη Παρασκευή που είναι η πιο εμπορική μέρα της Μεγάλης Εβδομάδας.

την Μεγάλη Παρασκευή που είναι η πιο εμπορική μέρα της Μεγάλης Εβδομάδας. Το Πάσχα είναι η περίοδος με τις περισσότερες πωλήσεις για τα κρεοπωλεία. Ήδη έχουν ξεκινήσει οι προπαραγγελίες από την Μεγάλη Τρίτη και αν και δεν υπάρχει ξεκάθαρη εικόνα για το κατά πόσο θα μειωθούν οι πωλήσεις αμνοεριφίων λόγω της τιμής τους, φαίνεται ότι, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, υπάρχουν μικρότεροι αριθμοί σφαγίων σε σχέση με πέρσι.

Οι έλεγχοι των Υγειονομικών Υπηρεσιών

Σε εξέλιξη είναι από τις 3 Απριλίου το πρόγραμμα επιπρόσθετων και στοχευμένων ελέγχων για τις εορτές του Πάσχα σε όλες τις επαρχίες, σε υποστατικά στα οποία αναμένεται μεγάλη κινητικότητα αυτήν την περίοδο όπως αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία, υπεραγορές καθώς και αποθήκες διανομής και παρασκευής αβγών για τα πασχαλινά αβγά, σοκολατοβιμπχανίες κλπ. Το πρόγραμμα ελέγχων των Υγειονομικών Υπηρεσιών έχει εφαρμοστεί σε όλες τις επαρχίες και θα διαρκέσει μέχρι τις 15 Απριλίου. Μέχρι τη Μεγάλη Τρίτη έχουν διενεργηθεί 470 έλεγχοι σε επιχειρήσεις τροφίμων, αναφέρει στην «Κ» ο Ηρόδοτος Ηροδότου, προϊστάμενος των Υγειονομικών Υπηρεσιών και σημείωσε ότι σε κάθε επιθεώρηση σε υποστατικά παρουσιάζονται μικροελλείψεις και πάντα υπάρχουν παρατηρήσεις που αφορούν τον εξοπλισμό, προαπαιτούμενα για ορθή λειτουργία και διατήρηση τροφίμων, σχολαστικό καθαρίσμα, θερμοκρασίες στα ψυγεία κ.ο.κ. Κατά τους τελευταίους ελέγχους αποσύρθηκαν 13 κιλά τρόφιμα για διάφορους λόγους, π.χ. για ημερομηνία ανάλωσής τους, για σήμανση εκτός πλαισίου και ελληνικής γλώσσας. Σε όλες τις περιπτώσεις δόθηκαν γραπτώς παρατηρήσεις και σύντομη προθεσμία για συμμόρφωση.

Εντός των παραμέτρων

Στο στάδιο της εισαγωγής, στα σημεία ελέγχου της Δημοκρατίας, έχουν ελεγχθεί ποσότητες σε σποάμι, σοκολατοποιημένα και ξηρούς καρπούς και έχουν γίνει δειγματοληψίες και αναλύσεις στο γενικό κημείο του κράτους. Συγκεκριμένα έχουν ελεγχθεί εργαστηριακά δύο εισαγωγές φυτικόψιχα, καρύδια και φυτικόβούτυρο για αφλατοξίνες. Έχει ελεγχθεί επίσης σποάμι για την παρουσία μικροβίων όπως η σαλμονέλα και δαμάσκηνα και φονίκια για επιπρόσθετα αλλεργιογόνα. Από

Από την αγορά έχουν προγραμματιστεί 45 δειγματοληψίες που αφορούν 10 τυριά φλαούνες, 5 δείγματα βαφές αβγών, 10 δείγματα πασχαλινά σοκολατένια αβγά, 5 δείγματα έτοιμα βαμμένα αβγά, 15 δείγματα νησίσια προϊόντα διαφόρων κατηγοριών.

Αποσύρθηκαν 13 κιλά τροφίμων μετά από έλεγχο των Υγειονομικών, λόγω ημερομηνίας ανάλωσης τους και σήμανσης προϊόντος.

την αγορά έχουν προγραμματιστεί 45 δειγματοληψίες που αφορούν 10 τυριά φλαούνες, 5 δείγματα βαφές αβγών, 10 δείγματα πασχαλινά σοκολατένια αβγά, 5 δείγματα έτοιμα βαμμένα αβγά, 15 δείγματα νησίσια προϊόντα διαφόρων κατηγοριών.

Σύμφωνα με τον κ. Ηροδότου, από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα που έχουν προκύψει οτιδήποτε που να παρεκκλίνει από τις παραμέτρους των υφιστάμενων υπηρεσιών. Στο μεταξύ οι έλεγχοι συνεχίζονται και το κοινό προτρέπει να εφαρμόζει καλές υγιεινές πρακτικές όπως για παράδειγμα το καλό πλύσιμο χεριών πριν την ενασχόληση με μαγείρεμα ή κατανάλωση τροφής, τη σωστή φύλαξη τροφίμων σε ασφαλείς θερμοκρασίες (ειδικά όταν πρόκειται για κρέας) και τον σωστό καθαρισμό των μαγειρικών σκευών που θα χρησιμοποιηθούν για το μαγείρεμα και την παρασκευή φαγητού.

Πιθανόν να μειωθεί ελαφρώς η ζήτηση για αμνοερίφια, λόγω αυξημένης τιμής, και ο κόσμος να αναζητήσει φθηνότερες επιλογές όπως είναι το χοιρινό κρέας.

Αύξηση της ζήτησης για ένδυση και υπόδυση

Σε κάθε περίπτωση, η αγορά κινείται πολύ καλά εντός και εκτός των υπεραγορών, ενισχυμένη από τις αφίξεις φοιτητών και τουριστών λόγω των εορτασμών του Πάσχα. Ήδη από την 1η εβδομάδα του Απριλίου η κίνηση στην αγορά άρχισε να ανεβαίνει περιγράφει ο Γιώργος Γεωργίου, γενικός διευθυντής του Nicosia Mall, εκφράζοντας την εκτίμηση ότι οι καταναλωτές θα συνε-

χίσουν να επισκέπτονται τα εμπορικά καταστήματα και η αγορά θα κινηθεί πολύ καλά την περίοδο του Πάσχα. Οι καλές επιδόσεις ενισχύονται από τις επιστροφές των φοιτητών αλλά και από τις αφίξεις τουριστών για την περίοδο του Πάσχα για τους καθολικούς, που γιορτάστηκε την Κυριακή. Θετικά λειτουργήσει και η αύξηση της θερμοκρασίας, κάτι που οδήγησε σε αύξηση της

ζήτησης για τα καλοκαιρινά ρούχα και έδωσε επίσης ώθηση στην αγορά. Σε γενικές γραμμές τα εμπορικά καταστήματα συγκεντρώνουν αυξημένη επισκεψιμότητα (κυρίως στα κλειστά εμπορικά κέντρα) την περίοδο του Πάσχα και είναι η 3η κατά σειρά πιο εμπορική περίοδος του έτους μετά τα Χριστούγεννα και τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούνιο και Ιούλιο.

Στο 4,6% ο πληθωρισμός στην Ελλάδα, στα ύψη οι τιμές των τροφίμων

Σε υψηλά επίπεδα παρέμεινε και τον Μάρτιο ο πληθωρισμός των τροφίμων στην Ελλάδα, με 14,3%, παρά το γεγονός ότι ο γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε στο 4,6%, χαμηλότερα και από τον Νοέμβριο του 2021 (4,8%), οπότε είχαν αρχίσει να γίνονται αρκετά έντονες οι πληθωριστικές πιέσεις. Και μπορεί πλέον να αποκλιμακώνονται οι τιμές στην ενέργεια, όμως η καθυστερημένη ενσωμάτωση στις τιμές καταναλωτή των επιβαρύνσεων από την ενέργεια και τις πρώτες και τις δεύτερες ύλες έχει ως συνέπεια την εμφάνιση μεγάλων ανατιμήσεων σε άλλα αγαθά και υπηρεσίες, όπως στα είδη ένδυσης και υπόδυσης, στα είδη νοικοκυριού, στην εστίαση - φιλοξενία, καθώς και στις υπηρεσίες υγείας.

Μεγάλες επιβαρύνσεις

Σύμφωνα, λοιπόν, με όσα ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), η μεταβολή των τιμών στα τρόφιμα ήταν τον Μάρτιο του 2023 14,3% σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2022. Σε όλα τα βασικά

Κατά 23,1% αυξήθηκαν σε ετήσια βάση γαλακτοκομικά και αβγά, 19,8% κρέατα, 17,5% έλαια και λίπη, 15,6% ψωμί και δημητριακά, 14% καφές.

είδη διατροφής καταγράφονται διψήφια ποσοστά αύξησης, συνεχίζοντας να επιβαρύνουν σημαντικά τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς. Μάλιστα, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, μόνο σε περιορισμένο αριθμό γαλακτοκομικών υπάρχουν πλέον κάποιες μειώσεις τιμών, ενώ αντιθέτως σε αρκετές κατηγορίες προϊόντων διατροφής έχουν επιβληθεί νέες ανατιμήσεις μέσα στο 2023. Σε ετήσια βάση ξεχωρίζουν οι αυξήσεις τιμών σε γαλακτοκομικά και αβγά (23,1%), κρέατα (19,8%), έλαια και λίπη (17,5%), ψωμί και δημητριακά (15,6%),

Σε όλα τα βασικά είδη διατροφής καταγράφονται διψήφια ποσοστά αύξησης, συνεχίζοντας να επιβαρύνουν σημαντικά τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς.

καφέ (14%), ζάχαρη (9,9%), μεταλλικό νερό - αναψυκτικά - χυμούς φρούτων αλλά και αλκοολούχα ποτά (9,3%) και λαχανικά (8,8%).

Σημαντικές ανατιμήσεις καταγράφονται πλέον και σε άλλες ομάδες αγαθών που δεν είχαν εμφανιστεί με αυτή την ένταση το προηγούμενο διάστημα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα είδη ένδυσης και υπόδυσης (14,4%), τα διαρκή αγαθά - είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες (11%), λόγω αύξησης των τιμών σε έπιπλα και διακοσμητικά είδη, οικιακές συσκευές και επισκευές, τα υαλικά - επιτραπέζια σκεύη και τα σκεύη οικιακής χρήσης, και τα είδη άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού (17,8%). Ακριβότερα πληρώνουν επίσης οι καταναλωτές τις υπηρεσίες υγείας και τα φάρμακα (13,9% η μεταβολή τιμών σε ετήσια βάση στα φαρμακευτικά προϊόντα).

Η διασκέδαση εκτός σπιτιού και τα ταξίδια αποδεικνύονται πλέον πολυτέλεια, με τις τιμές στην εστίαση, στις μεταφορές και στα ξενοδοχεία να αυξά-

νονται σημαντικά όχι μόνο σε ετήσια αλλά και σε μηνιαία βάση. Οι τιμές των ξενοδοχείων έχουν αυξηθεί κατά 8,4% σε ετήσια βάση και κατά 9,9% τον Μάρτιο του 2023 σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2023, ενώ τα αεροπορικά εισιτήρια ανατιμήθηκαν εκ νέου, κατά 8,3% τον τελευταίο μήνα. Σε ετήσια βάση η αύξηση της τιμής των αεροπορικών εισιτηρίων είναι 32,2%.

Αύξηση των χρεώσεων καταγράφεται επίσης σε κλάδους υπηρεσιών, όπως τα κομμωτήρια και τα καταστήματα προσωπικής φροντίδας, αλλά και στις ασφάλειες υγείας.

Μειώσεις

Από την άλλη, βεβαίως, καταγράφονται πλέον μειώσεις τιμών –συμπεριλαμβανομένης της επιδότσης– στο ηλεκτρικό ρεύμα κατά 25,8% και στο πετρέλαιο θέρμανσης κατά 22,1%. Το φυσικό αέριο, πάντως, εξακολουθεί να είναι ακριβότερο σε σύγκριση με πέρσι, κατά 9,2%.

Στο Υπουργικό το νομοσχέδιο για το e-kalathi

Κατατίθεται σήμερα και ακολούθως θα οδηγηθεί στη Βουλή - Ετοιμάζονται οι τεχνικοί όροι προσφορών

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Έτοιμο να κατατεθεί στο υπουργικό συμβούλιο είναι το νομοσχέδιο για την εφαρμογή ψηφιακού εργαλείου το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα ενημέρωσης για τις λιανικές τιμές των προϊόντων και σύγκρισης αυτών, σε καθημερινή βάση. Το νέο εργαλείο θα φέρει τελικά το όνομα Ηλεκτρονικό Καλάθι/ e-kalathi (και όχι καλάθι του νοικοκυριού) και θα δίνει τη δυνατότητα στον καταναλωτή να επιλέγει τα προϊόντα που βρίσκονται στη λίστα του, να συγκρίνει τιμές για το κάθε προϊόν ανά σημείο λιανικής πώλησης και να γνωρίζει το συνολικό κόστος του καλαθιού ανά σημείο. Ταυτόχρονα, η εφαρμογή θα κάνει αναπροσαρμογή των επιλογών και θα ενημερώνει τον καταναλωτή για τη φθηνότερη επιλογή σουπερμάρκετ/ αρτοποιείου με βάση τα προϊόντα που έχει επιλέξει να βάλει στο καλάθι του.

Ο στόχος

Το e-kalathi έχει ήδη περάσει από νομοτεχνικό έλεγχο, ενώ όπως πληροφορείται η «Κ» θα κατατεθεί στο υπουργικό συμβούλιο της Μεγάλης Τετάρτης για έγκριση. Στη συνέχεια, σε συνεδρία μετά το Πάσχα θα συζητηθεί στην

η οποία επισύρει ποινή με τη μορφή του διοικητικού προστίμου ύψους από χίλια (1.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, ανάλογα με τον κύκλο εργασιών του υπόχρεου υποβολής δεδομένων τιμών κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος κατά περίπτωση και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης. Τα δεδομένα τιμών είναι οι ημερήσιες τιμές ραφίου που ορίζονται ως η τιμή λιανικής πώλησης, χωρίς προωθητικές ενέργειες, συνολικά ανά επιχείρηση τροφίμων ή/και άλλων προϊόντων ή/και τη μέση τιμή πώλησης η οποία ισχύει κατά την προηγούμενη ημέρα (συνολικός τζίρος πωλήσεων προϊόντος διά αριθμό πωληθέντων τεμαχίων).

Στόχος είναι να ξεκινήσει η συζήτηση του νομοσχεδίου στη Βουλή και να εφαρμοστεί εντός έξι μηνών μετά την έγκριση του -μέχρι τον Νοέμβριο του 2023.

Ο κύκλος εργασιών

Σημείο τριβής, όπως έχει καταδειχθεί σε προηγούμενη συζήτηση του θέματος, ήταν η αναφορά για επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών πέραν των 8 εκατ. ευρώ. Συγκεκρι-

μένα, στο προσχέδιο του νομοσχεδίου αναφέρεται ότι υπόχρεοι υποβολής δεδομένων τιμών είναι όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις υπεραγορών τροφίμων ή/και άλλων προϊόντων που ασκούν δραστηριότητες λιανικής πώλησης

(«supermarkets») με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 8 εκατομμυρίων (8.000.000) ευρώ, βάσει των οικονομικών καταστάσεων της αμέσως προηγούμενης οικονομικής περιόδου και όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις προϊόντων αρτοποιίας με κύκλο εργασιών άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, βάσει των οικονομικών καταστάσεων της αμέσως προηγούμενης οικονομικής περιόδου. Ήδη η συμπεριληψη υπεραγορών και αρτοποιείων σε μία κατηγορία θεωρείται ότι δεν προωθεί τον ίσο ανταγωνισμό και αναμένεται να είναι στις αλλαγές που θα συζητηθούν ενόπιον της επιτροπής.

Όσον αφορά τα προϊόντα που θα περιλαμβάνονται στην εφαρμογή, βάσει του προσχεδίου, είναι αυτά που έχουν την υψηλότερη κατανάλωση και σημασία για το νοικοκυριό, τα οποία είναι ικανά να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής συναλλαγής και διατίθενται στις επιχειρήσεις τροφίμων ή/και άλλων προϊόντων. Οι κωδικοί προϊόντων για τα οποία απαιτείται υποβολή δεδομένων τιμών, ορίζονται από τον υπουργό με διάταγμα το οποίο δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και δύνανται να αναθεωρούνται περιοδικά με βάση τις πωλήσεις τους και τις εποχικές ανάγκες, κατόπιν σχετικής απόφασης του διευθυντή της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή. Επισημαίνεται επίσης ότι για τη δήλωση των προϊόντων θα απαιτείται ο κωδικός αριθμός του προϊόντος, το όνομα με το οποίο το προϊόν παρουσιάζεται στο καρτελάκι στο ράφι, η τιμή του προϊόντος, όπως αυτή παρουσιάζεται στο καρτελάκι στο ράφι, η μέση τιμή πώλησης του προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων των εκπτώσεων και των προωθητικών ενεργειών προμηθευτών και η μοναδοποιημένη τιμή στη βασική μονάδα μέτρησης.

Η εφαρμογή στο κινητό θα κάνει αναπροσαρμογή των επιλογών και θα ενημερώνει τον καταναλωτή για το φθηνότερο σουπερμάρκετ με βάση τα προϊόντα που έχει επιλέξει να βάλει στο καλάθι του.

Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου και Τουρισμού της Βουλής. Παράλληλα ετοιμάζονται οι τεχνικές προδιαγραφές, ώστε με ενδεχόμενη ψήφισή του η Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή να είναι έτοιμη να βγει σε προσφορές. Ο στόχος είναι να ξεκινήσει η συζήτηση του νομοσχεδίου στη Βουλή και να εφαρμοστεί εντός έξι μηνών μετά την έγκριση του -μέχρι τον Νοέμβριο του 2023.

Σίγουρα δεν αναμένεται ότι το εργαλείο θα λύσει το πρόβλημα της ακρίβειας, αλλά αυτό που τονίζεται από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή είναι ότι θα βοηθήσει σε σχέση με τη διαφάνεια των τιμών και τη δυνατότητα καλύτερης ενημέρωσής του για τις τιμές στην αγορά σε συνολικό επίπεδο, έτσι ώστε να μπορεί να κάνει τις επιλογές που θα κρίνει ο ίδιος ως πιο συμφέρουσες.

Πρόνοιες προσχεδίου

Το κείμενο δεν έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές μετά τον νομοτεχνικό έλεγχο σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία. Βάσει πάντως του περιεχομένου του προσχεδίου του νομοσχεδίου για τον περί καταγραφής και παρακολούθησης δεδομένων τιμών προϊόντων νόμου του 2023, οι υπόχρεοι υποβολής δεδομένων τιμών οφείλουν να ενημερώνουν την πλατφόρμα για τα πιο πάνω στοιχεία καθημερινά, τον αργότερο μέχρι τις 10:00 π.μ. Στο προσχέδιο αναφέρεται επίσης ότι η μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς ή/και ελλιπούς δήλωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, συνιστά παράβαση

Σε εποχές αστάθειας, η δόση σου ας είναι σταθερή.

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ

ΣΤΑΘΕΡΗ ΔΟΣΗ

ΜΕ ΣΤΑΘΕΡΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ

ΓΙΑ 5 ή 10 ΧΡΟΝΙΑ

Στην Τράπεζα Κύπρου καταλαβαίνουμε ότι ανάμεσα σε τόσα που σε προβληματίζουν αυτή την εποχή, δεν θέλεις να ανησυχείς και για τυχόν αύξηση των επιτοκίων. Γι' αυτό σου προσφέρουμε Στεγαστικό Δάνειο με σταθερό επιτόκιο για να έχεις μια έγνοια λιγότερη.

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

Προειδοποίηση:

Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Μετά τη λήξη της περιόδου σταθερού επιτοκίου, το δάνειο θα τιμολογείται με μεταβλητό επιτόκιο. Σε περίπτωση μεταβλητού επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΜΠΑΪΣ ΜΠΑΣΟΥΚ / BLOOMBERG

Το παγκόσμιο εμπόριο βάλλεται πανταχόθεν

Το παγκόσμιο εμπόριο εμπορευμάτων θα υποχωρήσει πολύ κάτω από τις ιστορικές τάσεις ανάπτυξης φέτος, συγκαταρούμενο από τις γεωπολιτικές εντάσεις και τις οικονομικές πιέσεις, όπως ο πληθωρισμός, ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία, η σύσφιξη της νομιματικής πολιτικής και η αβεβαιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών.

Τα σχετικά αναφέρει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου με έδρα τη Γενεύη, προσθέτοντας πως προβλέπει μια αύξηση κατά 1,7% στο εμπόριο αγαθών το 2023 εν συγκρίσει με το 2022. Πρόκειται για καλύτερευση της εκτίμησης για άνοδο 1% τον Οκτώβριο, σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του οργανισμού. Πέρυσι το ποσοστό ανήλθε στο 2,7%, σε αρμονία με τον ιστορικό μέσο όρο των 12 ετών της ανάπτυξης του εμπορίου στο 2,6%. Ατενίζοντας το μέλλον, ο ΠΟΕ αναμένει μια πιο ήπια ανάκαμψη το επόμενο έτος από ό,τι περίμενε προηγουμένως.

Η ανάπτυξη του εμπορίου αγαθών για το 2024 είναι πλέον στο 3,2%, σε σύγκριση με την προηγούμενη πρόβλεψη του για 3,5%. Ο ΠΟΕ προειδοποιεί ότι αυτή η προβολή στο

Η πιο σοβαρή απειλή για τις προοπτικές των εμπορικών συναλλαγών θα ήταν μια επισιτιστική κρίση.

άμεσο μέλλον εξακολουθεί να συναρτάται σε μεγάλο βαθμό με την πορεία του πολέμου στην Ουκρανία. Οι προοπτικές για το εμπόριο είναι αρκετά δυσμενείς, παρά το γεγονός πως δεν είναι τόσο άσχημες όσο πραγματικά φοβόμασταν πριν από έναν χρόνο», δήλωσε ο προϊστάμενος οικονομολόγος του ΠΟΕ, Ραλφ Οσα, σε συνέντευξή του.

Ο διεθνής οργανισμός ακόμη ανέφερε ότι η Βόρεια Αμερική θα είναι η κινητήρια δύναμη του εμπορίου το 2023, με αναμενόμενη άνοδο της αύξησης των εξαγωγών εμπορευμάτων κατά 3,3%.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, τώρα, η οικονομική παραγωγή αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,4% φέτος, ελαφρώς χαμηλότερα από την προηγούμενη πρόβλεψη του ΠΟΕ για 2,7%. Η πιο σοβαρή απειλή για τις προοπτικές

των εμπορικών συναλλαγών θα ήταν μια επισιτιστική κρίση, η οποία θα προξενούσε πείνα σε πολύ μεγάλη έκταση, καθώς και αστία σε χώρες με χαμηλό εισόδημα. «Οι πλούσιες χώρες πρέπει να βρίσκονται σε εγρήγορση και επιφυλακή, ώστε να αντιληφθούν τα προμηνύματα μιας τέτοιας κρίσης και να λάβουν μέτρα εκ των προτέρων για να προετοιμαστούν για αυτήν», ανέφερε η έκθεση του διεθνούς οργανισμού. Άλλοι σημαντικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν την αναζωπύρωση του πληθωρισμού, μια πιο απότομη από την αναμενόμενη επιβράδυνση των μεγάλων οικονομικών και έτι περαιτέρω κλιμάκωση των γεωπολιτικών αναταραχών.

Η φετινή επιβράδυνση παρατηρείται έπειτα από μια σταθερή χρονιά, όπως ήταν το 2002, κατά τη διάρκεια του οποίου η αξία του παγκόσμιου εμπορίου εμπορευμάτων αυξήθηκε 12% στα 25,3 τρις. δολάρια, εν μέρει ωφελομένη από τις υψηλές παγκόσμιες τιμές τους, σύμφωνα με την έκθεση. Αυτό ήταν σχεδόν ένα τρίτο υψηλότερο από τα επίπεδα του 2019, ήτοι πριν από την πανδημία.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΛΛΑ*

Να τελειώνουμε με την αύξηση των επιτοκίων

Στη διάρκεια του Μεσαίωνα οι πιστωτές διακρίνονταν για την ευρηματικότητά τους προκειμένου να εξασφαλίσουν την επιστροφή των δανεικών τους. Ο βασιλιάς Εδουάρδος Γ΄ της Αγγλίας, για παράδειγμα, υποχρεώθηκε από τους δανειστές του να καταβάλει το στέμμα του ως «ενέχυρο» στα δανεικά που έλαβε. Ο δε βασιλιάς Κάρολος Δ΄ της Γερμανίας υποχρεώθηκε να καταβάλει ως «ενέχυρο» τόσο το στέμμα όσο και την επίσημη βασιλική ενδυμασία της ενθρόνισής του. Οι σημερινοί καταθέτες, επενδυτές και δανειστές παραμένουν λιγότερο ευρηματικοί. Επαφίενται, κατά βάση, στα καλούμενα «stress tests» στα οποία υποβάλλονται οι τράπεζες. Στον βαθμό, λοιπόν, που οι τράπεζες περάσουν με επιτυχία τα stress tests, ο κίνδυνος κατάρρευσης του χρηματοοικονομικού συστήματος καθίσταται (θεωρητικά) αμελητέος.

Στα stress tests, λοιπόν, βασίστηκαν οι κεντρικές τράπεζες προκειμένου να αποφασίσουν την πρόσφατη αύξηση των επιτοκίων. Μετά την αύξηση του επιτοκίου της ΕΚΤ κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα, η Κριστίν Λαγκάρντ, πρόεδρος της ΕΚΤ, μίλησε για περαιτέρω πληθωριστικές πιέσεις, κάτι που προφανώς θέτει τις βάσεις για νέες αυξήσεις. Ο δι-

Ερχεται μεγάλη αποκλιμάκωση στον παγκόσμιο πληθωρισμό.

οικητής της ΤτΕ, Γιάννης Στουρνάρας, εκτίμησε, όμως, ότι οι αυξήσεις επιτοκίων έχουν περάσει πλέον στο παρελθόν. Κατά τη γνώμη μου, ο διοικητής της ΤτΕ έχει σαφέστατα δίκιο! Αναφέρω δύο λόγους που οδηγούν στο συγκεκριμένο συμπέρασμα. Ο πρώτος λόγος: Τόσο η Κριστίν Λαγκάρντ όσο και ο Αντριου Μπέιλι (Τράπεζα της Αγγλίας) και Τζερόμ Πάουελ (Fed) επαναλαμβάνουν ότι οι τράπεζες είναι ασφαλείς. Τα stress tests συνηγορούν σε αυτό. Για παράδειγμα, τα τελευταία stress tests στη Μεγάλη Βρετανία κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι βρετανικές τράπεζες παραμένουν «ακλόνητες» ακόμη και αν (α) το χρηματιστήριο καταποντιστεί κατά 45%, (β) το βρετανικό ΑΕΠ συρρικνωθεί κατά 5% και (γ) το παγκόσμιο ΑΕΠ συρρικνωθεί κατά 2,5%. Ανάλογης αυστηρότητας stress tests «τρέχουν» και οι λοιπές κεντρικές τράπεζες προκειμένου να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι οι τράπεζες, μεταξύ των οποίων

και οι ελληνικές, βέβαια, είναι «ασφαλείς».

Δεν διαφωνώ με τη σοβαρότητα των stress tests ή το συμπέρασμά τους. Ας μη λησμονούμε, όμως, ότι τα stress tests συνιστούν «άσκηση επί χάρτου». Πράγματι, η νευρική κατάσταση/πανικός που παρατηρήθηκε στις αγορές μετά την κατάρρευση της Silicon Valley Bank και έως την εξαγορά της Credit Suisse οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο φόβος, όσο παράλογος και εάν είναι, υπερτερεί όσων stress tests και εάν περάσουν, με επιτυχία, οι τράπεζες. Ο δεύτερος λόγος που συνηγορεί στη μη περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων έχει να κάνει με την εξέλιξη των διαταραχών της εφοδιαστικής αλυσίδας σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο εν λόγω δείκτης τιμών βρίσκεται ήδη σε καθοδική πορεία. Ο συγκεκριμένος δείκτης προβλέπει με μεγάλη ακρίβεια τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΚΤ). Οπότε «έρχεται» μεγάλη αποκλιμάκωση στον παγκόσμιο πληθωρισμό και, βέβαια, στον πληθωρισμό της Ευρωζώνης, αλλά και της Ελλάδας. Συνεπώς (πρέπει να) τελειώνουμε με την αύξηση των επιτοκίων.

* Καθηγητής στο Τμήμα Χρηματοοικονομικών και Λογιστικής, University of Liverpool.

Κρατική στεγαστική παρέμβαση σε προσφυγικά

Σχέδιο «κτιζΩ» για αντιμετώπιση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κυβερνητικοί οικισμοί εξήγγειλε το ΥΠΕΣ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Με ένα **μεγαλόπνοο** σχέδιο που εξήγγειλε και επίσημα το υπουργείο Εσωτερικών, η κυβέρνηση θα επιχειρήσει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν προσφυγικές πολυκατοικίες. Το Σχέδιο «κτιζΩ», όπως ονομάζεται, αποτελεί ίσως την σημαντική παρέμβαση του κράτους στον τομέα στέγασης τα τελευταία 50 χρόνια. Μέσω κρατικών χορηγιών ύψους 130 εκατ. ευρώ, το κράτος θα επιδιорθώσει ή θα ανεγείρει νέα κτίρια δίνοντας λύσεις προκειμένου να αντιμετωπίσει ριζικά και ολιστικά μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία συντήρησης και επιδιόρθωσης οικιστικών μονάδων η οποία, μετά από την πρόδρομοισού περίπου αιώνα, παρουσιάζει ουσιαστικά προβλήματα, όπως τόνισε ο διευθυντής του Τμήματος Πολοδοθίας και Οικήσεως Κυριάκος Κούνδουρος κατά την παρουσίαση των προνοιών του Σχεδίου «κτιζΩ». Σε πολιτικό επίπεδο ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Ιωάννου ανέφερε πως στόχος της κυβέρνησης είναι η αποτελεσματική αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος, που αποτελεί μείζονα πρόκληση με τεράστιες κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις. Το Σχέδιο «κτιζΩ» χαιρετίστηκε από τον πρόεδρο της Επιτροπής Προσφύγων καθώς και από αξιωματούχους της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το Σχέδιο

Από τη μελέτη που έγινε εντοπίστηκαν πρώτον, κατασκευαστικά και στατικά προβλήματα σε 358 υφιστάμενες πολυκατοικίες των κυβερνητικών οικισμών Εκποισθέντων. Δεύτερον, οι μελετητές με βάση τα αποτελέσματα μελέτης αποτίμησps στατικής/ αντισεισμικής επάρκειας προχώρησαν σε προκαταρκτική ιεράρχηση των 358 υφιστάμενων πολυκατοικιών:

- Σε 43 πολυκατοικίες εντοπίσθηκαν κρίσιμα στατικά/ κατασκευαστικά προβλήματα στον φέροντα οργανισμό τους.

- Σε 70 πολυκατοικίες εντοπίσθηκαν στατικά προβλήματα σε αριθμό δομικών στοιχείων του φέροντος οργανισμού.

- Σε 245 πολυκατοικίες εντοπίσθηκαν στατικά προβλήματα σε μικρότερο αριθμό δομικών στοιχείων του φέροντος οργανισμού.

Στόχοι του Σχεδίου

Όπως ανακοινώθηκε κατά την παρουσίαση του Σχεδίου από τον στόχο του, μεταξύ άλλων, είναι:

- Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ενοίκων των υφιστάμενων πολυ-

κατοικιών σε κυβερνητικούς οικισμούς.

- Η διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των ενοίκων των υφιστάμενων πολυκατοικιών.

- Η ολιστική λύση στη διαχείριση του ζητήματος στατικής/ αντισεισμικής επάρκειας των υφιστάμενων πολυκατοικιών, στις οποίες παρουσιάζονται κατασκευαστικά/ στατικά προβλήματα με ένα δεκαετές Σχέδιο.

- Η ταχεία επιδιόρθωση/ ενίσχυση ή η αναδόμηση, εάν απαιτείται, των υφιστάμενων πολυκατοικιών.

- Η εξασφάλιση μιας αξιοπρεπούς, ασφαλής και βιώσιμης στέγης στους δικαιούχους των διαμερισμάτων των υφιστάμενων πολυκατοικιών, που θα αναδομηθούν, με την καταβολή μόνο μιας μικρής συνεισφοράς, πέραν της κρατικής χορηγίας.

- Η εξασφάλιση μιας αξιοπρεπούς και ασφαλούς στέγης στους δικαιούχους

Όπως ανακοινώθηκε κατά την επίσημη παρουσίαση, το Σχέδιο «κτιζΩ» αποτελεί τη σημαντικότερη παρέμβαση του κράτους τα τελευταία 50 χρόνια για αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν προσφυγικές πολυκατοικίες.

των διαμερισμάτων των υφιστάμενων πολυκατοικιών, που θα επιδιωρθωθούν/ ενισχυθούν.

Χρηματοδότηση

Όπως ανακοινώθηκε, το συνολικό κόστος υλοποίησης του δεκαετούς Σχεδίου Χορηγιών εκτιμάται στα €130 εκατ. και το ετήσιο κόστος αναμένεται να είναι περίπου €13 εκ., κατά μέσο όρο, και αυτό θα κυμαίνεται, ανάλογα με το ενδιαφέρον που θα επιδειχθεί από τους δικαιούχους και την ωρίμανση των έργων από τους ιδιώτες μελετητές. Το Σχέδιο θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από εθνικούς πόρους. Με βάση τα χρονοδιαγράμματα που προβλέπονται, το Σχέδιο είναι δεκαετές με προτεραιότητα τη διαχείριση των 43 πολυκατοικιών, με κρίσιμα στατικά/ κατασκευαστικά προβλήματα στον φέροντα οργανισμό τους. Το Σχέδιο προβλέπει την αξιοποίηση ελευθέρων χώρων, εντός των ιδίων των κυβερνητικών

Το Σχέδιο κρατικής παρέμβασης σε προσφυγικές πολυκατοικίες είναι ύψους 130 εκατ. ευρώ και όπως ανακοινώθηκε θα αντληθεί στο σύνολό του από εθνικούς πόρους.

οικισμών, για την ανέγερση νέων πολυκατοικιών προς αντικατάσταση των διαμερισμάτων των 43 πολυκατοικιών, για τις οποίες θα ληφθεί απόφαση για κατεδάφιση.

Οι δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι του Σχεδίου έχουν τα- με η ενδιαφέρον που θα επιδειχθεί

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α: Εκποισθέντες 1ης γενιάς και αρχικοί δικαιούχοι των διαμερισμάτων, κάτοχοι τίτλου ιδιοκτησίας ή πιστοποιητικού μίσθωσης. Εκποισθέντες 2ης, 3ης και 4ης γενιάς, ιδιοκτήτες οι οποίοι απέκτησαν το διαμέρισμα με κληρονομική διαδοχή.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β: Μεταγενέστεροι αγοραστές εκποισθέντες, οι οποίοι για την αγορά του συγκεκριμένου διαμερίσματος έλαβαν στεγαστική βοήθεια/ επικορήγηση από το κράτος.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ: Μεταγενέστεροι αγοραστές των διαμερισμάτων, μη εκποισθέντες. Μεταγενέστεροι αγοραστές των διαμερισμάτων, εκποισθέντες, οι οποίοι δεν δικαιούνται και δεν έχουν λάβει οποιαδήποτε στεγαστική βοήθεια/ επικορήγηση από το κράτος.

Η κρατική χορηγία

Όπως προνοείται στο Σχέδιο η χορηγία ανά διαμέρισμα καθορίζεται ως εξή: Για δικαιούχους κατηγορίας Α θα παραχωρείται εφάπαξ ποσό χορηγίας ανά διαμέρισμα (ανεξαρτήτως εμβαδού και περιοχής). Για διαμέρισμα ενός (1) υπνοδωματίου €30.000 για διαμέρισμα δύο (2) υπνοδωματίων €40.000 για διαμέρισμα τριών (3) υπνοδωματίων €50.000.

Για δικαιούχους κατηγορίας Β, θα παραχωρείται εφάπαξ ποσό χορηγίας ανά διαμέρισμα (ανεξαρτήτως εμβαδού

και περιοχής) ως ακολούθως: Για διαμέρισμα ενός (1) υπνοδωματίου €20.000, για διαμέρισμα δύο (2) υπνοδωματίων €30.000 και για διαμέρισμα τριών (3) υπνοδωματίων €40.000.

Για τους δικαιούχους της κατηγορίας Γ, θα παραχωρείται εφάπαξ ποσό χορηγίας, ανά διαμέρισμα, το οποίο αντιστοιχεί στο ποσό που αναλογεί στο εγγεγραμμένο στο όνομα τους μερίδιο στον τίτλο ιδιοκτησίας, βάσει της αξίας της πιο πρόσφατης γενικής εκτίμησps αξίας της γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, χωρίς ωστόσο να επιμειστούν οποιαδήποτε αναλογία κόστους καταδάρσιςps της πολυκατοικίας τους, όταν αυτή κριθεί κατεδαφιστέα.

Συνεισφορά

Όπως προκύπτει από τις πρόνοιες του Σχεδίου και οι τρεις κατηγορίες δι-

Επιδιορθώσεις - επιδότηση ενοικίου

Το Σχέδιο προβλέπει και χορηγίες για τις περιπτώσεις επιδιορθώσεων ή ενίσχυσης υφιστάμενων πολυκατοικιών. Το ποσό κρατικής χορηγίας καθορίζεται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο δικαιούχος καθώς και από τον τύπο του διαμερισμάτος του, στην υφιστάμενη πολυκατοικία. Για δικαιούχους κατηγορίας Α και Β η χορηγία για διαμέρισμα ενός (1) υπνοδωματίου ανέρχεται μέχρι €20.000. Για διαμέρισμα δύο (2) υπνοδωματίων μέχρι €30.000. Για διαμέρισμα τριών (3) υπνοδωματίων μέχρι €40.000. Για τους δικαιούχους κατηγορίας Γ, θα παραχωρείται εφάπαξ ποσό χορηγίας ανά διαμέρισμα (ανεξαρτήτως εμβαδού και περιοχής), ύψους 30% των ποσών της κατηγορίας Α και Β. Επιπλέον θα χορηγείται ποσό ύψους €90.000 ανά πολυκατοικία που θα ανεγερθεί, που αφορά την εγκατάσταση ανελκυστήρα σε υφιστάμενες πολυκατοικίες που δεν διαθέτουν ανελκυστήρα. Για την επιδότηση ενοικίου το ποσό που έχει καθορισθεί με δικαιούχους και τις τρεις κατηγορίες είναι: Για διαμέρισμα ενός (1) υπνοδωματίου €400/μήνα, διαμέρισμα δύο (2) υπνοδωματίων €600/μήνα, για διαμέρισμα τριών (3) υπνοδωματίων €800/μήνα.

καιούχων εφόσον αποφασίσουν να συμμετέχουν σε αυτό θα πρέπει να συνεισφέρουν ένα επιπρόσθετο ποσό το οποίο καθορίζεται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο δικαιούχος καθώς και από τον τύπο του διαμερισμάτος του, στην υφιστάμενη πολυκατοικία. Για διαμερίσματα κατηγορίας Α και Β τα ποσά συνεισφοράς είναι: Διαμέρισμα ενός (1) υπνοδωματίου €10.000 και €20.000 αντίστοιχα. Διαμέρισμα δύο (2) υπνοδωματίων €20.000 και €30.000 αντίστοιχα. Διαμέρισμα τριών (3) υπνοδωματίων €25.000 και €35.000 αντίστοιχα. Για τους δικαιούχους του Σχεδίου κατηγορίας Γ, η συνεισφορά είναι η ακόλουθη: Για διαμέρισμα ενός (1) υπνοδωματίου €40.000 για διαμέρισμα δύο (2) υπνοδωματίων €60.000 και για διαμέρισμα τριών (3) υπνοδωματίων €75.000.

ΑΡΘΡΟ
Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Η ψηφιακή μετάβαση της κυβέρνησης

Το να εκσυγχρονιστούμε ως κράτος μέσα από την ψηφιοποίηση των διαδικασιών της κρατικής μηχανής πρέπει να είναι η προτεραιότητα μιας νέας κυβέρνησης. Μέσω της ψηφιακής μετάβασης η κυβέρνηση θα βοηθήσει τους πολίτες να διεκπεραιώνουν ευκολότερα και πιο γρήγορα τις συναλλαγές τους, βοηθώντας στην καλύτερη της ποιότητας ζωής τους και την ίδια ώρα θα αναδείξει τη διαφάνεια, με αποτέλεσμα το αίτημα εμπιστοσύνης των πολιτών προς το κράτος να αυξηθεί. Εκτός όμως από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά υπάρχουν και ποσοτικά όσα είναι το κόστος αυτών των υπηρεσιών. Μέσω της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται για την ψηφιοποίηση του κράτους, το κόστος μειώνεται αισθητά. Η ψηφιακή μετάβαση στην κυβέρνηση επιτυγχάνεται μέσω μιας σειράς μέτρων και διαδικασιών που πρέπει να ληφθούν για να ενοματωθούν οι ψηφιακές τεχνολογίες στη διακυβέρνηση. Θα πρέπει να δοθεί βάση στην ανάπτυξη μιας στρατηγικής που θα αφορά την ψηφιακή διακυβέρνηση και δεν θα αλλάξει μετά από τις εκλογές, αλλά θα μείνει πιστή στον στόχο της που δεν είναι άλλος από την καλύτερη της ποιότητας ζωής των πολιτών. Την ίδια ώρα η ανάπτυξη μιας κεντρικής πλατφόρμας όπου οι πολίτες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες αλλά και υπηρεσίες που τους ενδιαφέρουν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Ένα παράδειγμα είναι αυτό της Ελλάδας όπου μέσω του Gov.gr οι πολίτες λαμβάνουν πληροφορίες και την ίδια ώρα μπορούν να διεκπεραιώσουν τις περισσότερες από τις συναλλαγές που έχουν με το κράτος. Βέβαια για να γίνει αυτό θα πρέπει η κυβέρνηση να λάβει μέτρα για την ασφαλή και αξιόπιστη αποθήκευση των δεδομένων των πολιτών και την προστασία τους από κυβερνοεπιθέσεις. Αυτό επιτυγχάνεται όχι μόνο με τη χρήση της τεχνολογίας, αλλά και με τη δημιουργία νομοθεσιών που θα κάνουν πιο δύσκολη την επίτευξη τέτοιων επιθέσεων. Είχαμε άλλωστε αρκετές τέτοιες περιπτώσεις στην Κύπρο τις προηγούμενες μέρες και έχουμε κατανοήσει τη σοβαρότητά τους. Τέλος, μέσω της εκπαίδευσης των κυβερνητικών υπαλλήλων οι υπηρεσίες θα βελτιωθούν με το επιθυμητό για όλους αποτελεσμα (το γράφω για ακόμα μια φορά) που δεν είναι άλλο από την εύκολη πρόσβαση και χρήση των υπηρεσιών του κράτους από τους πολίτες!

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Ανάπτυξη 2,5% για Κύπρο το 2023 αναμένει το ΔΝΤ

Η επιστροφή του πληθωρισμού στον στόχο είναι απίθανη πριν από το 2025 στις περισσότερες περιπτώσεις.

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΤΚΑΛΑ

Οι προοπτικές είναι και πάλι αβέβαιες εν μέσω της αναταραχής στον χρηματοπιστωτικό τομέα, του υψηλού πληθωρισμού, των συνεχιζόμενων επιπτώσεων της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία και των τριών ετών πανδημίας του COVID. Ωστόσο, σύμφωνα με το World Economic Outlook (WEO) Απριλίου που έδωσε στην δημοσιότητα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), η Κύπρος αναμένεται να έχει ρυθμό ανάπτυξης 2,5% για το 2023, ενώ για το 2024 το ευτυχές είναι ότι βλέπει ακόμα μεγαλύτερη, στο 2,8%. Για το μακρινό 2028 το ΔΝΤ προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης για την Κύπρο στο 2,9%. Όσον αφορά στον ρυθμό του πληθωρισμού, το ΔΝΤ εκτιμά ότι στην Κύπρο θα μειωθεί στο 3,9% το 2023 έναντι

Η βασική πρόβλεψη του ΔΝΤ για την παγκόσμια οικονομία αναφέρει ότι η ανάπτυξη θα μειωθεί από 3,4% το 2022 σε 2,8% το 2023, πριν «κατασταλάξει» στο 3% το 2024.

8,1% το 2022, ενώ για το 2024 αναμένει πληθωρισμό στο 2,5%. Επίσης για το μακρινό 2028 προβλέπει πληθωρισμό στο 2%, ακριβώς δηλαδή όπου θέλει να τον θέσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με τα μέτρα που λαμβάνει για τα επιτόκια και τις συνεχείς τους αυξήσεις. Συνεχίζοντας στα σημεία που αναφέρεται για τα της Κύπρου στις 200 σελίδες της έκθεσps των διεθνών δανειστών, η ανεργία στην Κύπρο το 2023 αναμένεται στο 6,5%, έναντι 6,7% το 2022, ενώ το 2024 βλέπει να μειώνεται στο 6,2%. Τέλος, οι οικονομολόγοι του Ταμείου «βλέπουν» έλλειμα στον λογαριασμό τρεχουσών συναλλαγών για το 2023 στην Κύπρο στο 7,8% του ΑΕΠ, ενώ το 2024 θα φτάσει στο 7,2%. Επίσης για το μακρινό 2028 βλέπουν έλλειμα στο λογαριασμό τρεχουσών συναλλαγών ύψους 6,6%.

Περνώντας στα της παγκόσμιας οικονομίας, η βασική πρόβλεψη του ΔΝΤ αναφέρει ότι η

Οι επιπτώσεις από την ταχεία αύξηση της πολιτικής επιτοκίων γίνονται εμφανείς, καθώς οι ευπάθειες του τραπεζικού τομέα έχουν έρθει στο επίκεντρο, αναφέρον οι διεθνείς δανειστές.

ανάπτυξη θα μειωθεί από 3,4% το 2022 σε 2,8% το 2023, πριν «κατασταλάξει» στο 3% το 2024. Όπως σημειώνει το ΔΝΤ, οι προηγμένες οικονομίες αναμένεται να παρουσιάσουν ιδιαίτερα έντονη επιβράδυνση της ανάπτυξης, από 2,7% το 2022 σε 1,3% το 2023. Σε ένα εύλογο εναλλακτικό σενάριο με περαιτέρω πίεση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η παγκόσμια ανάπτυξη θα μειωθεί σε περίπου 2,5% το 2023, με την ανάπτυξη των προηγμένων οικονομιών να πέφτει κάτω από το 1%. Ο παγκόσμιος συνολικός πληθωρισμός στο βασικό σενάριο θα μειωθεί από 8,7% το 2022 σε 7% το 2023 λόγω των χαμηλότερων τιμών των βασικών εμπορευμάτων, αλλά ο υποκείμενος (βασικός) πληθωρισμός είναι πιθανό να μειωθεί πιο αργά, σύμφωνα με το ΔΝΤ.

Η επιστροφή του πληθωρισμού στον στόχο του 2% πάντως, είναι απίθανη πριν από το

2025 στις περισσότερες περιπτώσεις.

Το ΔΝΤ αναφέρει πως, βάσει των ενδείξεων στις αρχές του 2023, η παγκόσμια οικονομία θα μπορούσε να επιτύχει μια «ήπια προσγείωση» -με τον πληθωρισμό να μειώνεται και την ανάπτυξη να είναι σταθερή- εν μέσω του επίμονα υψηλού πληθωρισμού και των πρόσφατων αναταραχών στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Αν και ο πληθωρισμός έχει μειωθεί καθώς οι κεντρικές τράπεζες έχουν αυξήσει τα επιτόκια, και οι τιμές των τροφίμων και της ενέργειας έχουν μειωθεί επίσης, οι υποκείμενες πιέσεις στις τιμές αποδεικνύονται υψηλές.

Οι επιπτώσεις από την ταχεία αύξηση της πολιτικής επιτοκίων γίνονται εμφανείς, καθώς οι ευπάθειες του τραπεζικού τομέα έχουν έρθει στο επίκεντρο και οι φόβοι για μετάδοση έχουν αυξηθεί στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των

μη τραπεζικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Σύμφωνα με τους διεθνείς δανειστές, το «φυσικό» επιτόκιο είναι σημαντικό τόσο για τη νομισματική όσο και για τη δημοσιονομική πολιτική, καθώς αποτελεί επίπεδο αναφοράς για τη μέτρηση της κατεύθυνσps της νομισματικής πολιτικής και βασικό προσδιοριστικό παράγοντα της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους.

Σχολιάζει, δε, πως το δημόσιο χρέος ως λόγος του ΑΕΠ εκτινάχθηκε σε όλο τον κόσμο κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 και αναμένεται να παραμείνει αυξημένο. Οι διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού και οι αυξανόμενες γεωπολιτικές εντάσεις έχουν φέρει τους κινδύνους και τα δυνητικά οφέλη και κόστη του γεωοικονομικού κατακερματισμού στο επίκεντρο της πολιτικής συζήτησps.

Ο Μπάιντεν στη χώρα των προγόνων του

Επίσκεψη του Αμερικανού προέδρου στη Βόρεια Ιρλανδία, στην 25η επέτειο της συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής

Ο **πρόεδρος** των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν έφτασε χθες στο Μπέλφαστ της Βόρειας Ιρλανδίας συνοδεία του υπουργού Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν για τετραήμερη επίσκεψη στη χώρα με αφορμή την επέτειο των 25 χρόνων από την υπογραφή της συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής, η οποία τερμάτισε έναν κύκλο βίας 30 ετών.

«Πριν από είκοσι πέντε χρόνια, οι ηγέτες της Βόρειας Ιρλανδίας επέλεξαν την ειρήνη. Ανυπομονώ να τιμήσω την επέτειο στο Μπέλφαστ, υπογραμμίζοντας τη δέσμευση των ΗΠΑ για τη διατήρηση της ειρήνης και την ενθάρρυνση της ευημερίας», ανέφερε ο Μπάιντεν με ανάρτησή του στο Twitter, ο οποίος είναι γνωστός για τα φιλοϊρλανδικά του αισθήματα, αφού άλλωστε έχει και ιρλανδικές ρίζες.

Η συμφωνία αυτή είχε τεράστια σημασία την εποχή που υπογράφηκε, καθώς τερμάτιζε τη βία μεταξύ καθολικών που επιθυμούσαν την ένωση με την Ιρλανδία και προτεσταντών που επιθυμούσαν την ένωση με τη Μεγάλη Βρετανία. Η διαμάχη είχε ξεκινήσει από τη δεκαετία του '60 και είχε στοιχίσει τη ζωή σε τουλάχιστον 3.500 ανθρώπους. Με βάση τη συμφωνία, η χώρα θα γινόταν πλέον έδαφος της Μεγάλης Βρετανίας, καθώς και θα μπορούσε να αλλάξει μόνο με δημοψήφισμα, διατηρώντας ωστόσο μια ανεξαρτησία σε τομείς όπως η παιδεία και η υγεία, αλλά και δικό της ξεχωριστό Κοινοβούλιο.

Παρά τον τερματισμό της βίας, ωστόσο, η χώρα βιώνει έντονη πολιτική κρίση, που τα τελευταία χρόνια έχει επιδεινωθεί ιδιαίτερα. Τον τελευταίο

Τις διαδηλώσεις όσων αντιδρούν στη συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής ακολούθησαν επεισόδια με μολότοφ κατά περιπολικού στο Ντέρι της Βόρειας Ιρλανδίας, ενώπιε της επίσκεψης του προέδρου των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν.

Επί ποδός η αστυνομία στη χώρα, έπειτα από αυτοσχέδιες βόμβες που βρέθηκαν σε νεκροταφείο της πόλης Ντέρι.

χρόνο, η Βόρεια Ιρλανδία δεν έχει καταφέρει να εκλέξει σταθερή κυβέρνηση στο Στόρμοντ, το Κοινοβούλιο της χώρας με έδρα το Μπέλφαστ. Δεν έχει επίσης

κρατικό προϋπολογισμό και οι δημόσιες υπηρεσίες χαρακτηρίζονται «τρομερά δυσλειτουργικές». Επιπλέον, λόγω του Brexit η «πιο πολωμένη κοινωνικά» περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου έχασε την ευκαιρία να πάρει εκατομμύρια ευρώ από την Ε.Ε., τα οποία θα εκταμιεύονταν ως επιχορηγήσεις, για να στηρίξει την οικονομία της.

Το Δημοκρατικό Ενωτικό Κόμμα της Βόρειας Ιρλανδίας (DUP) δήλωσε ότι η επίσκεψη του Μπάιντεν – η πρώτη επίσκεψη Αμερικανού προέδρου εδώ και 10 χρόνια – δεν θα του ασκήσει πίεση

στο να τερματίσει τη διαμαρτυρία για τους ισχύοντες εμπορικούς κανόνες μετά το Brexit στη χώρα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν να χαλαρώσουν πολλά από τα εμπορικά εμπόδια σε μια πρόσφατη συμφωνία που ενέκρινε και ο ίδιος ο Μπάιντεν. Το DUP θέλει περαιτέρω αλλαγές, αλλά το Λονδίνο έχει πει ότι αυτό δεν είναι δυνατό.

Επί ποδός η αστυνομία
Η αστυνομία της Βόρειας Ιρλανδίας βρίσκεται επί ποδός για να αποτρέψει

πιθανές τρομοκρατικές προσπάθειες, ενώ χθες στην πόλη του Ντέρι σημειώθηκαν επεισόδια μεταξύ νεαρών και αστυνομίας. Επίσης χθες η αστυνομία σε έρευνά της στο νεκροταφείο της ίδιας πόλης ανακάλυψε τέσσερις αυτοσχέδιες βόμβες αποτελούμενες από σφραγισμένους σιδηροσωλήνες.

Ερωτηθείς σχετικά με τα επεισόδια, ο εκπρόσωπος Τύπου του υπουργείου Αμυνας, Τζον Κίρμιπ, δήλωσε: «Όσον αφορά τα πρόσφατα κρούσματα βίας, γνωρίζουμε ότι τις τελευταίες δύο ημέρες υπήρξαν κάποια περιστατικά και ο κ. Μπάιντεν είναι ευγνώμων για το έργο που έκαναν και συνεχίζουν να κάνουν οι δυνάμεις ασφαλείας της Βόρειας Ιρλανδίας. Είμαστε απολύτως βέβαιοι πως θα γίνει κάθε δυνατή προσπάθεια για την προστασία όλων των κοινοτήτων και των ανθρώπων της χώρας. Ο πρόεδρος ανυπομονεί να βρεθεί στο Μπέλφαστ και να γιορτάσει την επέτειο μιας συμφωνίας με την οποία έχει προσωπική σύνδεση και με υπερηφάνεια τη βλέπει να λειτουργεί προς όφελος όλων».

Ο Μπάιντεν αναμένεται να συναντηθεί με τον πρόεδρο της Βρετανίας, Ρισί Σούνκ, σήμερα το πρωί. Αργότερα, θα δώσει εορταστική ομιλία στο Πανεπιστήμιο Ούλστερ στη Βόρεια Ιρλανδία και στη συνέχεια θα ξεκινήσει το ταξίδι του για τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας, όπου θα επισκεφθεί και την πόλη στην οποία ο προ-προπάππος του Τζέιμς Φίνεγκαν «γεννήθηκε και έζησε προτού διασχίσει τη θάλασσα για την Αμερική και εγκατασταθεί στην Πενσιλβάνια. Στο Δουβλίνο θα συναντηθεί με τον πρόεδρο της Ιρλανδίας, Μάικλ Χίγκινς.

Επεισόδια με μολότοφ

Ενώπιε της επίσκεψης του Αμερικανού προέδρου και ανήμερα της επετείου υπογραφής της ιστορικής συνθήκης, κουκουλόφοροι επιτέθηκαν σε αστυνομικό τμήμα του Ντέρι, της δεύτερης μεγαλύτερης πόλης της Βόρειου Ιρλανδίας. Βίντεο που κυκλοφόρησε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης το απόγευμα της Μεγάλης Δευτέρας δείχνει ομάδα νεαρών να πυρπολεί με βόμβες μολότοφ βαν της αστυνομίας, καστρέφοντάς το ολοσχερώς. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της εορταστικής παρέλασης, η οποία πέρασε μέσα από το νεκροταφείο του Ντέρι προς τιμήν των πεσόντων των 30ετιών συγκρούσεων, έκαναν την εμφάνισή τους ομάδες ατόμων που κρατούσαν σημαίες του παραστρατιωτικού IRA και πλακάτ με τη φράση «Η επανάσταση δεν έχει τελειώσει ακόμη». Οι αρχές της χώρας έχουν προειδοποιήσει για την πιθανότητα βίαιων επεισοδίων και στην πρωτεύουσα, ως αντίδραση στην επίσκεψη του προέδρου Μπάιντεν, η οποία ξεκίνησε χθες και θα διαρκέσει τέσσερις ημέρες. Από τη μεριά του ο Τζο Μπάιντεν δήλωσε πως αισθάνεται «πολύ άνετα» στη χώρα.

Ρωγμές στις σχέσεις ΗΠΑ και Αιγύπτου

Σύμφωνα με τις διαρροές, ο Αλ Σίσι έδωσε εντολή να σταλούν στη Μόσχα 40.000 πυραύλοι

Λίγα εβδομημέρες μετά τη δημοσίευση των New York Times για τη διαρροή απορρήτων εγγράφων του Πενταγώνου στο Διαδίκτυο, επιβεβαιώνονται οι χειρότεροι φόβοι της Ουάσιγκτον για τις διεθνείς επιπτώσεις αυτής της υπόθεσης. Οι πρώτες αναταράξεις άρχισαν ήδη να γίνονται αισθητές στις σχέσεις των ΗΠΑ με τρεις σημαντικούς τους συμμάχους – την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και τη Νότια Κορέα.

Ρεπορτάζ της Washington Post επικαλείται ένα από τα απόρρητα έγγραφα, που χρονολογείται τη 17η Φεβρουαρίου και φέρεται να περιγράφει συνομιλίες μεταξύ του Αιγυπτίου προέδρου Αμπντελφάτχ αλ Σίσι και ανώτατων αξιωματούχων του στρατού.

Εκεί, ο πρόεδρος μιας χώρας που αντιπροσωπεύει έναν από τους κυριότερους αποδέκτες αμερικανικής στρατιωτικής βοήθειας, φέρεται να δίνει εντολή για την παράδοση 40.000 πυραύλων στη Ρωσία, για τις ανάγκες του πολέμου στην Ουκρανία. Πέραν των πυραύλων, το δημοσίευμα κάνει λόγο για παράδοση στη Ρωσία βλημάτων πυροβολικού και πυρίτιδας.

Μάλιστα, ο Αιγυπτίος πρόεδρος φέρεται να εφιστά την προσοχή στον Μοχάμεντ Σαλάχ αλ Ντίν, υπουργό πολεμικής βιομηχανίας, για την ανάγκη να τηρηθεί αυστηρή μυστικότητα γύρω από αυτή την υπόθεση, ώστε να μην υπάρξουν αντιδράσεις από τη Δύση.

Ο υφιστάμενος του απαντάει ότι θα πει στους στρατιώτες πως οι πυραύλοι προορίζονται για τον αιγυπτιακό στρατό και συμφωνεί ότι η βοήθεια με πολεμικό υλικό «είναι το ελάχιστο που θα μπορούσε να κάνει η Αίγυπτος για να ξεπληρώσει τη χώρα» στη Ρωσία. Πιθανολογείται ότι εννοούσε την προθυμία της Μόσχας να καλύψει τις α-

Πιλότος MI-8 ελικοπτέρου ετοιμάζεται για το πεδίο μάχης στην ανατολική Ουκρανία, όπου μαίνονται οι συγκρούσεις στην περιοχή του Μπαχλούτ.

Αντιδράσεις για κρυφή συνεννόηση μεταξύ Ρωσίας - Εμιράτων, αλλά και για τις πιέσεις στη Νότια Κορέα για αποστολή όπλων στην Ουκρανία.

νάγκες της Αιγύπτου σε σιτάρι, καθώς ο πόλεμος ελαχιστοποίησε τις εισαγωγές της από την Ουκρανία, η οποία μέχρι πέρυσι κάλυπτε το 80% των αναγκών της.

Το δημοσίευμα της Washington Post προκάλεσε αντιδράσεις στην αμερι-

κανική πρωτεύουσα, όπου το κλίμα για το καθεστώς Σίσι ήταν ούτως ή άλλως επιβαρυνμένο – τον Σεπτέμβριο η κυβέρνηση Μπάιντεν προειδοποίησε ότι θα παρακρατήσει μέρος της αμερικανικής βοήθειας, ύψους 1,3 δισ. δολαρίων, που παρέχεται κάθε χρόνο στην Αίγυπτο, λόγω των παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Χθες ο Δημοκρατικός γερουσιαστής Κρις Μέρφι δήλωσε ότι αν επαληθευθούν οι αποκαλύψεις, θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι σχέσεις ΗΠΑ - Αιγύπτου.

Τα ρεπορτάζ των αιγυπτιακών μέσων διέψευσαν ως πλαστό το έγγραφο που δημοσίευσε η Washington Post, επικαλούμενα ανώνυμους αξιωματούχους στο Κάιρο. Ωστόσο, ο εκπρόσωπος του αιγυπτιακού υπουργείου Εξωτε-

ρικών, Αχμέντ Αμπού Ζεϊντ ήταν λιγότερο κατηγορηματικός. «Η θέση της Αιγύπτου από την αρχή της κρίσης (στην Ουκρανία) βασίζεται στη μη ανάμιξη και στην ίση απόσταση από τα αντιμαχόμενα μέρη», δήλωσε σχετικά.

Ενα άλλο ρεπορτάζ, αυτή τη φορά του πρακτορείου Associated Press, αναφέρεται σε έγγραφο της 9ης Μαρτίου, όπου αξιωματούχοι της ρωσικής υπηρεσίας πληροφοριών FSB δήλουν ότι έπεισαν τους ομολόγους τους από τα Εμιράτα να συμπράξουν μαζί τους εναντίον των μυστικών υπηρεσιών ΗΠΑ και Βρετανίας.

Το τηλεγράφημα του πρακτορείου προκάλεσε άμεση αντίδραση από την κυβέρνηση των Εμιράτων, η οποία διέψευσε ως «απολύτως εσφαλμένες» τις εν λόγω πληροφορίες. Τα τελευταία χρόνια ενισχύθηκε σημαντικά η στρατιωτική συνεργασία Ρωσίας - Εμιράτων στη βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, ενώ μετά την έναρξη της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία πολλοί Ρώσοι επιχειρήματες αναζητούν ασφαλείς καταφύγια από τις δυτικές κυρώσεις στη χώρα του Κόλπου.

Οργισμένες αντιδράσεις τις κορεατικές αντιπολίτευσης προκάλεσαν άλλα έγγραφα που διέρρευσαν, σύμφωνα με τα οποία οι Αμερικανοί κατασκοπέυαν τον πρόεδρο της χώρας και τον πιέζαν να προσφέρει οπλικά συστήματα στην Ουκρανία. Το γραφείο του προέδρου Γιουν Σουκ Γέλ οξέδωσε χθες ανακοίνωση που χαρακτηρίζει «αναληθή» και «παρωπαικμένα» τα σχετικά έγγραφα που είχαν το φως της δημοσιότητας, εκφράζοντας την πεποίθησή ότι δεν πρόκειται να κλονίσουν τη στέρεη συμμαχία Ουάσιγκτον - Σεούλ.

REUTERS, A.P.

Ο Γκάλαντ χαιρέτισε την απόφαση του Νετανιάχου και μοιράστηκε μια κοινή φωτογραφία τους με τη λεζάντα «συνεχίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις για το Ισραήλ».

Το Ισραήλ βυθίζεται στην πολιτική αστάθεια και τη συνεχόμενη βία

Καθώς το Ισραήλ βυθίζεται μέρα με τη μέρα σε μια δινη βία και πολιτικές αστάθειες, ο πρωθυπουργός Μπέντζαμιν Νετανιάχου αποφάσισε να ανακαλέσει την καθαίρεση του υπουργού Αμυνας Γιάοβ Γκάλαντ, την οποία είχε ανακοινώσει στα τέλη Μαρτίου.

Λίγες ημέρες αφού του πήρε την απόφαση να καθυστερήσει την αποπομπή του υπουργού, ο Νετανιάχου δήλωσε τελικά σε συνέντευξη Τύπου που παραχώρησε τη Δευτέρα: «Αποφάσισα να αφησθώ πίσω τις διαφορές μας», ενώ συμπλήρωσε ότι οι δυο τους είχαν συνεργαστεί στενά το τελευταίο δεκαπενθήμερο. Ο Γκάλαντ χαιρέτισε την απόφαση του πρωθυπουργού και μοιράστηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μια κοινή φωτογραφία τους, με τη λεζάντα «συνεχίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις για το Ισραήλ».

Η αποπομπή του Γκάλαντ είχε ρίξει «λάδι στη φωτιά» των κινητοποιήσεων στη χώρα. Οι Ισραηλινόι διαδηλώνουν εδώ και μήνες με μεγάλη ένταση, διαμαρτυρόμενοι για πολλές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης, με προεξέχουσες τη δικαστική μεταρρύθμιση, η οποία περνάει ουσιαστικά τον έλεγχο του ανωτάτου δικαστηρίου στο κοινοβούλιο. Πολλοί από τους διαδηλωτές υποστηρίζουν πως ο Νετανιάχου προωθεί τη μεταρρύθμιση αυτή ώστε να απορρίψει τις ποινικές κυρώσεις στη δική για διαφθορά που εκκρεμεί εις βάρος του. Υποστηρίζουν επίσης ότι ο Γιάοβ Γκάλαντ έπεσε σε δυσμένεια επειδή είχε εκφραστεί κατά της συγκεκριμένων τροποποιήσεων.

Ωστόσο ο Γκάλαντ, που θεωρούνταν στο εξωτερικό βασικός συνομιλητής σε μια κυβέρνηση όπου σημαντικά πόστα κατέχονταν από εξτρεμιστές, δεν έλαβε ποτέ επίσημη επιστολή απόλυσης, παραμένοντας στη θέση του εν μέσω του κύματος βίας που προκλήθηκε τις τελευταίες ημέρες από τις πρόσφατες επιδρομές της ισραηλινής αστυνομίας στο μουσουλμανικό τέμενος Αλ Ακσα της Ιερουσαλήμ.

Την τελευταία εβδομάδα το Ισραήλ έγινε στόχος επιθέσεων με ρουκέτες προερχόμενες από τη Γάζα, τον Λίβανο και τη Συρία. Σε ένα άλλο περιστατικό, τρεις Βρετανοϊσραηλινές, δύο αδελφές και η μητέρα τους, σκοτώθηκαν από πυρά αγνώστου στη Δυτική Οχθη, ενώ λίγες ημέρες νωρίτερα ένας οδηγός στο Τελ Αβιβ σκότωσε με το αυτοκίνητό του έναν Ιταλό τουρίστα και τραυμάτισε άλλα επτά άτομα. Επιπλέον, τη Δευτέρα ένας δεκαπεντάχρονος Παλαιστίνιος έχασε τη ζωή του, ενώ χθες ακόμη δύο Παλαιστίνιοι έπεσαν από πυρά της ισραηλινής αστυνομίας στη Δυτική Οχθη. Η κρίση ασφαλείας έχει κλονίσει περαιτέρω τη δημοτικότητα του Νετανιάχου, καθώς δημοσκοπήση που διενεργήθηκε την Κυριακή έδειξε ότι μόνο το 27% των

Ο Νετανιάχου ανακαλεί την καθαίρεση του υπουργού Αμυνας Γιάοβ Γκάλαντ, ενώ έγιναν καθημερινότητα τα θανατηφόρα επεισόδια στη Δυτική Οχθη.

ερωτηθέντων «εμπιστεύεται την κυβέρνηση να χειριστεί το κύμα τρομοκρατίας». Στο τηλεοπτικό του διάγγελμα, ο Νετανιάχου προσπάθησε να διαλύσει τις αμφιβολίες για την ηγεσία του, λέγοντας ότι η ισραηλινή αεροπορία έχει αντιμετωπίσει σκληρά και ότι τα στρατεύματα θα «φθάσουν όπου πρέπει και θα ξεκαθαρίσουν τους λογαριασμούς τους με όλους τους τρομοκράτες».

Αναφερόμενος στον αυξανόμενο αριθμό εφέδρων του στρατού και της αεροπορίας που είχαν ενταχθεί στο κίνημα διαμαρτυρίας, ο Νετανιάχου άφησε να εννοηθεί ότι και αυτοί ευθύνονται για την ενθάρρυνση των εχθρών του Ισραήλ.

Συναγερμός για τον εντοπισμό του δράστη

Παρότι απροσδόκητα μεγάλος αριθμός ατόμων μπορεί να είχε πρόσβαση στα απόρρητα ντοκουμέντα του Πενταγώνου που διέρρευσαν πρόσφατα σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα ηλεκτρονικά ίχνη που άφησαν πίσω τους οι δράστες μπορεί να ελαχιστοποιήσουν γρήγορα τον αριθμό των υπόπτων, εκτιμούν Αμερικανοί αξιωματούχοι.

Μεγάλα ερωτήματα αιωρούνται πάνω από την εν εξελίξει έρευνα: ποιοι πήραν τα εν λόγω ντοκουμέντα, ποιοι τα ανέβασαν σε κοινωνικά δίκτυα, γιατί το έκαναν και τι είδους ζημιά μπορεί να προκαλέσει στις ΗΠΑ η δημοσιοποίησή τους.

«Δεν γνωρίζουμε ποιος βρίσκεται πίσω από αυτή την ιστορία. Δεν γνωρίζουμε τα κίνητρά του», δήλωσε ο εκπρόσωπος του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας Τζον Κίρμιπ, για να προσθέσει: «Δεν γνωρίζουμε ούτε αν υπάρχει συνέχεια σε όλο αυτό».

Κατά τα φαινόμενα, εκείνοι που προκάλεσαν τη διαρροή πρώτα φωτογρά-

Οι διωκτικές αρχές των ΗΠΑ πιστεύουν ότι τα ηλεκτρονικά ίχνη της διαρροής μπορεί να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση των υπόπτων.

φησαν τα επίμαχα ντοκουμέντα και ύστερα τα ανέβασαν στο Διαδίκτυο, όπως εκτιμά ο Τζάβεντ Αλι, πρώην ανώτατος αξιωματούχος του FBI, του υπουργείου Εσωτερικής Ασφάλειας και της μυστικής υπηρεσίας του Πενταγώνου, με ειδίκευση στη δίωξη της τρομοκρατίας. Κατά τη γνώμη του κ. Αλι, ο τρόπος που έγινε η διαρροή ήταν πολύ τοσπατοσύλικος: οι δράστες δεν φρόντισαν να εξαφανίσουν τη διευθύνση ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου (IP) ούτε τις ημερομηνίες των φωτογραφιών που αναρτήθηκαν, πράγμα που μπορεί

να οδηγήσει στη μείωση του αριθμού των υπόπτων σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

Όπως εκμυστηρεύθηκε ανώτερος Αμερικανός αξιωματούχος, εκατοντάδες –αν όχι και χιλιάδες– στέλεχη του Πενταγώνου και άλλων κρατικών υπηρεσιών μπορεί να είχαν πρόσβαση στα επίμαχα ντοκουμέντα. Ένας άλλος ανώτερος στρατιωτικός αξιωματούχος έλεγε ότι δεν υπάρχουν προς το παρόν ενδείξεις ότι η Ρωσία προκάλεσε τη διαρροή. Πιθανότατα, όπως η ηγεσία του Πενταγώνου έτσι και οι ρωσικές υπηρεσίες μόλις πρόσφατα αντιλήφθηκαν τη δημοσιοποίηση ντοκουμέντων που είχε αρχίσει στις αρχές Μαρτίου στη διαδικτυακή πλατφόρμα ανταλλαγής μηνυμάτων Discord.

Κατά τον κ. Αλι, τα απόρρητα ντοκουμέντα που διέρρευσαν θα πρέπει να αποθηκευόνταν σε απομονωμένους υπολογιστές, που δεν συνδέονται ποτέ με το Ιντερνετ, παρά μόνο με πολύ περιορισμένα τοπικά δίκτυα των αμερι-

κανικών υπηρεσιών. Αυτοί οι υπολογιστές φυλάσσονται σε καλά προστατευμένους χώρους εργασίας, τα λεγόμενα SCIFs (διαμερισματικές εγκαταστάσεις ευαίσθητων πληροφοριών), όπου απαγορεύεται ρητά σε όλους να φέρουν μαζί τους ηλεκτρονικές συσκευές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη φωτογράφιση εγγράφων ή τη δημιουργία βίντεο. Λαμβάνοντας υπόψη τη αυστηρά πρωτόκολλα ασφαλείας που ισχύουν σε αυτές τις εγκαταστάσεις, ο αριθμός των ανθρώπων που είχε πρόσβαση και θα μπορούσε να προκαλέσει τη διαρροή μειώνεται κατά πολύ.

Η βασική έρευνα για τον εντοπισμό των υπαίτιων διεξάγεται από το υπουργείο Δικαιοσύνης και το FBI. Παράλληλα, το Πεντάγωνο διευθύνει μια άλλη έρευνα, στο πλαίσιο της οποίας συνεργάζονται ο Λευκός Οίκος, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ και μυστικές υπηρεσίες, για την εκτίμηση των ζημιών που μπορεί να επιφέρει η διαρροή και για τη διαχείρισή τους.

THE NEW YORK TIMES

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αναγκαία η πράσινη
μεταμόρφωση της Ινδίας

Του ΟΥΓΚΟ ΝΤΙΕΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Το να βοηθήσουμε την Ινδία να αναπτυχθεί με φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο είναι ένα από τα καλύτερα πράγματα που θα μπορούσαν να συμβούν για τους δικούς της κατοίκους και τον πλανήτη ολόκληρο. Οι εκπομπές από την πολυπληθέστερη χώρα του κόσμου είναι μόνο το 7% των αερίων του θερμοκηπίου, αλλά αυξάνονται γρήγορα, ενώ όσες παράγονται από τις πλούσιες χώρες έχουν φτάσει στο αποκορύφωμά τους σε μεγάλο βαθμό. Εάν η Ινδία αποφύγει τη βρώμικη πορεία προς την ανάπτυξη, που έχουν ακολουθήσει άλλοι, συμπεριλαμβανομένης της Κίνας, όλοι θα έχουν περισσότερες πιθανότητες να αποφύγουν την κόλαση από την κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, η Ινδία θα είχε πολλαπλά κέρδη. Μια επιτάχυνση των επενδύσεων σε ανάπτυξη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα θα μπορούσε να προσφέρει καλές θέσεις εργασίας, να μειώσει την ατμοσφαιρική ρύπανση και να αυξήσει την ενεργειακή ασφάλεια, διαπιστώνει ο Ναβρόζ Νουμπίς από το Κέντρο Ερευνών Πολιτικής, μια ινδική δεξαμενή σκέψης. Θα τοποθετούσε επίσης τη χώρα, η οποία κάνει εισαγωγές πετρελαίου, σε μια πορεία υπέρ των προϊόντων που παράγονται με χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα, ενώ αναλόγως θα αναδιάρθρωνόνταν και το παγκόσμιο εμπόριο. Βέβαια, μιλάμε για ένα τίτάνιο εγχείρημα. Η κυβέρνηση του πρωθυπουργού Ναρέντρα Μόντι έχει δεσμευθεί να απελευθερώσει την οικονομία από τον άνθρακα έως το 2070. Πολλοί ειδικοί πιστεύουν ότι η Ινδία πρέπει να προχωρήσει ακόμη πιο γρήγορα. Ο όμιλος συμβούλων επιχειρήσεων McKinsey, για παράδειγμα, ζητάει μια επένδυση 11 τρις. δολαρίων για τη χρηματοδότηση ενός «επιταχυνόμενου σεναρίου» που θα ολοκληρωθεί το μεγαλύτερο μέρος του έργου έως το 2050.

Η Ινδία θα πρέπει να προσελκύσει τη μερίδα του λέοντος της χρηματοδότησης για την απαιτούμενη αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας, το πράσινο υδρογόνο και άλλες καθαρές τεχνολογίες, καθώς και να ενισχύσει τις ανα-

νεώσιμες πηγές ενέργειας από ιδιωτικά κεφάλαια. Για να το κάνει αυτό, θα χρειαστεί πολιτικές που δίνουν κίνητρα για πράσινες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της επιτάχυνσης των σχεδίων της για την τιμολόγηση του διοξειδίου του άνθρακα.

Οι πλούσιες χώρες μπορούν επίσης να βοηθήσουν, ακόμη και σε μια περίοδο που οι προϋπολογισμοί τους είναι υπερδιογκωμένοι. Μπορούν να παρέχουν εγγυήσεις, μειώνοντας έτσι το κόστος του κεφαλαίου για τους ιδιώτες επενδυτές. Μπορούν επίσης να κάνουν την Παγκόσμια Τράπεζα να επαυξήσει τις επενδύσεις της για το κλίμα — μια ιδέα για την οποία πιέζει η Ινδία και η οποία είναι πιθανό να διαδραματίσει εξέχουσα θέση στις εαρινές συνεδριάσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου αυτή την εβδομάδα.

Η Ομάδα των Επτά (G7) πλούσιων βιομηχανικών χωρών προσπάθησε να κινητοποιήσει την Ινδία ώστε να συναφθεί μια εταιρική σχέση για τη μετάβαση σε δικαία ενέργεια (JETP), έπειτα από παρόμοιες συμφωνίες με την Ινδονησία, το Βιετνάμ και τη Νότια Αφρική. Αυτό το πλαίσιο υπόσχεται χρηματοδοτήσεις, και αυτό ως ένα βαθμό για να συνδράμουν στην πρόωπη απόσυρση από τη λειτουργία των σταθμών παραγωγής ενέργειας από άνθρακα.

Ωστόσο, η κυβέρνηση Μόντι θα προτιμούσε να εργαστεί μέσω της Ομάδας των Είκοσι (G20) μεγάλων οικονομιών, της οποίας προεδρεύει φέτος, όπως ισχυρίζεται ο Βαϊμπχάβ Τσατουρβέντι της CEEW, μιας ινδικής δεξαμενής σκέψης για το κλίμα. Θα ήθελε να παρουσιάσει ένα ευρύ πλαίσιο για τον τρόπο προώθησης της πράσινης ανάπτυξης για τις αναδυόμενες οικονομίες, αντί να επικεντρωθεί στην εξάλειψη του γαιάνθρακα. Η ινδική κυβέρνηση δεν θέλει να απαλλαγεί από αυτόν. Και αυτό διότι ανησυχεί πως με τις ΑΠΕ το δικτύο ηλεκτροδότησης θα καταστεί αναξιόπιστο και επειδή εκατομμύρια άνθρωποι εργάζονται ή εξαρτώνται από τη βιομηχανία γαιάνθρακα.

Τα πρώτα σημάδια κρίσης
στην αγορά ακινήτων της Ευρώπης

Τα κτίρια γραφείων στο μάτι του κυκλώνα, με χρέος ύψους 1,5 τρισεκατομμύρια ευρώ

Η Blackstone, η μεγαλύτερη στον κόσμο επενδυτική που τοποθετείται σε ακίνητα, δεν εξυπνέτησε δάνειο για την αγορά κτιρίων γραφείων στη Φινλανδία και τον περασμένο μήνα η Moody's υποβάθμισε δάνειο που στριφίζει γερμανικό συγκρότημα κτιρίων της Brookfield. Στη Φρανκφούρτη, οι Κορεάτες ιδιοκτήτες του πύργου Τριανόν των 45 ορόφων έχουν προσλάβει συμβούλους για να αρχίσουν τη διαδικασία αναδιάρθρωσης του ασφαλισμένου χρέους, ύψους 375 εκατ. ευρώ, με το οποίο έχει αγοραστεί το κτίριο. Και ο Κινέζος επενδυτής Τσεουνγκ Κέι πουλάει δύο κτίριά του σε καλή περιοχή του Λονδίνου για να μπορεί να μειώσει το χρέος του. Πρόκειται για τα πρώτα σημάδια κρίσης στην αγορά ακινήτων στην Ευρώπη, που έρχεται αντιμέτωπη με νέα δύσκολη συγκυρία.

Όπως επισημαίνει σχετικό δημοσίευμα των Financial Times, το ερώτημα

Σε έκθεσή της, που
δόθηκε στη δημοσιότητα
τον Φεβρουάριο, η ΕΚΤ προ-
ειδοποίησε για τις «καυξανό-
μενες παθογένειες» του
ευρωπαϊκού real estate.

που απασχολεί τώρα τους επενδυτές είναι κατά πόσον αυτές οι, προς το παρόν, μεμονωμένες περιπτώσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων πρόκειται να επεκταθούν και να εξελιχθούν σε γενικευμένη κρίση του κλάδου ανάλογη εκείνης της διετίας 2008-2009 που έπληξε τις ευρωπαϊκές τράπεζες. Και ο κίνδυνος είναι μεγάλος για τα κτίρια γραφείων, που αποτελούν το μεγαλύτερο και σημαντικότερο τμήμα του συνόλου της αγοράς ακινήτων και το οποίο στριφίζεται από χρέος ύψους 1,5 τρις. ευρώ. Σε σχετική έκθεσή της, που δόθηκε στη δημοσιότητα τον Φεβρουάριο, η ΕΚΤ προειδοποίησε για τις «αυξανόμενες παθογένειες» των ευρωπαϊκών αγορών ακινήτων. Οι κατασκευαστικές και εργολαβικές εταιρείες όπως και οι κάτοχοι εκτάσεων γης και ακινήτων έχουν ήδη κληθεί να αντιμετωπίσουν πρωτόγνωρες

Στα τέλη του περασμένου μήνα, αναλυτές του ομίλου Citi εκτίμησαν ότι οι αξίες των ευρωπαϊκών ακινήτων δεν έχουν ακόμη προσαρμοστεί πλήρως στην άνοδο των επιτοκίων και πιθανώς να υποχωρήσουν κατά 40% έως το τέλος του 2024.

εξελίξεις από την αρχή της πανδημίας. Τώρα, όμως, η κατάσταση διαφέρει θεμελιωδώς από την προηγούμενη κρίση, καθώς οι ιδιοκτήτες ακινήτων αντιμετωπίζουν τη ραγδαία αύξηση των επιτοκίων, μιας και οι κεντρικές τράπεζες έχουν αποδουθεί σε μια συντονισμένη προσπάθεια να ανακόψουν την ανοδική πορεία του πληθωρισμού.

Στο μεταξύ, η πρόσφατη τραπεζική κρίση με την κατάρρευση δύο περιφερειακών αμερικανικών τραπεζών αλλά και του ελβετικού κολοσσού της Credit Suisse έχει εντείνει τους φόβους πως μπορεί η πίστωση να παρέχεται εφεξής πιο δύσκολα και να είναι πιο ακριβή. Και παράλληλα, οι τιμές των ακινήτων έχουν σημειώσει ραγδαία πτώση τους τελευταίους μήνες, ενώ σε κάποιες περιοχές αποδεικνύεται πλέον εξαιρετικά δύσκολο να πουληθεί ένα παλιό σπίτι.

Στα τέλη του περασμένου μήνα, αναλυτές του ομίλου Citi προειδοποίησαν τους πελάτες τους ότι οι αξίες των ευρωπαϊκών ακινήτων δεν έχουν ακόμη προσαρμοστεί πλήρως στην άνοδο των επιτοκίων και πιθανώς να υποχωρήσουν κατά 40% έως το τέλος του 2024. Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα ο Μαρκ Μπλέντον, επικεφαλής του τομέα ακινήτων στην Investec, τονίζει πως «μπορεί κανείς να δει καθαρά τις ρωγμές που αρχίζουν να ανοίγουν». Μέχρι την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 οι τράπεζες προσέφεραν στεγαστικά δάνεια που ανταποκρίνονταν στο 80% ή ακόμη και στο 100% της αξίας του ακινήτου, ενίοτε και επειδή υπερτιμούσαν τα έσοδα που θα απέδιδε ένα ακίνητο. Τώρα, όμως, σχετική έρευνα της Bayes Business School καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι ευρωπαϊκές τράπεζες δύσκολα θα κα-

λύσουν πάνω από το 60% της αξίας του ακινήτου προκειμένου να περιορίσουν την πιθανότητα να βρεθεί το χρέος ενός ακινήτου μεγαλύτερο από την αξία του ακινήτου. Οι περισσότεροι αναλυτές δεν θεωρούν πιθανή μια επανάληψη της χρηματοπιστωτικής κρίσης, με τα κόκκινα δάνεια να υπονομεύουν την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών και ενίοτε να τις οδηγούν στην καταστροφή. Προβλέπουν, αντιθέτως, μια παρατεταμένη περίοδο επώδυνης προσαρμογής, αλλά όχι ένα σύντομο και οξύ σοκ. Ορισμένοι επενδυτές, ωστόσο, ανησυχούν πως αυτή τη φορά τα πράγματα ενδέχεται να εξελιχθούν προς την αντίθετη κατεύθυνση: να υπάρξει δηλαδή σοκ στην αγορά ακινήτων που να πλύνει κάπως τις τράπεζες, αλλά να καταφέρει πολύ πιο καίριο πλήγμα στους ιδιοκτήτες ακινήτων.

michaelkyprianou
Advocates - Legal Consultants

CYPRUS IP DAY
Γιορτάζοντας την καινοτομία
και την δημιουργικότητα

Στις 26 Απριλίου 2023, ημέρα της Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Κύπρου, η δικηγορική εταιρεία Michael Kyprianou & Co LLC θα συγκεντρώσει καταξιωμένους τοπικούς και διεθνείς ομιλητές και εμπειρογνώμονες πνευματικών δικαιωμάτων που θα μοιραστούν τις γνώσεις και την τεχνογνωσία τους σχετικά με τη σημασία του εντοπισμού, της διαχείρισης και της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η ημέρα της Διανοητικής Ιδιοκτησίας στην Κύπρο γιορτάζεται ως η αναγνώριση του κρίσιμου ρόλου που διαδραματίζει η Διανοητική Ιδιοκτησία στην προώθηση της καινοτομίας στην Κύπρο. Η εκδήλωση είναι μέρος μιας σειράς εκδηλώσεων που φιλοξενούνται σε όλο τον κόσμο την Παγκόσμια Πνευματικής Ιδιοκτησίας, η οποία γιορτάζεται παγκοσμίως κάθε χρόνο στις 26 Απριλίου, για να γιορτάσουν τη δύναμη της καινοτομίας και της δημιουργικότητας και να διερευνήσουν πως υποστηρίζει η πνευματική ιδιοκτησία την προσπάθειά μας να οικοδομήσουμε ένα καλύτερο μέλλον. Το φετινό θέμα της Παγκόσμιας Ημέρας Διανοητικής Ιδιοκτησίας αναγνωρίζει τις γυναίκες και την Διανοητική Ιδιοκτησία: επιτάχυνση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας.

Ομιλητές στην εκδήλωση θα είναι ο Νικ Κουνούπιας - Σύμβουλος Διανοητικής Ιδιοκτησίας, UK IP Champion του Ηνωμένου Βασιλείου και Διευθύνων Σύμβουλος της Κουνουρίας IP ο Jonathan Pratt, συνέταιρος και European Patent Attorney στον όμιλο Engineering and Designs στην Ευρωπαϊκή Εταιρεία Πνευματικής Ιδιοκτησίας Boul't Wade Tennant, ο Άγης Χαράλαμπος, δικηγόρος στην Michael Kyprianou & Co LLC και η Juliana Saavedra, επικειρηματίας και ιδρυτής της Appreci®, μιας μοναδικής βελτιωμένης πλατφόρμας οικογενειακών υπηρεσιών one stop shop.

Η Κυριακή ημέρα διανοητικής ιδιοκτησίας φιλοξενείται στα γραφεία της Michael Kyprianou & Co LLC, στις 26 Απριλίου 2023 στην οδό Στασίνου 17, 1060 Λευκωσία από τις 16.00μ.μ. - 19.00μ.μ. Μετά την παρουσίαση των ομιλητών θα ακολουθήσει κοκτέιλ.

Για περισσότερες πληροφορίες και για εγγραφή στην εκδήλωση, στείλτε ηλεκτρονικό μήνυμα στο CYPRUSIPDay@kyprianou.com ή καλέστε στο 99592696.

INVITATION TO BID (ITB)

ITB 2023.CYP03.MC – Construction works
at Pournara First Reception Center in Cyprus

The International Organization for Migration (IOM) is an intergovernmental organization established in 1951 and is committed to the principle that humane and orderly migration benefits both migrants and society. In the framework of implementation of various projects, the IOM invites prospective bidders to submit a bid for the Construction works at Pournara First Reception Center in Cyprus.

The complete set of Bidding Document and its Annexes is available at the following link: <https://greece.iom.int/do-business-us-procurement>

Bids shall be valid for a period of ninety (90)

calendar days after the submission deadline and shall be delivered to IOM Greece, Dodekanisou 6, 17456, Alimos, Athens, Greece on or before May 05th, 2023, at 14:00 hrs local time.

Bidding procedure will be conducted based on the rules of the International Organization for Migration. IOM reserves the right to accept or reject any quotation, and to cancel the procurement process and reject all bids at any time prior to award of Purchase Order or Contract, without thereby incurring any liability to the affected Supplier/s or any obligation to inform the affected Supplier/s of the ground for IOM's action.

IOM Procurement Unit in Greece

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Νο1
ενημερωτική
εφαρμογή
στην Κύπρο
Μείνετε ενημερωμένοι!

Κατεβάστε την εφαρμογή της Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ποιος δεν φοβάται την απληστία της αγοράς

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Βαριά σύννεφα μαζεύονται στον ορίζοντα, αλλά η εικόνα που αναδεικνύεται στην προεκλογική Ελλάδα είναι θολή. Απλά υπάρχει η τάση να «ελληνοποιούνται» διεθνή φαινόμενα, προκειμένου να κατηγορηθεί η κυβέρνηση που τα αντιμετωπίζει. Η πρωτοφανής προειδοποίηση του ΔΝΤ για γεωπολιτικούς κινδύνους που απειλούν τη διεθνή οικονομία, είναι χαρακτηριστική της περιόδου.

Ο κατακερματισμός της διεθνούς αγοράς με τη δημιουργία απομονωμένων, «εχθρικών» μπλοκ, εξαιτίας γεωπολιτικών εντάσεων μπορεί να έχει επιπτώσεις στην οικονομική σταθερότητα, καθώς επηρεάζει τη διασυννοριακή τοποθέτηση κεφαλαίων, τα διεθνή συστήματα πληρωμών, αλλά και τις τιμές -αξίες των περιουσιακών-επενδυτικών στοιχείων. Αυτός είναι ο προβληματισμός ενός οργανισμού όπως το ΔΝΤ, που συνήθως «ενοχοποιείται» ως ναός του καπιταλισμού.

Παράλληλα, είναι σαφές ότι οι πληθωριστικές πιέσεις είναι ισχυρές διεθνώς και σύμφωνα με στοιχεία ΟΟΣΑ βρίσκονται ψηλά στην περιοχή του 8,8% παρότι μειώνεται από το 9,3% του Ιανουαρίου. Σημειώνεται ότι η ίδια μέτρηση για την Ελλάδα είναι λίγο χαμηλότερη, στο 7,2%.

Ωστόσο οι υψηλότερες τιμές τροφίμων που παρατηρούνται στην Ελλάδα δεν είναι ελληνικό φαινόμενο, αφού η άνοδος των τιμών τροφίμων στη χώρα υπολογίζεται σε 14,8% και σύμφωνα με την αντιπολίτευση ευθύνεται η κυβέρνηση της χώρας. Φαίνεται, όμως, ότι η ίδια κυβερνά παντού, γιατί η άνοδος τιμών τροφίμων στον Ο-ΟΣΑ είναι 14,9% και στην Ευρωζώνη 17,3%.

Ούτε φυσικά είναι ελληνικό φαινόμενο η άνοδος επιτοκίων. Παρά την επιβράδυνση της ανάπτυξης διεθνώς, οι κεντρικές τράπεζες αξιολογούν ως σημαντικότερο κίνδυνο, που υπονομεύει την ευημερία, τον πληθωρισμό και γι' αυτό εφαρμόζουν το «πικρό χάπι» των επιτοκίων.

Αυτό που ήταν πρωτοβουλία της κυβέρνησης, ήταν να πειστούν οι τράπεζες να σταθεροποιήσουν τα επιτόκια των στεγαστικών, ε-

πισκευαστικών δανείων για ένα χρόνο, ώστε οι δανειολήπτες να μην επιβαρυνθούν από τις αυξημένες δόσεις. Σαφνικά προέκυψε μεγάλο πρόβλημα.

Για ποίους; Οχι βέβαια για τους δανειολήπτες, που ωφελούνται από τη σταθερότητα του επιτοκίου σε περίοδο ανόδου. Ούτε καν για τις τράπεζες, που έχασαν την ευκαιρία να γράψουν εύκολα κέρδη, αλλά αναγκάστηκαν να δουν ως όφελος το γεγονός ότι θα έχουν λιγότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Το μεγάλο πρόβλημα ήταν για την αντιπολίτευση, που τρόμαξε από τη γρήγορη κίνηση και επείχε να την υποβαθμίσει. «Τώρα βόγκαν να περιορίσουν τα επιτόκια όταν αυτά μειώνονται» είναι μερικά από τα πρόχειρα επιχειρήματα. Δεν ισχύουν. Τα μηνύματα από τις κεντρικές τράπεζες είναι ότι η άνοδος επιτοκίων θα συνεχιστεί. Στις ΗΠΑ, η Fed επισμαίνει ότι τα επιτόκια θα ανέβουν κι άλλο και θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα για τους επόμενους μήνες.

Όλες σχεδόν οι κεντρικές τράπεζες επιμένουν στα υψηλά επιτόκια, με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την κεντρική τράπεζα της Ελλάδας να αυξάνουν ακόμη και κατά 50 μονάδες βάσης. Προφανώς η κοινότητα των κεντρικών τραπεζών δεν αισθάνεται ότι ο πληθωρισμός είναι υπό έλεγχο ή φοβάται ιδιαίτερα ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα πρόκειται να σπάσει.

Το συμπέρασμα είναι ότι η πρωτοβουλία για περιορισμό των επιπτώσεων από την άνοδο επιτοκίων είναι ωφέλιμη για τους δανειολήπτες. Πολύ περισσότερο όταν οι άμεσες προοπτικές είναι νεφελώδεις, η άνοδος των τιμών επιμένει και ορισμένοι περιγράφουν την τάση αυτή με τον νεοφανή όρο του «απλυστοπληθωρισμού» (greedflation). Υποστηρίζουν ότι οι επιχειρήσεις βελτιώνουν σημαντικά τα κέρδη τους μετακινώντας το αυξημένο κόστος, π.χ., της ενέργειας κ.λπ. στους καταναλωτές. Αυτό, δηλαδή, που δεν θα γίνεται με τα στεγαστικά δάνεια στην Ελλάδα. Μπορεί να ανησυχεί η αντιπολίτευση, βέβαια, αλλά αυτό δεν αφορά την οικονομία.

Εργαζομένους άνω των 55 ετών προτιμούν οι επιχειρήσεις στις ΗΠΑ

Είναι το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα του αμερικανικού εργατικού δυναμικού

Σύμφωνα με την κοινή λογική, οι νέοι και ακμαίοι εργαζόμενοι είναι οι πολλά υποσχόμενοι για τις επιχειρήσεις και το πλέον δυναμικό στοιχείο τους. Σε εποχές κρίσης, μάλιστα, εϊθισται να πιστεύουμε πως οι εργαζόμενοι μεγαλύτερων ηλικιών είναι οι πλέον ευάλωτοι και προσφερόμενοι για απολύσεις και γενικές μειώσεις προσωπικού. Φαίνεται, όμως, πως η εικόνα αυτή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα των επιχειρήσεων, τουλάχιστον των αμερικανικών, που προτιμούν τους έμπειρους υπαλλήλους προχωρημένης ηλικίας θεωρώντας τους σαφώς σκληρότερα εργαζομένους και πολύ πιο αφοσιωμένους στη δουλειά τους, χωρίς τους περιπαισμούς της νεότητας.

Τους τελευταίους μήνες, οι εργαζόμενοι ηλικίας άνω των 55 ετών έχουν πολύ μεγάλη ζήτηση από τις εταιρείες. Ο λόγος αυτού του παράδοξου είναι ότι στις ηλικίες αυτές οι άνθρωποι είναι ιδιαίτερα δυναμικοί επαγγελματίες, όπως προκύπτει από σχετική έρευνα της εφημερίδας Wall Street Journal και του ινστιτούτου NORC με αντικείμενο τις αξίες των Αμερικανών. Σχετικό δημοσίευμα της αμερικανικής εφημερίδας που επικαλείται τα πορίσματα της εν λόγω έρευνας φέρει το 75% των ερω-

Θεωρούνται σκληρότερα εργαζόμενοι και πολύ πιο αφοσιωμένοι στη δουλειά τους, χωρίς τους περισπασμούς της νεότητας.

τηθέντων ηλικίας από 65 ετών και άνω να χαρακτηρίζει πολύ σημαντική γι' αυτούς τη σκληρή δουλειά. Το ποσοστό είναι σαφώς μικρότερο, όμως, και συγκεκριμένα 61%, όταν τίθεται το ίδιο ερώτημα σε νέους ηλικίας 18 έως 29 ετών.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, τα άτομα ηλικίας 55 ετών και άνω είναι, πλέον, το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα του εργατικού δυναμικού στις ΗΠΑ. Οι δημογραφικές αλλαγές μπορούν να δώσουν μια λογική εξήγηση γι' αυτή την τάση καθώς στην εποχή μας οι άνθρωποι ζουν περισσότερο και κάνουν λιγότερα παιδιά. Επιπλέον, ορισμένοι συνταξιούχοι δεν έχουν άλλη

Το 75% των ερωτηθέντων ηλικίας 65 ετών και άνω χαρακτηρίζει πολύ σημαντική γι' αυτούς τη σκληρή δουλειά. Το ποσοστό είναι σαφώς μικρότερο, όμως, και συγκεκριμένα 61%, όταν τίθεται το ίδιο ερώτημα σε νέους 18 έως 29 ετών.

επιλογή από το να εργαστούν για να τα βγάλουν πέρα λόγω του αυξημένου πληθωρισμού.

Ωστόσο, ορισμένες επιχειρήσεις επιδιώκουν να προσλαμβάνουν ανθρώπους μεγάλης ηλικίας υπό την προϋπόθεση ότι τα χρόνια τους είναι σημαντικό πλεονέκτημα εφόσον συνεπάγονται εμπειρία και οξυμένη κρίση. «Είναι πολύ λογικό να προσλαμβάνουμε έμπειρους εργαζομένους, καθώς αποτελούν εγγύηση για τη σταθερότητα», υποστηρίζει η Χέδερ Τίνσλεϊ-Φιξ, ανώτερη σύμβουλος για τα δικαιώματα των εργοδοτών στην Αμερικανική Ομοσπονδία Συνταξιούχων (AARP). Η εταιρεία KinderCare Learning Cents Inc., η οποία διαχειρίζεται περισ-

σότερες από 1.500 εγκαταστάσεις παιδικής μέριμνας, υπέγραψε συμβόλαιο τον περασμένο Αύγουστο με στόχο να ενισχύσει τον αριθμό των προσλήψεων. Ο λόγος ήταν ότι ο κλάδος της παιδικής μέριμνας συγκαταλέγεται στους τομείς που από την πανδημία και μετά αντιμετώπισαν σοβαρά πρόβλημα έλλειψης εργαζομένων. Απευθύνθηκε, λοιπόν, σε εργαζομένους άνω των 50 ετών, για να εκπλαγεί από την επιτυχία του εγχειρήματος.

«Σε λιγότερο από ένα χρόνο, η KinderCare διαπίστωσε ότι η κίνηση αυτή απέδωσε καρπούς», επισημαίνει ο Τρέιβις Τρότμαν, διευθυντής του τμήμα εύρεσης «ταλέντων» της εταιρείας. «Υ-

πάρχει μια προθυμία από αυτήν την ηλικιακή ομάδα να εργάζεται την πρωινή βάρδια ή να δουλεύει για όσο χρειάζεται», προσθέτει ο Τρότμαν.

«Το 2021, η παγκόσμια εταιρεία στελέχωσης ManpowerGroup Inc. ξεκίνησε ένα πρόγραμμα πρόσληψης ώριμων εργαζομένων, ως απάντηση στις ανησυχίες των πελατών της για την έλλειψη εργατικού δυναμικού», υποστηρίζει η Κορέλ Μακ Ντάουελ. Όπως αναφέρει πάντα το σχετικό δημοσίευμα της αμερικανικής εφημερίδας, η 69χρονη Αμερικανίδα, αν και είχε βγει στη σύνταξη, επανεπεντάχθηκε στην εταιρεία όπου εργαζόταν και ηγήθηκε της πρωτοβουλίας πρόσληψης «ώριμων εργαζομένων».

Οι Αμερικανοί εργαζόμενοι δεν παίρνουν όλη την άδειά τους

Παρά το γεγονός ότι τάσεις όπως «η μεγάλη παραίτηση» και το «να εργάζεσαι κατά το απολύτως αναγκαίο τις Δευτέρες» είναι διάχυτες στην αμερικανική αγορά εργασίας, αποδεικνύοντας την εργασιακή εξάντληση που έχουν υποστεί πολλοί εργαζόμενοι, ιδίως στον απόηχο της πανδημίας, πολλοί είναι εκείνοι που δεν παίρνουν όλες τις ημέρες της άδειάς τους. Τα σχετικά αναφέρει δημοσίευμα του moneyreview.gr, επικαλούμενο στοιχεία νέας έρευνας από το ερευνητικό κέντρο Pew Research Center. Βάσει αυτών, μόνο το 48% των εργαζομένων στις ΗΠΑ αναφέρει ότι χρησιμοποιεί όλες τις ημέρες των διακοπών που δικαιούται. Οι λόγοι γι' αυτό είναι πώς, αν και τις χρειά-

Παρατηρείται διογκούμενο άγχος στο εργατικό δυναμικό, με τις απολύσεις να εξαπλώνονται.

Μόνο το 48% των εργαζομένων δηλώνει ότι λαμβάνει το σύνολο των ημερών αδειας που δικαιούται.

ζονται, ανησυχούν μήπως μειώνουν πίσω στη δουλειά ή αισθάνονται άσχημα που οι συνάδελφοι αναγκάζονται να κάνουν τη δουλειά τους. Μερικοί μάλιστα πιστεύουν ότι ο χρόνος των διακοπών τους ζημιώνει, ελαττώνοντας τις πιθανότητες τους για προαγωγή ή μπορεί να τους κοστίζει και την ίδια τους τη εργασία.

Παρατηρείται διογκούμενο άγχος στο εργατικό δυναμικό, με τις απολύσεις να εξαπλώνονται, τις προσλήψεις να επιβραδύνονται και τους αμερικανικούς ομίλους να περιορίζουν τις παροχές και άλλες δαπάνες. Την προηγούμενη εβδομάδα, η πλατφόρμα εύρεσης εργασίας Indeed δήλωσε

πως μειώνει τον αριθμό εργαζομένων, επειδή είναι «απλώς πολύ μεγάλος για τις εξελίξεις που αναμένονται». Πρόκειται για πολυχρησιμοποιούμενη δικαιολογία,

την οποία επικαλούνται πάμπολλες επιχειρήσεις για να αιτιολογήσουν τις πρόσφατες περικοπές. Δεν είναι περίεργο που οι εργαζόμενοι είναι εξαντλημένοι, όπως

μεταδίδει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. «Σε όλη τη διάρκεια της πανδημίας, είδαμε ένα κύμα ανθρώπων να εγκαταλείπουν τις δουλειές τους λόγω εξάντλησης και άγχους», σχολίασε η Κρίστι Προύιτ- Χένις, παγκόσμια διευθύντρια ταλέντων και επιδόσεων στο Ινστιτούτο Νευρογενετικής, που προσφέρει συμβουλευτική για εργασιακά ζητήματα. «Έχουμε δει επίσης μια σταθερή πτώση στην αφοσίωση των εργαζομένων». Με άλλα λόγια, είπε, «ο χρόνος των διακοπών είναι πιο σημαντικός από ποτέ».

Η άνοδος της εξ αποστάσεως εργασίας συνέβαλε επίσης στο να παίρνουν λιγότερες ημέρες αδειας οι άνθρωποι, σύμφωνα με τον Πάρας Πάρκερ, διευθυντή ανθρώπινου δυναμικού της Paycor, η οποία δημιουργεί λογισμικό που βοηθά στη διαχείριση του εργατικού δυναμικού. Τα ραντεβού με γιατρό, για παράδειγμα, μπορούν πλέον να γίνουνται ει-κονικά ή γρήγορα και μετά γυρίζοντας στο σπίτι, συνεχίζεται η δουλειά, αντί να καταναλώνεται μια ολόκληρη ημέρα από την άδεια. Ωστόσο, η Κρίστι Προύιτ-Χένις δήλωσε πως το σοβαρότερο κώλυμα, που εμποδίζει τους περισσότερους Αμερικανούς και Αμερικανίδες να κάνουν ένα εκτεταμένο διάλειμμα, είναι απλώς «ο φόβος». «Οι Αμερικανοί και οι Αμερικανίδες υπάλληλοι έχουν ρυθμιστεί να πιστεύουν ότι, αν δεν είσαι στη δουλειά, τεμπελιάζεσαι ή κινδυνεύεις να αντικατασταθείς», υπογράμμισε, τέλος. «Επίσης, έχουμε διαδραχθεί ότι για να αποκτήσουμε περισσότερα πρέπει να εργαζόμαστε και πιο πολύ, οπότε τείνουμε να δίνουμε προτεραιότητα στην εργασία σε σχέση με άλλα πράγματα στη ζωή μας».

Μεγάλη υποχώρηση της αξίας εξαγορών και συγχωνεύσεων

Τη μεγαλύτερη καθίζηση των τελευταίων 10 ετών εμφάνισαν οι επιχειρηματικές πράξεις, ήτοι οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, διότι είχαν τη βραδύτερη πρόοδο από το 2013. Οι δυσοιωνες προοπτικές της οικονομίας σε συνδυασμό με τη διατλαντική τραπεζική κρίση ουσιαστικά έβαλαν φρένο στην ανάληψη κινδύνων, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε δημοσίευσή της η βρετανική εφημερίδα των Financial Times. Η αύξηση επιτοκίων έθεσε τέλος στη μεγάλη κινητικότητα που παρατηρήθηκε μετά την έναρξη της πανδημίας του κορωνοϊού, συνεπικουρούμενη από το φθινό κώστος κρήματος. Ειδικότερα, η αξία των συγχωνεύσεων και των εξαγορών

Το πρώτο τρίμηνο του 2023 μειώθηκαν κατά 45% σε παγκόσμια κλίμακα.

μειώθηκε 45% σε παγκόσμια κλίμακα και σε ετήσια βάση στα 550,5 δισ. δολάρια μεταξύ Ιανουαρίου και Μαρτίου. Πρόκειται, δηλαδή, για τη μεγαλύτερη πτώση με κριτήριο το πρώτο τρίμηνο από το 2001, σύμφωνα με στοιχεία της Refinitiv. «Το περιβάλλον για τη διεκπεραίωση συγχωνεύσεων και εξαγορών εξακολουθεί να είναι πολύ προβληματικό», δήλωσε ο Φρανκ Ακίλα, υπηλός-βαθμος συνταίρος της Sullivan & Cromwell. «Οι εντεινόμενες ανησυχίες για την ευρύτερη οικονομία και η προοπτική για ύφεση αργότερα φέτος στις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν κάνει τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να διστάζουν να προχωρήσουν στις συναλλαγές σε ορισμένους

Οι εντεινόμενες ανησυχίες για την ευρύτερη οικονομία και η προοπτική για ύφεση αργότερα φέτος στις ΗΠΑ έχουν κάνει τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να διστάζουν να προχωρήσουν στις συναλλαγές.

τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας». Ένα ήδη αργό τρίμηνο έδωσε τη θέση του σε μία ιστορική διασάσεων αναταραχή τον Μάρτιο, με αφορμή την κατάρρευση της μεσαίου μεγέθους περιφερειακής τράπεζας Silicon Valley Bank στις ΗΠΑ και τη διάσωση του ελβετικού πρώην κρατικού τραπεζικού ομίλου της Credit Suisse από την τοπική ανταγωνιστική της UBS, η οποία την εξαγόρασε με μεγάλη κρατική αρωγή.

Οπότε οι σύμβουλοι επενδύσεων εκφράζουν φόβους ότι αυτά τα επεισόδια θα μειώσουν περαιτέρω την πιθανότητα ανάκαμψης της δραστηριότητας, δεδομένης της αυξημένης αστά-

θειας στις αγορές και του κινδύνου ύφεσης στις ΗΠΑ αργότερα αυτό το έτος. «Το άλλο ζήτημα, τη θέση του σε μία ιστορική διασάσεων αναταραχή τον Μάρτιο, με αφορμή την κατάρρευση της μεσαίου μεγέθους περιφερειακής τράπεζας Silicon Valley Bank στις ΗΠΑ και τη διάσωση του ελβετικού πρώην κρατικού τραπεζικού ομίλου της Credit Suisse από την τοπική ανταγωνιστική της UBS, η οποία την εξαγόρασε με μεγάλη κρατική αρωγή. Οπότε οι σύμβουλοι επενδύσεων εκφράζουν φόβους ότι αυτά τα επεισόδια θα μειώσουν περαιτέρω την πιθανότητα ανάκαμψης της δραστηριότητας, δεδομένης της αυξημένης αστά-

Φουντώνει η κόντρα για το πετρέλαιο

Αναζωπυρώνεται η αντιπαράθεση ΗΠΑ - Σαουδικής Αραβίας μετά τη νέα απόφαση του ΟΠΕΚ για μείωση της παραγωγής

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Για όσους θυμούνται τις παραμέτρους της ενεργειακής κρίσης που συγκλόνισε την παγκόσμια οικονομία πριν από 50 χρόνια, οι αναλογίες με το σήμερα δύσκολα θα μπορούσαν να είναι πιο ανησυχητικές. Ένας πέμος, μια ένταση στις σχέσεις των ΗΠΑ με τη Σαουδική Αραβία και μια ενεργειακή κρίση. Υπάρχουν βέβαια διαφορές με την ιστορική εκείνη συγκυρία, που έφερε το πετρελαϊκό εμπάργκο των αραβικών χωρών κατά της Δύσης, ανέτρεψε ισορροπίες δεκαετιών και τον Απρίλιο του 1973 οδήγησε την τότε κυβέρνηση Ρίτσαρντ Νίξον να εγκαταστήσει τη στρατηγική των ΗΠΑ για την αύξηση της εγχώριας παραγωγής πετρελαίου με στόχο την ενεργειακή αυτόρκεια της υπερδύναμης.

Τότε οι πετρελαιοπαραγωγοί χώρες του αραβικού κόσμου εξαπέλυσαν οικονομικό πόλεμο κατά της Δύσης με όπλο το εμπάργκο, αντιδρώντας στη στρατιωτική και διπλωματική υποστήριξη που παρείχε η Ουάσιγκτον στο Ισραήλ κατά τον αραβοϊσραηλινό πόλεμο. Στην παρούσα φάση είναι η Ουάσιγκτον που κατηγορεί τη Σαουδική Αραβία ότι στην

Η Ουάσιγκτον κατηγορεί το Ριάντ ότι στηρίζει τη Ρωσία και κωφεύει στο επίμονο αίτημα της κυβέρνησης Μπάιντεν για αύξηση της παραγωγής του ΟΠΕΚ και φθηνό πετρέλαιο.

Οσες χώρες εισάγουν πετρέλαιο, και όχι οι ΗΠΑ, θα επηρεαστούν από μια εκτόξευση της τιμής του πετρελαίου.

ρίζει τη Ρωσία στον πόλεμο με την Ουκρανία, ενώ η ενεργειακή κρίση προϋπάρχει.

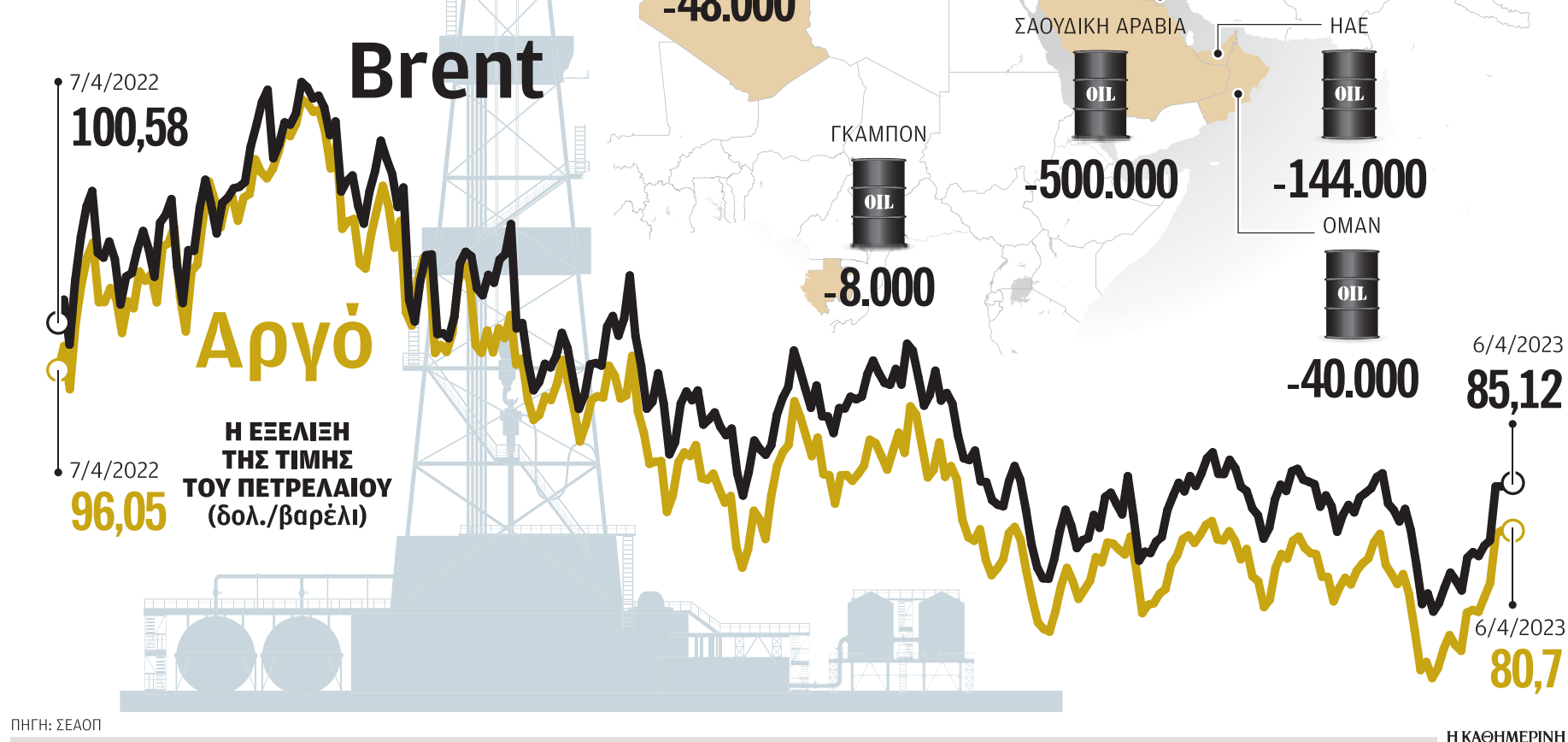
Εκεί, άλλωστε, προηγήθει μια παρατεταμένη διεκυστινίδα ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Ριάντ, που κωφεύει στο επίμονο αίτημα της κυβέρνησης Μπάιντεν για αύξηση της παραγωγής του ΟΠΕΚ και φθηνό πετρέλαιο. Και το φθηνό πετρέλαιο έχει διττή σημασία στην παρούσα συγκυρία. Είναι μεν ζωτικής σημασίας για την παγκόσμια οικονομία, αλλά κρίσιμη και για τον στρατηγικό στόχο της Ουάσιγκτον και των συμμάχων της να γονατίσουν οικονομικά τη Ρωσία και να στερήσουν από τη Μόσχα τα κεφάλαια που χρηματοδοτούν τον απροσδόκητο παρατεταμένο πόλεμο.

Η απόφαση του ΟΠΕΚ να μειώσει την παραγωγή του κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα εν μέσω της ενεργειακής κρίσης, την οποία έχει επιτείνει εις το έπακρον ο πόλεμος της Ρωσίας με την Ουκρανία, οδήγησε αναπόφευκτα σε άνοδο των τιμών του «μαύρου χρυσού». Σε λίγες ώρες το αργό Δυτικού Τέξας άρχισε να πλοσιάζει τα 85 δολ. το βαρέλι και μέχρι την ώρα που συντασσόταν το παρόν, κυμαινόταν σε επίπεδα πάνω από τα 80 δολ. το βαρέλι. Εκ πρώτης όψεως ο ΟΠΕΚ

Αιφνιδιαστική μείωση της παραγωγής του ΟΠΕΚ

Στις 2 Απριλίου ο ΟΠΕΚ+ ανακοίνωσε μείωση της παραγωγής του συνολικά κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα

Εχει προηγηθεί άλλη μείωση της παραγωγής του ΟΠΕΚ κατά 2 εκατ. βαρέλια την ημέρα που σημαίνει ότι συνολικά η παραγωγή θα είναι μειωμένη εφεξής κατά 3,66 εκατ. βαρέλια την ημέρα, τα οποία αντιστοιχούν στο 3,7% της παγκόσμιας ζήτησης.

ΠΗΓΗ: ΣΕΑΟΠ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

πέτυχε τον στόχο της ανόδου των τιμών, καθώς λίγες ημέρες νωρίτερα η κρίση των περιφερειακών αμερικανικών τραπεζών και της Credit Suisse είχε ενισχύσει την παγκόσμια ανησυχία και είχε οδηγήσει τις τιμές του «μαύρου χρυσού» σε υποχώρηση κοντά στα 70 δολ. το βαρέλι. Ο «μαύρος χρυσός» είχε όμως ήδη ανακάμψει κοντά στα 80 δολ. το βαρέλι και πριν από την ανακοίνωση του ΟΠΕΚ για μείωση της παραγωγής. Εξάλλου, στη διάρκεια του περασμένου έτους και ενώ σοβούσε η ενεργειακή κρίση, το πετρέλαιο βρισκόταν για μεγάλο χρονικό διάστημα κοντά στα 100 δολ. το βαρέλι.

Εν ολίγοις, τίποτε δεν θυμίζει τις απίστευτες εξελίξεις της πανδημίας, όταν οι τιμές του πετρελαίου είχαν υποχωρήσει καθώς βυθιζόταν στα Τάρταρα η ζήτηση εξαιτίας του πρώτου μεγάλου lockdown και η υπερδύναμη κολυμπούσε στο οχιστολικό πετρέλαιο. Εχει παρ'όλαυ, άλλωστε, η εποχή που αυτή η οχιστολική επανάσταση των ΗΠΑ κινούνταν με πυρετώδεις εξορκιστικούς ρυθμούς. Η κίνηση του ΟΠΕΚ μάλλον εντάσσεται στην αναμέτρηση δυνάμεων με την Ουάσιγκτον, που από το περασμένο έτος διαδέχεται στην παγκόσμια αγορά σημαντικό όγκο των στρατηγικών της αποθεμάτων πε-

τρέλαιο για να εμποδίσει την περαιτέρω άνοδο των τιμών.

Πλήγμα για Ινδία και Ιαπωνία

Αν επαληθευθούν οι δυσοίονες προβλέψεις αναλυτών όπως η Goldman Sachs για εκτόξευση της τιμής του πετρελαίου στα 100 δολάρια το βαρέλι, θα πληγούν περισσότερο όχι οι ΗΠΑ, που μπορεί να βρίσκονται στο στόχαστρο του ΟΠΕΚ, αλλά όσες χώρες εισάγουν πετρέλαιο. Και κάποιες από αυτές είναι χώρες συγκριτικά φτωχές ή αναπτυσσόμενες όπως η Ιαπωνία και η Νότιος Κορέα, αλλά σίγουρα θα πληρώσουν ακριβό τίμημα για γεωπολιτικές εντάσεις που εν κατακλείδι δεν τις αφορούν. Η Ινδία είναι η τρίτη χώρα στον κόσμο σε κατανάλωση πετρελαίου και παρέμεινε σταθερή πελάτισσα της Ρωσίας αγοράζοντας ρωσικό πετρέλαιο με έκπτωση μετά την επιβολή των κυρώσεων της Δύσης. Σύμφωνα με στοιχεία της ινδικής κυβέρνησης, οι εισαγωγές αργού στην Ινδία αυξήθηκαν τον Φεβρουάριο κατά 8,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Και όπως

τονίζει ο Χένινγκ Γκλόιστριν, διευθυντής του ομίλου Eurasia, μολοντί οι Ινδοί εξακολουθούν να επωφελοούνται από το φθηνό ρωσικό φυσικό αέριο, έχουν ήδη υποστεί πλήγμα από την άνοδο των τιμών του άνθρακα και του φυσικού αερίου. Και όπως σημειώνει ο ίδιος, «αν ανεβεί περισσότερο η τιμή του πετρελαίου, ακόμη και το φθηνό ρωσικό αργό θα αρχίσει να είναι ακριβό και να πλήττει την οικονομία της Ινδίας».

Για την Ιαπωνία, το πετρέλαιο είναι η σημαντικότερη πηγή ενέργειας καθώς αντιπροσωπεύει περίπου το 40% των συνολικών ενεργειακών προμηθειών της. Όπως επισημαίνει η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας, η Ιαπωνία «δεν διαθέτει αξιόλογη εγχώρια παραγωγή υδρογονανθράκων και αναγκαστικά εξαρτάται σχεδόν ολοκληρωτικά από τις εισαγωγές αργού. Αυτές σε ποσοστό από 80% έως 90% προέρχονται από τις χώρες της Μέσης Ανατολής». Τα ίδια περίπου ισχύουν και για τη Νότια Κορέα, που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των ενεργειακών αναγκών της με εισαγόμενο πετρέλαιο. Όπως υπογραμμίζουν αναλυτές της ανεξάρτητης εταιρείας ερευνών Enerdata, η Νότια Κορέα και η Ιταλία εξαρτώνται ενεργειακά σε ποσοστό τουλάχιστον

75% από τις εισαγωγές πετρελαίου. Και βέβαια, τόσο οι χώρες της Ευρώπης όπως και η ίδια η Κίνα έχουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης από το πετρέλαιο. Σε ό,τι αφορά, πάντως, την ενεργοβόρα Κίνα, η εξάρτησή της έχει κάπως περιοριστεί καθώς διαθέτει και εγχώρια παραγωγή «μαύρου χρυσού», ενώ η Ευρώπη στο σύνολό της εξαρτάται κυρίως από το φυσικό αέριο, τον άνθρακα και την πυρηνική ενέργεια.

Μεγάλο θα είναι, τέλος, το πλήγμα για ορισμένες από τις αναδυόμενες αγορές που δεν έχουν επαρκή συναλλαγματικά διαθέσιμα για να χρηματοδοτήσουν μεγάλο όγκο αγορών πετρελαίου αν οι τιμές είναι υψηλές και φτάνουν στα 100 δολάρια το βαρέλι. Ανάμεσά τους η Τουρκία, η Αργεντινή, η Νότιος Αφρική και το Πακιστάν. Μεταξύ αναλυτών και παραγόντων της αγοράς, πάντως, επικρατεί η εκτίμηση πως το πετρέλαιο μπορεί μεν να φτάσει στα 100 δολάρια, αλλά δεν πρόκειται να παραμείνει για πολύ σε τόσο υψηλά επίπεδα. Εν ολίγοις, οι προσδοκίες συγκλίνουν σε μια σταθεροποίηση των τιμών του «μαύρου χρυσού» στα επίπεδα στα οποία βρίσκεται σήμερα, κάπου ανάμεσα στα 80 και στα 90 δολάρια το βαρέλι.

REUTERS

Άμεση αντίδραση

Αντιδρώντας στην απόφαση του ΟΠΕΚ, το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας της υπερδύναμης τόνισε σε ανακοίνωσή του ότι «δεν είναι συνετή κίνηση η μείωση της παραγωγής στην παρούσα συγκυρία εν μέσω όλης αυτής της αβεβαιότητας στην αγορά».

1-1,5 εκατ.

βαρέλια αργού την ημέρα εκτιμάται το έλλειμμα στην παγκόσμια αγορά το β' εξάμηνο του έτους.

Πάβελ Μολχάνοφ

«Αποτελεί ένα είδος φόρου που επιβάλλεται σε όσα χώρα εισάγει πετρέλαιο», τόνισε ο Πάβελ Μολχάνοφ, υπεύθυνος επενδύσεων στην επενδυτική Raymond James, που επισήμανε πως «δεν θα υποφέρουν οι ΗΠΑ αν το πετρέλαιο φτάσει στα 100 δολ. το βαρέλι, αλλά χώρες που δεν έχουν καθόλου εγχώρια παραγωγή υδρογονανθράκων».

2 εκατ.

βαρέλια την ημέρα ήταν η αμέσως προηγούμενη μείωση της παραγωγής πετρελαίου όπως ανακοινώθηκε τον Οκτώβριο.

Χένινγκ Γκλόιστριν

Προβλέποντας δεινά κυρίως για τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, αλλά και για την Τουρκία και ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, ο διευθυντής του ομίλου Eurasia, Χένινγκ Γκλόιστριν, προσεγγίζει πως «θα πληγούν περισσότερο όσες χώρες έχουν μεγάλη ενεργειακή εξάρτηση από το εισαγόμενο πετρέλαιο και καλύτερη ενεργειακή τους ανάγκη σε μεγάλο βαθμό με ορυκτά καύσιμα».

Δυσκολεύει η μάχη κατά του πληθωρισμού

Η αντίδραση της Ουάσιγκτον στην είδηση ότι ο ΟΠΕΚ μειώνει περαιτέρω την παραγωγή πετρελαίου ήταν η αναμενόμενη. Εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου ανέφερε πως «η κίνηση δεν είναι συνετή στην παρούσα συγκυρία». Και οι σχέσεις της υπερδύναμης με το βασίλειο των Σαουδίων παραμένουν τεταμένες, παρά τις ατελείωτες προσπάθειες του προέδρου Μπάιντεν.

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο ΟΠΕΚ ανακοινώνει μείωση της παραγωγής του στη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης, που άρχισε από το καλοκαίρι του 2021 και κλιμακώθηκε μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και τις κυρώσεις

Οι δυσοίονες προβλέψεις για την τιμή του «μαύρου χρυσού» μπορεί να εξωθήσουν τις κεντρικές τράπεζες σε νέες επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων.

της Δύσης κατά της Μόσχας. Εχει προηγηθεί ακόμη μεγαλύτερη μείωση από πλευράς του ΟΠΕΚ τον περασμένο Οκτώβριο και συγκεκριμένα κατά 2 εκατ. βαρέλια την ημέρα, που αντιστοιχεί στο

2% της παγκόσμιας προσφοράς. Και όλα αυτά με μικρή χρονική απόσταση από την απόφαση του Πεκίνου να άρει τα lockdowns και ουσιαστικά κάθε περιοριστικό μέτρο κατά της πανδημίας και να επιχειρήσει επανεκκίνηση της κινεζικής οικονομίας. Μια επανεκκίνηση που κατά όλες τις εκτιμήσεις θα οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης από την ενεργοβόρα δεύτερη σε μέγεθος οικονομία του κόσμου.

Ως εκ τούτου, ακόμη και πριν από την ανακοίνωση του ΟΠΕΚ, οι εκτιμήσεις της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της Goldman Sachs, μιλούσαν για άνοδο των τιμών του «μαύρου χρυσού» στα

90 με 95 δολ. το βαρέλι μέχρι το τέλος του έτους. Μετά την ανακοίνωση του ΟΠΕΚ η Goldman Sachs αναβάθμισε την πρόβλεψή της στα 100 δολ. το βαρέλι, ενώ η Rystad, εταιρεία ερευνών και αναλύσεων για θέματα ενέργειας, πιθανολογεί εκτόξευση των τιμών περίπου στα 110 δολ. το βαρέλι μέσα στο καλοκαίρι. Οι δυσοίονες αυτές προβλέψεις εμπνέουν ανησυχία πρωτίστως για τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των τιμών του πετρελαίου στον πληθωρισμό, σε μια στιγμή που οι κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο αγωνίζονται να τιθασεύσουν την ανεξέλεγκτη πορεία του και τα νοκοκυρία αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν

στην ακρίβεια. Είναι ενδεικτικό ότι η είδηση περί της απόφασης του ΟΠΕΚ να μειώσει την παραγωγή του δημοσιεύθηκε στον αγγλοσαξονικό Τύπο με τίτλους όπως «Ο ΟΠΕΚ δυσκολεύει το έργο της Federal Reserve». Εν ολίγοις, το ενδιαφέρον στράφηκε αυτοματωώς στο πώς θα επηρεαστεί η στάση των κεντρικών τραπεζών, που τελευταία έτειναν να αμβλύνουν κάπως την επιθετική στροφή τους σε περιοριστική νομισματική πολιτική. Και όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στην πρόβλεψη πως οι κεντρικές τράπεζες θα εξωθηθούν σε νέες και ίσως επιθετικές αυξήσεις επιτοκίων.

pwc

Σας ευχόμαστε
Καλό Πάσχα!

www.pwc.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Σε άνοδο το κόστος των ναύλων για καύσιμα

Των **ΜΟΚΙ ΝΑΡΑΓΙΑΝ** και **ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΣΟΛ** / **REUTERS**

Οι **παγκόσμιοι** προμηθευτές καυσίμων στρέφονται σε μεγαλύτερες και δαπανηρότερες διαδρομές, οι οποίες παράγουν περισσότερες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, ούτως ώστε να μετακινήσουν το ντιζέλ και τα άλλα προϊόντα τους. Κι αυτό συμβαίνει, διότι οι περιορισμοί τους οποίους επέβαλε η Δύση στα ρωσικά φορτία έχουν προκαλέσει αναδιάρθρωση στα διεθνή μοντέλα μεταφοράς εμπορευμάτων. Ως αποτέλεσμα της απαγόρευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί της μεταφοράς των καυσίμων της Ρωσίας, αρχής γενομένης από τις 5 Φεβρουαρίου, τα δεξαμενόπλοια που μεταφέρουν καθαρά προϊόντα πετρελαίου, όπως βενζίνη, ντιζέλ, καύσιμα αεριοθεωμένων και νάφθα, ταξιδεύουν 16 με 18 ημέρες για να τα μεταφέρουν στη Βραζιλία ή για να φθάσουν τα φορτία των ΗΠΑ στην Ευρώπη, σύμφωνα με δύο πηγές της ναυτιλίας. Αυτό είναι μεγαλύτερο διάστημα από τις 4-6 ημέρες που έκανε ένα πλοίο να

ανεφοδιασμό και ωθεί ανοδικά τις τιμές, ακόμη και όταν οι αξιωματούχοι των κεντρικών τραπεζών που χαράσσουν πολιτική, ανησυχούν για τον πληθωρισμό και τον κίνδυνο παγκόσμιας ύφεσης. «Οχι μόνο τα ταξίδια είναι πολύ μεγαλύτερης διάρκειας, αλλά και η ίδια η συμπεριφορά των πλοίων έχει επίσης αλλάξει, εμποδίζοντάς τα να δραστηριοποιούνται σε άλλες αγορές CPP (καθαρών προϊόντων πετρελαίου)», ανέφερε σε έκθεσή του στα τέλη Μαρτίου ο Ντίλαν Σίμπσον, αναλυτής εμπορευμάτων στην εταιρεία αναλύσεων πετρελαίου Vortexa. Τα ρωσικά φορτία καυσίμων κατευθύνονται σε μακρινούς αγοραστές στη Βραζιλία, στην Τουρκία, στη Νιγηρία και στο Μαρόκο, μιας και η Μόσχα αντισταθμίζει τη χαμένη ευρωπαϊκή αγορά. Ως επακόλουθο η Γηραιά Ήπειρος εισάγει περισσότερα καύσιμα, όπως το ντιζέλ από την Ασία και τη Μέση Ανατολή, σύμφωνα με στοιχεία για τον κλάδο της ναυτιλίας από τη Refinitiv και την Kpler.

Τώρα, τα ασιατικά φορτία με τη σειρά τους εκτοπίζονται από ρωσικά καύσιμα στην Αφρική και στην Ανατολική Μεσόγειο και ανακατευθύνονται στον κόμβο ανάμειξης της Σιγκαπούρης για προσωρινή αποθήκευση, όπως δήλωσαν δύο πηγές από διυλιστήρια της βορειοανατολικής Ασίας. Οι Ευρωπαίοι εισαγωγείς, των οποίων τα φορτία νάφθας μεταφέρθηκαν από τα ρωσικά λιμάνια στην Αμβέρσα σε τέσσερις ημέρες πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, τώρα πρέπει να περιμένουν 18 ημέρες για εναλλακτικές προμήθειες από τις Ηνωμένες Πολιτείες, ανέφερε καλά πληροφορημένη πηγή.

Συν τοις άλλοις, οι ΗΠΑ αναδεικνύονται επίσης ως κορυφαίος προμηθευτής βαριάς νάφθας στην Ευρώπη εξαιτίας των δυτικών κυρώσεων. Η δε «Ομάδα των Επτά», η Ε.Ε. και η Αυστραλία έχουν περιορίσει τις τιμές της ρωσικής νάφθας στα 45 δολάρια το βαρέλι, ενώ το ντιζέλ και τη βενζίνη στα 100 δολάρια το βαρέλι στο πλαίσιο συναλλαγών με τη χρήση δυτικών πλοίων και ασφάλισπς. Τέλος, η Βραζιλία, παραδοσιακά εισαγωγέας νάφθας από τις ΗΠΑ, ενισχύει τις αγορές της από τη Ρωσία σε πιο ελκυστικές τιμές.

Στα 23 τρισ. δολάρια εκτοξεύθηκε το συνολικό χρέος της Κίνας

Εξετάζει την επιβολή φόρου στα ακίνητα και πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων

Σε ανησυχητικά επίπεδα τόσο για τους επενδυτές όσο και για τους αρμόδιους αξιωματούχους ανέρχεται το χρέος της Κίνας όταν υπερπληρωθούν στον υπολογισμό του ο δανεισμός των τοπικών και περιφερειακών αρχών της χώρας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Goldman Sachs, το συνολικό χρέος της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο ανέρχεται πλέον σε 23 τρισ. δολ., ποσό που αντιστοιχεί στο 126% του κινεζικού ΑΕΠ.

Αιτίες της εκτόξευσής του στα ύψη είναι η κατάρρευση των πωλήσεων γης, η επιβράδυνση της οικονομίας αλλά και οι αυξημένες δαπάνες που αποφάσισε το Πεκίνο για την αντιμετώπιση της πανδημίας, όπως και το κόστος των αλληπάλληλων και παρατεταμένων lockdowns. Έτσι, οι Αρχές της χώρας προσανατολίζονται στην επιβολή φόρου στην ακίνητη περιουσία, στη μείωση του υπερτροφικού κράτους και στις πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να μειώσουν το δυσθεώρητο χρέος.

Το θέμα έχει τεθεί και από τον Κινέζο πρόεδρο Σι Τζινπίνγκ που το χαρακτήρισε μείζονα πρόκληση για τους αξιωματούχους της χώρας. Έχει, όμως, παράλληλα αποτελέσει κεντρικό θέμα συ-

Στο τραπέζι η μείωση του κρατικού μηχανισμού και ο περιορισμός της γραφειοκρατίας.

ζήτησης σε μεγάλο αριθμό επιχειρηματικών συνεδρίων που διεξήχθησαν προχθές στην Κίνα, με κυβερνητικούς συμβούλους και οικονομολόγους να προτείνουν λύσεις για τη μείωση του χρέους και την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών της χώρας. Μεταξύ άλλων, έχει προταθεί η επιβολή φόρου στην ακίνητη περιουσία προκειμένου να τονωθούν τα έσοδα του κράτους. Υπέρ της ιδέας αυτής έχει ταχθεί ο Λου Τζιζέι, πρώην υπουργός Οικονομικών, με το επιχείρημα ότι οι τοπικές κυβερνήσεις «δεν διαθέτουν στην πραγματικότητα πολλές άλλες πηγές φορολογικών εσόδων».

Η πολιτική ηγεσία της Κίνας εξετάζει την επιβολή φόρου περιουσίας εδώ και περισσότερον από μία δεκαετία με πρόθεση να τον επιβάλει σε όλη την επικράτεια της χώρας, ώστε να ανακόψει τις τιμές των ακινήτων. Ξεκίνησε δοκιμαστικά η εφαρμογή του μέτρου στη

Η πολιτική ηγεσία της Κίνας εξετάζει την επιβολή φόρου περιουσίας εδώ και περισσότερο από μία δεκαετία, με πρόθεση να τον επιβάλει σε όλη την επικράτεια της χώρας για να ανακόψει τις τιμές των ακινήτων.

Σαγκάη και στην Τσονγκίγκνγκ το 2011 και μόλις το 2021 το Κοινοβούλιο της Κίνας έδωσε την έγκρισή του για να επεκταθεί η επιβολή του σε περισσότερες πόλεις της χώρας. Και πάλι δεν έχει ακόμη εφαρμοσθεί, καθώς η κρίση που γνωρίζει εδώ και περίπου δύο χρόνια η κινεζική αγορά ακινήτων έχει «παγώσει» το σχέδιο. Σε οικονομικό συνέδριο τον Ιανουάριο ο κ. Λου τόνισε πως ο φόρος στην ακίνητη περιουσία μπορεί να αποτελέσει μια βιώσιμη πηγή εσόδων για τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, ενώ θα απαλλάξει τις τοπικές αρχές από την ανάγκη να πωλούν γη για να αντλήσουν έσοδα.

Σύμφωνα, άλλωστε, με τον Λι Γιανγκ, πρώην σύμβουλο της Λαϊκής Τράπεζας της Κίνας, θα μπορούσε να βοηθήσει στη μείωση του χρέους της χώρας ο περιορισμός της γραφειοκρατίας και των διαφόρων κλιμακίων της κυβέρνησης

στο πλαίσιο μιας «θεσμικής μεταρρύθμισης».

Όπως τόνισε ο κ. Λι, που σήμερα είναι πρόεδρος του Εθνικού Ινστιτούτου Χρηματοδότησης και Ανάπτυξης, κρατικού φορέα μελετών και ερευνών, η μεταρρύθμιση αυτή μπορεί να προβλέπει μια μείωση του πλεονάζοντα προσωπικού και μια προσαρμογή των λειτουργιών της κυβέρνησης και σίγουρα θα αντιμετωπίσει δυσκολίες. Στην Κίνα υπάρχουν σήμερα πέντε επίπεδα δημοτικής διοίκησης με την κεντρική κυβέρνηση στην κορυφή, τις αρχές των 31 περιφερειών να ακολουθούν και μετά τις αρχές σε εκατοντάδες πόλεις και τελευταίες δεκάδες χιλιάδες κομπούλες. Και βέβαια το γραφειοκρατικό σύστημα της χώρας επικρίνεται σε μόνιμη βάση για έλλειψη αποτελεσματικότητας αλλά και πλεονάζον προσωπικό που επιβαρύνει τα οικονομικά του κράτους.

Δεν είναι, πάντως, πρώτη φορά που εξετάζεται μια μείωση του κρατικού μηχανισμού. Στο πλαίσιο εκστρατειάς που άρχισε τη δεκαετία του 1990, η Κίνα μείωσε το προσωπικό σχεδόν 10.000 πόλεων συγχωνεύοντας υπηρεσίες και απολύοντας περισσότερους από 86.000 υπαλλήλους. Και πάλι όμως τα στοιχεία του 2016 φέρουν την Κίνα να έχει συνολικά 7,19 εκατ. δημοσίους υπαλλήλους εκ των οποίων περίπου 200.000 είχαν προσληφθεί εκείνη τη χρονιά. Και τέλος οι Αρχές εξετάζουν τη δυνατότητα να πουλήσουν περιουσιακά στοιχεία για να αποπληρώσουν χρέη. Οι επενδύσεις της Κίνας σε υποδομές που μπορούν να αποτελέσουν ένδειξη για την αξία των περιουσιακών της στοιχείων, κόστισαν 27 τρισ. δολ. μέχρι το 2021, σύμφωνα με τον Ζάο Σουσιάνγκ, αναλυτή της Orient Securities.

BLOOMBERG

Ανάτ Αντμάτι, καθηγήτρια Χρηματοοικονομικών στο Stanford

Παραφουσκωμένο το σύστημα, πολλές οι αφερέγγυες τράπεζες

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Δεν υπάρχουν περιθώρια εφσυσχασμού απέναντι στη νέα τραπεζική κρίση, ισχυρίζεται η Ανάτ Αντμάτι. Η βετεράνος καθηγήτρια Χρηματοοικονομικών στο Stanford, συγγραφέας (μαζί με τον Μάρτιν Χέλβιγκ) του ιδιαίτερα επιδραστικού βιβλίου «The Bankers' New Clothes», μιλώντας στην «Κ», τονίζει: «Αυτό που συμβαίνει στις ΗΠΑ και σε κάποιο βαθμό στην Ευρώπη είναι ότι οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες κρατούν ζω-ντανά τραπεζικά ιδρύματα που έχουν πτωχεύσει – ή που πρόκειται σύντομα να πτωχεύσουν».

Το σύστημα, διατείνεται η Αντμάτι, «παρμένει παραφουσκωμένο. Τράπεζες που θα έπρεπε να καταρρεύσουν διατηρούνται τεχνητά σε λειτουργία, με δάνεια από τις κεντρικές τράπεζες που

Κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες κρατούν ζωντανά τραπεζικά ιδρύματα που έχουν πτωχεύσει – ή που πρόκειται σύντομα να πτωχεύσουν.

ενδεχομένως να μην μπορέσουν να αποπληρώσουν. Το πρόβλημα των υπερχρεωμένων τραπεζών δεν λύνεται επιβαρυνοντάς τις με ακόμα περισσότερα χρέη. Οι ρυθμιστικές αρχές απλά κλωτάνε το τενεκεδάκι παρακάτω [kicking the can down the road]».

Η κατάσταση είναι χειρότερη από ό, τι φαίνεται, εξηγεί: «Οι περισσότεροι πιστωτές των τραπεζών –οι καταθέτες– είναι παθητικοί. Όσο δεν αποσύρουν τα χρήματά τους, τράπεζες που είναι στην ουσία αφερέγγυες αποφεύγουν την πτώχευση γιατί έχουν αρκετά περιουσιακά στοιχεία ώστε να εξυπηρετήσουν τα χρέη που έχουν προτεραιό-

Η Ανάτ Αντμάτι χρεώνει στην κυβέρνηση Μπάιντεν και ειδικά στην κεντρική αμερικανική τράπεζα αποτυχία στη λήψη προληπτικών μέτρων.

τητα. Υπάρχουν πολλές ουσιαστικά αφερέγγυες τράπεζες που απλώς δεν φαίνεται ότι έχουν πτωχεύσει».

Παρά την ταχεία πυροσβεστική τους αντίδραση, η Αντμάτι χρεώνει στην κυβέρνηση Μπάιντεν και ειδικά στην κεντρική τράπεζα αποτυχία στη λήψη προληπτικών μέτρων. «Είναι μάθημα τραπεζικής για αρχάριους», σχολιάζει. «Φαίνεται ότι (οι ρυθμιστικές αρχές) δεν έκαναν αρκετά για να διασφαλίσουν ότι οι τράπεζες θα ήταν καλύτερα προστατευμένες από την πολιτική (ο.σ.: την αύξηση επιτοκίων) που οι ίδιες οι αρχές εφάρμοζαν». Οι προειδοποιήσεις, τονίζει, δεν αρκούν. «Η Fed έχει εργαλεία

που μπορούσε να χρησιμοποιήσει για περιπτώσεις τραπεζών που δεν διοικούνται σωστά ή που δεν είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες – τα είχε πολύ πριν από τη μεγάλη κρίση, εδώ και δεκαετίες, από την εποχή του σκανδάλου των Savings and Loan (ο.σ.: αρχές της δεκαετίας του '80). Απλά δεν τα χρησιμοποίησε αποτελεσματικά».

Το bank run στη Silicon Valley Bank ήταν ιδιόζων αλλά και χαρακτηριστικό της νέας εποχής, εξηγεί. Η τράπεζα «είχε ορισμένους πραγματικά τεράστιους καταθέτες», λέει, αναφέροντας την πρόσφατη μαρτυρία του επικεφαλής του FDIC (του ομοσπονδιακού ταμείου εγ-

γύησης καταθέσεων) Μάρτιν Γκρούνμπεργκ στη Γερουσία, σύμφωνα με την οποία οι κορυφαίοι δέκα εξ αυτών είχαν καταθέσεις αξίας 13,3 δισ. δολαρίων. «Αυτές οι καταθέσεις δεν ήταν εγγυημένες. Όταν οι καταθέτες αυτοί συνειδητοποίησαν την αδύναμη θέση της τράπεζας, κινήθηκαν ορθολογικά για να αποσύρουν τα χρήματά τους. Το σήμα μεταδόθηκε ραγδαία μέσω των social media και 42 δισεκατομμύρια δολάρια έκαναν φτερά σε μία μέρα!». Η ψηφιακή τεχνολογία, όπως σημειώνει, «δεν αυξάνει την πιθανότητα να γίνουν bank runs, αλλά τα επιταχύνει όταν συμβαίνουν».

Κατά την Αντμάτι, η χαλάρωση του ρυθμιστικού πλαισίου το 2018 –όταν εξαίρεθηκαν οι τράπεζες με ενεργητικό ως 250 δισ. δολάρια από τις πιο αυστηρές κεφαλαιακές και άλλες ρυθμιστικές απαιτήσεις του νόμου Dodd-Frank– έπαιξε «μικρό» ρόλο στη νέα κρίση. «Το πρόβλημα ήδη υπήρχε, πριν από το 2018», επιμένει. Το βασικό πρόβλημα, όπως εξηγεί, είναι ότι οι τραπεζικές μεταρρυθμίσεις της κυβέρνησης Ομπάμα δεν ανάγκασαν τις τράπεζες να αλλάξουν το μοντέλο τους και να χρηματοδοτούνται πολύ περισσότερο με μετοχικά κεφάλαια αντί του δανεισμού.

«Μόνο έτσι θα λυθεί το πρόβλημα

της αφερέγγυτητας των τραπεζών. Μόνο έτσι θα γίνουν ανθεκτικές έναντι της μείωσης της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού τους. Είναι απλό, δεν είναι πυρηνική φυσική!» αναφωνεί. Είναι το πάγιο μήνυμά της, που δεν την κάνει ακριβώς αγαπητή στα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών.

Στον απόηχο της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, η καθηγήτρια του Stanford, πέρα από τη ρύθμιση του τραπεζικού συστήματος, στράφηκε στην ενσκόληση με τους θεσμούς που επιτρέπουν την καλή λειτουργία του δημοκρατικού καπιταλισμού. Η κρίση του 2007-9 είχε «τεράστια επίδραση» στην πολιτική στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη, παρατηρεί, προκαλώντας την οργή των πολιτών εξαιτίας των αδικιών στη διαχείρισή της. «Και υπήρξαν όντως αδικίες. Κάποιοι διασώθηκαν και δεν ένιωσαν τον αντίκτυπο· άλλοι υπέφεραν». Ο θυμός αυτός, «η αίσθηση ότι το σύστημα είναι στημένο», όπως λέει, έγινε στη συνέχεια αντικείμενο εκμετάλλευσης από ορισμένους πολιτικούς, που επιχείρησαν να τον στρέψουν κατά των μεταναστών και άλλων αποδιοπομπαίων τράγων (χωρίς να λέει ονόματα, οι αναφορές στον Τραμπ και στους Ευρωπαίους συνοδοιπόρους και προπομπούς του, σαν τον Βίκτορ Ορμπαν, είναι σαφείς).

Η Αντμάτι γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Ισραήλ, όπου τις τελευταίες εβδομάδες μεγάλη μερίδα του πληθυσμού διαδηλώνει υπέρ ακριβώς αυτών των θεσμών που διασφαλίζουν τη συνοχή του δημοκρατικού καπιταλιστικού συστήματος. «Είναι φρικτό αυτό που συμβαίνει», λέει για την υπονόμευση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης που επιχειρεί η κυβέρνηση Νετανιάχου. «Με ενθαρρύνει τρομερά η αντίδραση του κόσμου, αλλά η μάχη δεν έχει τελειώσει. Επιχειρείται κάτι απολύτως παρόμοιο με αυτό που έγινε στην Ουγγαρία. Και οι διαδηλωτές προσπαθούν να το σταματήσουν πριν να είναι αργά».

Η Κίρουντα διακρίνεται για την ισχυρή μεταλλευτική της δραστηριότητα, φιλοξενώντας το μεγαλύτερο υπόγειο μεταλλείο σιδήρου στον κόσμο που απέχει από την επιφάνεια του εδάφους περίπου 4 χιλιόμετρα. Ανήκει στην κρατική σουηδική εξορυκτική εταιρεία LKAB, που εμφάνισε πέρυσι λειτουργικά κέρδη της τάξεως των 2 δισ. ευρώ.

Μια πόλη μετακομίζει για χάρη των μεταλλείων

Το πρότυπο σχέδιο αστικής αναγέννησης στην Κίρουντα της Σουηδίας, όπου ανακαλύφθηκε τεράστιο κοίτασμα σπάνιων γαιών

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Η Εξόρυξη μετάλλων είναι, ήδη, από την Παλαιολιθική Εποχή μία από τις πρώτες δραστηριότητες του ανθρώπου. Μπορεί όμως να συνυπάρχει με την προστασία του περιβάλλοντος; Για να αναζητήσει την απάντηση στο ερώτημα αυτό η «Κ» ταξίδεψε στην Κίρουντα, την πιο βόρεια πόλη της Σουηδίας που απέχει 200 μίλια χιλιόμετρα από τον Αρκτικό Κύκλο. Εκτός από το μέγεθός της –καταλαμβάνει 19.500 τετραγωνικά χιλιόμετρα όσο η μισή Ολλανδία– η Κίρουντα διακρίνεται για την ισχυρή μεταλλευτική της δραστηριότητα, φιλοξενώντας το μεγαλύτερο υπόγειο μεταλλείο σιδήρου στον κόσμο που απέχει από την επιφάνεια του εδάφους περίπου 4 χιλιόμετρα. Ανήκει στην κρατική σουηδική εξορυκτική εταιρεία LKAB που εμφάνισε πέρυσι λειτουργικά κέρδη της τάξεως των 2 δισ. ευρώ, τζίρο άνω των 4 δισ. ευρώ και παρήγαγε 25 εκατ. τόνους σιδήρου υπό τη μορφή πέλlets. Η Κίρουντα οφείλει την ύπαρξή της στη μεταλλουργία που χρονολογείται τουλάχιστον από το 1900. Υστερα και από την πρόσφατη ανακάλυψη στο υπέδαφός της του μεγαλύτερου στην Ευρώπη κοιτάσματος σπάνιων γαιών, η πόλη των 22.500 κατοίκων κατοχυρώνει για τις επόμενες δεκαετίες τον πρωταγωνιστικό ρόλο της στον παγκόσμιο μεταλλευτικό κλάδο.

Η βαθιά σχέση όμως των ντόπιων με τα μεταλλεία δοκιμάζεται τα τελευταία χρόνια, επειδή καλούνται να εγκαταλείψουν σταδιακά τα σπίτια τους για να μετακομίσουν σε άλλα πιο ασφαλή. Η εξορυκτική δραστηριότητα αποσπάρθηκε σταδιακά το έδαφος της Κίρουντας, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ρωγμές όχι μόνο στα σπίτια αλλά και στο σχολείο και στο νοσοκομείο της πόλης. Έτσι, από το καλοκαίρι του 2014 βρίσκεται σε εξέλιξη το μεγαλύτερο και πιο πρωτότυπο σχέδιο αστικής αναγέννησης παγκοσμίως. Εως το 2035 εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί σταδιακά η κατασκευή του νέου κέντρου της Κί-

ρουντας που θα βρίσκεται περίπου 3 χιλιόμετρα ανατολικότερα, σε σχέση με την πόλη που σήμερα τελεί υπό κατεδάφιση και σε ακόμη μεγαλύτερη απόσταση από το μεταλλείο σιδήρου. Ήδη στο νέο κέντρο της πόλης, μια πρώην βιομηχανική ζώνη, έχουν κάνει την εμφάνισή τους κτίρια που δεν υπήρχαν πριν από μερικά χρόνια, όπως το δημαρχείο, αλλά και σημαντικός αριθμός εμπορικών καταστημάτων.

Για το έργο, που θα οδηγήσει στη μετεγκατάσταση 6.000 ατόμων και 3.000 κατοικιών, υπολογίζεται ότι θα δαπανηθούν περίπου 4 δισ. ευρώ, ενώ ήδη έχουν διατεθεί κεφάλαια της τάξεως του 1,5 δισ. ευρώ. Η σουηδική εξορυκτική εταιρεία αποκτάει τα ακίνητα στην αγορά αξία τους που είναι προσαυξημένη κατά 25% και στη συνέχεια οι ενδιαφερόμενοι αγοράζουν κάποια από τις νεόδημιτες κατοικίες στο νέο κέντρο της πόλης. Οι ενοικιαστές έχουν την επιλογή να μετακομίσουν, με την LKAB να καλύπτει την ενδεχόμενη διαφορά στο ύψος του μισθώματος για διάστημα δέκα ετών. Το πιο δύσκολο όμως εγχείρημα του κολοσσίου αυτού έργου περιλαμβάνει τη μεταφορά της εκκλησίας που εγκαταστάθηκε

Για το έργο, που θα οδηγήσει στη μετεγκατάσταση 6.000 ατόμων και 3.000 κατοικιών, υπολογίζεται ότι θα δαπανηθούν περίπου 4 δισ. ευρώ.

το 1912. Πρόκειται για ένα αμιγώς ξύλινο κτίσμα 600 τόνων που πρόκειται να μεταφερθεί, με ορίζοντα το 2026, σε ένα νέο σημείο στην καινούργια πόλη μέσω ειδικής επιχείρησης.

Η μετατόπιση της πόλης είναι μονόδρομος για να συνεχίσει να υπάρχει το μεταλλείο το οποίο προμηθεύει σε ποσοστό 90% την Ευρώπη με σίδηρο. Αλλά και για να διατηρηθούν τα 2/3 των θέ-

Στην Κίρουντα βρίσκεται σε εξέλιξη το μεγαλύτερο και πιο πρωτότυπο σχέδιο αστικής αναγέννησης παγκοσμίως. Εως το 2035 εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί σταδιακά η κατασκευή του νέου κέντρου της Κίρουντας που θα βρίσκεται περίπου 3 χιλιόμετρα ανατολικότερα, σε σχέση με την πόλη που σήμερα τελεί υπό κατεδάφιση και σε ακόμη μεγαλύτερη απόσταση από το μεταλλείο.

σεων εργασίας στην πόλη όπου οι υπόλοιπες βασικές δραστηριότητες σχετίζονται εκτός από τον χειμερινό τουρισμό και το σκι, με τη διαστημική έρευνα. Στην Κίρουντα, όπου ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες είναι ορατό το Βόρειο Σέλας, διαθέτει σταθμούς η Ευρωπαϊκή Διαστημική Υπηρεσία (ESA).

Υπάρχουν αντιδράσεις λόγω της υποχρεωτικής αυτής μετεγκατάστασης; Στελέχη της σουηδικής εξορυκτικής εταιρείας απαντούν καταφατικά. Ωστόσο, όπως αναφέρουν, αυτές δεν σχετίζονται τόσο με την εξορυκτική δραστηριότητα, αλλά, ως επί το πλείστον, με την αναγκαστική μετακόμιση των κατοίκων, όπως και με τον κίνδυνο της απώλειας πιστής πελατείας, εάν πρόκειται για επιχειρηματίες. Ένα όμως υπολογισμένο μέτρο που καλείται να αντιμετωπίσει η LKAB, όπως και άλλες μεταλλευτικές εταιρείες της περιοχής, σχετίζεται με τους Σάμι, τους αυτόχθονες της Λαπωνίας που διαθέτουν το δικό τους Κοινοβούλιο. Η νέα πόλη της Κίρουντας αν και αναπτύσσεται σε μία παλιά βιομηχανική περιοχή, βρίσκεται στα όρια της επικράτειας των Σάμι, οι οποίοι υποστηρίζουν –όπως και περιβαλλοντικές οργανώσεις– ότι τα μεταλλεία εμποδίζουν την κτηνοτροφία και τα μεταναστευτικά ρεύματα των ταρανδών.

«Πριν από μερικές δεκαετίες, η ανθρώπινη δραστηριότητα ήταν πολύ μικρή και οι ταρανδοί βρίσκονταν παντού. Μετά το μεταλλείο επεκτάθηκε, χτίστηκε η πόλη και ο αριθμός των κατοίκων αυξήθηκε σταδιακά σε 22.500 άτομα από 5.000 αρχικά. Επομένως, δεν θα ήταν δυνατόν η κτηνοτροφία των ταρανδών να μην επηρεαστεί. Ωστόσο συνυπάρχουμε (σ.σ.: με τους Σάμι) αρμονικά και σε συνθήκες καλής γειτονίας, έχοντας καταλήξει σε συμφωνία με τις τρεις βασικές συλλογικότητες της περιοχής. Και ανά δύο ή τρεις μήνες βρισκόμαστε και εξετάζουμε εάν ανακύπτουν προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν», σημειώνει στην «Κ» ο Μπιο Κρόγκβιγκ, αντιπρόεδρος και ειδικός σύμβουλος για θέματα δι-

μοσιότητας της LKAB. «Στο παρελθόν είχαμε προβλήματα με τις εκπομπές θείου, τα οποία επιλύσαμε. Η σκόνη, ο θόρυβος και η επιβάρυνση από τις εκρήξεις που περιορίζεται εντός της μεταλλευτικής ζώνης, είναι ορισμένες ακόμη από τις προκλήσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε. Αυτό που επιδιώκουμε είναι η επίδραση της δραστηριότητάς μας να παραμένει εντός των στενών ορίων των μεταλλείων, εντός του βιομηχανικού φράκτς», προσθέτει ο Κρόγκβιγκ, ο οποίος από το 1996 έως το 2014 είχε διατελέσει σύμβουλος επιχειρήσεων και ηγετών κρατών σε 38 χώρες.

Η σουηδική κρατική εταιρεία επιδιώκει να γίνει «πράσινη» και να απεξαρτηθεί πλήρως από τα ορυκτά καύσιμα. Άλλωστε, η «βιώσιμη μεταλλουργία» είναι και μία από τις πρώτες φράσεις που αντικρίζει ο επισκέπτης σε διαφήμιση μεταλλευτικής εταιρείας στο αεροδρόμιο της Κίρουντας. Προς την κατεύθυνση αυτή έχει αναπτύξει, κοινοπρακτικά με άλλες μεταλλευτικές, μία ειδική μέθοδο κατεργασίας σιδήρου που επιτρέπει την αφαίρεση του διοξειδίου του άνθρακα με τη χρήση υδρογόνου. Επίσης, με στόχο τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δραστηριότητάς της, το μεταλλείο της Κίρουντας διαθέτει νέες τεχνολογίες, ενώ ορισμένα από τα βαρέα φορτηγά οχήματα κινούνται χωρίς οδηγό.

Οι πρωτοβουλίες αυτές είναι αλληλένδετες με την επιδίωξη της δημοτικής αρχής να προσελκύσει ακόμη περισσότερους μόνιμους κατοίκους στη βορειότερη πόλη της Σουηδίας. Όπως ανέφεραν εκπρόσωποι του δήμου σε παρουσίαση στο Crystal, το δημαρχείο της νέας πόλης, στόχος είναι οι 22.500 μόνιμοι κάτοικοι να αυξηθούν σε 25.000 μέχρι το 2030. «Για να το πετύχουμε αυτό θα πρέπει, με χρονικό ορίζοντα το 2027, να διαθέτουμε τα καλύτερα σχολεία στη Σουηδία, αλλά και να είμαστε σε θέση να προσφέρουμε τις καλύτερες υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων», σημειώσαν.

Δεκαεπτά μεταλλικά στοιχεία περιζήτητα στην υψηλή τεχνολογία

Αρχές της χρονιάς, η παγκόσμια προσοχή στράφηκε ξανά στην Κίρουντα και τον σουηδικό εξορυκτικό κολοσσό KLAB λόγω της ανακάλυψης στο υπέδαφός της του μεγαλύτερου, σε ολόκληρη την Ευρώπη, κοιτάσματος σπάνιων γαιών. Στο κοίτασμα αυτό, που βρίσκεται κοντά στο μεταλλείο σιδήρου της KLAB προς τον Βορρά, θα μπορούσε να στηριχθεί το στοίχημα της Ευρώπης για την ανεξάρτησή της από την Κίνα αναφορικά με την προμήθεια των σπάνιων γαιών. Της ομάδας δηλαδή 17 μεταλλικών στοιχείων με παρόμοιες χημικές ιδιότητες και ασυνήθιστες ονομασίες, όπως λανθάνιο, πρασεόδιμιο και προμήθειο. Αυτό

που τα καθιστά περιζήτητα είναι η μοναδική χρησιμότητά τους σε εφαρμογές και προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, κινητά τηλέφωνα, φορητούς υπολογιστές, επαναφορτιζόμενες μπαταρίες ηλεκτρικών και υβριδικών αυτοκινήτων, ιατρικές συσκευές, αντιπυραυλικά συστήματα και μαγνήτες. Ενδεικτικά, η τιμή ανά κιλό του νεοδύμιου, που ανήκει στην οικογένεια των σπάνιων γαιών, αποτελείώνας απαραίτητο εξάρτημα μεταξύ άλλων για τις τουρμπίνες των ανεμογεννητριών και τα κινητά τηλέφωνα, διαμορφώνεται σε περίπου 165 ευρώ (από περίπου 2,3 ευρώ το 2007). Το αμερικανικό Κογκρέσο έχει χαρακτηρίσει ως «κίνδυνο» το κι-

Στο σουηδικό κοίτασμα θα μπορούσε να στηριχθεί το στοίχημα της Ευρώπης για ανεξάρτησή της από την Κίνα.

νεζικό μονοπώλιο σπάνιων γαιών. Στην Κομισιόν παραδέχονται πως η βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας θα κατέρρεε, εάν οι Κινέζοι σταματούσαν τις εξαγωγές τους. Ωστόσο, μέχρι το κοίτασμα Περ Γκίγιερ (Per Geijer) να καταστεί εκμεταλλεύσιμο θα χρειαστεί χρόνος. «Ακόμη δεν έχουμε πλήρη εικόνα. Θα χρειαστούμε

ίσως περίπου δύο χρόνια μέχρι να προσδιορίσουμε και να αναλύσουμε τη χημική υπόσταση του κοιτάσματος και να επιλέξουμε τη βέλτιστη μέθοδο εξόρυξης. Στη συνέχεια θα πρέπει να τεκμηριώσουμε ότι η εξόρυξη των σπάνιων γαιών είναι κερδοφόρος», εξηγεί στην «Κ» ο Μπιο Κρόγκβιγκ.

Συνολικά ενδέχεται να απαιτηθούν 10-15 χρόνια μέχρι να ξεκινήσει η εξόρυξη των σπάνιων γαιών, όπως έχει εκτιμήσει ο πρόεδρος και CEO της LKAB Γιαν Μοστρόμ. Αιτία είναι η μακρόσυρτη αδειοδοτική διαδικασία. «Για να αδειοδοτήσουμε ένα νέο μεταλλείο χρειαστήκαμε οκτώ χρόνια. Στη Σουηδία η διαβούλευση

μιας περιβαλλοντικής μελέτης διαρκεί τυπικά 90 ημέρες, αλλά συνήθως παρατείνεται άλλο τόσο μέχρι να ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν γραπτούς τις προτάσεις τους. Επίσης, θα πρέπει ένας σημαντικός αριθμός δικαστηρίων να πάρει θετική γνώμοδότηση για σειρά θεμάτων, όπως οι χρήσεις γης. Το σκεπτικό της περιβαλλοντικής νομοθεσίας είναι ο επενδυτής να μην αντιμετωπίζεται ως δύναμη εγκαληματίας, αλλά να λαμβάνει χώρα μια διαδικασία με στόχο την εύρεση κοινού τόπου κατόπιν διαπραγματεύσεων», διευκρινίζει ο Μπιο Κρόγκβιγκ. Ο μεταλλευτικός κλάδος προσβλέπει στα οφέλη του νέου, προς υιοθέτηση από το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κανονισμού της Ε.Ε. για τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Προβλέπει ρητά την επιτάχυνση της εξόρυξης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης των κρίσιμων και στρατηγικών ορυκτών πρώτων υλών, όπως οι σπάνιες γαίες, αλλά και ο χαλκός. Με τον ευρωπαϊκό κανονισμό να είναι δεσμευτικός και άμεσα εφαρμόσιμος από τα κράτη-μέλη, οι μεταλλευτικές επιχειρήσεις όχι μόνο στη Σουηδία, αλλά και στην Ελλάδα εκτιμούν ότι η δραστηριότητά τους, ως ιδιαίτερα σημαντική για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε., θα βρίσκεται αντιμέτωπη με λιγότερα ε-

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

Σημάδια για επικείμενη ύφεση στις ΗΠΑ

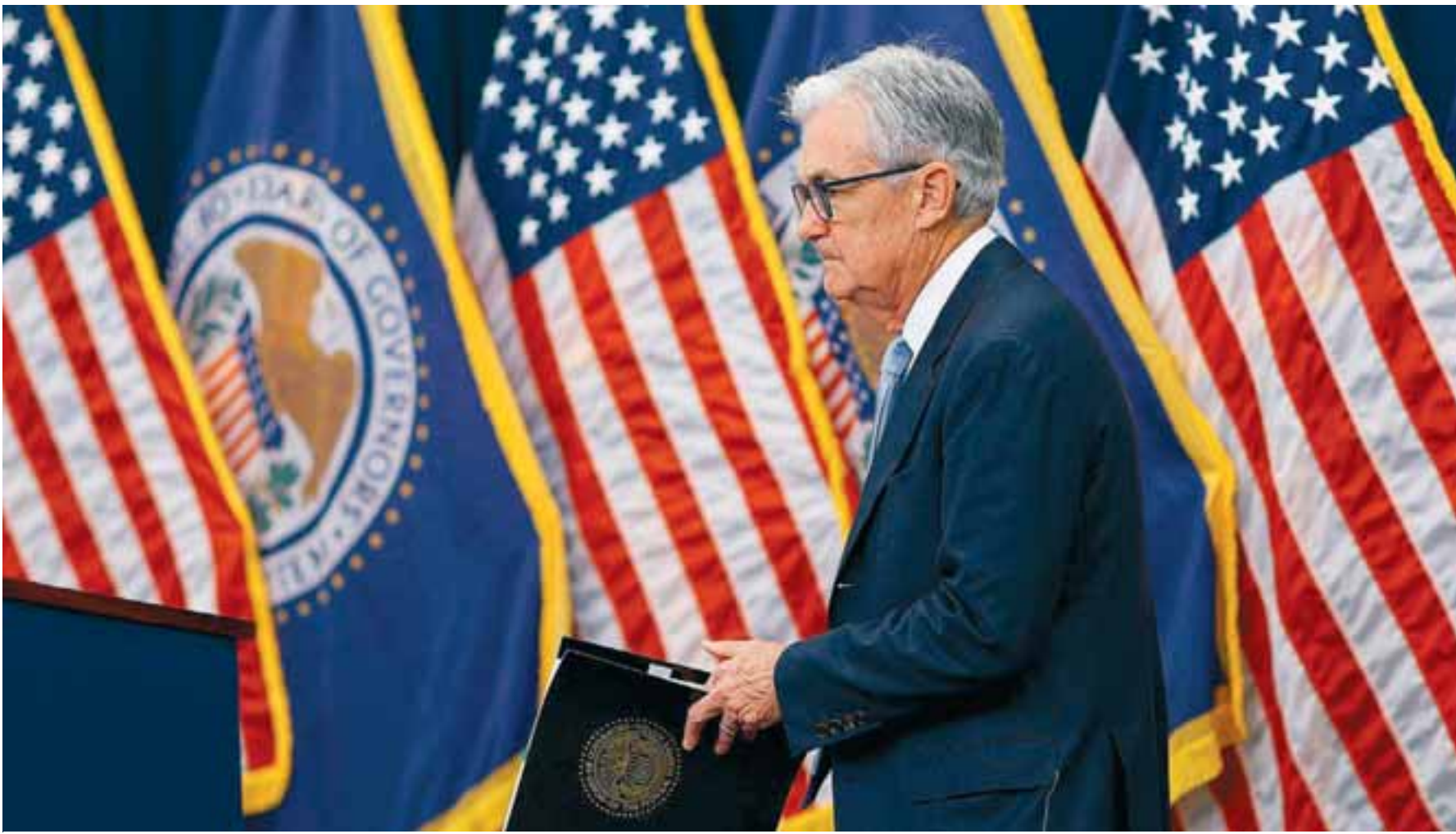
Πηγή ανησυχίας οι αποδόσεις των αμερικανικών ομολόγων

Η **Federal Reserve** ενδέχεται σύντομα να οδηγηθεί σε αντιστροφή της πορείας προς περιοριστική νομισματική πολιτική και εν ολίγοις να αναγκαστεί να μειώσει τα επιτόκια για να στηρίξει τη μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη. Η αιτία θα είναι βέβαια η διαφαινόμενη ύφεση στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου που προκύπτει όχι τόσο από τη μείωση των προσλήψεων στις αμερικανικές επιχειρήσεις, όσο προπαντός από τις αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού δημόσιου που αρχίζουν να προσλήψουν την ανησυχία των επενδυτών για το εγγύς μέλλον. Τούλαχιστον αυτό φαίνεται να προκύπτει από μία εκ των σημαντικότερων ενδείξεων που αποτελούν πηγή ανησυχίας για την ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ: ο λόγος για την αντιστροφή της καμπύλης των αποδόσεων, όπως ονομάζουν οι οικονομολόγοι την κατάσταση εκείνη στην οποία οι αποδόσεις των βραχυπρόθεσμων ομολόγων κινούνται ανοδικά με αποτέλεσμα να μειώνεται η διαφορά τους από τις αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων.

Όταν επικρατεί νηνεμία σε μια οικονομία, πολλά δε μάλλον όταν μια οικονομία αναπτύσσεται, οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων ομολόγων είναι υψηλότερες από εκείνες των βραχυπρόθεσμων, καθώς το μακροπρόθεσμο χρέος περιβάλλεται από σαφώς περισσότερη αβεβαιότητα. Όταν αυξάνονται, όμως, οι αποδόσεις του βραχυπρόθεσμου χρέους και μειώνεται η διαφορά

Την εντύπωση πως ήδη πλήττεται η οικονομία από τη μεγάλη και απότομη αύξηση του κόστους του δανεισμού δικαιώνουν και τα στοιχεία Μαρτίου για επιβράδυνση των προσλήψεων.

τους από τις αποδόσεις του μακροπρόθεσμου χρέους, τότε είναι σαφές πως η αγορά προβλέπει ύφεση. Από τον Νοέμβριο η απόσταση αυτή έχει μειωθεί σημαντικά και τις τελευταίες ημέρες έχει μειωθεί περαιτέρω. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, ο πρόεδρος της Fed Τζερόμ Πάουελ τόνισε πως η πιο αξιόπιστη προειδοποίηση για επικείμενη ύφεση είναι ακριβώς αυτή η μεταβολή στην καμπύλη των αποδόσεων των αμερικανικών κρατικών ομολόγων. Πράγματι ο φόβος πως επίκειται ύφεση έχει επανέλθει τις τελευταίες εβδομάδες, σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας της αναταραχής που προκάλεσε στο τραπεζικό σύστημα της υπερδύναμης η κατάρρευση της περιφερειακής τράπεζας Silicon Valley Bank και τις ανησυχίες των επενδυτών πως η αναταραχή αυτή θα προκαλέσει πιστωτική ασφυξία και θα πλήξει την ανάπτυξη. Στη διάρκεια του περασμένου έτους η Fed εγκατέστησε και προώθησε επιθετικά μια στροφή

Όταν αυξάνονται οι αποδόσεις του βραχυπρόθεσμου χρέους και μειώνεται η διαφορά τους από τις αποδόσεις του μακροπρόθεσμου χρέους, τότε είναι σαφές πως η αγορά προβλέπει ύφεση. Από τον Νοέμβριο η απόσταση αυτή έχει μειωθεί σημαντικά και τις τελευταίες ημέρες έχει μειωθεί περαιτέρω. Στη διάρκεια του περασμένου έτους ο πρόεδρος της Fed, Τζερόμ Πάουελ, τόνισε πως η πιο αξιόπιστη προειδοποίηση για επικείμενη ύφεση είναι ακριβώς αυτή η μεταβολή στην καμπύλη των αποδόσεων των αμερικανικών κρατικών ομολόγων.

σε περιοριστική νομισματική πολιτική και έχει επανειλημμένως προειδεάσει την αγορά για περαιτέρω αυξήσεις επιτοκίων προκειμένου να καμφθεί ο πληθωρισμός. Βλέποντας όμως πως κινούνται οι αποδόσεις των ομολόγων, παράγοντες της αγοράς εκτιμούν πως οι αυξήσεις των επιτοκίων έχουν ήδη αρχίσει να πλήττουν την οικονομική ανάπτυξη και να προεξοφλούν μειώσεις μέσα στο έτος.

Την εντύπωση πως ήδη πλήττεται η οικονομία από τη μεγάλη και απότομη αύξηση του κόστους του δανεισμού τείνουν, άλλωστε, να δικαιώσουν και τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα σχετικά με την κατάσταση στην αμερικανική αγορά εργασίας. Στη

διαρκεία του Μαρτίου οι αμερικανικές επιχειρήσεις προσέθεσαν 236.000 θέσεις εργασίας στα μισθολόγια τους. Ο αριθμός αυτός σηματοδοτεί επιβράδυνση των προσλήψεων και προδίδει πως οι επιθετικές αυξήσεις των επιτοκίων από τη Fed έχουν αρχίσει να επηρεάζουν σαφώς την οικονομία.

Και όπως επισημαίνουν αναλυτές του ομίλου Citi, όταν βλέπει κανείς τις καμπύλες των αποδόσεων των ομολόγων, τις πρόσφατες εξελίξεις στους οικονομικούς δείκτες, την προσφορά χρήματος και την επιβράδυνση στην αγορά εργασίας, τότε καταλαβαίνει για ποιο λόγο θεωρούν οι παράγοντες της αγοράς ότι υπάρχει κάποιο λάθος στη συλλογιστική της Fed και ειδικότερα

στην πεποίθησή της ότι πρέπει να εξακολουθήσει να αυξάνει τα επιτόκια του δολαρίου. Επιμένοντας στην πολιτική ανάσχεσης του πληθωρισμού, η Fed προχώρησε τον περασμένο μήνα σε νέα αύξηση των επιτοκίων κατά 25 μονάδες βάσης. Όταν όμως εκδηλώθηκε η μίνι τραπεζική κρίση των περιφερειακών αμερικανικών τραπεζών, η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ άφησε να εννοηθεί πως βρίσκεται κοντά στο τέλος αυτής της στροφής στην περιοριστική νομισματική πολιτική και ίσως σύντομα διακόψει τις αυξήσεις των επιτοκίων. Αυτή η μίνι τραπεζική κρίση προκαλεί ανησυχία σε στελέχη επιχειρήσεων, επενδυτές και οικονομολόγους, πολλοί από τους οποίους εκτιμούν

ότι ακόμη κι αν βρίσκεται στο τέλος της ενδέχεται να φέρνει πιο κοντά τον κίνδυνο της ύφεσης στην υπερδύναμη. Ανάμεσά τους και ο Τζέιμς Ντίμον, διευθύνων σύμβουλος της JP Morgan Chase & Co., που προβλέπει μien ότι η μίνι τραπεζική κρίση οδεύει στο τέλος της, αλλά επιμένει πως έχει αυξήσει τον κίνδυνο της ύφεσης. Ο Τζέιμς Ντίμον είναι 67 ετών και διευθύνει την JP Morgan Chase από το 2005. Είναι ο μοναδικός διευθύνων σύμβουλος που έζησε την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 υπό την ιδιότητα διευθυντικού στελέχους τράπεζας και παρμένει ακόμη επικεφαλής ενός τραπεζικού κολοσσού.

REUTERS

«Καμπανάκι» ΔΝΤ για οικονομία λόγω γεωπολιτικών εντάσεων

Την ώρα που κλιμακώνεται διαρκώς η διεκυστινδα ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, με την Ουάσιγκτον να επιβάλλει περιορισμούς στις κινεζικές βιομηχανίες και το Πεκίνο να απαντάει με έρευνες στη Micron Technologies, συνεργάτες και στελέχη του ΔΝΤ εκφράζουν ανησυχία για τους κινδύνους οι οποίοι ελλοχεύουν σχετικά με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα από την όξυνση των εντάσεων και τη διαφαινόμενη αποσύνδεση των δύο μεγάλων οικονομιών. Καλούν, έτσι, επίδοτες, ρυθμιστικές αρχές και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να έχουν επίγνωση των κινδύνων που εγκυμονούν για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα οι γεωπολιτικές εντάσεις, να κατανοούν και να καταγράφουν τις επιπτώσεις τους στον δανεισμό, στα επίπεδα των επιτοκίων, στην αγορά, στη ρευστότητα και στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, προκειμένου να μπορούν να ελέγξουν και να αποφυγούν μια μείζονα κρίση οφειλόμενη στους γεωπολιτικούς κινδύνους.

Οι εν λόγω οικονομολόγοι υπογραμμίζουν πως η αποσύνδεση των οικονομιών που επέρχεται από τους εκατέρωθεν περιορισμούς έχει σημαντικές επιπτώσεις για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική σταθερότητα, καθώς πλήττει όχι μόνο τις διασυνοριακές επενδύσεις αλλά και τα διεθνή συστήματα πληρωμών, όπως και τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων. Υπογραμμίζουν ιδιαίτερα ότι τα επενδυτικά κεφάλαια είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στις γεωπολιτικές εντάσεις, οι οποίες συχνά οδηγούν σε εκροές κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων επενδύσεων. Αναπόφευκτη συνέπεια είναι ο κλονισμός της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας

Οι οικονομολόγοι του Ταμείου υπογραμμίζουν πως η αποσύνδεση των οικονομιών πλήττει τις διασυνοριακές επενδύσεις, τα διεθνή συστήματα πληρωμών και τις τιμές των περιουσιακών στοιχείων.

καθώς αυξάνεται ο κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών, μειώνεται η κερδοφορία τους και τελικά περιορίζεται ο δανεισμός στον ιδιωτικό τομέα. Παράλληλα, η κλιμάκωση των εντάσεων μπορεί να αυξήσει τους κινδύνους του χρέους των τραπεζών αλλά και το κόστος δανεισμού τους. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αύξηση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, με αποτέλεσμα τη μείωση της αξίας των τίτλων στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών, και επομένως σε περαιτέρω άνοδο του κόστους χρηματοδότησής τους.

Παράλληλα όμως, όπως επισημαίνουν οι οικονομολόγοι του ΔΝΤ, οι γεωπολιτικές εντάσεις μεταφέρονται στο τραπεζικό σύστημα μέσω της πραγματικής οικονομίας. Όταν υπάρχουν ρήγματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες και στις αγορές εμπορευμάτων είναι άμεσος ο αντίκτυπος στην οικονομική ανάπτυξη και στον πληθωρισμό και μπορεί να επιπλέωνει τις ζημιές των τραπεζών τόσο από τα ταμειολογικά όσο και από την αγορά. Σε αυτή την περίπτωση θα περιοριστεί περαιτέρω η κερδοφορία τους και θα συμπεσεί η κεφαλαιοποίησή τους. Αναπόφευκτη η πίεση που

θα προκληθεί θα μειώσει σημαντικά τη δυνατότητα των τραπεζών να αναλαμβάνουν ρίσκο αναγκάζοντάς τις να μειώσουν τον δανεισμό, με τις αυτονόητες επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη.

Καλούν, έτσι, όλες χώρες εξαρτώνται από την εξωτερική χρηματοδότηση να διασφαλίσουν επάρκεια συναλλαγματικών διαθεσίμων αλλά και τα απαιτούμενα «μαξιλάρια» ρευστότητας στα χρηματοπιστωτικά τους ιδρύματα. Συνιστούν, επίσης, στις πολιτικές ηγεσίες να είναι έτοιμες για να αντιμετωπίσουν κρίσεις και να ενισχύσουν τους μηχανισμούς με τους οποίους μπορούν να χειριστούν καταστάσεις αστάθειας στο

χρηματοπιστωτικό σύστημα οφειλόμενες σε γεωπολιτικές εντάσεις. Τονίζουν, εξάλλου, την ανάγκη να ενισχυθεί το παγκόσμιο δίκτυο ασφαλείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δηλαδή το δίκτυο χρηματοπιστωτικών συστημάτων και μηχανισμών που λειτουργούν ως ασφαλιστικές δικλίδες έναντι κρίσεων και χρηματοδοτούν μέτρα που αμβλύνουν τον αντίκτυπο αυτών των κρίσεων. Και υπογραμμίζουν πως τα διεθνή εποπτικά και ρυθμιστικά σώματα, όπως το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, πρέπει να εξακολουθήσουν να προωθούν κοινούς

κανόνες και προδιαγραφές για το χρηματοπιστωτικό σύστημα ώστε να αποτρέψουν τον κατακερματισμό του. Όπως τονίζουν σε σχετική μελέτη τους που δημοσιεύθηκε στο ιστολόγιο του ΔΝΤ, η όξυνση των αντιπαραθέσεων ανάμεσα σε μια χώρα-επενδυτή και σε μια χώρα-προορισμό επενδύσεων, όπως αυτή που βρίσκεται σε εξέλιξη ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Κίνα από το 2016 και μετά, μειώνει το σύνολο των διμερών διασυνοριακών επενδύσεων χαρτοφυλακίου κατά περίπου 15%.

Στη σχετική έκθεση του ΔΝΤ πουδόθηκε στη δημοσιότητα επισημαίνεται πως η αποσύνδεση των δύο μεγαλύτερων

οικονομιών του πλανήτη «μάλλον θα είναι ο δίαυλος μέσω του οποίου θα αναπτυχθούν μέτρα γεωπολιτικών συμπεριδόντων σε παγκόσμιο επίπεδο». Το Ταμείο αναφέρεται ευθέως στην έκκληση που απηύθυνε πέρυσι η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών Τζάνετ Γέλνερ προς τις αμερικανικές επιχειρήσεις καλώντάς τις να στραφούν στις φιλικές εφοδιαστικές αλυσίδες παρά να εξαρτώνται από χώρες που βρίσκονται σε τεταμένες σχέσεις με τις ΗΠΑ. Υπενθυμίζει, επίσης, ότι στην Ευρώπη η γαλλική κυβέρνηση έχει ζητήσει χαλάσματα των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις στην Ε.Ε. για να αναπτυχθεί το «Made in Europe» και να αντιδράσει στις επιδοτήσεις του αμερικανικού προγράμματος IRA. Το Ταμείο εκτιμά, έτσι, πως πρόκειται σύντομα να αλλάξουν κατεύθυνση οι διασυνοριακές ροές κεφαλαίων και τονίζει ιδιαίτερα πως το αμερικανικό νομοσχέδιο για τους μικροεπενδυτές αλλά και η αντίστοιχη κίνηση της Ευρώπης θα επηρεάσουν την παραγωγή των πολυεθνικών επιχειρήσεων και τις στρατηγικές με τις οποίες διασφαλίζουν τις προμήθειές τους και θα επιφέρουν μεταβολές στα δίκτυα των εφοδιαστικών αλυσίδων. Αναγνωρίζει πως αυτές οι μεταβολές θα ενισχύσουν ενδεχομένως την εγκάρια ασφάλεια και ίσως βοηθήσουν μάλλον τις ΗΠΑ να διατηρήσουν την πρωτοκαθεδρία στην τεχνολογία. Δεδομένου, όμως, ότι οι περισσότερες χώρες μεροληπτούν υπέρ των εγχώριων προμηθειών, στις περισσότερες περιπτώσεις η στροφή στους προμηθευτές των φιλικών χωρών θα περιορίσει τις επωφελείς και θα καταστήσει όλες τις χώρες πιο ευάλωτες στα μακροοικονομικά πλήγματα.

Στροφή των καταναλωτών σε μεταχειρισμένα προϊόντα

Με τον πληθωρισμό να καλπάζει, όλο και περισσότεροι καταναλωτές στρέφονται στην αγορά μεταχειρισμένων ρούχων, παπουτσιών και αξεσουάρ, ωθώντας τη βιομηχανία μεταχειρισμένων ειδών σε παγκόσμιες πωλήσεις 177 δισ. δολαρίων πέρυσι, σύμφωνα με μια νέα έκθεση από την ηλεκτρονική πλατφόρμα ThredUp Inc. Πρόκειται για αύξηση κατά 28% σε σχέση με το 2021, η οποία οφείλεται τόσο στον υψηλό πληθωρισμό όσο και στην ανάπτυξη του λιανεμπορίου «μεταπώλησης», αλλά και στην αυξανόμενη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις βιώσιμες αγοραστικές συνήθειες.

Μάλιστα, οι προβλέψεις κάνουν λόγο για περαιτέρω ανάπτυξη. Η έκθεση της ThredUp, η οποία βασίζεται σε δεδομένα από την εταιρεία αναλύσεων λιανικής

Στα 177 δισ. δολ. έφθασαν οι πωλήσεις ειδών από δεύτερο χέρι το 2022.

GlobalData, προβλέπει ότι η βιομηχανία μεταχειρισμένων θα διπλασιαστεί πρακτικά στα 351 δισ. δολάρια σε παγκόσμιες πωλήσεις έως το 2027. «Είναι σαφές ότι η μεταπώληση δεν είναι μόδα», είπε ο συνιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της ThredUp, James Reinhart, σε συνέντευξη του στο Bloomberg.

Την ώρα που οι καταναλωτές αρχίζουν να εκτιμούν την αξία της αγοράς από δεύτερο χέρι και οι επώνυμες μάρκες εξετάζουν το ζήτημα της μεταπώλησης όλο

και πιο σοβαρά. «Όταν μιλάω με εκπροσώπους επώνυμων brands σήμερα, δεν συζητούν για το εάν θα εμπλακούν στη μεταπώληση, αλλά για το πώς», είπε ο Reinhart. Οι εταιρείες μόδας που θέλουν να μειώσουν τις εκπομπές αερίων, καθώς και να βελτιώσουν το οικολογικό τους αποτυπώματα ως προς τη χρήση νερού και πλαστικών, μπορούν να προσπαθήσουν να αντιμετωπίσουν αυτά τα προβλήματα ταυτόχρονα υποστηρίζοντας τη συνεχή χρήση των υφιστάμενων προϊόντων τους μέσω μεταπώλησης, εξασφαλίζοντας επιπλέον έσοδα.

Ωστόσο, το εάν η άνοδος των μεταχειρισμένων και άλλων «κυκλικών» επιχειρηματικών μοντέλων θα επιφέρει μείωση του αριθμού των νέων προϊόντων που παράγονται ή της ζήτησης των καταναλωτών

για νέα αγαθά παραμένει ένα ερώτημα. Οι αγοραστές που προσελκύονται περισσότερο από τη μεταπώληση ανήκουν σε νεότερες γενιές, κυρίως της Gen Z. Σύμφωνα με έρευνα της GlobalData σε περίπου 3.000 ενήλικους στις ΗΠΑ, το 83% των ερωτηθέντων που ανήκουν στη γενιά Z δήλωσε ότι έχει ψωνίσει ρούχα από δεύτερο χέρι ή ότι είναι ανοικτό σε αυτό. «Είναι σίγουρα ένα άθλημα για νέους», δηλώνει ο Reinhart.

Αυτοί οι ίδιοι καταναλωτές έχουν τροφοδοτήσει σε μεγάλο βαθμό την άνοδο της γρήγορης και εξαιρετικά γρήγορης μόδας, γεγονός που εμψύχει γιατί ακόμη και μεγάλες εταιρείες γρήγορης μόδας αγκαλιάζουν πλέον τις πωλήσεις μεταχειρισμένων σε καταστήματα και στο Διαδίκτυο.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις, η βιομηχανία μεταχειρισμένων ειδών θα διπλασιαστεί πρακτικά στα 351 δισ. δολάρια σε παγκόσμιες πωλήσεις έως το 2027.

Αναγκαία η καλύτερη στόχευση των μέτρων κοινωνικής πολιτικής, τονίζει στην έκθεση για την ελληνική οικονομία.

Αύξηση κινδύνου φτώχειας διαπιστώνει η Τράπεζα της Ελλάδος

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Τα σημαντικά κενά της κοινωνικής προστασίας στη χώρα μας και κατά συνέπεια την ανάγκη καλύτερης στόχευσης των μέτρων κοινωνικής πολιτικής αναδεικνύει στην έκθεσή της για την ελληνική οικονομία η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), εκτιμώντας ότι υπάρχουν συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες που αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας: οι άνεργοι σε ποσοστό 45,4%, οι οικονομικά μη ενεργοί εκτός συ-νταξιούχων (27,3%), τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά (23,6%) και τα παιδιά ηλικίας έως 17 ετών (23,7%). Προκειμένου, δε, να υπαρξει καλύτερη κάλυψη στα πολύ φτωχά νοικοκυριά, η κεντρική τράπεζα προτείνει την αύξηση των δικαιούχων του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη τα υπάρχοντα περιουσιακά κριτήρια, την αποτελεσματική πρόσβαση των ωφελουμένων σε συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες και την επιτυχή λειτουργία των υπηρεσιών ενεργοποίησης που ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2021 και έχει στόχο να διευκολύνει την ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας. Με την ετήσια έκθεσή του για το 2022, ο διοικητής της ΤτΕ Γιάννης Στουρνάρας προχωρεί σε μια ισχυρή προειδοποίηση για την επιδείνωση των στοιχείων που αφορούν την ανισότητα, τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις συνθήκες διαβίωσης στη χώρα μας τα τελευταία δύο έτη. Την οποία βέβαια χαρακτηρίζει εν μέρει αναμενόμενη, δεδομένων των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομική δραστηριότητα και στα εισοδήματα των νοικοκυριών, ιδιαίτερα των νέων εργαζομένων, των ατόμων με χαμηλή εκπαίδευση και των ατόμων με χαμηλό εισόδημα.

Ειδικότερα, με βάση τα στοιχεία για τα εισοδήματα των νοικοκυριών το 2020 που προέρχονται από την έρευνα της Ε.Ε., ο δείκτης που κινδύνου σχετικής φτώχειας αυξήθηκε στο 19,6%, από 17,7% που είχε καταγραφεί για τα εισοδήματα του 2019, ανατρέποντας την τάση αποκλιμάκωσης που είχε παρατηρηθεί τα προηγούμενα έτη. Επίσης, ο

κίνδυνος σχετικής φτώχειας στην Ελλάδα παραμένει πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε.-27 (16,8%) και είναι ο όγδοος υψηλότερος στην Ε.Ε.-27. Αλλά και το ποσοστό του πληθυσμού της χώρας που βρίσκεται κάτω από τον κατώτατο όριο της Ε.Ε.-27. Επίσης, σε επίπεδο Ε.Ε. το μέσο ισοδύναμο ατομικό διαθέσιμο εισόδημα μειώθηκε στη χώρα μας κατά 0,9% το 2021 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ενώ το 20,4% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ο κύριος λόγος μείωσης του εισοδήματός του ήταν η πανδημία.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η πρόταση της ΤτΕ για αύξηση των δικαιούχων του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην έκθεση, μελέτη του ΟΟΣΑ δείχνει πως μια αύξηση στο ποσό του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος κατά 25% θα ωφέλουσε κυρίως το χαμηλότερο εισοδηματικό δεκατημόριο και, σε συνδυασμό με την αύξηση του εισοδήματος από εργασία που εξαιρείται από το εισόδημα για τον υπολογισμό του εισοδήματος, θα μείωνε τον κίνδυνο φτώχειας κατά σχεδόν δύο ποσοστιαίες μονάδες. Μάλιστα, η κεντρική τράπεζα προχωρεί ένα βήμα πιο μπροστά χαρακτηρίζοντας αναγκαίο έναν αναπροσανατολισμό προς το «κράτος κοινωνικής επένδυσης» που δημιουργεί προϋποθέσεις για ίσες ευκαιρίες διευκολύνοντας την κοινωνική κινητικότητα, προστατεύει τους πολίτες από τις ατυχίες της ζωής, τους βοηθάει να συνδυάσουν επαγγελματική σταδιοδρομία και οικογένεια, και γενικότερα λειτουργεί προληπτικά στην αντιμετώπιση της φτώχειας και της εισοδηματικής ανισότητας μέσω επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο, π.χ. στους νέους της παιδείας και της υγείας. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, η κοινωνική πολιτική λειτουργεί ευεργετικά και για την επίτευξη ισχυρών και διατηρήσιμων ρυθμών ανάπτυξης.

Μειώθηκε η απασχόληση το πρώτο δίμηνο του έτους

Θετικό ήταν το ισοζύγιο της απασχόλησης τον Φεβρουάριο του 2023, σύμφωνα με τα στοιχεία του πληρωφοριακού συστήματος «Εργάνη». Ωστόσο, η αρνητική επίδοση του Ιανουαρίου είχε ως αποτέλεσμα κατά το πρώτο δίμηνο του έτους το ισοζύγιο να είναι αρνητικό. Τον Φεβρουάριο οι αναγγελίες προσλήψεων ανήλθαν στις 183.236 και οι αποχωρήσεις έφτασαν τις 160.050, εκ των οποίων οι 97.373 αφορούσαν καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου και οι 62.677 οικειοθελείς αποχωρήσεις. Ετσι, το ισοζύγιο των ρών μισθωτών απασχόλησης του πρώτου διμήνου του έτους ήταν αρνητικό κατά 4.425 θέσεις εργασίας.

Βέβαια, τα στοιχεία του συστήματος δείχνουν επίσης ότι η πλειονότητα των νέων προσλήψεων αφορούσε ευέλικτες μορφές απασχόλησης και συγκεκριμένα σε ποσοστό 40,13% αφορούσε συμβάσεις μερικής απασχόλησης, ενώ ένα 11,32% των συμβάσεων ήταν για εκ περιτροπής απασχόληση. Ετσι, μόνο το 48,59% των νέων προσλήψεων αφορούσε συμβάσεις πλήρους απασχόλησης.

ισοζύγιο 15.189 τον Φεβρουάριο 2022).

Σε δίμηνο, όμως, Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2023 οι αναγγελίες προσλήψεων ανήλθαν στις 369.549 και οι αποχωρήσεις έφτασαν τις 373.974 (229.685 καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου και 144.289 οικειοθελείς αποχωρήσεις). Ετσι, το ισοζύγιο των ρών μισθωτών απασχόλησης του πρώτου διμήνου του έτους ήταν αρνητικό κατά 4.425 θέσεις εργασίας.

Βέβαια, τα στοιχεία του συστήματος δείχνουν επίσης ότι η πλειονότητα των νέων προσλήψεων αφορούσε ευέλικτες μορφές απασχόλησης και συγκεκριμένα σε ποσοστό 40,13% αφορούσε συμβάσεις μερικής απασχόλησης, ενώ ένα 11,32% των συμβάσεων ήταν για εκ περιτροπής απασχόληση. Ετσι, μόνο το 48,59% των νέων προσλήψεων αφορούσε συμβάσεις πλήρους απασχόλησης.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Να διαφυλάξουμε την αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής

Ο Γιάννης Στουρνάρας κάλεσε τα κόμματα να επιδείξουν σύνεση και υπευθυνότητα

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Τη διαφύλαξη της αξιοπιστίας της οικονομικής πολιτικής έθεσε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας ως βασικό στόχο ενόψει εκλογών, και στο πλαίσιο αυτό κάλεσε τις πολιτικές δυνάμεις να επιδείξουν «σύνεση και υπευθυνότητα» και να στηρίξουν «τους εθνικούς οικονομικούς στόχους, ώστε να διατηρηθεί το κλίμα εμπιστοσύνης στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας».

Στέλνοντας ξεκάθαρο μήνυμα για την εγόμενη κυβέρνηση, από το βήμα της γενικής συνέλευσης των μετόχων της τράπεζας, όπου παρουσίασε την έκθεση του διοικητή, ο κ. Στουρνάρας τόνισε ότι «η συνέχιση αξιόπιστων οικονομικών πολιτικών, ιδιαίτερος στον χώρο της δημοσιονομικής πολιτικής, η διαφύλαξη των σημαντικών επιτευγμάτων των μεταρ-

Σε πρώτο πλάνο μετά τις εκλογές πρέπει να μπει ο εκσυγχρονισμός του δημόσιου τομέα, η αναβάθμιση των θεσμών και των υποδομών.

ρυθμιστικών προπαθειών του παρελθόντος και η θέσπιση νέου μεταρρυθμιστικού προγράμματος για την κυβέρνηση που θα προκύψει μετά τις εθνικές εκλογές, με άξονα τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα και την αναβάθμιση των θεσμών και των υποδομών, πρέπει να αποτελούν τον φάρο που θα μας καθοδηγήσει στα ταραγμένα νερά της νέας οικονομικής πραγματικότητας».

Ο κεντρικός τραπέζιτης εξήγησε ότι

Ο πιο σημαντικός κίνδυνος για την οικονομία είναι η επιστροφή σε αναποτελεσματικές πολιτικές του παρελθόντος και η διακοπή ή/και αντιστροφή μεταρρυθμιστικών προπαθειών, τόνισε ο κεντρικός τραπεζίτης.

οι καλές επιδόσεις και η αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα που επέδειξε η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια, εν μέσω διεθνών κρίσεων, είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της στήριξης εκ μέρους των ευρωπαϊκών θεσμών φορέων. Αυτή με τη σειρά της ήταν αποτέλεσμα της εφαρμογής αξιόπιστων δημοσιονομικών και μεταρρυθμιστικών σχεδίων και γι' αυτό πρέπει να συνεχιστούν.

«Είναι γεγονός», είπε, «ότι μια ενδε-

χόμενη, παρατεταμένη πολιτική αβεβαιότητα μπορεί να υπονομεύσει το κλίμα εμπιστοσύνης που έχει καλλιεργηθεί τα τελευταία χρόνια. Εντούτοις, ο πιο σημαντικός κίνδυνος για την οικονομία είναι η επιστροφή σε αναποτελεσματικές πολιτικές του παρελθόντος και η διακοπή ή/και αντιστροφή μεταρρυθμιστικών προπαθειών. Οι μήνες από την επώδυνη προσαρμογή που επιτεύχθηκε τα προηγούμενα χρόνια είναι ακόμη νωπές ώστε

να θυμίζουν το υψηλό οικονομικό και κοινωνικό κόστος που απαιτήθηκε για τη διόρθωση των χρόνιων ανισορροπιών της οικονομίας». Η Τράπεζα της Ελλάδος αναθεώρησε επί τη βελτίω τις προβλέψεις της για την ελληνική οικονομία, όπως έχει κάνει άλλωστε ήδη και η κυβέρνηση. Ετσι, προβλέπει πλέον ρυθμό ανάπτυξης 2,2% για φέτος (έναντι πρόβλεψης 1,5% τον Δεκέμβριο, και έναντι 2,3% της κυβέρνησης). Για το πρωτογενές έλλειμμα, συμφωνεί με τις νέες εκτιμήσεις της κυβέρνησης ότι το 2022 ήταν σχεδόν μηδενικό, ενώ το 2023 προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ. Ο πληθωρισμός εκτιμά ότι θα είναι 4,4%, έναντι πρόβλεψης της κυβέρνησης για 4,5%. «Η Ελλάδα κατάφερε τη διετία 2021-2022 να επιτύχει μία από τις μεγαλύτερες δημοσιονομικές προσαρμογές στην Ευρώπη και να καταγράψει σωρευτικά τη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους, το οποίο επέστρεψε σε επίπεδα κάτω από τα προ πανδημίας», είπε ο κ. Στουρνάρας. Επείση, επίσης, τη μείωση της ανεργίας στο 12,4% το 2022 και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Τα «αγκάθια»

Ωστόσο, υπήρξαν και «αγκάθια». Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διευρύνθηκε σημαντικά στο 9,7% του ΑΕΠ το 2022, αν και ο κ. Στουρνάρας είπε ότι οφείλεται εν πολλοίς σε συγκυριακούς παράγοντες, λόγω πανδημίας και ενεργειακής κρίσης, ενώ συνολικά οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών έχουν διπλασιαστεί σε σχέση με το 2010.

Επίσης, η έντονη επιτάχυνση του πληθωρισμού, στο 9,3% το 2022, «μείωσε το πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών και υπονόμησε τις προοπτικές της οικονομίας».

Εξωγενή εμπόδια στην επενδυτική βαθμίδα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Παρά το γεγονός ότι η απόσταση που έχει να διανύσει η Ελλάδα για την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας είναι μικρή, ο δρόμος δεν είναι ευθύς, ούτε εύκολος. Οι σημαντικές βελτιώσεις στο δημοσιονομικό μέτωπο και οι ισχυρές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας είναι σίγουρα ισχυρά «όπλα» προς την επίτευξη αυτού του «ορόσημου», ωστόσο το διεθνές οικονομικό περιβάλλον θέτει σημαντικές προκλήσεις και «αγκάθια» τα οποία περιπλέκουν τις προοπτικές της αναβάθμισης.

Όπως αναφέρει η Τράπεζα της Ελλάδος στο πλαίσιο της «Έκθεσης του διοικητή για το έτος 2022», οι θετικές εξελίξεις στα δημοσιονομικά κάνουν εφικτή την αναβάθμιση της Ελλάδας στην επενδυτική κατηγορία εντός του 2023. Αλλωστε, όπως εξηγεί, ανάλογες θετικές εξελίξεις κατά το 2022 από μόνες τους εξηγούν και τις πρόσφατες αναβαθμίσεις από τους οίκους που έφεραν τη χώρα ένα σκαλοπάτι μακριά από αυτήν.

Ωστόσο, όπως επισημαίνει η έκθεση, αυτή η αναβάθμιση δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι θα έρθει αυτόματα, «ειδικά λόγω των ανησυχιών για την επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας εντός του 2023, αλλά και τις επιδείνωσεις των διεθνών χρηματοπιστωτικών συνθηκών, γεγονός που θα συμβάλει σε έναν καθοδικό μάλλον παρά ανοδικό κύκλο μεταβολών στις πιστοληπτικές αξιολογήσεις διεθνώς».

Το αποτέλεσμα των εκλογών θα παίξει σημαντικό ρόλο για τους οίκους, γι' αυτό και η επενδυτική βαθμίδα θα μπορέσει να επιτευχθεί μετά τον σχηματισμό της νέας κυβέρνησης.

Συνεπώς, κατά την ΤτΕ, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι οίκοι θα επιλέξουν να περιμένουν να δουν πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα σε διεθνές επίπεδο και ποιες μπορεί να είναι οι επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Σύμφωνα και με διεθνείς αναλυτές, ο αντικτύπος της νομισματικής σύσφιγξης έχει μόλις αρχίσει να γίνεται αισθητός στην παγκόσμια οικονομία, ενώ οι επιπτώσεις της πρόσφατης τραπεζικής αναταραχής σε ΗΠΑ και Ευρώπη θα χρειαστούν κάποιους μήνες για να αρχίσουν

να φαίνονται σε «δείκτες» των οικονομικών συνθηκών, όπως οι έρευνες για τον τραπεζικό δανεισμό (τα στοιχεία του β' τριμήνου, για παράδειγμα, θα δημοσιονομούνται τον Αύγουστο). Όπως σημειώνει η ΤτΕ, «οι οίκοι ενδέχεται να ενσωματώσουν τις τυχόν θετικές εξελίξεις στις πιστοληπτικές αξιολογήσεις μετά την πραγματοποίησή τους, δηλαδή αφότου επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι και οι αναμενόμενες μακροοικονομικές επιδόσεις». Ετσι, οι προοπτικές για την επίτευξη

του στόχου της επενδυτικής βαθμίδας είναι θετικές, όπως αναφέρει η ΤτΕ, «ειδικά εφόσον επιτευχθεί ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος και επιβεβαιωθούν οι προβλέψεις για τους ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2023». Ταυτόχρονα, όμως, «εξαιτίας της επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας διεθνώς και της επιδείνωσης των προοπτικών για το εξωτερικό κρατών και επιχειρήσεων, λόγω και του αυξημένου κόστους δανεισμού, η αναβάθμιση στην επενδυτική κατηγορία δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι θα γίνει αυτόματα με την επίτευξη κάποιων δημοσιονομικών ή μακροοικονομικών στόχων». Επίσης, όπως προσθέτει, «πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι οι παράμετροι των πιστοληπτικών αξιολογήσεων τις τροποδοτούν μετά την πραγματοποίηση των μεγεθών. Ετσι, η αναβάθμιση του ελληνικού Δημοσίου εντός της επενδυτικής κατηγορίας είναι ιδιαίτερα πιθανή εφόσον φανεί ότι η πορεία των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών μεγεθών, το 2023, επιβεβαιώνει τις θετικές προοπτικές».

Πάντως, το αποτέλεσμα των εκλογών θα παίξει σημαντικό ρόλο για τους οίκους, γι' αυτό και η επενδυτική βαθμίδα θα μπορέσει να επιτευχθεί μετά τον σχηματισμό της νέας κυβέρνησης. Επίσης, μια δέσμευση της επόμενης κυβέρνησης στους δημοσιονομικούς στόχους του 2023, και όχι απαραίτητα η επίτευξή τους, μπορεί να είναι αρκετή για να πείσει τους οίκους αξιολογητές να αναβαθμίσουν την Ελλάδα στην επενδυτική κατηγορία.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Αβέβαιη η ανάπτυξη χωρίς τον μισό πληθυσμό

Σε πείσμα της τοξικής ρητορικής των ημερών, ο κρατικός προϋπολογισμός φέτος θα έχει πρωτογενές πλεόνασμα. Κι αυτό είναι σημαντικό όχι μόνον επειδή προβλεπόμενα από τις δεσμεύσεις της χώρας αλλά κυρίως επειδή σπάει η θλιβερή παράδοση των εκλογικών ετών επιδείνωσης της απόδοσης της οικονομίας.

Επίσης, θεωρείται πιθανό το ενδεχόμενο η ελληνική οικονομία να ενταχθεί στην επενδυτική βαθμίδα εφόσον ένας τουλάχιστον από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης ανακοινώσει την κατάταξή της στην ομάδα των «κανονικών» χωρών. Είναι βέβαιον ότι αφού γίνει η αρχή, θα ακολουθήσουν άλλοι οργανισμοί αξιολόγησης επιβεβαιώνοντας την επιστροφή στην κανονικότητα. Όλα αυτά βέβαια δεν σημαίνουν ότι ο επηρεασμός της οικονομίας από τον πολιτικό κύκλο ανήκει στο παρελθόν. Οι εκλογές θα έχουν επιπτώσεις εφόσον οδηγήσουν σε περίοδο πολιτικής αβεβαιότητας, αλλά και αν η επόμενη κυβέρνηση δεν καταφέρει να εμφανίσει πειστικό πρόγραμμα για την

οικονομία. Η σημερινή ηρεμία οφείλεται στην ελπίδα ότι τελικά τίποτα από αυτά δεν θα συμβεί... Το θετικό είναι ότι παρά την αντιπαράθεση υπάρχουν επιλογές στις οποίες φαίνεται η ευρύτερη συμφωνία. Μία από αυτές είναι η δέσμευση για πρωτογενή πλεονάσματα αλλά και μια σχετικά ισχυρή δέσμευση για δημοσιονομική σύννεση με περιορισμό του δημόσιου χρέους. Φυσικά η υπευθυνότητα είναι δυσβάστακτη και στην προεκλογική παραζάλη κάποιιοι παρασύρθηκαν σε υποσχέσεις που αφορούν μεγαλύτερα επιδόματα, μεγαλύτερη αύξηση του κατώτερου μισθού ή άλλες ανάλογες «παροχές» που υπερβαίνουν τη λογική.

Το μεγάλο πρόβλημα όμως, αυτό που πραγματικά χρειάζεται η οικονομία, παραμένει η ανάπτυξη. Οι προβλέψεις για τα επόμενα χρόνια συμπίπτουν στην εκτίμηση ότι η ελληνική οικονομία θα εμφανίζει καλές επιδόσεις. Αυτό όμως δεν αρκεί, πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για διατηρήσιμη αναπτυξιακή πορεία, η οποία δεν είναι εφικτή αν δεν

αφορά πολλούς. Σήμερα, μεγάλο μέρος του πληθυσμού «αποκλείεται» από την οικονομική δραστηριότητα για διάφορους λόγους.

Βέβαια στην αναπτυξιακή προσπάθεια συμβάλλουν η αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος που επιβλήθηκε αναγκαστικά με τη μνημόνια, τα χαμηλά επιτόκια που επιβαρύνουν το δημόσιο χρέος αλλά και η εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος. Τα προβλήματα που εμφανίζουν οι τράπεζες στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, θα ήταν φανερά στις ελληνικές τράπεζες αν δεν είχαν εξυγανθεί.

Ωστόσο είναι υπαρκτό το «άγνωστο» πρόβλημα που αφορά την περιληπτικότητα, τη συμπεριληψη. Σχεδόν ο μισός πληθυσμός της χώρας, οι γυναίκες, οι νέοι κάτω από τα 27 αλλά και οι μεγαλύτερες ηλικίες πάνω από τα 60, έχουν περιορισμένη συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα. Οι ομάδες του πληθυσμού που αποκλείονται από την αγορά εργασίας πρέπει να αποκτήσουν τη δυνατότητα να εργαστούν με αναγκαίες μεταρρυθμί-

σεις, με κατάρτιση, με ενίσχυση των δεξιοτήτων που απαιτούνται. Η κοινωνική ανισότητα εις βάρος όσων βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας είναι από τους σημαντικότερους περιοριστικούς παράγοντες της ανάπτυξης.

Το πρόβλημα είναι κρίσιμο γιατί ήδη εμφανίζονται ελλείψεις προσωπικού σε διάφορους κλάδους στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Οι σύγχρονες εξελίξεις, η εντατική χρήση ψηφιακών τεχνολογιών σε όλους τους τομείς, οι αλλαγές στην αγορά, αυξάνουν τις απαιτήσεις.

Οι ευκαιρίες απασχόλησης απομακρύνονται από θέσεις εργασίας που περιλαμβάνουν απλές γνωστικές και χειρωνακτικές εργασίες και κατατεθούν σε θέσεις εργασίας που απαιτούν έμπειρη σκέψη και περίπλοκη επικοινωνία. Οι πολίτες αισθάνονται όλο και λιγότερο επαρκείς να συμμετέχουν και σταδιακά περιθωριοποιούνται.

Η ανάπτυξη όμως δεν είναι εφικτή μακροχρόνια αν δεν περιλαμβάνει περισσότερες.

VOGUE

GREECE

15/04

ΕΚΤΑΚΤΩΣ ΤΟ
ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ
✦ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

THE ANNIVERSARY ISSUE
HEIDI KLUM

	Γενικός πληθω-ρισμός	Πληθωρι-σμός τιμών τροφίμων	Ψωμιού και δημη-τριακών	Κρέατος	Ψαριών και θαλασ-σινών	Γάλακτος, τυριών και αυγών	Ελαιολάδου, μαργαρίνης κ.λπ.	Φρούτων	Λαχανικών	Ζάχαρης
ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ	9,9	19,5	20,8	17,3	14,6	28,4	27,2	10	19,1	18,4
Ευρωζώνη	8,5	17,7	19,0	15,5	13,5	26,2	27,8	8	17,9	15,5
Βέλγιο	5,4	19,9	21,7	16,1	16,7	30,4	30,7	11	22,9	15,3
Βουλγαρία	13,7	25,0	17,1	27,4	17,8	38,3	17,4	7	17,6	29,9
Τσεχία	18,4	25,2	26,4	23,2	18,1	33,5	22,9	14	22,3	27,5
Δανία	8,3	15,3	15,8	14,4	13,2	23,1	24,3	6	11,3	15,1
Γερμανία	9,3	22,3	24,6	19,0	22,5	35,4	22,9	8	21,8	14,3
Εσθονία	17,8	25,8	29,2	28,0	26,0	26,0	20,9	15	18,4	26,2
Ιρλανδία	8,1	13,3	13,7	14,4	10,5	20,4	19,7	9	9,3	11,5
ΕΛΛΑΔΑ	6,5	14,7	16,9	20,0	2,5	25,2	23,0	0	8,2	9,3
Ισπανία	6,0	16,7	18,8	14,0	10,9	25,3	32,9	6	20,4	18,9
Γαλλία	7,3	16,1	14,4	15,4	13,7	20,4	29,9	10	19,9	13,4
Κροατία	11,7	17,9	26,0	14,4	14,6	25,9	5,3	7	10,2	21,2
Ιταλία	9,8	13,5	16,9	9,9	10,4	19,9	29,2	6	10,5	17,2
Κύπρος	6,7	9,1	12,6	17,8	11,8	15,2	31,1	-8	-2,9	13,1
Λετονία	20,1	25,4	30,6	23,8	23,7	24,4	22,8	19	21,4	29,3
Λιθουανία	17,2	29,7	36,1	28,1	24,8	34,5	29,2	15	26,4	30,4
Λουξ/ργιο	4,8	13,5	13,8	12,0	11,3	18,1	24,0	8	16,2	10,1
Ουγγαρία	25,8	47,0	59,6	37,7	36,1	69,9	36,4	30	38,3	30,5
Μάλτα	7,0	13,6	11,7	17,6	6,2	13,5	25,4	9	12,7	14,9
Ολλανδία	8,9	18,4	19,5	17,1	22,0	27,8	27,8	10	16,7	15,2
Αυστρία	11,0	16,5	16,1	18,6	14,7	22,9	17,0	6	16,4	14,3
Πολωνία	17,2	24,5	25,4	26,2	23,4	29,2	21,3	19	22,5	25,8
Πορτογαλία	8,6	22,0	20,8	20,3	13,4	29,0	35,0	19	33,2	18,6
Ρουμανία	13,4	22,9	23,9	17,8	22,3	31,8	33,9	16	23,2	28,8
Σλοβενία	9,4	19,0	18,8	18,3	11,4	26,2	30,0	13	16,9	13,3
Σλοβακία	15,4	28,7	28,0	29,5	19,7	37,1	32,5	14	25,6	26,8
Φινλανδία	8,0	17,3	18,0	21,1	18,2	22,2	21,6	12	14,1	16,2
Σουηδία	9,7	22,6	20,5	17,7	25,0	32,4	37,9	16	25,3	17,6

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ευρώπη προσπαθεί να σβήσει τη φωτιά στις τιμές των τροφίμων

Μηδενισμός ΦΠΑ σε βασικά είδη διατροφής, πλαφόν στις τιμές, αυστηροί έλεγχοι

Φοροαπαλλαγές, πλαφόν στις τιμές, αυστηροί έλεγχοι. Η μάχη της Ευρώπης κατά της χειρότερης πανδημίας ακρίβειας που έχει γνωρίσει τα τελευταία περίπου 40 χρόνια συνεχίζεται, με επίκεντρό της τον επιταχυνόμενο πληθωρισμό των τιμών των τροφίμων. Ακόμη και τώρα που αποκλιμακώνεται ο πληθωρισμός εντείνονται οι ανοδικές πιέσεις στις τιμές των τροφίμων. Αυτό σημαίνει ότι γίνεται διαρκώς όλο και πιο διαπανηρό ένα σημαντικό τμήμα των αναγκών ενός νοικοκυριού.

Αναπόφευκτα οι κυβερνήσεις σπεύδουν να λάβουν μέτρα, καθώς πολλές οικογένειες αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν, ενώ ξεσπούν κοινωνικές ταραχές και απεργίες σε όλη την Ευρώπη και οι εργαζόμενοι ζητούν αυξήσεις των α-ποδοχών τους. Όπως επισομαίνει η Μάρτε Βίφελσχαρς, οικονομολόγος της Rabobank Group, σε ορι-σμένα μέρη της Ευρωζώνης οι τι-μές των τροφίμων αυξάνονται με ρυθμούς πρωτοφανείς στη μετα-πολεμική ιστορία. Τον Μάρτιο ο

γενικός πληθωρισμός της Ευρω-ζώνης ήταν 6,9%, με ορισμένες χώρες να παρουσιάζουν σημαν-τική αποκλιμακώση. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, ήταν 6,6% αλλά ο πληθωρισμός των τιμών των τροφίμων ήταν περίπου 16%. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει στη Γερμα-νία, όπου ο πληθωρισμός των τι-μών των τροφίμων βρίσκεται στο 20%. Ως εκ τούτου οι περισσότερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις υιοθε-τούν μέτρα για να ανακόψουν την ληγιγώδη άνοδο των τιμών, κα-ταφεύγοντας σε πολιτικές που εί-ναι συνθήσις στις φτωχές χώρες.

Η Πορτογαλία, στην οποία οι τιμές των τροφίμων αυξάνονται με ρυθμό άνω του 20% σε σύγκρι-ση με πέρυσι, αποφάσισε να μη-δενίσει προσωρινά τον ΦΠΑ σε ένα καλάθι σημαντικών ειδών διατροφής. Είναι η τελευταία που υιοθέτησε το μέτρο έπειτα από χώρες όπως η Πολωνία και η Ι-σπανία. Στην Ισπανία, όπου ο πληθωρισμός των τιμών των τρο-φίμων φθάνει το 16,6%, το ίδιο μέτρο ισχύει για βασικά είδη δια-

Οι τιμές αυξάνονται με ρυθμούς πρωτοφανείς στη μεταπολεμική ιστο-ρία, κατά 15% με 20% σε ορισμένα είδη.

τροφής όπως το ψωμί και το ελαι-όλαδο. Έχει πάντως αποδειχθεί ατελέσφορο έως τώρα, καθώς δεν έχει ανακόψει την αδιάκοπη άνοδο των τιμών που εντείνει την πίεση στον πρωθυπουργό, Πέδρο Σά-ντρες, ενώ η χώρα βρίσκεται σε προεκλογική περίοδο. Ο εταίρος στον κυβερνητικό συνασπισμό, το κόμμα των Podemos, έχει ζη-τήσει να επιβληθεί πλαφόν στις τιμές των τροφίμων και έκπτωση 14% σε 20 βασικά είδη διατροφής. Η Πολωνία σχεδιάζει να διατη-ρήσει τον μηδενικό φόρο στα τρο-φίμα, ενδεχομένως και πέραν του τέλους του έτους. Και η κυβέρνηση της Ιταλίας εξετάζει τους φόρους σε βασικά είδη διατροφής όπως

τα ζυμαρικά, το ψωμί και το γάλα. Σε ό,τι αφορά την επιβολή πλαφόν στις τιμές των τροφίμων, στοι-χειοθετεί επιθετική παρέμβαση, που πολλές κυβερνήσεις δεν θέ-λουν να επιστρατεύσουν. Υπάρχει πάντα κίνδυνος να γίνει μπουμ-ρανγκ, όπως συνέβη στην Ουγ-γαρία. Στις αρχές του περασμένου έτους η Ουγγαρία επέβαλε πλαφόν στις τιμές, αλλά ο πληθωρισμός των τιμών των τροφίμων επιτα-χύνθηκε σχεδόν στο 50%. Στην πράξη το μέτρο ανάγκαζε τους ε-μπόρους λιανικής να πωλούν ο-ρισμένα είδη με ζημία και για να την καλύψουν ανέβασαν τις τιμές σε άλλα προϊόντα. Οι Ουγγροί θυ-μήθηκαν έτσι και το κομμουνι-στικό παρελθόν της χώρας, όταν οι έμποροι επέβαλαν δελτίο σε βασικά είδη διατροφής, όπως για παράδειγμα στις πατάτες, και δη-μιουργούσαν τεχνιπές ελλείψεις στην αγορά.

Δεδομένου, πάντως, ότι οι κα-ταναλωτές δυσκολεύονται να α-ντεπεξέλθουν, ενώ πολλές επι-χειρήσεις παρουσιάζουν εντυπι-

σιακή κερδοφορία, υπάρχει ένα είδος κοινωνικής κατακραυγής και διαμαρτυρίας για τον πληθω-ρισμό που πλήττει μόνον τους καταναλωτές. Ως εκ τούτου, σε πολλές χώρες έχουν ενταθεί οι έ-λεγχοι. Στην Πορτογαλία σημει-ώθηκαν αιφνιδιαστικοί έλεγχοι σε αλυσίδες σούπερ μάρκετ και εξετάστηκαν οι τιμές. Στην Ισπα-νία η κυβέρνηση θέσπισε μινιμίες συναντιήσεις με τους εκπρωσώ-πους των καταστημάτων, των με-ταφορικών εταιρειών και των ι-διοκτητών βιομηχανιών τροφίμων προκειμένου να διασφαλίζεται πως οι φοροαπαλλαγές καταλή-γουν σε μείωση των τιμών. «Δεν πίστευε κανείς πως θα συνέβαινε αυτό σε ένα μέρος όπως η Ευρώπη, αλλά όταν οι τιμές των τροφίμων αυξάνονται κατά 15% με 20% σε ορισμένα είδη, οι κυβερνήσεις υ-φιστάνται όλο και μεγαλύτερες πιέσεις», σχολιάζει σχετικά ο Αν-χελ Ταλαβέρα, επικεφαλής του τομέα ευρωπαϊκών οικονομικών θεμάτων στην Oxford Economics. BLOOMBERG

Επτά στις δέκα επιχειρήσεις στην Ελλάδα σχεδιάζουν ανατιμήσεις μέσα στο '23

Αντιμέτωπα με την ακρίβεια στα τρόφιμα θα συνεχίσουν να είναι και τους επόμενους μήνες τα νοι-κοκυριά στην Ελλάδα, καθώς ήδη από τις αρχές του χρόνου αρκετές εταιρείες έχουν προβεί σε ανατι-μήσεις και κάποιες άλλες προ-γραμματίζουν αυξήσεις τιμών το επόμενο διάστημα. Αν και η συ-χνότητα αλλαγής των τιμοκατα-λόγων από τους προμηθευτές δεν είναι τόσο μεγάλη, όπως συνέβη το 2022, σύμφωνα με όσα ανέφερε στην «Καθημερινή» υψηλόβαθμο στελέχος μεγάλης αλυσίδας σου-περ μάρκετ, ανατιμήσεις εξακο-λούθούν να καταγράφονται, χωρίς την ίδια ώρα να αποστέλλονται από τη βιομηχανία τιμοκατάλογοι με μειώσεις τιμών. Το φαινόμενο των μειώσεων τιμών σε κάποια προϊόντα που είχε καταγραφεί στα τέλη Ιανουαρίου, μειώσεις της τάξης του 5%-18%, και αφο-

ρούσε κυρίως εισαγόμενα γαλα-κτοκομικά και αραβοσιτέλαιο, δεν είχε ανάλογη συνέχεια και απο-δείχθηκε ότι ήταν μάλλον περιο-ρισμένης εμβέλειας. Πριν από λίγες ημέρες, άλλωστε, έρευνα της NielsenIQ που πραγματοποιή-θηκε σε διευθυνόντες συμβού-λους προμηθευτών και λιανεμπό-ρων έδειξε ότι επτά στις δέκα ε-πιχειρήσεις σχεδιάζουν ανατιμή-σεις μέσα στο 2023.

Αρκετοί προμηθευτές, χάριν διατηρήσης των μεριδίων αγοράς, δεν προχώρησαν σε σημαντικές ανατιμήσεις το 2022, αλλά προ-χωρούν τώρα, καθώς η πίεση στο κόστος παραγωγής συνεχίζεται. Όπως επισομαίνουν, μπορεί το ε-νεργειακό κόστος να εμφανίζει σημάδια υποχώρησης, δεν ισχύει το ίδιο, όμως, για το μεταφορικό κόστος, το οποίο μάλιστα αναμέ-νεται να αυξηθεί κι άλλο το επό-

Εξέλιξη του πληθωρισμού τροφίμων στην Ελλάδα

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

μενο διάστημα, όπως επίσης και για το κόστος των πρώτων και δεύτερων υλών.

Υπενθυμίζεται ότι από τον Α-πρίλιο του 2022 ο πληθωρισμός

των τροφίμων στην Ελλάδα είναι διψήφιος και από τον Οκτώβριο του 2022 κινείται στα επίπεδα του 15%. Διατηρείται μάλιστα σε αυτά τα υψηλά επίπεδα, παρά το γεγονός

ότι ο γενικός δείκτης τιμών κατα-ναλωτή καταγράφει σημαντική αποκλιμακώση από το φθινόπωρο κι έπειτα. Το χειρότερο είναι ότι στην κορυφή των ανατιμήσεων

βρίσκονται τα πλέον βασικά είδη διατροφής, όπως τα γαλακτοκο-μικά, το ψωμί, το κρέας και το λάδι. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), οι τιμές των γαλακτοκομικών έχουν αυξηθεί κατά 25,2%, των ελαίων κατά 22,9%, των κρεάτων κατά 20%, του ψωμιού κατά 16,8%, του καφέ κατά 13%, της ζάχαρης κατά 9,2%, του νερού -χυμού- αναψυ-κτικών κατά 9%, των λαχανικών κατά 8,6%. Για να αντληθεί κά-ποιος το ζήτημα ειδικά στα γαλα-κτοκομικά, αρκεί να πούμε ότι η μέση τιμή παραγωγού στο αγελα-δινό γάλα βρίσκεται κατά 16,8% να τα στοιχεία του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, στα 0,574 ευρώ/κιλό από 0,438 ευ-ρώ/κιλό τον Ιανουάριο του 2022, ενώ μέσα στην περυσινή χρονιά η μέση τιμή είχε φτάσει και τα 0,588 ευρώ/κιλό. Η μέση τιμή πα-

ραγωγού πρόβειου γάλακτος που χρησιμοποιείται κυρίως για τυριά και γιαούρτια βρίσκεται στο 1,56 ευρώ/κιλό από 1,17 ευρώ/κιλό ένα χρόνο πριν, χωρίς να εμφανίζει σημάδια αποκλιμακώσης.

Οι μεγάλες αυξήσεις τιμών στα τρόφιμα έχουν οδηγήσει σε μειώ-ωση του όγκου πωλήσεων, η οποία είναι αναλογικά μικρή με την αύ-ξηση των τιμών. Ο λόγος είναι ότι πολλοί καταναλωτές έχουν στρα-φεί στην αγορά προϊόντων ιδιωτικής ετι-κέτας, στα οποία έχουν καταγρά-φει επίσης σημαντικές αυξήσεις τιμών, της τάξης του 16,6% το 2022. Υπενθυμίζεται ότι ο όγκος πωλήσεων στα σουπερ μάρκετ υ-ποχώρησε το 2022 κατά 1,5% (στοιχεία της NielsenIQ), ενώ το α- τρίμηνο του 2023 ο όγκος πω-λήσεων εκτιμάται ότι υποχωρεί κατά περίπου 4%.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Κόντρα στο αρνητικό κλίμα, οι επενδύσεις σε ελληνικές startups δεν μειώθηκαν

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Εξαιρετικά επιφυλακτικοί παραμένουν οι επενδυτές για την πορεία των χρη-ματοδοτήσεων στις νεοφυείς εταιρείες τη φετινή χρονιά, αν και παραδέχονται πως, σε αντίθεση και με άλλες αγορές, στην Ελλάδα παρατηρείται κινητικότητα ως προς τη διοκτέτευση κεφαλαίων σε εταιρείες που βρίσκονται σε πρώιμα στάδια ανάπτυξης. «Η αγορά παραμένει συγκρατημένη, δεν περιμένουμε σε κα-μία περίπτωση διπλασιασμό των επεν-δύσεων φέτος», αναφέρουν κύκλοι της αγοράς.

Ετσι, το πρώτο τρίμηνο οι ελληνικές startups με έδρα ή παρουσία στη χώρα μας, σήκωσαν, σύμφωνα με αναθε-ωρημένα στοιχεία της Marathon Venture Capital, 153 εκατ. δολάρια, δηλαδή πε-

ρίοις το 22% του συνόλου των κεφα-λαίων που άντλησαν (μαζί με τον δα-νεισμό) κατά την περυσινή χρονιά.

Τα κεφάλαια αυτά αντλήθηκαν μέσα από 22 τντλ όπου συμμετείχαν 31 επεν-δυτές. Πέρυσι, σύμφωνα με στοιχεία του Found.ation, οι ελληνικές νεοφυείς εταιρείες άντλησαν όλη τη χρονιά κοντά στα 635 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων τα 210 εκατ. ευρώ προήλθαν από τη χρη-ματοδότηση της FlexCar), ενώ εάν α-φαιρεθούν τα δάνεια που δόθηκαν από funds στις εταιρείες, το ποσό μειώνεται στα 325 εκατ. ευρώ.

Σε ό,τι αφορά τις εταιρείες Ελλήνων ιδρυτών χωρίς καμία παρουσία στην Ελλάδα, αυτές άντλησαν το πρώτο τρί-μηνο σχεδόν 100 εκατ. δολάρια παρα-πάνω, με το σύνολο των κεφαλαίων να αγγίζει τα 245 εκατ. δολάρια Ενδεικτικά,

Το πρώτο τρίμηνο οι χρηματοδοτήσεις σε νεοφυ-είς επιχειρήσεις με έδρα ή παρουσία στη χώρα μας ανήλθαν σε 153 εκατ. δολ.

κεφάλαια ύψους 15 εκατ. δολαρίων σή-κωσε πρόσφατα από Έλληνες και ξένους επενδυτές, η ελληνική SafeSize που δια-τηρεί κέντρο έρευνας και ανάπτυξης στην Κνφισιά και έχει αναπτύξει ένα σύστημα που βρίσκεται στον καταναλωτή υποδημάτων στο κατάλληλο μέγεθος. Ε-πίσης, πριν από λίγες ημέρες η ελληνικών καταβολών Metrika, εταιρεία που ανα-λύει blockchain δεδομένα, σήκωσε 4 ε-

Η πορεία των startups στην Ελλάδα κρίνε-ται από πολλούς ικανοποιητικά, ωστόσο πα-ράγοντες της αγοράς εμφανίζονται αρκετά συγκρατημένοι καθώς ο κλάδος της τεχνολο-γίας έχει κλονιστεί από την οικονομική α-βεβαιότητα (πληθωρισμός, αύξηση επιτο-κίων, κατάρρευση Silicon Valley Bank).

κατ. δολάρια από το M12, venture capital της Microsoft.

Η πορεία των startups με παρουσία στην Ελλάδα, κατά το πρώτο τρίμηνο κρίνεται από πολλούς ικανοποιητική, ωστόσο παράγοντες της αγοράς εμφα-νίζονται αρκετά συγκρατημένοι καθώς ο κλάδος της τεχνολογίας έχει κλονιστεί από την οικονομική αβεβαιότητα (πλη-θωρισμός, αύξηση επιτοκίων), με απο-κορύφωμα και την κατάρρευση της Silicon Valley Bank καθώς και το κύμα απολύσεων σε εταιρείες τεχνολογίας.

Περισσότερες από 20.000 startups παγκοσμίως υπολογίζεται πως είχαν καταθέσεις περί τα 5 εκατ. ευρώ στην τράπεζα, με στελέχη της αγοράς να α-ναφέρουν πως οι ελληνικές εταιρείες που είχαν έκθεση στην SVB είχαν προ-λάβει να αποσύρουν τα κεφάλαιά τους

ή μέρος αυτών, μεταφέροντας κάποια και στις ελληνικές τράπεζες.

Πτώση παγκοσμίας

Σύμφωνα με το crunchbase, οι επεν-δύσεις σε εταιρείες τεχνολογίας παγκο-σμίας μειώθηκαν κατά 53% το πρώτο τρίμηνο του 2023 και ανήλθαν στα 76 δισ. δολάρια από 162 δισ. δολάρια. Μά-λιστα στο ποσό περιλαμβάνεται και το αστρονομικό ποσό των 10 δισ. δολαρίων της Microsoft στην OpenAI και στο πε-ρίφημο εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης ChatGPT. Το crunchbase τονίζει πως παρά την επιβράδυνση, funds και private equity έχουν αρκετά κεφάλαια στη διά-θεσή τους προς επένδυση, ενώ οι εταιρείες του κλάδου της τεχνητής νοημοσύνης αποτέλεσαν λαμπρή εξαιρεση κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους.

Αναποτελεσματική η μείωση του ΦΠΑ, λέει η κυβέρνηση

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Κατηγορηματικά αντίθετο στη μείωση του ΦΠΑ στα τρόφιμα είναι το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης, καθώς θεωρεί ότι «το μέτρο είναι πανάκριβο για τον προϋπολογισμό, με πολύ χαμηλή αποτελεσματικότητα», όπως λέει ο αναπληρωτής υ-πουργός Οικονομικών, Θόδωρος Σκυλακάκης.

Η αριθμητική του Γενικού Λο-γιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ), σύμφωνα με πηγές του, λέει τα εξής: Αν μειωθεί ο συντελεστής ΦΠΑ στα τρόφιμα από 13% σε 6%, όπως είχε προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ με τροπολογία του τον περασμέ-νο Δεκέμβριο, το δημοσιονομικό κόστος θα είναι 1,5 δισ. ευρώ. Εκτιμούν, όμως, στο ΓΛΚ ότι από τις 7 ποσοστιαίες μονάδες της μείωσης μόνο το 20%, ή 1-1,5 ποσοστιαία μονάδα, θα μετα-φερθεί ως όφελος στον κατανα-λωτή. Το υπόλοιπο θεωρούν ότι θα το καρπωθεί ο επιχειρηματίας. Ετσι, από το 1,5 δισ. ευρώ του κόστους για τον προϋπολογισμό, στον καταναλωτή θα περάσει ένα όφελος 300 εκατ. ευρώ ετη-σίως, που αναλογεί σε 1 ευρώ ανά νοικοκυριό τον μήνα, όπως αναφέρουν αρμόδιες πηγές του οικονομικού επιτελείου.

Οι πηγές του οικονομικού ε-πιτελείου επικαλούνται το πα-ράδειγμα της μείωσης του συ-ντελεστή ΦΠΑ στον καφέ και στα ροφήματα στην εστίαση που όχι μόνο δεν οδήγησε σε μείωση της τιμής τους, αλλά, α-ντίθετα, στην αύξησή τους.

Με τις μικρομεσαίες επιχει-ρήσεις να κυριαρχούν στην ελ-ληνική οικονομία, ο έλεγχος για τη μεταφορά του μειωμένου συ-ντελεστή στην τελική τιμή είναι εξαιρετικά δύσκολος, υποστη-ρίζουν στο υπουργείο Οικονο-μικών. Αλλωστε και στην Ισπα-νία, όπου εφαρμόστηκε το σχε-τικό μέτρο, ο πληθωρισμός τρο-φίμων έφθασε στο 16,6% τον Φεβρουάριο. Επιπλέον, στο οι-κονομικό επιτελείο υποστηρί-ζουν ότι το όποιο όφελος από τη μείωση του ΦΠΑ περάσει τε-λικά στον καταναλωτή θα είναι οριζόντιο, προς όλες τις κοινω-νικοοικονομικές κατηγορίες. Μάλιστα, περισσότερο θα επω-φεληθούν αυτοί που καταναλώ-νουν περισσότερο. Αντίθετα, οι πιο ευάλωτοι, που το έχουν πε-ρισσότερο ανάγκη, θα επωφε-

Αν μειωθεί ο ΦΠΑ στα τρόφιμα α-πό 13% σε 6%, το κόστος θα είναι 1,5 δισ. και το όφελος για τον κατα-ναλωτή ελάχιστο, εκτιμά το ΓΛΚ.

ληθούν λιγότερο. Ακόμη, παρα-τηρούν, ένα μέρος του οφέλους θα μεταφερθεί στους τουρίστες, η δαπάνη των οποίων κατευθύ-νεται σε μεγάλο βαθμό στην α-γορά τροφίμων. «Αφού επωφε-ληθούν οι επιχειρηματίες, οι α-νώτερες κοινωνικές τάξεις και οι τουρίστες, ελάχιστο όφελος απομένει για τους ασθενέστε-ρους», σχολιάζει ο κ. Σκυλακάκης.

Με αυτό το σκεπτικό ο ίδιος υποστηρίζει ότι «είναι πολύ πιο αποτελεσματικά τα μέτρα του market pass, καθώς και της αύ-ξησης του κατώτατου μισθού και των συντάξεων, ώστε να ε-πωφεληθούν τα νοικοκυριά με μεγαλύτερη ανάγκη».

Αλλωστε, η συζήτηση είναι θεωρητική, παρατηρούν στο υ-πουργείο Οικονομικών, καθώς απόλυστα δεν υπάρχει ο δη-μοσιονομικός χώρος για να πραγ-ματοποιηθεί μια τέτοια μείωση, κόστους 1,5 δισ. ευρώ. Αν απο-φασίζε η κυβέρνηση να πάρει ένα τέτοιο μέτρο φέτος, θα θυ-σίαζε πιθανότατα την επιστροφή στο πρωτογενές πλεόνασμα και μαζί της ενδεχομένως και την επενδυτική βαθμίδα. Από το 2024, άλλωστε, θα ήταν ούτως ή άλλως υποχρεωμένη να το κα-ταργήσει, καθώς επιστρέφουν τα περιοριστικά δημοσιονομικά μέτρα. Στο υπουργείο Οικονο-μικών θεωρούν ότι το προτιμώ-τερο μέτρο, εφόσον βρεθεί δη-μοσιονομικός χώρος, είναι η πε-ραιτέρω μείωση των ασφαλιστι-κών εισφορών των εργαζομένων, την οποία έχει ήδη προαναγγεί-λει ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης για την ερχόμενη τετραετία.

Διευρύνονται κατά 30% τα κριτήρια για επιδότηση της δόσης στεγαστικών

Στη διεύρυνση κατά 30% των εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων για το πρόγραμμα επιδότησης της δόσης στεγαστικών δανείων συμφώνησαν υπουργείο Οικονομικών και τράπεζες σε μία προσπάθεια να αυξηθεί ο αριθμός των δικαιούχων του προγράμματος.

Όπως δήλωσε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας μετά τη συνάντηση που είχε με τις διοικήσεις των τραπεζών, για τη διεύρυνση της περιμέτρου των δικαιούχων του προγράμματος θα κατατεθεί άμεσα σχετική νομοθετική διάταξη που θα προβλέπει ότι «τα εισοδηματικά κριτήρια αυξάνονται έως τις 27.300 ευρώ ανάλογα με τη

η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων στο πρόγραμμα, έτσι ώστε να αιτηθούν και να επωφεληθούν από αυτό περισσότεροι δανειολήπτες.

Η παράταση κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να δοθεί ο αναγκαίος χρόνος τόσο στους νέους όσο και στους ήδη δικαιούχους να υποβάλουν αίτηση στην πλατφόρμα που έχει δημιουργηθεί στην Ειδική Γραμματεία Ιδιωτικού Χρέους. Η εμπειρία των τελευταίων δύο μηνών —από τις αρχές Φεβρουαρίου που άνοιξε η πλατφόρμα— δείχνει ότι υπάρχει σημαντική καθυστέρηση στην υποβολή των αιτήσεων, καθώς μέχρι σήμερα έχουν εγκριθεί προς επιδότηση 1.660 δικαιούχοι.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ειδικής Γραμματείας, άλλοι 28.500 δανειολήπτες έχουν μπει στην πλατφόρμα, αλλά δεν έχουν υποβάλει ακόμη οριστική αίτηση και όπως προέκυψε κατά τη συνάντηση οι τράπεζες ανέλαβαν να επικοινωνήσουν με τους δικαιούχους προκειμένου να επισπευσθεί η υποβολή των αιτήσεων. Υπενθυμίζεται ότι με βάση την αρχική εκτίμηση, οι δικαιούχοι του προγράμματος είχαν υπολογιστεί στους 30.000 περίπου, ενώ μετά τη διεύρυνση των κριτηρίων υπολογίζεται ότι θα μπορούσαν να ενταχθούν συνολικά έως και 45.000 δανειολήπτες.

Σημειώνεται ότι η επιδότηση ποσοστού 50% της αύξησης του επιτοκίου καλύπτεται αποκλειστικά από το τραπεζικό σύστημα χωρίς επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, με ημερομηνία αναφοράς για τον υπολογισμό της αύξησης την 30η Ιουνίου 2022 —οπότε και ξεκίνησε η άνοδος των επιτοκίων— και για διάστημα 12 μηνών. Το πρόγραμμα αφορά στεγαστικά δάνεια ή και δάνεια μικρών επιχειρήσεων, με εμπράγματα ασφάλεια στην πρώτη κατοικία. Προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα είναι η έκδοση βεβαίωσης εύαλτου δανειολήπτη με τα διευρυμένα, πλέον, κριτήρια από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους του υπουργείου Οικονομικών.

Με κάρτες το 38% της κατανάλωσης

Υψηλή χρήση για αγορές προϊόντων – Κίνητρα και μέτρα κατά της φοροδιαφυγής προτείνει το ΙΟΒΕ

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

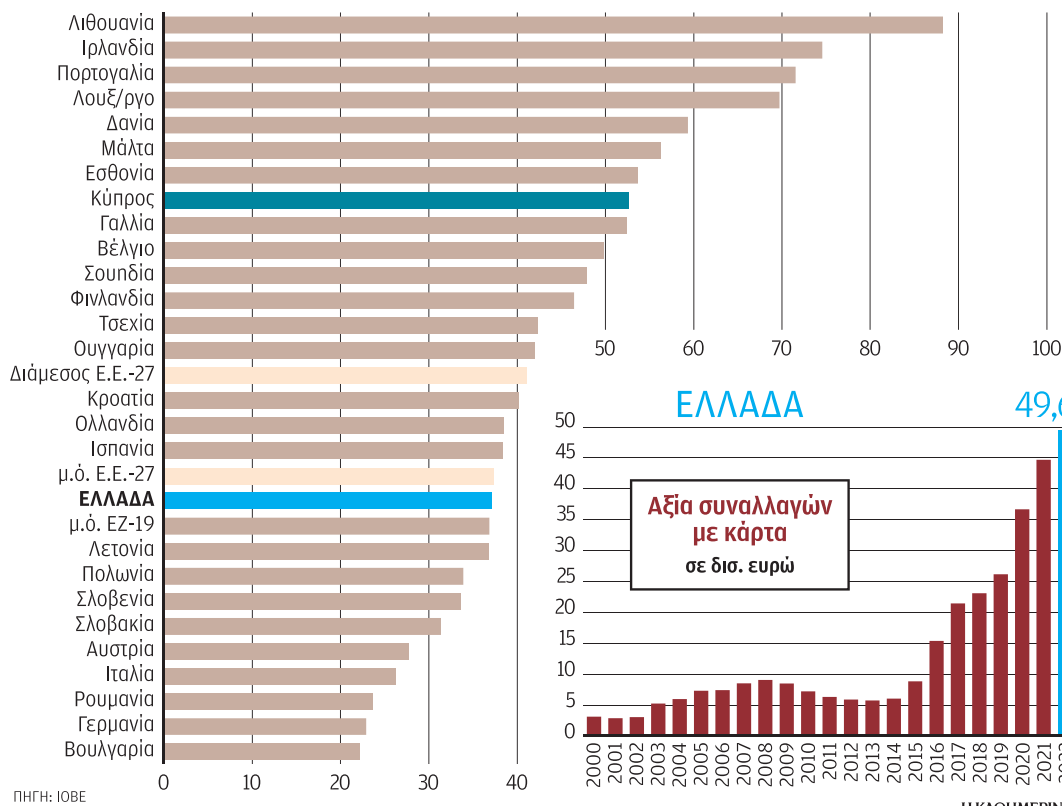
Σε 49,6 δισ. ευρώ ανήλθε στα τέλη του 2022 η αξία των συναλλαγών που πραγματοποιήσαν οι Έλληνες με χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες, μέσω των οποίων πραγματοποιείται πλέον περίπου το 38% της ιδιωτικής κατανάλωσης. Το ποσοστό αυτό ενισχύθηκε λόγω των περιοριστικών μέτρων που τέθηκαν σε εφαρμογή κατά τη διάρκεια της πανδημίας, διευρύνοντας τα τρία τελευταία χρόνια τις συναλλαγές μέσω πλαστικού χρήματος και συμβάλλοντας στη σύγκλιση με τον μέσο ευρωπαϊκό όρο σε ό,τι αφορά το επίπεδο χρήσης καρτών σε σχέση με την ιδιωτική κατανάλωση.

Η αξία των συναλλαγών που πραγματοποιήσαν πέρυσι οι Έλληνες με κάρτες ανήλθε σε 49,6 δισ. ευρώ.

Εντούτοις, όπως σημειώνει το ΙΟΒΕ στη μελέτη με θέμα «Ηλεκτρονικές πληρωμές στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της πανδημίας», το επίπεδο χρήσης καρτών σε σχέση με την ιδιωτική κατανάλωση στην Ελλάδα παραμένει το 18ο χαμηλότερο μεταξύ των 27 μελών της Ε.Ε., καθώς η χρήση καρτών παραμένει αναλογικά χαμηλή σε συγκεκριμένους κλάδους, όπως οι υπηρεσίες.

Παρουσιάζοντας τα ευρήματα της μελέτης, ο γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ Νίκος Βέττας συνέδεσε την ανάγκη για μεγαλύτερη διάδοση των ηλεκτρονικών πληρωμών με την ανάγκη περιορισμού της φοροδιαφυγής σε συγκεκριμένες επαγγελματικές κατηγορίες, σημειώνοντας ότι έπεται από επτά περίπου χρόνια (από την εφαρμογή των

Αξία συναλλαγών με κάρτες πληρωμών σε % της κατανάλωσης νοικοκυριών, 2021

ΠΗΓΗ: ΙΟΒΕ

πρώτων περιοριστικών μέτρων, δηλαδή τα capital controls του 2015) σημαντικής αύξησης των ηλεκτρονικών συναλλαγών, τα μέτρα ή τα κίνητρα που θα πρέπει να δοθούν θα πρέπει να είναι στοχευμένα, εκεί που εντοπίζεται το μεγαλύτερο πρόβλημα φοροδιαφυγής. «Η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων έχει αυξηθεί, αλλά δεν έχει καλύψει όλα τα επαγγέλματα και η διάδοσή τους εντοπίζεται στην αγορά προϊόντων και λιγότερο στις υπηρεσίες», παρατήρησε ο κ. Βέττας, σημειώνοντας ότι η εξαπλώση των ηλεκτρονικών πληρωμών έχει σημαντικά θετική επίδραση στα φορολογικά έσοδα και άρα η υψηλότερη χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών μπορεί να βελτιώσει την κακή επίδοση στο «κενό ΦΠΑ» που εμφανίζει η χώρα μας, καταγρά-

φοντας ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην Ε.Ε.

Εξειδικεύοντας τα μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν για την ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, ο επικεφαλής του τμήματος Διεθνών Μακροοικονομικών και Χρηματοοικονομικών του ΙΟΒΕ, Γιώργος Γατόπουλος, αναφέρθηκε σε φορολογικά κίνητρα, όπως το μέτρο της άμεσης επιστροφής μετρητών για τους κατόχους των καρτών, η σύνδεση των εκπαισμένων δαπανών των αυτοαπασχολούμενων με χρήση επαγγελματικού λογαριασμού και ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών και η επαναπροώθηση της λογαριασμού για στοχευμένες κατηγορίες επαγγελματιών. Σε ρυθμιστικό επίπεδο πρότεινε την εφαρμογή της υποχρεωτικής αποδοχής πληρωμών με ηλεκτρο-

νικά μέσα σε όλους τους παρόχους υπηρεσιών για συναλλαγές B2B και B2C, καθώς και την πληρωμή δημοσίων μεταβιβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης του ΙΟΒΕ, η χρήση καρτών έχει διευρυνθεί συστηματικά μετά το 2015, σε συνέχεια της επιβολής κεφαλαιακών περιορισμών, μέτρων προώθησης των ηλεκτρονικών πληρωμών (νόμοι 4446/2016, 4646/2019, 4876/2021), αλλά και της κρίσης της πανδημίας. Η σωρευτική αύξηση στη χρήση την περίοδο 2015-2022 ξεπερνάει τις 12 φορές ως προς τον αριθμό συναλλαγών και τις 5 φορές ως προς την αξία συναλλαγών. Τα στοιχεία για το 2022 δείχνουν ότι η συνολική αξία εγχώριων συναλλαγών με ελληνικές κάρτες ξεπέρασε για πρώτη φορά την

αξία αναλήψεων μετρητών, ενώ η χρήση καρτών επεκτείνεται σε μικρότερες αξίες συναλλαγές, όπως δείχνει η συστηματική πτώση στη μέση αξία συναλλαγών, από άνω των 100 ευρώ το 2009 σε κάτω των 30 ευρώ το 2022.

Η ποσοτική ανάλυση δείχνει ότι η εξαπλώση της χρήσης των καρτών επιταχύνθηκε μετά την περίοδο πανδημίας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις μακροοικονομικές εξελίξεις όσο και προσωρινές επιδράσεις από την ένταξη των περιορισμών στις μετακινήσεις την περίοδο 2020-2022. Ενδεικτικά, ο αριθμός συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες εξαπλωνόταν κατά 26,4% ταχύτερα από τη δραστηριότητα στο λιανικό εμπόριο το 2022, έναντι 18% το 2019. Η σχετική ώθηση μετά την πανδημία εκτιμάται ακόμη μεγαλύτερη για διαδικτυακές αγορές, ειδικά μέσω πιστωτικών καρτών, όπου ο αριθμός συναλλαγών εξαπλωνόταν κατά 59,3% ταχύτερα από τη δραστηριότητα στο λιανικό εμπόριο το 2022, έναντι 44,8% το 2019.

Σε κλαδικό επίπεδο, ενδιαφέρον παρουσιάζει η αύξηση των ηλεκτρονικών πληρωμών σε τομείς όπως η αγορά ενδυμάτων, τα φαρμακεία, οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας, οι μεταφορές, αλλά και οι υπηρεσίες έτοιμου φαγητού και εστίασης. Είναι χαρακτηριστικό ότι η χρήση χρεωστικών και πιστωτικών καρτών στον τομέα του έτοιμου φαγητού είναι περίπου 4 και 15 φορές αντίστοιχα μεγαλύτερη σε σχέση με το 2019. Στον κλάδο της ένδυσης ο αριθμός συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες υπερδιπλασιάστηκε σε σχέση με το 2019, ο αντίστοιχος για πιστωτικές κάρτες αυξήθηκε κατά 11%, ενώ για αγορές σε φαρμακεία η χρήση χρεωστικών καρτών αυξήθηκε κατά περίπου 60% και των πιστωτικών δεκαπενταπλασιάστηκε.

Β' τόμος

η Ελλάδα στις κάλπες

Εθνικές εκλογές, κόμματα και εκστρατείες

Ένα απολαυστικό, πρωτότυπο έργο για τις εκλογές της Μεταπολίτευσης

1990-2007

ΕΚΤΑΚΤΩΣ
ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ
ΣΑΒΒΑΤΟ

15/4

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

Ακούς ό,τι αγαπάς
όλες τις ώρες

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

6-10

ΠΡΩΤΗ
ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 11.9%

ME 12.6%

ΣΟΦΙΑ ΠΡΩΙΜΟΥ

10-13

ΠΡΩΤΗ
ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

21-24

ΠΡΩΤΗ
ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ME 13.2%

@lovefmcypus

* ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ SYMMETRON MARKET RESEARCH ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΑΙΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ 2022 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΝΗΓΥΣΜΟΥ ΗΛΙΚΙΩΝ 13-80

Ελλειμμα στελεχών με ηγετικές ικανότητες

Η εκπαίδευση δεν καλλιεργεί τις προσωπικές δεξιότητες και οι επιχειρήσεις δεν επενδύουν στο ανθρώπινο κεφάλαιο

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Το σύνολο της εργασιακής πυραμίδας μιας επιχείρησης διατρέχει το έλλειμμα κατάλληλων δεξιοτήτων, με τις ανάγκες ανάπτυξης ταλέντων όπως η προσαρμοστικότητα στις αλλαγές, η καινοτομία σκέψη, η δημιουργικότητα, οι διαπραγματευτικές ικανότητες, αλλά και η συναισθηματική νοημοσύνη, σε υψηλόβαθμα αλλά και μεσαία στελέχη να είναι εντονότερες για τις επιχειρήσεις που δεν επιθυμούν να είναι ουραγοί στην εποχή της 4ης βιομηχανικής επανάστασης.

Οι εκπρόσωποι του επιχειρηματικού αλλά και του ακαδημαϊκού κόσμου κάνουν λόγο για την έλλειψη soft skills (ήπιες δεξιότητες) των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και των ήδη υψηλόβαθμων στελεχών τους, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις μειωμένες επικοινωνιακές δεξιότητες και τις ικανότητες

Οι υπεύθυνοι προσλήψεων αναζητούν ανθρώπους που μπορούν να εξελίσουν την επιχείρηση ένα βήμα παραπάνω.

διαχειρίσεις έργου.

Το πρόβλημα αυτό δεν περιορίζεται μόνο στη χώρα μας, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα soft skills είναι αυτά που βοηθούν τα στελέχη των επιχειρήσεων και τους υπευθύνους προσλήψεων να διακρίνουν τους κατάλληλους εργαζομένους ή υποψήφιους από τους ιδανικούς εργαζομένους ή υποψήφιους.

Γι' αυτό άλλωστε στις περισσότερες ανταγωνιστικές αγορές εργασίας τα κριτήρια πρόσληψης δεν σταματούν στο κομμάτι των hard skills (τεχνικές δεξιότητες) και τις εξειδικευμένες γνώσεις πάνω στο πτυχίο. Οι υπεύθυνοι προσλήψεων - διοικητικά στελέχη αναζητούν ανθρώπους που μπορούν να γίνουν ηγέτες και να εξελίσουν την κάθε επιχεί-

Εκτός από αυξημένες ανάγκες για εργαζομένους τεχνολογικής εξειδίκευσης, υπάρχει μεγάλη ανάγκη και για στελέχη με ήπιες δεξιότητες, όπως η ηγετική ικανότητα, η επικοινωνία, η στρατηγική σκέψη, αναφέρουν έρευνες του ΣΕΒ.

ρηση ένα βήμα παραπάνω, καθώς η ηγεσία από μόνη της στηρίζεται σε soft skills.

Το έλλειμμα στον κρίσιμο αυτόν τομέα των προσωπικών δεξιοτήτων αναδεικνύουν και όλες οι έρευνες του ΣΕΒ, καθώς διαπιστώνεται ότι εκτός από αυξημένες ανάγκες για επαγγελματίες τεχνικής, μέσης και τεχνολογικής εξειδίκευσης, υπάρχει ιδιαίτερα μεγάλη ανάγκη και για στελέχη με ήπιες δεξιότητες, όπως η ηγετική ικανότητα, η επικοινωνία, η στρατηγική σκέψη. Σύμφωνα με τον ΣΕΒ, αυτού του είδους οι δεξιότητες δεν μπορούν να αποκτηθούν στο πλαίσιο του παραδοσιακού μοντέλου της γενικής εκπαίδευσης. Η συνεχιζόμενη κατάρτιση και ο χώρος εργασίας είναι τα κατεχόμενα πεδία εντός των οποίων μπορούν να καλλιεργηθούν οι ήπιες δεξιότητες. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εμπλακούν πιο ενεργά, επενδύοντας συστηματικά στην ανάπτυξη των διοικητικών στελεχών τους. Μάλιστα ο Σύνδεσμος εδώ και καιρό διαπιστώνει πως παρότι δεν είναι

εύκολο να διαχωριστεί κατά επάγγελμα, η οριζόντια έλλειψη ήπιων δεξιοτήτων (soft skills) κατά μείζονα λόγο στα ανώτερα διοικητικά στελέχη είναι αισθητή και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα και από τις ίδιες τις επιχειρήσεις.

Όπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του ΣΕΒ, δρ Γιώργος Ξηρογιάννης, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, οι ανατροπές στις διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού, η πράσινη μετάβαση και η δημογραφική γήρανση επιφέρουν τεκτονικές μεταβολές στον κόσμο της εργασίας. Και μπορεί τα επαγγέλματα του 2030 να βασίζονται στις τεχνολογίες νέας γενιάς, όμως η διέγερση των ικανοτήτων του ανθρώπινου κεφαλαίου με γνώσεις σε θέματα όπως στρατηγική σκέψη, διαχείριση αλλαγής, διοίκηση ομάδων, διαπραγματευτική ικανότητα, διοίκηση καινοτομίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής του ΣΕΒ. Μάλιστα, ο κ. Ξηρογιάννης αναγνωρίζει ότι οι περισσότερες από αυτές τις γνώσεις δεν αποκτώνται σήμερα στο

πλαίσιο της γενικότερης ακαδημαϊκής εκπαίδευσης. Σε αυτό το πλαίσιο, άλλωστε, εντάσσονται οι πρωτοβουλίες του ΣΕΒ, όπως το «Μαζί στη γνώση», το Skills4Jobs, το Export Ready Master, τα τεχνικά προγράμματα του IBEITE, τα Industry 4.0 Roundtables, και τα εργαστήρια για τα scaleups, που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, αλλά και την εξέλιξη των εργαζομένων. Με αυτόν τον τρόπο, σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή του ΣΕΒ, οι επιχειρήσεις μπορεί να πάρουν ιδέες, αναλαμβάνοντας μια πιο τολμηρή, πιο φιλόδοξη δράση για την αντιμετώπιση της ποσοτικής και ποιοτικής έλλειψης ανθρώπινου κεφαλαίου. «Αυτή είναι ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση στον δρόμο για το 2030», καταλήγει ο κ. Ξηρογιάννης.

Όπως διαπιστώνεται από σειρά μελετών, οι γνώσεις του ανθρώπινου κεφαλαίου χρειάζονται συνεχή διέγερση και προσαρμογή στις ανάγκες των επιχειρήσεων, πολλώ δε μάλλον σε περιβάλλον ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης,

4,2%

το ποσοστό συμμετοχής των εργαζομένων σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης (Eurostat, στοιχεία 2021).

17,8%

το ποσοστό προσφοράς ευκαιριών κατάρτισης από τις επιχειρήσεις προς τους εργαζομένους (μ.ο. Ε.Ε. 67,4%, σύμφωνα με τη Eurostat).

2

μόλις ώρες συμμετοχής σε προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης ανά εργαζόμενο το 2020, όταν το 2015 αντιστοιχούσαν 5,2 ώρες. Στις επιχειρήσεις των κλάδων πληροφορικής, επικοινωνίας και χρηματοοικονομικών η μείωση είναι μεγάλη - 5,6 από 27,9 ώρες.

αλλά και δημογραφικής συρρίκνωσης, που έχει ως αποτέλεσμα τη δραματική μείωση του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων. Αυτό σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να εμπλουτίζουν, να επικαιροποιούν και να αναβαθμίζουν τις γνώσεις, τις ικανότητες και τα προσόντα τους σε όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου. Αλλωστε, έχει αποδειχθεί ότι οι εργαζόμενοι που δεν βρίσκουν στην επιχείρηση που τους απασχολεί ευκαιρίες μάθησης και επαγγελματικής εξέλιξης, συχνά προχωρούν στην αναζήτηση άλλου εργοδότη, μια διαδικασία με σημαντικό κόστος για τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με έρευνα της Gallup, το κόστος αντικατάστασης ενός μόνο εργαζομένου μπορεί να κυμαίνεται από 1,5 έως 2 φορές τον ετήσιο μισθό του. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι απαιτείται ριζική αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο οι επιχειρήσεις βοηθούν τους εργαζομένους να οικοδομήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να είναι επιτυχημένοι και αποτελεσματικοί.

Κέντρο Αριστείας και υποτροφίες

Η δράση «Μαζί στη γνώση» του ΣΕΒ έχει μέχρι σήμερα αναβαθμίσει τις γνώσεις σε 1.500 εργαζομένους, έχει προσφέρει 50 μεταπτυχιακές υποτροφίες, ενώ το Κέντρο Αριστείας έχει μεταδώσει πρωτοποριακές μορφές ηγεσίας σε 760 ανώτερα και ανώτατα στελέχη. Αλυστική, οι δράσεις διαρθρώνονται σε τέσσερις άξονες: • Μαθήματα διέγερσης των διοικητικών γνώσεων. Κάθε χρόνο προσφέρονται μαθήματα συνολικής διάρκειας 300 ωρών σε θεματικές περιοχές, όπως: Επιστήμη δεδομένων, Συστήματα λήψης αποφάσεων, Διαχείριση κινδύνων, Διοίκηση και ηγεσία στην ψηφιακή εποχή, Μεθοδολογίες Agile και SCRUM, Αποτελεσματικές πωλήσεις, Μετάβαση και μεγέθυνση ΜμΕ. • Εμβληματικό πρόγραμμα «Γυναικές στην ηγεσία», σχεδιασμένο αποκλειστικά για γυναίκες σε θέσεις ευθύνης, με στόχο να τις βοηθήσει να διευρύνουν τις γνώσεις τους στην αποτελεσματική ηγεσία επιχειρήσεων στη σύγχρονη εποχή. • Υποτροφίες σε στελέχη μελών του ΣΕΒ. Κάθε χρόνο ο ΣΕΒ χρηματοδοτεί κατά 50% το κόστος διδάκτρων για τη φοίτηση 10 στελεχών στα μεταπτυχιακά προγράμματα του ALBA. Τα προγράμματα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα σπουδών, όπως η διοίκηση επιχειρήσεων, τα χρηματοοικονομικά, η διοίκηση εξαγωγών, η διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, το marketing κ.λπ. • Λειτουργία του Κέντρου Αριστείας ΣΕΒ για τη δημιουργική ηγεσία. Σκοπός του κέντρου είναι να προωθήσει την παραγωγή και τη διάδοση πρωτοποριακής γνώσης.

Μονόδρομος η διά βίου εκπαίδευση στο μάνατζμεντ και τη νέα γνώση

Με στόχο την απόκτηση σύγχρονων γνώσεων και διοικητικών δεξιοτήτων από στελέχη των επιχειρήσεων - μελών του, ο ΣΕΒ προχώρησε στη σύναψη μιας «ισχυρής συμφωνίας» με το ALBA Graduate Business School, προσφέροντάς τους δωρεάν πρόσβαση σε σύγχρονα προγράμματα ανάπτυξης επαγγελματικών γνώσεων και διοικητικών δεξιοτήτων και ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο τις προοπτικές επαγγελματικής τους εξέλιξης. Το «Μαζί στη γνώση» απευθύνεται σε επαγγελματίες και στελέχη όλων των βαθμίδων, που απασχολούνται σε επιχειρήσεις του ΣΕΒ, ανεξαρτήτως μεγέθους και κλάδου. Ανατρέπει στην ανάπτυξη

σύγχρονων δεξιοτήτων, όπως είναι η διαπραγματευτική ικανότητα, η στρατηγική σκέψη, η καινοτομία και η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας, που δεν αποκτώνται κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης.

Να σημειωθεί ότι ο ΣΕΒ έχει καταγράψει τις ανάγκες των μελών του σε επαγγέλματα, ώστε στη συνέχεια το ALBA να καλύψει ακαδημαϊκά τις ανάγκες αυτές, ώστε αφενός να έχουν άμεσο και μόνιμο αντίκτυπο στις διοικητικές, οργανωτικές και στρατηγικές ικανότητες των στελεχών αφετέρου το κεφάλαιο γνώσης που αποκτάται να δημιουργεί αξία και για τις επιχειρήσεις.

Τα στελέχη ενδυναμώνονται με άμεσα εφαρμόσιμες γνώσεις και ικανότητες αιχμής.

Και πράγματι, μιλώντας στην «Κ» η HR Specialist - Executive Assistant to the General Manager της εταιρείας Mapei Hellas, Σοφία Αγγελίδη, επισημαίνει πως οι καινοτομίες που εισήγαγε στην επιχείρησή της διευθύντρια Μάρκετινγκ που συμμετείχε σε ένα από τα προγράμματα αυτά, ήταν άμεσα εφαρμόσιμες. «Τις αλλαγές τις είδαμε από

την πρώτη στιγμή, καθώς μπόρεσε να μετουσιώσει αυτά που είχε διαχέσει στις ανάγκες της εταιρείας. Πήρε γνώσεις, έκανε brain storming με άλλα στελέχη της αγοράς, είδε πώς λειτουργούν άλλες επιχειρήσεις και εφάρμοσε ό,τι μπορούσε να εφαρμοστεί στην επιχείρησή μας», αναφέρει χαρακτηριστικά. Για να συμπληρώσει πως για κάποιες από τις νέες ιδέες που δεν μπορούσαν άμεσα να εφαρμοστούν, εφάρμοσε νέο πλάνο για το μέλλον κι έχτισε πάνω σε αυτό τη νέα στρατηγική της εταιρείας.

Ως κομβικές σημασίες επένδυση για το μέλλον χαρακτηρίζει με δηλώσεις του στην «Κ» την ανάπτυξη νέων δε-

ξιοτήτων, νέας επιχειρηματικής γνώσης, αλλά και την ανανέωση της υπάρχουσας γνώσης, ο πρύτανης του ALBA Graduate Business School, The American College of Greece, δρ Κώστας Αζαρόγλου. Για να συμπληρώσει πως η διά βίου εκπαίδευση στο μάνατζμεντ και τη διοίκηση επιχειρήσεων και η ανάπτυξη σύγχρονων οριζόντιων δεξιοτήτων και συμπεριφορών, αποτελούν βασικό πυλώνα του οικοσυστήματος μάθησης «Μαζί στη γνώση», που δημιουργήσε ο ΣΕΒ με το ALBA. Και αυτό, γιατί στην πράξη τα στελέχη ενδυναμώνονται με άμεσα εφαρμόσιμες γνώσεις και ικανότητες αιχμής, ώστε να διαχειρίζονται με επιτυχία τις νέες

επιχειρηματικές προκλήσεις και να συν-δημιουργούν αξία για την κοινωνία και την επιχειρηματική κοινότητα.

Στο ίδιο πλαίσιο, η HR Dpt της ELBIAL, Στέλλα Μπρόζου, που συμμετείχε η ίδια στο πρόγραμμα, μαζί με αρκετά στελέχη της εταιρείας, επισημαίνει στην «Κ» ότι οι θεματικές του προγράμματος είναι στοχευμένες και αλλάζουν με βάση τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς. Καθώς ο προσανατολισμός της ELBIAL ήταν η ενδυνάμωση μεσαίων στελεχών στα soft skills, τα αποτελέσματα και σε θεωρητικό όσο κυρίως σε πρακτικό επίπεδο φάνηκαν αμέσως και βοήθησε τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο.

«Φουρτούνες» στα νησιά από την κρουαζιέρα

Περιβαλλοντική, κοινωνική, αισθητική και οικονομική επιβάρυνση χρεώνουν στα κρουαζιερόπλοια οι ειδικοί

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Καθώς πλησιάζει η καλοκαιρινή σεζόν και τα κρουαζιερόπλοια έχουν ήδη αρχίσει να κάνουν μαζικά την εμφάνισή τους στα ελληνικά νερά, πληθαίνουν οι φωνές των ειδικών που μιλούν για δυσανάλογα υψηλές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, στις υποδομές και στους προοιτιμους σε σχέση με τα έσοδα που αφήνουν. Η κρουαζιέρα εξακολουθεί να κατατάσσεται από μια μεγάλη μερίδα των ειδικών μεταξύ των τουριστικών δραστηριοτήτων με το χειρότερο προφίλ βιωσιμότητας. Την ώρα που η μέση δαπάνη ανά ξένο επισκέπτη στη χώρα κινείται πλέον πάνω από τα 700 ευρώ, στην κρουαζιέρα παραμένει στα επίπεδα των 200 ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος που δείχνουν για το 2022 έσοδα της τάξης του ενός δισεκατομμυρίου από 4.381.876 επιβάτες, με βάση τα στοιχεία αφίξεων κρουαζιέρας της Ένωσης Λιμένων Ελλάδος (ΕΛΙΜΕ). Ακόμα όμως κι αν τα έσοδα από την κρουαζιέρα (τα οποία σημειωτέον υπολείπονται σημαντικά στην Ελλάδα σε σχέση με αυτά που αποκομίζουν άλλες μεσογειακές χώρες όπως η Ιταλία και η Ισπανία, σύμφωνα με μελέτη της διανεΟοις) ήταν υψηλότερα από αυτά των τυπικών ταξιδιωτών, τα προβλήματα που προκαλούν τα κρουαζιερόπλοια και η μαζική αποβίβαση χιλιάδων επισκεπτών σε προορισμούς με χαμηλή φέρουσα ικανότητα δεν νομιμοποιούν την ανεξέλεγκτη διατήρηση της δραστηριότητας αυτής.

Οι δυσμενείς επιπτώσεις της κρουαζιέρας πρέπει να περιοριστούν ώστε

να μην προκαλέσουν σημαντικές πιέσεις στις τοπικές κοινωνίες, επισημαίνουν οι ειδικοί. «Η κρουαζιέρα και ιδίως οι επιβάτες κρουαζιέρας ασκούν πιέσεις στα κοινωφελή δίκτυα και συστήματα υπηρεσιών ενός προορισμού», αναφέρει η μελέτη της διανεΟοις. Ενδεικτικά, η αύξηση της δραστηριότητας της κρουαζιέρας προκαλεί την επιβάρυνση των μεταφορικών δικτύων και των μέσων μεταφοράς με την αύξηση των απορριμμάτων. Οι επιπτώσεις είναι σημαντικές ιδίως όταν ο αριθμός των επιβατών που αποβιβάζονται ταυτόχρονα σε έναν προορισμό είναι πολύ μεγάλος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στην Ελλάδα είναι η Σαντορίνη, όπου σε ημέρες υψηλής κίνησης, με ταυτόχρονα προσεγγίσεις

Την ώρα που η μέση δαπάνη ανά ξένο επισκέπτη στη χώρα κινείται πλέον πάνω από τα 700 ευρώ, στην κρουαζιέρα παραμένει στα επίπεδα των 200 ευρώ.

κρουαζιερόπλοιων, περίπου 10.000 επιβάτες κρουαζιέρας αποβιβάζονται στο νησί, αριθμός που ισοδυναμεί με το 75% του μόνιμου πληθυσμού, ενώ την ίδια στιγμή επιπτώσεις υπάρχουν και για τους τουρίστες που βρίσκονται στο νησί. Τουρίστες οι οποίοι καταβάλλουν πολλά χρήματα για τη διαμονή τους και την ψυχαγωγία τους και ωστόσο υ-

Εκθεση της Επιτροπής Μεταφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (TRAN Committee) έχει τοποθετήσει τη Σαντορίνη αλλά και άλλους ελληνικούς προορισμούς στη λίστα με τις περιοχές υψηλού κινδύνου από τον υπερτουρισμό και έκανε λόγο για αλλοίωση του χαρακτήρα και του κοινωνικού ιστού από την ανεξέλεγκτη καθημερινή ροή δεκάδων χιλιάδων τουριστών.

πομένουν τον συνωστισμό και την όχληση που δημιουργούν οι μαζικές ημερήσιες εκδρομές των επιβατών από τα κρουαζιερόπλοια. Τίθεται δηλαδή θέμα κανιβαλισμού του ίδιου του τουριστικού προϊόντος. Εξάλλου ακόμα και μετά τις προσπάθειες για περιορισμό του ημερήσιου αριθμού επιβατών που αποβιβάζουν τα πλοία αυτά στη Σαντο-

ρίνη, μια ματιά στον φετινό προγραμματισμό δείχνει πως για παράδειγμα στις 5 Ιουλίου αναμένονται περισσότεροι από 9.000 επιβάτες όπως κι άλλες μέρες αυτού του μήνα και ακόμα περισσότεροι τον Αύγουστο. Στις αρχές του 2019, ένα χρόνο πριν προκύψει η πανδημία που έθεσε πρόσκαιρο φρένο στην αλματώδη ανάπτυξη της κρουαζιέρας στη Μεσόγειο,

έκθεση της Επιτροπής Μεταφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (TRAN Committee) τοποθετούσε τη Σαντορίνη αλλά και άλλους ελληνικούς προορισμούς στη λίστα με τις περιοχές υψηλού κινδύνου από τον υπερτουρισμό, κάνοντας λόγο για αλλοίωση του χαρακτήρα και του κοινωνικού ιστού από την ανεξέλεγκτη καθημερινή ροή δεκάδων χιλιάδων τουριστών. Στη μελέτη του τμήματος Πολιτικής για τη Διαρθρωτική Πολιτική και την Πολιτική Συνοχής της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Πολιτικών που ζήτησε η TRAN Committee του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφέρεται επίσης πως στην Ελλάδα εκτός από τη Σαντορίνη, Ιόνιο και Πελοπόννησος είναι μεταξύ των 15 ευρωπαϊκών περιφερειών «με υψηλό κίνδυνο» από τον υπερτουρισμό.

Τα προβλήματα όμως δεν σταματούν εδώ: επιπτώσεις δεν υπάρχουν μόνο από τον μεγάλο αριθμό επιβατών αλλά και από τα ίδια τα κρουαζιερόπλοια. Και αφορούν κυρίως θέματα ρύπανσης. «Το κρουαζιερόπλοιο καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του σε ένα λιμάνι λειτουργεί τις ηλεκτρογεννητρίδες του προκειμένου να έχει επάρκεια ηλεκτρικής ενέργειας για να λειτουργούν οι διάφοροι χώροι του και να εξυπηρετούνται οι επιβάτες του. Η λειτουργία των ηλεκτρομηχανών δημιουργεί ατμοσφαιρική ρύπανση στην περιοχή πέριξ του λιμένα», προειδοποιούσε ήδη πριν από την πανδημία σε ειδική μελέτη της διανεΟοις. Σε αυτά τα ζητήματα πρέπει να προστεθούν και θέματα όπως η διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων, η αποδεδεμση θειού (που συλ-

λέγεται από ορισμένα πλοία τα οποία είναι εφοδιασμένα με πλυντρίδες - scrubbers) στη θάλασσα και, ασφαλώς, η γενική επιβάρυνση του οδικού δικτύου των προορισμών από τα εκατοντάδες λεωφορεία που καλούνται να μεταφέρουν τους επιβάτες από τα σημεία αφίξεών τους. Για πολλούς το ισοζύγιο των οικονομικών ωφελειών με τις οικονομικές επιπτώσεις είναι ελλειμματικό.

Μια πρόσθετη πολύ σημαντική επίπτωση των κρουαζιερόπλοιων έχει να κάνει με την «αισθητική αλλοίωση του τοπίου του προορισμού», ιδίως σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Ενδεικτικό στην περίπτωση αυτή είναι το παράδειγμα της Βενετίας, όπου ένας από τους λόγους απαγόρευσης μεγάλων κρουαζιερόπλοιων στον κεντρικό λιμένα της πόλης ήταν η αλλοίωση του χαρακτήρα και του τοπίου της.

Όλα τα παραπάνω προβλήματα έχουν ασφαλή εντοπιστεί και σε άλλες χώρες και πόλεις που επιβαρύνονται από την κρουαζιέρα όπως η Βαρκελώνη, το Ντουμπρόβνικ, τα Κανάρια Νησιά κ.ά. Σε αντίθεση με την Ελλάδα όμως, όπου πανηγυρίζεται η μεγάλη αύξηση των πλοίων κρουαζιέρας που έχουν προγραμματιστεί να έρθουν φέτος στο Αιγαίο και στο Ιόνιο και τα λιγοστά -αν όχι καθόλου- μέτρα ελέγχου των ροών αυτών, οι προαναφερθείσες περιοχές έχουν λάβει αυστηρά μέτρα ελέγχου του αριθμού των επιβατών κρουαζιέρας αλλά και του αριθμού των πλοίων που τις προσεγγίζουν και επιπλέον έχουν επιβάλει και σημαντικά ανταποδοτικά τέλη που εισπράττονται προς όφελος των προορισμών.

Γιώργος Πιτσιλής, διοικητής της ΑΑΔΕ

Η μάχη κατά της φοροδιαφυγής αφορά όλους

Η φορολογική υπευθυνότητα δεν κοστίζει περισσότερο, μας συμφέρει όλους περισσότερο – Πλήρης ψηφιοποίηση της εφορίας

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

ΜΕ ΕΙΔΙΚά συνεργεία ελέγχου στις επιχειρήσεις που ενώ παρουσιάζουν υψηλή επισκεψιμότητα δεν εμφανίζουν τα αντίστοιχα έσοδα, απαντά η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων εσόδων στη φοροδιαφυγή. Όπως αναφέρει στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γ. Πιτσιλής, «στις επιχειρήσεις αυτές θα γίνονται έλεγχοι από εξειδικευμένα συνεργεία ελέγχου, τα οποία θα παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο τις συναλλαγές τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους». Παράλληλα, ο επικεφαλής της φορολογικής διοίκησης αποκαλύπτει το νέο «όπλο» της ΑΑΔΕ για τις αδήλωτες πισίνες. Όπως σημειώνει, σχεδιάζεται ένα εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο εντοπίζει τις πισίνες στον δορυφορικό χάρτη της χώρας, δίνοντας γεωγραφικές συντεταγμένες που μας επιτρέπουν, μέσω διασταυρώσεων με το κτηματολόγιο, να εντοπίζουμε τους ιδιοκτήτες των ακινήτων και να ελέγχουμε εάν οι πισίνες έχουν δηλωθεί όπως προβλέπει ο νόμος.

Ο κ. Πιτσιλής ανέλαβε τα νηπία της ΑΑΔΕ το 2016 σε μια δύσκολη περίοδο για την οικονομία αλλά και τους φορολογουμένους. Από τότε, όπως αναφέρει, έχουν αλλάξει πολλά και πρώτα όλα «η σχέση μας με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Βελτιώσαμε τις διαδικασίες αυτοδιόρθωσής μας, μέσω της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών. Διευρύνσαμε την ψηφιοποίηση σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών μας και αναπτύξαμε πολύ μεγάλα ψηφιακά έργα, όπως η ηλεκτρονική τιμολόγηση και το myDATA, ενώ ταυτόχρονα επιταχύνουμε τις επιστροφές φόρου, που το 2016 αποτέλούσε το βασικό πρόβλημα των εξαγωγικών ιδίως επιχειρήσεων».

– **Είστε από το 2016 στο τιμόνι της ΑΑΔΕ. Τι έχει αλλάξει σε αυτό το διάστημα;**

– Εξορθολογίσαμε τους φορολογικούς ελέγχους, σύμφωνα με τη δικαστική νομολογία. Και, χωρίς δεύτερη σκέψη, αναλάβαμε νέους ρόλους κατά την περίοδο της πανδημίας, αναπτύσσοντας ψηφιακές λύσεις για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων που επλήγησαν από τον κορωνοϊό. Επειτα, τον ίδιο τον οργανισμό, που απέκτησε νέο μοντέλο

Επιχειρήσεις, ύποπτες για φοροδιαφυγή, θα ελέγχονται από ειδικά συνεργεία που θα παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο τις συναλλαγές τους.

Στην ΑΑΔΕ, μέσα από την πλατφόρμα «Τα Αιτήματά μου», έχουμε εξυπηρετήσει πάνω από 3,5 εκατ. αιτήματα.

Επανεξετάζουμε τις ηλεκτρονικές διαδικασίες, απλοποιώντας ή καταργώντας ό,τι δεν είναι αναγκαίο.

διοίκησης, με νέα καθήκοντα και ευθύνες. Η εξέλιξη αυτή μας έδωσε τη δυνατότητα να δώσουμε ακόμα μεγαλύτερη προσοχή στους ανθρώπους μας. Αναπτύξαμε καινοτόμο σύστημα διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, το πρώτο στο είδος του στο Δημόσιο, με βαθμονόμηση των θέσεων εργασίας, αξιολόγηση και μισθολόγιο δομημένο στη βαρύτητα των ευθυνών και των προσδοκιών που έχουμε για κάθε στέλεχος μας, με βάση τη θέση που κατέχει. Δημιουργήσαμε τη Φορολογική και Τεχνολογική Ακαδημία, για την εισαγωγική αλλά και τη διαρκή εκπαίδευση των ανθρώπων μας. Ταυτόχρονα, ανανεώσαμε πλήρως τον εξοπλισμό πληροφορικής σε όλες τις υπηρεσίες μας, με νέους σταθμούς και φορητούς υπολογιστές και τάμπλετ, και υλοποιούμε μια νέα στρατηγική στέγασης σε σύγχρονα, πιο λειτουργικά και περιβαλλοντικά πιο φιλικά κτίρια.

Τα παραπάνω μας επέτρεψαν να δημιουργήσουμε μια Αρχή εξωστρεφή, που δεν φοβάται αλλά επιδιώκει να συνομιλεί με τους φορείς της αγοράς, για να πληροφορείται και να επιλύει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολίτες

Δημιουργήσαμε μια Αρχή εξωστρεφή, που δεν φοβάται αλλά επιδιώκει να συνομιλεί με τους φορείς της αγοράς, για να πληροφορείται και να επιλύει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολίτες και επιχειρήσεις, τονίζει ο κ. Πιτσιλής.

και επιχειρήσεις. Έναν οργανισμό με διεθνή αναγνώριση, που είναι στην πρώτη γραμμή των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Έναν οργανισμό που καινοτομεί και διαρκώς προσπαθεί να βελτιώνεται προς όφελος των φορολογούμενων πολιτών.

– **Πώς φαντάζεστε την εφορία του μέλλοντος;**

– Στο συλλογικό υποσυνείδητο, η λέξη «εφορία» έχει συνδεθεί με την εικόνα ενός χώρου, στο οποίο κάποιος χρειάζεται να πάει από γκισέ σε γκισέ και να περιμένει σε μια ουρά για να κάνει τη δουλειά του. Αυτό ακριβώς αλλάζουμε. Απλοποιούμε διαδικασίες και κεντρικοποιούμε την επεξεργασία όλων των λειτουργιών και υπηρεσιών, για τις οποίες δεν χρειάζεται να μας επισκεφθεί ο πολίτης. Θέλουμε να προσφέρουμε τη δυνατότητα ψηφιακής και άμεσης εξυπηρέτησης για όλους. Και ταυτόχρονα, να εξυπηρετούμε με φυσική παρουσία όσους, για οποιοδήποτε λόγο, δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ψηφιακά μέσα, ανεξάρτητα από το εάν «ανήκουν» στη συγκεκριμένη ΔΟΥ. Αυτό πρακτικά σημαίνει αφενός κεντρι-

κοποιημένες μονάδες για όλες τις υποστηρικτικές (back-office) και τις εξειδικευμένες λειτουργίες, αφετέρου σημεία εξυπηρέτησης με σύγχρονες ψηφιακές υποδομές, προς χρήση του προσωπικού και των επισκεπτών, με τυποποιημένες υπηρεσίες και συμβουλευτικό ρόλο στους πολίτες και στις επιχειρήσεις, για το πώς να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

– **Δεν είναι λίγοι αυτοί που μιλούν για ψηφιακή γραφειοκρατία. Μάλιστα αναφέρουν ότι στο παρελθόν περιμέναμε στην ουρά αλλά «κάναμε τη δουλειά μας». Τι απαντάτε;**
– Να ξεκινήσω με τη σκέψη ότι στο παρελθόν πολλές φορές συμπολίτες μας περιμεναν στην ουρά, αλλά δεν έκαναν τη δουλειά τους και έπρεπε, για διάφορους λόγους, να ξαναπάνε δεύτερη και τρίτη φορά στη ΔΟΥ τους. Κι επειδή κανείς δεν θέλει να ξαναγυρίσουμε στις ουρές, νομίζω ότι συμφωνούμε όλοι πως η ψηφιοποίηση του συνόλου των υπηρεσιών μας είναι ο μόνος δρόμος για να πετύχουμε το ζητούμενο, τη γρήγορη και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών. Είναι αλήθεια ότι σε ορι-

σμένες ΔΟΥ, κυρίως της Αττικής, με προβλήματα υποστελέχωσης, εμφανίζονται καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτημάτων που υποβάλλονται ψηφιακά. Δεν χρειαζόμαστε λοιπόν απλά ψηφιακή μετάβαση, αλλά ψηφιακή εμπέδωση. Εδώ και καρό ανασχεδιάζουμε τις διαδικασίες μας με εργαλείο την ψηφιοποίηση, επανεξετάζοντας όμως ταυτόχρονα τη σκοπιμότητα κάθε βήματος της διαδικασίας και απλοποιώντας ή καταργώντας ό,τι δεν είναι αναγκαίο. Στην ΑΑΔΕ, μέσα από την πλατφόρμα «Τα Αιτήματά μου», έχοντας εξυπηρετήσει ήδη πάνω από 3,5 εκατ. αιτήματα, πλέον γνωρίζουμε πόσα αιτήματα έχουν υποβληθεί για καθεμιά από τις 260 διαδικασίες μας και σε ποια υπηρεσία και ποιον υπάλληλο έχει κρεωθεί κάθε ένα από αυτά. Τα δεδομένα αυτά αποτυπώνουν ακριβώς τις ανάγκες των πολιτών και μας επιτρέπουν να προτεραιοποιήσουμε την απλοποίηση των πιο συχνών και σύνθετων διαδικασιών, εισηγόμενοι, όπου απαιτείται, και νομοθετικές τροποποιήσεις, όπως με τον πρόσφατο νόμο που απλοποίησε πολλές πτυχές της διαδικασίας μεταβίβασης ακινήτων. Ταυτόχρονα, για να απαντήσουμε στο

πρόβλημα της υποστελέχωσης, ετοιμάζουμε τεχνολογικές λύσεις αφενός για την end-to-end ψηφιακή διεκπεραίωση αιτημάτων, αφετέρου για τη δρομολόγηση αιτημάτων από άλλες ΔΟΥ με λιγότερο φόρτο εργασίας, εκεί όπου αυτό είναι εφικτό. Είμαι αισιόδοξος ότι στους επόμενους μήνες θα αρχίσει να φαίνεται εικόνα βελτίωσης στον τομέα της ψηφιακής εξυπηρέτησης στις ελάχιστες ΔΟΥ όπου παρατηρούνται σήμερα καθυστερήσεις.

– **Έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα με τα ηλεκτρονικά βιβλία; Αν ρωτήσω λογιστές και επιχειρήσεις, θα μου πουν ότι όλα είναι εντάξει;**

– Το έργο της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και των ηλεκτρονικών βιβλίων είναι το πιο σημαντικό ψηφιακό έργο στη σχέση μας με τις επιχειρήσεις. Ουσιαστικά, αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αντιληπτή και υλοποιείται η λογιστική στην πράξη. Και όπως είναι αναμενόμενο, ένα έργο αυτού του μεγέθους απαιτεί συνεργασία και προσαρμογές από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Θυμίζω ότι το έργο έχει δύο βασικούς στόχους: Πρώτον, την καταγραφή και παρακολούθηση των τιμολογούμενων συναλλαγών σε πραγματικό χρόνο, η οποία, σημειωτέον, δεν ωφελεί μόνον τη φορολογική διοίκηση, αλλά και το επιχειρείν, καθώς προσδίδει συνολική αξιοπιστία στο οικοσύστημα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Δεύτερον, τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, μέσω της κατάργησης δηλωτικών υποχρεώσεων, όπως οι συγκεκριμένες καταστάσεις, που είναι παρελθόν, και της προσημπλήρωσης των δηλώσεων ΦΠΑ και εισοδήματος, οι οποίες ξεκίνησαν ήδη. Επισημαίνω ότι έχουμε ήδη 1,2 εκατομμύριο επιχειρήσεις που μέχρι σήμερα έχουν διαβιβάσει στο myDATA σχεδόν 2 δισ. παραστατικά, συνολικής αξίας άνω του 1,38 τρις. ευρώ. Και έχουμε διαμορφώσει, από κοινού με τους λογιστές και τις επιχειρήσεις πληροφορικής που αναπτύσσουν τα προγράμματα που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις, κοινή εμπειρία, αντίληψη και χρονοπρογραμματισμό για τα βήματα που απαιτούνται να γίνουν φέτος για την πλήρη επίτευξη των στόχων του έργου.

Με τεχνητή νοημοσύνη, θα εντοπίζουμε αδήλωτες πισίνες

– **Έχετε διαπιστώσει σημαντική μείωση της φοροδιαφυγής τα τελευταία χρόνια; Θεωρείτε ότι το 2023 θα μειωθεί το «κενό» ΦΠΑ. Συνέβαλαν τα ηλεκτρονικά βιβλία στον περιορισμό της φοροδιαφυγής;**

– Η μάχη απέναντι στη φοροδιαφυγή είναι μια μάχη διαρκής, απέναντι σε έναν αντίπαλο που διαρκώς αλλάζει κι εξελίσσει τα εργαλεία και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί. Αντιμετωπίζουμε τη φοροδιαφυγή αναπτύσσοντας διαρκώς καινοτόμα εργαλεία, τα οποία έχουν αυξήσει τις ελεγκτικές μας δυνατότητες τα τελευταία χρόνια, ενώ έχει βοηθήσει πολύ και η επέκταση των ηλεκτρονικών πληρωμών.

Τα στατιστικά στοιχεία που βλέπουμε μας επιτρέπουν την αισιοδοξία ότι μπορούμε να αντιμετωπίσουμε καλύτερα τα φαινόμενα παραβατικότητας και φοροδιαφυγής. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην Ελλάδα καταγράφεται μείωση του κενού ΦΠΑ κατά 50% το 2021 σε σχέση με το 2017. Ταυτόχρονα, το 2022 είναι μια χρονιά με πολύ σημαντικά στοιχεία αύξησης των εσόδων από τη φορολογική συμμόρφωση. Εκτιμούμε ότι τουλάχιστον μισό δισεκατομμύριο ευρώ εισέρρευσε πέρυσι

Δουλεύουμε εντατικά στην ψηφιοποίηση συναλλαγών· να μη χρειάζονται δηλαδή επαφή και διαχείριση από υπάλληλό μας.

στα δημόσια έσοδα από δράσεις και έργα, όπως η ψηφιακή παρακολούθηση των συναλλαγών, ενώ καταγράφηκε και το διαχρονικά υψηλότερο ποσοστό εμπρόθεσμων πληρωμών φόρων.

Επισημαίνω όμως ότι η μάχη κατά της φοροδιαφυγής δεν αφορά μόνο τη φορολογική διοίκηση. Αφορά τα σχολεία και τα νοσοκομεία μας, τις υποδομές μας, την άμυνα και την ασφάλειά μας. Μας αφορά όλους. Και όλοι μπορούμε στις καθημερινές μας συναλλαγές να αντιμετωπίσουμε τη φοροδιαφυγή, ζητώντας από αυτούς με τους οποίους συναλλασόμαστε να είναι φορολογικά υπεύθυνοι. Η φορολογική υπευθυνότητα δεν κοστίζει περισσότερο, μας συμφέρει όλους περισσότερο.

– **Τι περιμένουμε το 2023 από την ΑΑΔΕ σε επίπεδο ελέγχων;**

Ετοιμάζουμε ένα εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο εντοπίζει τις πισίνες στον δορυφορικό χάρτη της χώρας, δίνοντας γεωγραφικές συντεταγμένες, που μας επιτρέπουν μέσω διασταυρώσεων με το κτηματολόγιο να εντοπίζουμε τους ιδιοκτήτες των ακινήτων και να ελέγχουμε εάν οι πισίνες έχουν δηλωθεί.

– Μέσα στο 2022 προχωρήσαμε σε μια πολύ σημαντική οργανωτική αλλαγή. Δημιουργήσαμε έξι ελεγκτικά κέντρα στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη, τα οποία είναι αρμόδια για τον έλεγχο του 50% σχεδόν των φορολο-

γούμενων της χώρας. Είναι λοιπόν προτεραιότητά μας φέτος τα ελεγκτικά κέντρα να λειτουργήσουν αποτελεσματικά, με ταχύτητα, διαφάνεια και δικαιοσύνη. Ταυτόχρονα, στόχος μας είναι, κά-

νοντας χρήση των ψηφιακών εργαλείων που έχουμε αναπτύξει, να εντοπίζουμε επιχειρήσεις σε περιοχές που ενώ παρουσιάζουν υψηλή επισκεψιμότητα, δεν εμφανίζουν τα αντίστοιχα έσοδα. Στις επιχειρήσεις αυτές θα γίνονται έλεγχοι πεδίου από εξειδικευμένα συνεργεία ελέγχου, τα οποία θα παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο τις συναλλαγές τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους.

Αντίστοιχες αναλύσεις κινδύνου και στοχεύσεις γίνονται και για τους τελωνειακούς και τους χημικούς ελέγχους. Γενικότερα, επιδίωξη μας είναι να εντείνουμε την αξιοποίηση πληροφοριών από τις δικές μας πηγές, όπως το myDATA, και τρίτες πηγές, όπως το τραπεζικό σύστημα, την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλα κράτη, τις ψηφιακές πλατφόρμες βραχυχρόνιων μισθώσεων και παραγγελιών, αλλά και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

– **Τι καινούργιο τεχνολογικά περιμένουμε από την ΑΑΔΕ;**

– Όπως σας ανέφερα και προηγουμένως, αυτή την περίοδο δουλεύουμε εντατικά στην ψηφιοποίηση συναλλαγών που μπορούν να αυτοματοποιηθούν πλήρως. Να μη χρειάζονται δη-

λαδή επαφή και διαχείριση από υπάλληλό μας. Να αναφέρω, ενδεικτικά, την ψηφιοποίηση της έκδοσης ενημερότητας με παρακράτηση φόρου, που απαιτείται για τις μεταμπλήρωσης ακινήτων και την πληρωμή από φορείς, τους αυτοματοποιημένους συμψηφισμούς φόρου με φορολογικές και ασφαλιστικές εισφορές, την έκδοση ΑΦΜ σε ανήλικα τέκνα, με τη βοήθεια και της ΓΠΠΣΔΔ, και την αντικατάσταση 20 βεβαιώσεων μητρώου από ένα πιστοποιητικό, που θα εκδίδεται αυτόματα χωρίς αίτηση, μέσα από την ψηφιακή πύλη myAADE. Στον τομέα των ελέγχων, αυτή την περίοδο δίνουμε έμφαση στον σχεδιασμό του ψηφιακού δελτίου αποστολής και την ολοκλήρωση του ΕΛΕΓΧΟΣLive, της πλατφόρμας δηλαδή που θα έχουν οι ελεγκτές μας στα τάμπλετ τους όταν διενεργούν ελέγχους στο πεδίο. Ταυτόχρονα, ετοιμάζουμε ένα εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο εντοπίζει τις πισίνες στον δορυφορικό χάρτη της χώρας, δίνοντας γεωγραφικές συντεταγμένες που μας επιτρέπουν, μέσω διασταυρώσεων με το κτηματολόγιο, να εντοπίζουμε τους ιδιοκτήτες των ακινήτων και να ελέγχουμε εάν οι πισίνες έχουν δηλωθεί όπως προβλέπει ο νόμος.

Το 73% των επιχειρήσεων ενισχύθηκε από το Δημόσιο κατά την πανδημία

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΟΡΑ**

Το 73% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα έλαβε στήριξη από το ελληνικό Δημόσιο την περίοδο της πανδημίας, σε σύγκριση με 34% στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία και 58% στην Κροατία, διαπίστωσε η έρευνα Business Pulse Survey, που διεξήγαγε η Παικόσμια Τράπεζα και παρουσίασε χθες σε εκδήλωση, μαζί με το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών.

Η στήριξη ίσως δεν ήταν επαρκής, σημείωσε ο lead economist της τράπεζας Λεονάρντο Ιακωβόνε, αλλά η αντίδραση ήταν γρήγορη και η πρόσβαση στη βοήθεια ευρεία. Μάλιστα, όπως είπε, ωφέληθηκαν σε μεγάλο βαθμό μικρομεσαίες επιχειρήσεις, κάτι που δεν συνέβη σε τέτοια έκταση σε άλλες χώρες, με εξαίρεση την Πολωνία. Η έρευνα διεξήχθη

επίσης σε Ρουμανία, Βουλγαρία, Κροατία και Πολωνία.

Παρ' όλα αυτά, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις ήταν αυτές που επλήγησαν περισσότερο από την πανδημία, σύμφωνα με την έρευνα. Η μείωση των πωλήσεων ήταν εντονότερη στην κατηγορία αυτή, φθάνοντας το 23% το πρώτο εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα, έναντι μέσης μείωσης 19% στο σύνολο των επιχειρήσεων. Συνολικά, σύμφωνα με την έρευνα, το 70% των επιχειρήσεων ανέφερε μείωση πωλήσεων και το 40% μείωση κερδών. Σημειώνεται ότι η έρευνα διεξήχθη με ερωτηματολόγια μεταξύ 1.123 επιχειρήσεων.

Επίσης, το 46% των πολύ μικρών επιχειρήσεων δήλωσε ότι οι υποχρεώσεις του κινδυνεύουν να περιέλθουν σε καθυστέρηση, έναντι μέσου όρου 42%

Η στήριξη ίσως δεν ήταν επαρκής, αλλά η αντίδραση ήταν γρήγορη και η πρόσβαση στη βοήθεια ευρεία.

στο σύνολο των επιχειρήσεων. Στα θετικά της πανδημίας καταγράφεται η επιτάχυνση της ψηφιοποίησης, η οποία όμως επίσης αφορά σε μεγαλύτερο βαθμό τις μεγάλες επιχειρήσεις, σε σύγκριση με τις μικρές. Σύμφωνα με την έρευνα, το 51% ξεκίνησε ή αύξησε τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, ποσοστό υψηλότερο από τις άλλες χώρες της Ε.Ε. που συμμετείχαν στην έρευνα με εξαίρεση την Κροατία. Ωστόσο, το ποσοστό ανεβαίνει στο 71% για τις μεγάλες επι-

χειρήσεις, σε σύγκριση με 48% στις μικρές. Επίσης, περίπου 68% των μεγάλων επιχειρήσεων επένδυσαν σε ψηφιακές τεχνολογίες, έναντι 31% των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Έτσι, το ψηφιακό χάσμα διευρύνεται.

Σε ό,τι αφορά τη στήριξη των μέτρων στήριξης, σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, το 66% των επιχειρήσεων που δήλωσε ότι δεν είχε μείωση πωλήσεων έλαβε βοήθεια από το κράτος. Υπήρξε έλλειψη στήριξης, αλλά όχι τόσο μεγάλης έκτασης, σχολίασε η Ζαφείρα Καστρινάκη, του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομητών. Η γενική γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του υπουργείου Εξωτερικών Βίκυ Λοϊζου είπε ότι ακόμη κι αν δεν ήταν σωστά όλα τα μέτρα στήριξης, είναι σημαντικό ότι ελήφθησαν γρήγορα για την επιβίωση των επιχειρήσεων.

Τη μεταστροφή του κλίματος μετά την πανδημία καταγράφουν στοιχεία που παρουσίασε ο γενικός διευθυντής του ΣΕΒ Παναγιώτης Ζηρογιάννης. Όπως είπε, 50,9% δηλώνουν αισιόδοξοι έναντι 6,4% το 2017 και μόνο 33,9% νιώθουν οικονομικά ευάλωτοι, έναντι 64,1% το 2017. Ο επικεφαλής οικονομολόγος της Τράπεζας Πειραιώς κ. Λεακός υποστήριξε ότι συντελέστηκε μια τεράστια μεταστροφή μετά το 2020 με τη χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων στην Ε.Ε., απ' την οποία δεν εξαιρέθηκε η Ελλάδα, τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα ποσοτικών χαλάρωσης της ΕΚΤ, καθώς και την υιοθέτηση του Ταμείου Ανάκαμψης με τεράστια οφέλη για τη χώρα. «Αλλάξε η εικόνα», είπε.

Το συζήτηση συντόνισε ο γενικός διευθυντής του IOBE καθηγητής Νίκος Βέττας.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, το 66% των επιχειρήσεων που δήλωσε ότι δεν είχε μείωση πωλήσεων έλαβε βοήθεια από το κράτος.

Κέρδη για 8η συνεχή συνεδρίαση στο Χρηματιστήριο, με υψηλό τζίρο

Ο Γενικός Δείκτης καταγράφει άνοδο πάνω από 16% από την αρχή του έτους

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ισχυρά κέρδη με ανεβασμένο τζίρο κατέγραψε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να επιστρέφει πάνω από τις 1.090 μονάδες και να βάζει πλώρη για τα υψηλά έτους που σημείωσε πριν ξεσπάσει η διεθνής τραπεζική αναταραχή τον Μάρτιο. Παρά το γεγονός ότι διανύουμε περίοδο αργιών του Πάσχα, το επενδυτικό ενδιαφέρον παραμένει έντονο, με την άνοδο χθες να μην περιορίζεται μόνο στα blue chips, αλλά να επεκτείνεται στο μεγαλύτερο μέρος του ταμπλό.

Το επόμενο διάστημα είναι σαφές πως η αγορά θα κινηθεί σε ρυθμούς εκλογών, με τους επενδυτές να παρακολουθούν τις δημοσκοπήσεις, οπότε η αστάθεια είναι λογικό να επικρατήσει, ενώ τα βλήματα θα επεκτενωθούν και στην προσεκλή αξιολόγηση της Ελλάδας από τη S&P

Παρά το γεγονός ότι διανύουμε περίοδο αργιών του Πάσχα, το επενδυτικό ενδιαφέρον παραμένει έντονο.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε χθες με κέρδη 1,75% στις 1.092,75 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 105,57 εκατ. ευρώ.

στις 21 Απριλίου, έναν ακριβώς μήνα πριν από τις εθνικές κάλπες.

Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη μόλις 1,75% στις 1.092,75 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 105,57 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 1,77% στις 2.643,67 μονάδες, ενώ με κέρδη 1,81% στις 1.604,07 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Στα μη τραπεζικά blue chips ξεχώρισε το ράλι σε ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ και Aegean, το οποίο διαμορφώθηκε σε 7,05% και 6,47% αντίστοιχα, ενώ ακολούθησαν με κέρδη 3,91% και 3,41% οι Ελλάκτωρ και ΟΤΕ. Κέρδη άνω του 2% σημείωσαν Motor Oil, Mytilineos και ΤΕΡΝΑ Επερ-

γειακή. Με απώλειες έκλεισαν μόνο οι ΕΥΔΑΠ (-0,89%) και ΟΛΠ (-0,72%).

Ο τραπεζικός δείκτης έκλεισε με άνοδο 1,74% στις 794,07 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να κλείνει στο +2,22%, την Πειραιώς στο +1,79%, την Alpha Bank στο +1,65% και τη Eurobank στο +1,38%. Με το διεθνές σκηνικό να κυριαρχείται από αβεβαιότητες, το ελληνικό αφήγημα διατηρεί τη δυναμική του και την ελπιδοφόρο προοπτική του, επισομαίνει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης «Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ». Η ΤτΕ εκτιμά πως το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,2%, όπως σημειώνει, εκτίμηση που μπορεί να είναι συντηρητική αν επιβεβαιωθεί η βελτίωση των τριμήνων που θα δια-

μορφώσει την ισχυρή μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας και το 2023: οι αυξημένες τουριστικές εισπράξεις που ίσως κυμανθούν περί τα 20 δισ. ευρώ εάν συνεκιστούν οι τάσεις του πρώτου τριμήνου, οι αυξημένες επενδύσεις που δεν επηρεάζονται από τα αυξημένα επιτόκια ούτε αναστέλλονται από την πολιτική αβεβαιότητα και η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, με τις εξαγωγές του πρώτου διμήνου να καταγράφουν αύξηση κατά 25% και το εμπορικό έλλειμμα μείωση κατά 27,2%.

Με αυτά τα δεδομένα, όπως τονίζει ο κ. Τζάνας, το θετικό μομέντουμ του ελληνικού χρηματιστηρίου διατηρείται με την καταγραφή οκτώ συνεχόμενων

ανοδικών συνεδριάσεων και τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει κέρδη πάνω από 16% από την αρχή του έτους. Αν και την περίοδο των ημερών που διανύουμε ο βαθμός συμμετοχής των ξένων είναι μικρότερος, διαφαίνεται ότι οι πωλητές έχουν μάλλον συνθηκολογήσει καθώς ο φόβος της κάλπης του Μαΐου έχει μειωθεί, αφού δεν προοιωνίζονται ανατροπές στην οικονομική πολιτική «την επόμενη ημέρα». Έτσι, μια αναμέτρηση με τις 1.100 μονάδες είναι πιθανό να είναι σε εξέλιξη, στον βαθμό που θα επανέλθει η αυξημένη διάθεση αυτονομησης της πορείας του ελληνικού χρηματιστηρίου από τις εξελίξεις του διεθνούς περιβάλλοντος.

Ανοδικά κινήθηκαν οι ευρωπαϊκές αγορές

Κέρδη σημείωσαν χθες οι δείκτες στα περισσότερα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια πλην εκείνου της Μαδρίτης, την πρώτη ημέρα που εκκίνησαν και πάλι οι συναλλαγές μετά τις αργίες του Πάσχα των καθολικών. Ειδικότερα, ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με άνοδο της τάξεως του 0,62%, αγγίζοντας τα υψηλότερα επίπεδά του μέσα σε διάστημα ενός μηνός. Η εβδομάδα, ως εκ τούτου, ξεκίνησε δυναμικά, ενώ αναμένονται πολλά οικονομικά δεδομένα, μεταξύ των οποίων και τα στοιχεία του πληθωρισμού στις ΗΠΑ σήμερα. Στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με 0,57%, με 0,37% ο DAX στη Φρανκφούρτη, με 0,89% στο Παρίσι ο CAC 40, με 1,15% ο FTSE MIB στο Μιλάνο, ενώ με πτώση 0,80% έκλεισε χθες ο IBEX στη Μαδρίτη. Σημειώνεται ακόμη ότι ο CAC 40 είχε εκτιναχθεί έτι περαιτέρω σε επίπεδα-ρεκόρ κατά τη διάρκεια των συναλλαγών. Ο κλαδικός δείκτης των ομίλων εξόρυξης είχε κέρδη 3,6%, τα οποία ήταν και ποσοστιαία τα υψηλότερα σε διάστημα τεσσάρων μηνών και πλέον. Η υποχώρηση της ισοτιμίας του δολαρίου συνέβαλε στην ενίσχυση των τιμών τόσο των βασικών όσο και των πολυτιμών μετάλλων. Το ευρώ προς το αμερικανικό νόμισμα ενδυναμώθηκε 0,4%, στο 1,0901 δολάριο.

Ανοδική πορεία ακολούθησαν χθες και οι τιμές των μετοχών των εταιρειών στον κλάδο του αυτοκινήτου. Συνολικά ο τομέας είχε άνοδο 1,8% στη Γηραιά Ηπειρο, ενώ ενισχυμένη υπήρξε και η τιμή της μετοχής της ελβετικής τράπεζας UBS με αφορμή την προς τα πάνω αναθεώρηση της τιμής-στόχου για τη μετοχή της από την JP Morgan. Ο δε κολοσσός εξόρυξης και πρώτων υλών Glencore είχε άνοδο 3,3%, διότι πρότεινε στην προσφορά εξαγοράς της Teck Resources να εντάξει και ένα στοιχείο ρευστού. Το τμήμα ανέρχεται σε 22,5 δισ. δολάρια. Αξίζει να ε-

Με κέρδη 0,37% ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση ο DAX στη Φρανκφούρτη.

Τα υψηλότερα επίπεδα ενός μηνός άγγιξε ο STOXX 600, μόνο ο IBEX της Μαδρίτης έκλεισε με πτώση.

πισημανθεί πως οι μετοχές των ευρωπαϊκών εταιρειών εισήλθαν στο 2023 με ζωρό ρυθμό, αλλά το τελευταίο δίμηνο υπόκεινται σε έντονες πιέσεις και λόγω της πρόσφατης τραπεζικής κρίσης. Το αίσθημα της ανάληψης κινδύνου είναι ευμετάβλητο και τα ανάμεικτα οικονομικά δεδομένα σκιάζουν τις προοπτικές των επιτοκίων.

Κατά τον Τζούλιους ντε Κερπενέρ, ανώτατο τεχνικό αναλυτή της Stockcharts.com, οι παράγοντες της αγοράς «τηρούν στάση αναμονής για τις εξελίξεις στις ΗΠΑ, αλλά υπάρχει βεβαιότητα πως στην Ευρώπη τα πράγματα ξαναμπήκαν σε τροχιά». Έτλος, σήμερα αναμένονται τα στοιχεία του πληθωρισμού Μαρτίου στις ΗΠΑ, τα οποία πιθανώς να δώσουν κάποια προσηνύματα για τις επόμενες κινήσεις της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ.

REUTERS, BLOOMBERG

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				Verizon Comms			
(Σε δολάρια)				39.58			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%		Walt Disney Co	100.885	0.0744	
3M Company	104.2401	1.4403		Wells Fargo &	39.255	1.6179	
Alcoa Corp	40.9	2.8155		Walmart Inc	150.44	-0.0465	
Altria Group	45.035	1.2022		London/Λονδίνο			
Amazon Com	99.925	-2.1973		(Σε πέννες)			
Amer Express C	161.65	0.3165		Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%	
Amer Intl Grou	51.54	0.8413		Anglo American	2683.35681	4.172	
Amgen	252.345	0.5759		A.B.FOOD	1975.5	0.408	
Apple Inc	161.3821	-0.3999		Admiral Grp	2233	1.93	
Bank of Americ	28.51	2.0401		Ashtead Grp	4475.0297	1.755	
Baxter Intl In	42.9497	1.8489		Antofagasta	1553.31039	4.831	
Boeing Co	212.64	0.8824		Aviva	419.6017	0.743	
Bristol Myers	70.22	-0.0854		Astrazeneca	11629.535	-0.598	
Campbell Soup	55.955	0.4245		Babcock Intl	300	-0.531	
Caterpillar In	221.4	2.7235		Bae Sys.	1017.69841	0.148	
The Cigna Gp O	266.91	1.4481		Barclays	152.79179	0.607	
Chevron	170.19	1.129		Br.Amer.Tob.	2850.0572	0.74	
Cisco Systems	50.6717	-1.2825		Barratt Devel.	460.08484	1.038	
Citigroup	47.09	1.2253		Berkeley Grhl	4171.91667	1.013	
Cerveceria	14.87	-0.2683		Brland	390.36	-0.865	
Coca-Cola Co	62.635	-0.0877		Bunzl	3065.12069	-0.391	
Colgate Palmol	76.009	1.1565		Bp	538.48231	0.959	
Danaos Ship	56.99	2.5369		Burberry Grp	2477.04153	0.566	
Diana Shipping	4.04	2.2785		Bt Group	151.35405	2.309	
Dow Inc	56.5	1.2363		Cocacola Hbc A	2292	0.48	
Dupont De Nmoi	70.94	1.6187		Carnival	714.55	3.961	
Entergy Cp	110.45	-0.5045		Centrica	113.55525	1.392	
Exxon Mobil	115.94	1.2223		Compass Group	2046	-0.244	
Fedex Corp	232.45	0.367		Capita Group	35.72	-0.168	
Ford Motor Co	12.8985	1.4033		Crh	3843	0.787	
Intl Bus Machi	130.82	-0.1603		Dcc	4699	0.128	
General Dynam	29.23	0.0786		Diageo	3668.7027	-0.692	
General Elec C	94.505	0.1537		Direct Line	157.62364	0.958	
Goldm Sachs Gr	327.66	0.8309		Experian	2657.07692	-0.896	
Halliburton Co	33.975	2.6745		Easvjet	504.6	0.743	
Hartford Finl	70.95	1.1548		Fresnillo	800.2793	2.361	
Hp Inc	30.165	1.4291		Glencore	469.92249	3.258	
Home Depot Inc	294.15	1.0235		Gsk	1517	-1.09	
Intel Corp	32.5301	0.0311		Hikma	1761.9031	1.228	
Johnson Johnso	164.9	0.353		Hammerston	26.71	-0.892	
Jpmorgan Chase	128.34	0.3519		Hargreaves Lan	791.13333	1.019	
Lazaro	31.82	1.7589		Hsbc Hldgs.Uk	562.4	-0.089	
Mcdonald's Cor	284.96	0.4158		Intl Consol Ai	150.15	0.704	
Merck & Co	112.9529	0.3045		Intercon. Hote	5402.84323	1.162	
Microsoft Cp	283.36	-2.0837		Ii Grp	1684	1.193	
3M Company	104.26	1.4597		Imbbrands	1905.88326	-0.368	
Morgan Stanley	85.23	1.4643		Intertek Group	4049	1.532	
Nike Inc Cl B	123.1	0.9761		Iiv	82.12751	1.258	
Norfolk Southe	206.715	2.1774		Johnson Matthe	1943.72406	1.406	
Pfizer Inc	41.905	0.4194		Kingsfisher	249.72485	2.483	
Procter & Gamb	151.07	0.0729		Land Secs.	638	0.125	
Rockwell Autom	277.43	0.7993		Legal&Gen.	245.51017	2.686	
Schlumberger L	51.03	1.9784		Lloyds Grp	49.5122	0.836	
Southern	71.82	-0.3054		Marks & Sp	17665	1.661	
StealthGas	2.68	-0.7407		Mondi	1300.08333	1.086	
Tsakos Energy	18.03	2.0951		National Grid	1141.28996	0.175	
Unisys Corp	3.82	1.8667		Next	6479.17103	1.16	
UnitedHealth G	520.68	1.0676		Prudential	1140.08876	1.198	
Us Bancorp	35.5532	-0.1595					

Persimmon				Pearson			
1264.44261				835.8			
Relx	2627	-0.038		Rio Tinto	5441	4.91	
Rolls-Royce Hl	149.525	-0.541		Sainsbury(J)	279.09717	2.27	
Sainsbury(J)	279.09717	2.27		Schroders	458.96711	2.392	
Sage Grp	776.55	0.103		Sage Grp	776.55	0.103	
St.James's Pla	1195.98934	1.139		St.James's Pla	1195.98934	1.139	
Smiths Group	1649.92797	0.699		Smiths Group	1649.92797	0.699	
Smith&Nephew	1171.34855	3.111		Smith&Nephew	1171.34855	3.111	
Sse	1854	-0.325		Sse	1854	-0.325	
Stand.Chart.	620.875	0.065		Stand.Chart.	620.875	0.065	
Severn Trent	2958	-0.575		Severn Trent	2958	-0.575	
Travis Perkins	923.8	4.008		Travis Perkins	923.8	4.008	
Tesco	267.68929	1.363		Tesco	267.68929	1.363	
Tui Ag	589.6	-5.513		Tui Ag	589.6	-5.513	
Taylor Wimpey	117.28	1.999		Taylor Wimpey	117.28	1.999	
Unilever	4289.1001	-0.244		Unilever	4289.1001	-0.244	
Utd. Utilities	1097.88774	0		Utd. Utilities	1097.88774	0	
Vodafone Grp	91.94464	0.678		Vodafone Grp	91.94464	0.678	
Wpp	945.11667	-0.236		Wpp	945.11667	-0.236	
Whitbread	3020.41102	0.435		Whitbread	3020.41102	0.435	
Zurich/Zupixn				Zurich/Zupixn			
(Σε ελφ. Φρ.)				(Σε ελφ. Φρ.)			
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%	
Abb Ltd N	30.66	2.64		Abb Ltd N	30.66	2.64	
Richemont N	141.65	1.36		Richemont N	141.65	1.36	
Gebertit N1	488.8	1.43		Gebertit N1	488.8	1.43	
Novartis N	86.85	-0.29		Novartis N	86.85	-0.29	
Roche Holding	273.65	-0.31		Roche Holding	273.65	-0.31	
Sgs N	2063	0.19		Sgs N	2063	0.19	
Swatch Group I	297.4	1.33		Swatch Group I	297.4	1.33	
Adecco N	32.19	1.42		Adecco N	32.19	1.42	
Julius Baer N	61.5	-0.03		Julius Baer N	61.5	-0.03	
Randstad	51.38	1.51		Randstad	51.38	1.51	
Cs Group Ag	0.81	0.92		Cs Group Ag	0.81	0.92	
Gvaudan N	3063	-0.78		Gvaudan N	3063	-0.78	
Nestle Sa	113.42	-0.26		Nestle Sa	113.42	-0.26	
Transocean N	0	0		Transocean N	0	0	
Swisscom N	603.6	0.17		Swisscom N	603.6	0.17	
Swiss Re N	94.5	0.3		Swiss Re N	94.5	0.3	
Ubs Group N	18.93	1.07		Ubs Group N	18.93	1.07	
Zurich Insuran	457.9	1.28		Zurich Insuran	457.9	1.28	
Frankfurt/Φρανκφούρτη				Frankfurt/Φρανκφούρτη			
(Σε ευρώ)				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%	
Adidas N	165.94	2.14		Adidas N	165.94	2.14	
Allianz Se	216.4	0.05		Allianz Se	216.4	0.05	
Basf Se	49.11	0.7		Basf Se	49.11	0.7	
Bay Mot Werke	100.92	2.3		Bay Mot Werke	100.92	2.3	
Beiersdorf	121.4	0.1		Beiersdorf	121.4	0.1	
Bayer N Ag	60.32	-0.24		Bayer N Ag	60.32	-0.24	
Commerzbank	9.842	0.04		Commerzbank	9.842	0.04	
Continental Ag	66	1.1		Continental Ag	66	1.1	
Deutsche Bank	9.565	0.109		Deutsche Bank	9.565	0.109	
Deutsche Post	42.375	0.675		Deutsche Post	42.375	0.675	
Dt Boerse N	181.95	-0.3		Dt Boerse N	181.95	-0.3	
Dt Luftansa A	10.086	-0.188		Dt Luftansa A	10.086	-0.188	

Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
	(Σε γιέν)			(Σε ευρώ)	
Εται	Χθεςινό	Μετ.%	Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%
AGMOTO	4729	0.17	ACCOR	30.58	1.12
GROUP HL	4937	-0.26	AIR LIQUIDE	158.82	0.49
LSA PHARM	1925	0.34	ALSTOM	23.69	0.85
ESTONE CO	5251	1.37	AXA	28.94	0.82
IN INC	2925.5	0.17	BNP PARIBAS	56.92	-0.54
COMPUTER	1286	0.78	BOUYGUES	31.78	0.82
WATCH	786	1.68	CAGEMINI	170.10	0.03
SAISON	1751	1.57	CARREFOUR	18.89	1.81
SEC GROUP	619	0.81	CASINO GUICHAR	6.18	1.39
U	2099	2.07	CREDIT AGRICOL	10.66	0.49
LM HOLDI	6679	1.12	DANONE	59.15	-0.64
U	17465	2.16	DASSAULT SYSTE	37.61	0.29
MOTORS	550	1.1	EDF	11.92	-0.04
HI	7300	0	L'OREAL	417.15	1.72
GA MOTOR	3521	0.89	L.V.M.H.	840.70	1.4
	3320	0.3	LAGARDERE	21.65	1.64
MOTORS	1543	2.05	MICHELIN	28.57	1.64
SAKI HWY I	2903	1.26	PERNOD RICARD	207.90	0.29
LA CORP	1609	1.07	PERKINS	556.90	0.27
	4815	-0.62	KUBIC GROUP	71.10	-0.7
STEEL	1005	1.52	RENAULT	36.97	0.8
MINOLTA	541	0	SAINT-GOBAIN	50.42	2.79
	1012	0.7	SANOFI	101.50	-0.92
BU UFJ FG	853.1	0.18	SCHNEIDER ELEC	146.46	2.68
BISHI COR	4853	2.08	SOCIETE GENERA	21.56	0.77
BISHI ELE	1533.5	0.1	SODEXO	99.76	0.44
BISHI MOT	512	1.39	TFI	8.34	0.42
INCORPORATIO	5100	0	THALES	140.30	0
N HLGD	2448	0	VEOLIA ENVIRON	29.16	1.74
CORP	1297	1.33			
CORP	4937	0.91			
N MOTOR C	502.3	2.74			
RA HOLDING	504.1	0.2			
LA CHEMICA	5970	2.05			
IN PAPER I	1044	0.33			
SHI CORP	1004	0.3			
U ELEC RA	1793	-0.61			
LDINGS	525	0.96			
GA5	2151	0.19			
CO LTD	1010	0.6			
I	8280	1.4			
I & HLGD	5746	0.65			
CORP	957	0.84			
UO CORP	768	0.79			
DO	6401	0.63			
GROUP COR	11850	1.5			
	5404	0.5			
OMO CHEM	453	0.89			
I	985	1.86			
CORP	4090	0.62			
INCORPORATIO	4595	1.88			
	3275	0			
MARINE H	2613.5	0.99			
INDUSTRI	746.9	0.43			
N MICRO	6500	0.31			
INDS LTD	1883	0.91			
INDUSTRI	746.9	0.43			
BA CORP	4426	0.14			
O	1020	0.2			
A MOTOR C	1826	-0.08			
CORP	5180	1.77			

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 11 Απριλίου 2023

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.092,75	1.074,00	18,75	1,75%
FTSE/X.A. LARGE CAP	2.643,67	2.597,68	45,99	1,77%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.782,21	6.647,96	134,25	2,02%
FTSE/X.A.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.379,77	3.351,02	28,75	0,86%
ATHEX SELECT PLUS	3.558,36	3.505,14	53,22	1,52%
ATHEX SELECT	5.734,57	5.659,08	75,49	1,33%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.243,02	1.221,79	21,23	1,74%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.843,28	4.864,27	-20,99	-0,43%
FTSE/X.A. MID CAP	1.604,07	1.575,56	28,51	1,81%
FTSE/XA ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.153,22	3.095,97	57,25	1,85%
FTSE/X.A. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	632,75	622,08	10,67	1,72%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.937,28	1.904,05	33,23	1,75%
FTSE/X.A. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	794,07	780,52	13,55	1,74%
FTSE/X.A. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.847,94	3.832,08	15,86	0,41%
FTSE/X.A. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.240,24	1.226,32	13,92	1,14%
FTSE/X.A. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.789,84	2.766,91	22,93	0,83%
FTSE/X.A. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.317,46	6.177,48	139,98	2,27%
FTSE/X.A. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.106,36	1.091,65	14,71	1,35%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11.190,24	11.014,42	175,82	1,60%
FTSE/X.A. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.809,30	9.716,10	93,20	0,96%
FTSE/X.A. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.951,80	6.871,04	80,76	1,18%
FTSE/X.A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.672,50	3.537,76	134,74	3,81%
FTSE/X.A. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.579,03	5.452,95	126,08	2,31%
FTSE/X.A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6.872,72	6.835,87	36,85	0,54%
FTSE/X.A. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.618,08	2.587,97	30,11	1,16%
FTSE/X.A. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.289,30	2.241,52	47,78	2,13%
FTSE/X.A. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.899,52	3.771,78	127,74	3,39%
FTSE/X.A. ΥΓΕΙΑ	412,10	421,16	-9,06	-2,15%
FTSE/X.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.156,34	5.119,89	36,45	0,71%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	46.660.062,58
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	10.824.733,68
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	8.375.141,91
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6.133.232,84
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	4.838.582,38
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.481.116,65
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	3.827.630,90
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.510.809,07
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	3.508.800,56
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.823.550,92
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2.668.932,97
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	702.913,64
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	638.749,15
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	625.154,92
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	588.851,29
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	581.627,90
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	580.037,64
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	484.720,22
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	482.847,52
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	403.493,37
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	394.356,92
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	365.768,46
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	310.533,96
ΥΔΡΕΥΣΗ	302.702,07
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	288.529,43
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	231.994,55
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	174.256,78

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
ΙΝΤΕΡΤΕΚ (ΚΟ)	1,120	10,34%	ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,210 -4,33%
ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	4,050	9,16%	ΑΒΕ Α.Ε. (ΚΟ)	0,526 -2,23%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	11,840	7,05%	INTERCON. INTERN. ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	6,600 -1,49%
PROFILE (ΚΟ)	3,210	7,00%	CPI (ΚΟ)	0,584 -1,02%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	7,900	6,47%	ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	6,690 -0,89%
FLEXORACK (ΚΟ)	8,700	4,19%	ΕΥΑΘ (ΚΟ)	3,400 -0,87%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	4,075	4,09%	ΟΛΠ (ΚΟ)	19,300 -0,72%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,125	3,91%	SPACE HELLAS (ΚΟ)	6,360 -0,63%
ΙΝΤΕΡΓΟΥΠΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,277	3,75%		
ΟΤΕ (ΚΟ)	13,960	3,41%		

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25		
	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,26	1,91
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	14,62	0,55
ΕΕΕ (Coca Cola HBC)	26,22	0,96
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	13,96	3,41
ΑΡΑΓΓ (AEGEAN AIRLINES)	7,9	6,47
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	20,02	2,67
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,85	0,59
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΜΑΚΤΩΡ)	2,125	3,91
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	11,84	7,05
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	28,12	2,33
ΛΑΜΔΑ (LAMBDA DEVELOPMENT)	5,625	0,45
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,682	1,2
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,17	1,65
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	19,64	1,76
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4,7	2,22
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,16	1,79
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,25	1,38
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,69	1,18
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	5	0
ΟΤΟΕΛ (AUTOHELLAS)	12,2	0
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,69	-0,89
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	15,3	0,66
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	25	2,71
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	8,15	0
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	19,3	-0,72

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ		
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	18.695.129,00	PROFILE (ΚΟ)	2,43%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	10.606.392,82	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	1,89%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	10.072.366,94	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,69%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	8.914.712,70	ΜΠΛΕ ΚΕΔΡΟΣ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	0,60%
ΟΤΕ (ΚΟ)	8.375.141,91	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,55%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	7.137.442,89	ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	0,53%
JUMBO (ΚΟ)	6.133.232,84	CPI (ΚΟ)	0,40%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	4.816.582,38	SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)	0,37%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.431.050,69	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,36%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	3.827.630,90	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,28%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	283	1.089	6.708
FTSE/X.A. Τράπεζες	8	50	994
FTSE/X.A. Large Cap	275	1.039	5.714
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.465	19.637	363.393
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	18	120	12.480
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	40	208	1.148
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	134	3.410	129.228
ΑΥΤΟHELLAS (ΚΟ)	12	19	110
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	377
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	4	11	484
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	40	184	5.995
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	26	161	872
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	4	5	1.331
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	66	2.199	31.103
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	5	522
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	24	94	1.488
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	83	312	8.292
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	59	235	1.859
HELLENIQ ENERGY (ΚΟ)	5	8	1.503
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	15	21	4.333
INTRAKAT (ΚΟ)	32	349	6.155
JUMBO (ΚΟ)	43	118	357
LAMBDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	19	71	5.448
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0	0	1.295
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	19	48	409
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	65	232	2.238
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	185	1.931	21.880
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6	15	1.730
ΟΤΕ (ΚΟ)	111	431	10.627
ΟΛΠ (ΚΟ)	15	69	420
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	285	8.672	73.139
ΔΕΗ (ΚΟ)	96	480	22.868
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	104
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	37	98	9.250
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	3	11	886
VIOTALCO SA/ΝΥ (ΚΑ)	18	120	5.462
Δικαιώματα σε Δείκτες	33	142	1.592
FTSE/X.A. Large Cap	33	142	1.592
Δικαιώματα σε Μετοχές	2	8	1.201
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	1	3	32
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	276
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1	5	32
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	78
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	325
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	458
Συνολική Δραστηριότητα	1.783	20.876	372.894

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.6100	1.6650	1.6432	0.6760	"12.139"	1.6450	1.6500	1.6500	0.30
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.5200	2.5500	2.5469	-0.2980	"108.140"	2.5300	2.5500	2.5500	-1.54
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.5300	0.5350	0.5336	2.5340	700	0.5100	0.5300	0.5300	0.00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0880	0.0880	0.0867	-0.1830	3	0.0880	0.0965	0.0880	0.00

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0850	0.0860	0.0852	-0.0810	"16.298"	0.0860	0.0880	0.0855	-0.58
ΤΣΟΚ	A. TSOKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0760	0.0790	0.0790	-0.0320	"5.000"	0.0000	0.0790	0.0790	-4.24

Τεχνολογία										
ΛΟΥΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.1600	2.1600	2.1600	6.7180	46	2.1200	2.1400	2.1600	0.93

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.6400	1.6600	1.6548	7.4810	"8.100"	1.6300	1.6600	1.6600	5.06
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0430	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0000		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΕΠ	"UNICGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0000	0.0720		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (ΕΜ, Σ)"	0.0440	0.0440	0.0440	0.4000	"5.000"	0.0440	0.0000	0.0440	10.00
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0015	0.0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.0000	0.3200		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ" "Η ΠΡΟΔΟΣΗ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ "						1.0600	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0235	0.0240		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0930	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0600	0.0600	0.0600	0.0000	"3,200"	0.0600	0.0625	0.0600	0.00
ΛΟΡ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.7600		
ΔΟΜΕ	ΔΟΜΕ INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8000	1.9900		
ΤΟΚΙ	ΤΟΠ ΚΙΝΗΣΙΣ TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0560	0.0000		

Οι ομάδες των... κατάλληλων προπονητών τους

Τα πάντα σε Παναθηναϊκό, ΑΕΚ και ΠΑΟΚ κινούνται γύρω από τους Ιβάν Γιοβάνοβιτς, Ματίας Αλμείδα και Ραζβάν Λουτσέσκου

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ**

Κατά γενική ομολογία, η φετινή Σούπερ Λιγκ 1 είναι το καλύτερο πρωτάθλημα των τελευταίων χρόνων και όπως φαίνεται θα κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον για τον τελικό νικητή μέχρι και το τελευταίο λεπτό της τελευταίας αγωνιστικής των πλέι οφ. Τέσσερις ομάδες μπήκαν στην επιπλέον διαδικασία των δέκα αγωνιστικών έχοντας ως στόχο το τρόπαιο του πρωταθλητή, ορισμένες με περισσότερες και κάποιες άλλες με λιγότερες πιθανότητες, με τον Παναθηναϊκό, την ΑΕΚ και τον Ολυμπιακό να αυξάνουν την απόστασή τους από τον ΠΑΟΚ μετά τα αποτελέσματα της περασμένης Τετάρτης, ακόμη όμως και τώρα ουδείς μπορεί να προβλέψει την εξέλιξη που θα έχει η κούρσα, καθώς απομένουν επτά ακόμη αγωνιστικές έως το φινάλε.

Κοινός παρονομαστής

Για τις τρεις από τις ομάδες που έθισαν από την αρχή τις σεζόν ως στόχο την κατάκτηση του πρωταθλήματος, τον Παναθηναϊκό, την ΑΕΚ και τον ΠΑΟΚ, υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής, όσον αφορά το πιο βασικό από τα συστατικά τις πολύ καλής αγωνιστικής εικόνας που έχουν δείξει φέτος, ανεξαρτήτως αν τελικά καταφέρουν να σηκώσουν την κούπα, ενώ ο Ολυμπιακός, αποτελεί την εξαίρεση που ίσως να ε-πιβεβαιώνει τον κανόνα που έθισαν οι αντιπάλοί του. Ο παρονομαστής αυτός δεν είναι άλλος από τους προπονητές τους, οι οποίοι αποτελούν τους μεγάλους πρωταγωνιστές τις φετινές σεζόν για τις ομάδες τους, κλέβοντας αρκετές φορές τα φώτα τις δημοσιότητας από τους παίκτες τους.

Ερώτημα χωρίς... απάντηση

Στο ποδόσφαιρο υπάρχει ένα ερώτημα που δύσκολα μπορεί να απαντηθεί αντικειμενικά: Ο καλός προπονητής είναι αυτός που κάνει τους παίκτες του να φαίνονται καλοί μέσα στο γήπεδο, ή το αντίθετο;

Η αλήθεια είναι κάπου στη μέση, αφού η Ιστορία έχει αποδείξει ότι ορισμένες φορές ένα σύνολο πολύ καλών παικτών δεν μπορεί να βρει τον δρόμο

του χωρίς τον κατάλληλο καθοδηγητή και από την άλλη υπήρξαν στιγμές που ένας χαρισματικός τεχνικός αρκο ύσε ώστε να οδηγήσει στο φως μια ομάδα με ένα μέτρο ρόστερ και μέσα από την επιτυχία να βγάλει στην επιφάνεια και τους ποδοσφαιριστές του.

Στον Παναθηναϊκό, στην ΑΕΚ και στον ΠΑΟΚ, υπάρχουν στον πάγκο τρεις άνθρωποι, που όχι και να συμβεί στο φινάλε, έχουν κάθε λόγο να αισθάνονται επιτυχημένοι. Ο Ιβάν Γιοβάνοβιτς, ο Μάτιας Αλμείδα και ο Ραζβάν Λουτσέσκου έχουν, ούτως ή άλλως, κριθεί θετικά σε αυτό που έχουν πράξει μέχρι τώρα. Είτε κάποιους τους συμπαθεί είτε όχι, δύσκολα μπορεί να αρνηθεί ότι και

Ενας τίτλος θα είναι η επιβράβευση μιας τεράστιας προσπάθειας, ενώ το αντίθετο σαφώς και δεν θα διαταράξει τη δυναμική των τριών τεχνικών.

οι τρεις είναι καλοί σε αυτό που έχουν κληθεί να κάνουν, ο καθένας με διαφορετικό τρόπο προσέγγισης. Ένας τίτλος στο φινάλε, πρωτάθλημα ή Κύπελλο, θα είναι σαφώς η επιβράβευση μιας τεράστιας προσπάθειας – το αντίθετο σαφώς δεν θα είναι η καταστροφή τους.

Ο πιο παλιός στην «τριάδα» αυτή είναι ο Ρουμάνος τεχνικός του ΠΑΟΚ. Αυτή είναι η δεύτερη φορά που βρίσκεται στον πάγκο του Δικεφάλου, καθώς επέστρεψε το καλοκαίρι του 2021. Στο πρώτο του πέραςμα (2017-19) οδήγησαν την ομάδα της Θεσσαλονίκης στην κατάκτηση του νταμπλ το 2019 –με τον ΠΑΟΚ να είναι αήττητος στο πρωτάθλημα– και τον Κυπέλλου το 2018.

Ο Ραζβάν Λουτσέσκου έχει ως μέντορά του τον πατέρα του, Μιρτσέα, έναν από τους κορυφαίους Ρουμάνους προπονητές, και σίγουρα έχει κληρομήσει πολλά στοιχεία από τη δική του παρουσία στους πάγκους.

Μπορεί να μην είναι λάτρης του θεαματικού ποδοσφαίρου, δίνοντας έμφαση στην αμυντική λειτουργία, είναι

Ματίας Αλμείδα, προπονητής ΑΕΚ

Ο Αργεντινός τεχνικός κλήθηκε το καλοκαίρι να αναλάβει τα ηνία της ΑΕΚ, η οποία είχε μείνει εκτός ευρωπαϊκών διοργανώσεων, και κατάφερε να δημιουργήσει μια ομάδα με αρχή, μέση και τέλος.

ὁμως ἓνας προπονητὴς που δεν διστάζει να «τσαλακωθεί» για την ομάδα και τους παίκτες του.

Δηλώσεις που προκάλεσαν

Οι δηλώσεις που κατά καιρούς κάνει για το «κατεστημένο της Αθήνας» δεν είναι τυχαίες, όπως και η συμπεριφορά του στον πάγκο στα εκτός έδρας ματς, που πολλές επιδιώκει να τραβήξει αυτός την προσοχή της αντιπαλής εξέδρας.

Στόχος του είναι πάντα να στρέφει επάνω του τα βέλη, ώστε να μείνουν ατιμωμένοι οι παίκτες του. Δεν διατάζει να ρισκάρει και να δίνει ευκαιρίες σε νέους ποδοσφαιριστές, όπως συνέβη φέτος με τους Κωνσταντίνους και Κουλιερδικά, πολλές φορές όμως το πάθος και ο αυθορμητισμός του θαλώνουν το μυαλό του κατά τη διάρκεια ενός αγώνα και τον οδηγούν σε λάθος αποφάσεις.

Φέτος πήρε μια ομάδα με σαφώς μικρότερο προϋπολογισμό από τα προηγούμενα χρόνια και, παρά το κακό ξεκίνημα και τον πρόωρο ευρωπαϊκό αποκλεισμό, κατάφερε να την κρατήσει

Ιβάν Γιοβάνοβιτς, προπονητής ΠΑΟ

Ο Σέρβος κούτσος ανέλαβε πέρυσι τον Παναθηναϊκό, τον οδήγησε στην κατάκτηση του Κυπέλλου -ο πρώτος τίτλος ύστερα από οκτώ χρόνια- και φέτος τον διατηρεί στην κορυφή της βαθμολογίας.

μέσα στο «κόλπο» του πρωταθλήματος, ενώ ήδη έχει κλείσει θέση στον τελικό του Κυπέλλου, καθώς η ρεβάνς με τη Λαμία στην Τούμπα, μετά τη νίκη με 5-1 στο πρώτο ματς είναι τυπική διαδικασία. Ο,τι και να συμβεί μέχρι το τέλος, είναι δεδομένο ότι ο Λουτσέσκου έχει ήδη τοποθετήσει στον ΠΑΟΚ τις βάσεις για την επόμενη σεζόν, επιτρεζόμενος μάλιστα στην ελληνική next generation, που προέρχεται από τις ακαδημίες του Δυκελάου. Δεύτερο χρόνο στον πάγκο του Παναθηναϊκού διανύει ο Ιβάν Γιοβάνοβιτς. Ο Σέρβος είναι ίσως ο πιο συμπαθής προπονητής μεγάλων ομάδων, ακόμη και στις τάξεις αντίπαλων ομάδων, κάτι που έχει κερδίσει με τη συνολική συμπεριφορά του στους πάγκους, αλλά και με τις πάντα χαμηλών τόνων τοποθετήσεις του, ακόμη και σε στιγμές έντασης.

Πρώτα η άμυνα

Ο Γιοβάνοβιτς πήρε ένα σύνολο με χαμηλότερο σε σχέση με τους άλλους διεκδικητές μπάζει και πέρυσι το ο-

Ραζβάν Λουτσέσκου, προπονητής ΠΑΟΚ

Στη δεύτερη θητεία του στον «Δικέφαλο», μπορεί να μην είναι λάτρης του θεαματικού ποδοσφαίρου, είναι όμως ένας προπονητής που δεν διστάζει να «τσαλακωθεί» για την ομάδα και τους παίκτες του.

δήγησης μέχρι την κατάκτηση του Κυπέλλου, στον πρώτο δηλαδή τίτλο για το «Τριφύλλι» μετά τις σεζόν 2013-14.

Γνωρίζοντας καλύτερα από τον καθένα πόσο μπορεί να εντυνώσει τα πόδια του κάτω από το... πάπλωμα, ποντάρει κυρίως στην αμυντική λειτουργία, κάτι που αντικατοπτρίζεται και στους αριθμούς, με τον Παναθηναϊκό να έχει πετύχει τα λιγότερα γκολ από τις άλλες τρεις ομάδες (39), αλλά επίσης έχει δεχτεί και τα λιγότερα (12).

Του πιστώνεται η επιστροφή των «πρασίνων» στη διεκδίκηση του πρωταθλήματος, το γεγονός ότι η Λεωφόρος είναι γεμάτη σε κάθε ματς και το ότι η ομάδα του βγάξει χαρτί όταν βρεθεί στα σχοινιά, όπως συνέβη την Τετάρτη στο «Κλεάνθης Βικελίδης».

Στα μείντον του είναι ίσως το γεγονός ότι αργεί χαρακτηριστικά να πάρει αποφάσεις και μισεί το ρίσκο. Κάτι που επηρέασε την ομάδα το καλοκαίρι στα προκριματικά του Conference League απέναντι στη Σλάβια Πράγας, την οποία αντιμετώπισε με «λειψό» ρόστερ, ενώ

επίσης του καταλογίζουν ότι αργεί να παρέμβει με τις αλλαγές του στους αγώνες. Παρ' όλα αυτά, έχει καταφέρει να διατηρήσει τον Παναθηναϊκό στην κορυφή της βαθμολογίας.

Από την αρχή

Ο Μάτιας Αλμείδα είναι ο «νέος» της...
παρέας αυτής. Ο Αργεντινός τεχνικός
κλήθηκε το καλοκαίρι να αναλάβει τη
πνία της ΑΕΚ, η οποία είχε μείνει εκτός
ευρωπαϊκών διοργανώσεων. Από τη
μία, αυτό ισοδυναμούσε με οικονομική
καταστροφή, από την άλλη όμως έδωσε
την ευκαιρία στον Αλμείδα να δημιουρ-
γήσει μια ομάδα από την αρχή με βάση
τα δικά του αγωνιστικά πιστεύω.

Επέλεξε παίχτες που ταιριάζουν στο σύστημα που θέλει να παίξει και έχοντας περισσότερο χρόνο από τις άλλες ομάδες, που είχαν μπει από νωρίς στις επισημες διοργανώσεις, έχτισε ένα σύνολο που στόχος του είναι να παίξει θεαματικό ποδόσφαιρο και πολλές φορές τα καταφέρνει. Δύο στοιχεία χαρακτηρίζουν το παιχνίδι της ΑΕΚ: η πίεση ψηλά και η κατοχή της μπάλας. Η Ένωση, κυρίως από την ημέρα που επέστρεψε στο «σπίτι», θέλει να «νικήν» τον αντιπάλω της, όπως και να είναι αυτός, και τις περισσότερες φορές το έχει καταφέρει, κάτι που βέβαια πιστώνεται στον Αργεντινό τεχνικό.

Από την άλλη, έδειξε και ο ίδιος αλλά και η ομάδα του ότι δεν είχε αναλλακτική στο πρώτο ματς που βρέθηκε πίσω στο σκορ, αυτό με τους «ευρωπόλεους» στην «Αγία-Σοφία», καθώς δεν βρήκε απαντήσεις όταν ο Ολυμπιακός πήρε κεφάλι στο σκορ, με συνέπεια να γνωρίσει την ήττα.

Πάντως, ό,τι και να γίνει στο τέλος, είναι δεδομένο ότι η ΑΕΚ βρήκε έναν προπονητή που η εξέδρα λατρεύει, με αποτέλεσμα ο Μελισσανίδης να αναθεώσει πρόωρα τη συνεργασία μαζί του έως το καλοκαίρι του 2028, δίνοντας τα κλειδιά για την ομάδα των επόμενων χρόνων. Κάτι φυσικά που συμβαίνει και με τους Γιόχανοβιτς και Λουτσέσκου. Η διοικητική και σπαδική εμπειροσύνη που απολαμβάνουν αυτοί οι τρεις προπονητές, είναι κάτι που – τουλάχιστον για τα ελληνικά δεδομένα – δεν το συναντάς συχνά...

BLACKEND GOGGLE CHALLENGE

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΚΥΡΙΑΣ ΑΝΝΙΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΚΟΛΥΜΠΑΜΕ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΠΕΛΕΝΔΡΙΤΟΥ
ΦΟΡΩΝΤΑΣ ΜΑΥΡΑ ΓΥΑΛΑΚΙΑ ΣΑΝ ΠΑΡΑ-ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

21

ΑΠΡΙΛΙΟΥ

2023

Συμμετοχή: €10

Τα έσοδα από τις συμμετοχές θα δοθούν
για την ενίσχυση παρο-αθλητών

Ώρα Έναρξης: **10:00**

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΛΟΝΙΑΣ

«Προσγειώνει» τα ιδιωτικά τζετ η Greenpeace

Συστήνει απαγόρευση πτήσεων όταν υπάρχει εναλλακτικό μέσο

«**ΛΟΝΔΙΝΟ.** Μεγάλη ενόχωση εμφάνισαν οι εκπομπές καυσαερίων από πτήσεις ιδιωτικών τζετ στην Ευρώπη, σύμφωνα με νέα έκθεση της περιβαλλοντικής οργάνωσης Greenpeace. Η έκθεση διαπιστώνει ότι ιδιωτικά αεροσκάφη ευθύνονταν για την εκπομπή 5,3 εκατ. τόνων διοξειδίου του άνθρακα τα τελευταία τρία χρόνια, με τον αριθμό πτήσεων να εκτοξεύεται από 119.000 το 2020 σε 573.000 το 2022.

Τα ενεργοβόρα αυτά ταξίδια βλέπουν τον πλανήτη και ενισχύουν την κλιματική ανισότητα.

Ο όγκος αυτός διοξειδίου του άνθρακα είναι μεγαλύτερος από τις ετήσιες εκπομπές της Ουγκάντας, χώρας 46 εκατομμυρίων κατοίκων. Η οργάνωση υπογραμμίζει στην έκθεσή της το καταστροφικό ενεργειακό αποτύπωμα των δυτικών ελίτ και καλεί σε απαγόρευση των ιδιωτικών αεροσκαφών. «Ευάλωτοι άνθρωποι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της κλιματικής καταστροφής και βυθίζονται

στη φτώχεια εξαιτίας της αύξησης των τιμών καυσίμων, παρότι συνέβαλαν λιγότερο στις κρίσεις αυτές. Είναι πολύ άδικο οι πλούσιοι να καταστρέφουν το κλίμα με τον τρόπο αυτό», ανέφερε το στέλεχος της Greenpeace, Τόμας Γκέλιν. Οι περισσότερες πτήσεις ιδιωτικών αεροσκαφών καταγράφηκαν σε Βρετανία, Γαλλία και Γερμανία, ενώ τα ιδιωτικά τζετ έχουν πολύ μεγαλύτερες εκπομπές καυσαερίων από άλλα μεταφορικά μέσα. Μία πτήση δύο ωρών με ιδιωτικό τζετ παράγει το ίδιο διοξείδιο του άνθρακα όσο 16 ταξίδια Παρίσι - Ρώμη με βενζινοκίνητο όχημα.

Η περιβαλλοντική οργάνωση καλεί τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και την ηγεσία της Ε.Ε. να απαγορεύσουν τα ιδιωτικά τζετ, καθώς και τις εμπορικές πτήσεις μικρών αποστάσεων, ιδίως όταν υπάρχει εναλλακτική μεταφορική λύση. «Η ρύπανση από πολυτελείς σπατάλες –όπως είναι τα ιδιωτικά τζετ– θα πρέπει να αντιμετωπιστεί κατά προτεραιότητα. Χρειαζόμαστε απαγόρευση τέτοιων πτήσεων», λέει ο Γκέλιν. Τον Νοέμβριο, η ανθρωπιστική οργάνωση για την καταπολέμηση του υποσιτισμού, Oxfam, διαπίστωσε σε έρευνά της ότι οι εκπομπές καυσαερίων των δισεκατομμυριούχων είναι ένα εκατομμύριο φορές υψηλότερες

Μία πτήση δύο ωρών με τζετ παράγει το ίδιο διοξείδιο άνθρακα με 16 ταξίδια Παρίσι - Ρώμη με βενζινοκίνητο όχημα.

από εκείνες ενός πολίτη με μέσο εισόδημα.

Παρίσι - Λονδίνο

Η πλέον πολυσύχναστη διαδρομή για τα ιδιωτικά τζετ στην Ευρώπη είναι Παρίσι - Λονδίνο, με μέσο όρο εννέα ταξιδιών την ημέρα, σύμφωνα με την έκθεση της Greenpeace. Το ταξίδι αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί σχεδόν στον ίδιο χρόνο χάρη στην απευθείας σιδηροδρομική σύνδεση μέσω της σήραγγας κάτω από τη Μάγκν. Η γαλλική κυβέρνηση ασκεί πιέσεις στην Ε.Ε. προκειμένου να επιβληθούν αυστηρότεροι κανόνες χρήσης

ιδιωτικών αεριωθούμενων αεροσκαφών και πτήσεων μικρής χρονικής διάρκειας. Σε σύνοδο των υπουργών Μεταφορών της Ε.Ε. –τόν Δεκέμβριο– Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο και Πορτογαλία εξέφρασαν την υποστήριξή τους στη γαλλική πρωτοβουλία. Ο Νταγκ Παρ, ανώτατο στέλεχος της Greenpeace Βρετανίας, επισημαίνει: «Τα ιδιωτικά τζετ είναι απίστευτα ρυπογόνα και γενικά άσκαπα. Πολλές από τις μετακινήσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν με τρένο, ακόμη και με ποδήλατο. Εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο κάνουν τις περιουσίες και τις ζωές τους από το κλιματικό

χάος και μια μειοψηφία κροίσων καταναλώνει αεροπορικά καύσιμα λες και δεν υπάρχει αύριο. Αν η κυβέρνηση της Βρετανίας εννοεί όσα λέει για το μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα, τα ιδιωτικά τζετ θα πρέπει να είναι τα πρώτα που θα καταργηθούν». Η βουλευτής των Πρασίνων της Βρετανίας, Κάρολιν Λούκας, τονίζει πως «τα ιδιωτικά τζετ αποτελούν αποκλειστικό πεδίο των πλούσιων. Δεν είναι έτσι να μπορεί κανείς ότι μια κυβέρνηση από και για τους δισεκατομμυριούχους επιτρέπει την ακμή του τομέα των ιδιωτικών πτήσεων, εις βάρος του πλανήτη και των κατοίκων του».

Πρωτιά από τον Σαρλ Μισέλ

Πρωταγωνιστής στη χρήση ιδιωτικών αεροσκαφών για τις μετακινήσεις του αποδεικνύεται ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, ο οποίος ταξίδεψε μόλις 18 φορές με εμπορικές πτήσεις τα τελευταία τρία χρόνια, έναντι 72 μετακινήσεων με ιδιωτικό τζετ. Ακόμη χειρότερα, ο κ. Μισέλ επέλεξε να χρησιμοποιήσει ιδιωτικό αεροσκάφος για να μεταβεί στη σύνοδο COP27 για το κλίμα τον περασμένο Νοέμβριο στην Αίγυπτο, αλλά και στη σύνοδο COP26 στη Γλασκώβη το 2021. Σε αντίθεση με πολλές κυβερνήσεις κρατών, η Ε.Ε. δεν διαθέτει δικά της μικρά τζετ για τις μετακινήσεις των ηγετών της και επιλέγει έτσι την ενοίκιαση ιδιωτικών αεροσκαφών. Σε μία προσπάθεια να αποκρούσει τις επικρίσεις, το γραφείο Τύπου του Σαρλ Μισέλ επισήμανε ότι ο επικεφαλής του Συμβουλίου και πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου ζήτησε το ιδιωτικό αεροσκάφος που ενοίκιασε να χρησιμοποιήσει «βιώσιμο αεροπορικό καύσιμο», για να πληροφωρηθεί ότι τέτοια δυνατότητα δεν υπάρχει στο αεροδρόμιο του Σαρλ ελ Σέιξ, αλλά ούτε και σε αυτό των Βρυξελλών. Την ίδια στιγμή, η Κομισιόν έχει επιβάλει αυστηρούς κανόνες για τις μετακινήσεις υπαλλήλων της, ωθώντας τους σε πράσινες επιλογές, όπως το ποδήλατο.

REUTERS

Το Σαπόρο, που είχε διοργανώσει τους Χειμερινούς Αγώνες το 1972, διαθέτει ήδη τις περισσότερες εγκαταστάσεις και έχει σταθερή χιονόπτωση. Λογικό να θεωρείται φαβορί για τη διοργάνωση του 2030, καθώς η ΔΟΕ δυσκολεύεται να βρει υποψηφίους και ήδη η πόλη άρχισε να διαφημίζει τη διοργάνωση.

Το Σαπόρο πληρώνει τα σκάνδαλα του Τόκιο

Των **ΜΠΕΝ ΝΤΟΥΝΤΑΙ** και **ΧΙΣΑΚΟ ΟΥΕΝΟ**

Η λίστα πιθανών διοργανωτών Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων έχει μικρύνει επικίνδυνα τα τελευταία χρόνια. Οι πολυδιαφημισμένες υπερβάσεις προϋπολογισμού και οι ταπεινωτικές ήττες σε δημοψηφίσματα έχουν κάνει τις πόλεις διατακτικές απέναντι στην οικοδόμηση αθλητικών εγκαταστάσεων, ενώ η κλιματική αλλαγή έχει συρρικνώσει τον αριθμό υποψηφίων πόλεων.

Η πόλη του Σαπόρο, αντιθέτως, στην παγωμένη βόρεια Ιαπωνία, έμμοιαζε να συγκεντρώνει όλες τις προδιαγραφές για να διοργανώσει με επιτυχία τους Χειμερινούς Αγώνες του 2030. Το Σαπόρο είχε ήδη διοργανώσει τους Αγώνες το 1972, διέθετε ήδη τις περισσότερες εγκαταστάσεις, πρόθυμοις κατοίκους και σταθερή χιονόπτωση.

Η πόλη δεν είχε υπολογίσει, όμως, τις επιπτώσεις από τις συνεχιζόμενες αποκαλύψεις σκανδάλων από τους Ολυμπιακούς του Τόκιο το 2021. Τα σκάνδαλα έστρεψαν την κοινή γνώμη εναντίον της προοπτικής νέας διοργάνωσης, έστω και για τους πιο περιορισμένους εμβέλειας Χειμερινούς Αγώνες. Η αποστορφή του

«Φρένο» στις φιλοδοξίες της ιαπωνικής πόλης για διεξαγωγή των Χειμερινών Αγώνων του 2030 οι αποκαλύψεις γύρω από τους Ολυμπιακούς του 2021.

ιαπωνικού κοινού απειλεί ακόμη και μελλοντικές διοργανώσεις στη χώρα. Οι αποκαλύψεις ενέτιλεξαν μεγάλες επικερήσεις αθλητικών ειδών και την επιτροπή διοργάνωσης των Αγώνων του 2021.

Καρτέλ για συμβόλαιο

Οι πρώτες συλλήψεις υπόπτων πραγματοποιήθηκαν πέρυσι το καλοκαίρι, με τους συλληφθέντες να αντιμετωπίζουν κατηγορίες σύστασης καρτέλ με στόχο την εξασφάλιση κρατικών συμβολαίων. Η σύλληψη ανώτατων στελεχών της διαφημιστικής εταιρείας Dentsu σήμανε τον αποκλεισμό της από τέτοιες διοργανώσεις, πλήττοντας κατεχόμενη την πόλη της Οζάκας, που ήλπιζε στη στήριξη της Dentsu για τη διοργάνωση της Διεθνούς Έκθεσης

2025. Στις αρχές Μαρτίου, το Σαπόρο ανακοίνωσε τον αποκλεισμό σειράς επιχειρήσεων από τη διοργάνωση, ενώ ο δήμαρχος της πόλης, Κατσουχίρο Ακιμότο, ανακοίνωσε την παύση της συνεργασίας των δημοτικών αρχών με την Dentsu. Παρότι η πόλη ελπίζει να αναλάβει τη διοργάνωση για το 2030, ο Ακιμότο ομολόγησε ότι χωρίς τη βοήθεια του διαφημιστικού κολοσσού η συγκέντρωση σημαντικών χορηγών θα είναι πολύ δύσκολη. Η Dentsu ελέγχει ποσοστό 28% της διαφήμισης στην Ιαπωνία.

Τα απόνερα των σκανδάλων του Τόκιο επηρέασαν τη διοργάνωση, με τη ΔΟΕ να διαπιστώνει ότι η εξεύρεση πρόθυμων πόλεων έχει καταστεί και αυτή δύσκολη. Για τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς του 2022, η ΔΟΕ αναγκάστηκε να επιλέξει μεταξύ δύο αυταρχικών κρατών (Καζακστάν και Κίνα), αφού όλα τα υποψήφια δημοκρατικά κράτη είχαν υπαναχωρήσει. Σε μία προσπάθεια να προσελκύσει περισσότερες υποψήφιες πόλεις, η ΔΟΕ μείωσε τα έξοδα υποψηφιότητας. Παρ' όλα αυτά, η προσέλευση ενδιαφερομένων παρέμεινε αναμικτή. Σε πρόσφατες δημοσκοπήσεις, που δημοσιεύθηκαν στον τοπικό Τύπο, σε ποσοστό 70% οι κάτοικοι

του Σαπόρο εξέφρασαν την αντίθεσή τους στη διοργάνωση των Αγώνων στην πόλη τους. «Μετά τα σκάνδαλα, κανείς δεν νιώθει την ανάγκη να δει τους Αγώνες στην πόλη μας», σχολιάζει η Μασάκο Ισιμπίσι, η οποία παρέστη στην τελετή έναρξης των Αγώνων στο Σαπόρο το 1972. Παρότι ο δήμαρχος αρνήθηκε να εγκρίνει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος μεταξύ των κατοίκων, οι δημοτικές εκλογές που διεξήχθησαν στις 9 Απριλίου λεπτούργησαν σαν άτυπο δημοψήφισμα.

Υποψήφια στο μέλλον

Ακόμη και η αν η υποψηφιότητα του Σαπόρο το 2030 καταρρεύσει, η πόλη θα παραμείνει εν δυνάμει υποψήφια για μελλοντικές διοργανώσεις, χάρη στις οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμες πρωτοβουλίες του δήμου. «Πρέπει, όμως, πρώτα να αποδείξουν ότι είναι ικανοί να καταθέσουν σοβαρή υποψηφιότητα και να φέρουν σε πέρας άρτια διοργάνωση. Αν δεν το καταφέρουν, το ιαπωνικό ολυμπιακό κίνημα θα έχει εκπνεύσει οριστικά», λέει ο Ριούτσι Κασούγκι, σύμβουλος αθλητικών θεμάτων, ο οποίος είχε εργασθεί στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς του Ναγκάνο το 1998.

μεταλλεύονται τα πάνω από 5.000 πατίνια τα οποία βρίσκονται στο Παρίσι. Από την πλευρά του ο υπουργός Μεταφορών της κυβέρνησης, Κλεμάν Μπον, εγκάλεσε τη σοσιαλίστρια δήμαρχο λέγοντας πως έστρεψε ένα φιάσκο. Είναι γεγονός πως στο εν λόγω δημοψήφισμα ψήφισε μόνο το 8% των εγγεγραμμένων, γεγονός που έκανε τον υπουργό της κυβέρνησης Μακρόν να αναφερθεί σε μια «δημοκρατική αποτυχία», η οποία συνοδεύθηκε από μια «ταπεινωτική απόρριψη», σύμφωνα με

το περιοδικό Politico. Οι τρεις ιδιωτικές επιχειρήσεις είχαν ζητήσει λίγες ημέρες νωρίτερα να υπάρχει και η δυνατότητα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας ώστε να συμμετάσχουν περισσότερο και δημότες νεότερης ηλικίας που χρησιμοποιούν τα προϊόντα τους (18-24), αίτημα το οποίο απορρίφθηκε. Επιπλέον οι επιχειρήσεις κατηγορήθηκαν πως χρησιμοποιούσαν αθέμιτα μέσα πειθούς, προσφέροντας δωρεάν διαδρομές με τα οχήματά τους κατά την ημέρα του δημοψηφίσματος.

Στοπ για e-scooters στο κέντρο του Παρισιού

Σε δημοψήφισμα που διενεργήθηκε στο Παρίσι την Κυριακή, το 89,01% των κατοίκων ψήφισε «υπέρ» της κατάργησης των ενοικιαζόμενων ηλεκτρικών πατινιών που βρίσκονται σχεδόν σε κάθε δρόμο της πόλης και της απομάκρυνσής τους. Έτσι η γαλλική πρωτεύουσα γίνεται η πρώτη πρωτεύουσα παγκοσμίως που αναλαμβάνει μια τέτοια πρωτοβουλία. Το δημοψήφισμα ήρθε ως απάντηση στα πολλά ατυχήματα αλλά και δυστυχήματα που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στην

πόλη με τους οδηγούς αυτών των μικρών οχημάτων, ενώ πολλοί τα κατηγορούν επίσης και για το οικολογικό τους αποτύπωμα.

Η δήμαρχος του Παρισιού Αν Ινταλγκό δήλωσε πως «οι Παριζιάνοι μίλησαν μαζικά και εξέφρασαν την επιθυμία να απομακρυνθούν τα e-scooters από το κέντρο, μας έδωσαν μια ξεκάθαρη εντολή και θα την εφαρμόσουμε», ενώ υποσχέθηκε πως την 1η Σεπτεμβρίου δεν θα ανανεώσει τα συμβόλαια των τριών ιδιωτικών επιχειρήσεων που εκ-

Τέλος στην ενοίκιαση ηλεκτρικών πατινιών από ιδιωτικές εταιρείες, έπειτα από δημοψήφισμα, στο οποίο συμμετείχε μόνο το 8% των εγγεγραμμένων.

Η δήμαρχος του Παρισιού υποσχέθηκε πως την 1η Σεπτεμβρίου δεν θα ανανεώσει τα συμβόλαια των επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τα πάνω από 5.000 πατίνια τα οποία βρίσκονται στο Παρίσι.

Σε όλα τα ενήμερα στεγαστικά
δάνεια για δώδεκα μήνες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τον εκτροχιασμό των οικογενειακών προϋπολογισμών από την άνοδο τουριστικών κόστους χρήματος επιχειρούν να προλάβουν οι τράπεζες μέσω του «παγώματος» των κυμαινόμενων επιτοκίων. Για όλα τα ενήμερα στεγαστικά δάνεια. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και τα δάνεια που έχουν ρυθμιστεί με την ταυτοποίηση ότι ο οφειλέτης τηρεί τα ρυθμίσιμα. Το μέτρο που προωθείται δεν

Επιδιώκεται να ενταχθούν και τα δάνεια που έχουν αγοράσει τα funds και είναι ρυθμιζόμενα.

είναι αποτέλεσμα μόνο των πιέσεων που αναμφίβολα ασκεί και η κυβερνήση λόγω της πολιτικής συγκυρίας, αλλά στοχεύει να βάλει φρένο στην ανεξέλεγκτη αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων, που αποτελούν την πιο ευαίσθητη κατηγορία σφειλών και να αποτρέψει τον κίνδυνο δημιουργίας μιας νέας γενιάς κόκκινων

δανείων. Παρά το γεγονός ότι η αύξηση των επιτοκίων δεν έχει επηρεάσει – προς το παρόν τουλάχιστον – τα σταγαιώδη δάνεια ύψους 27 δισ. ευρώ (29,8 δισ. μαζί με τα μη εξυπηρετούμενα) που έχουν στα χαρτοφυλάκιά τους τράπεζες, ο κίνδυνος είναι υπαρκτός. Τα πρώτα σημάδια επιδείνωσης της ικανότητας εξυπηρέτησης των οφειλών τους αποτυπώνεται στα σταγαιώδη δάνεια οφειλετών που έχουν πουληθεί σε funds και γι' αυτό η σύζηση για τη σταθεροποίηση των επιτοκίων θα καλύψει, σύμφωνα με πληροφορίες, και τα ρυθμιζόμενα δάνεια που έχουν φύγει από τις τράπεζες μέσω των τιτλοποιήσεων. Πρόκειται για δάνεια ύψους 21,4 δισ. ευρώ, τα οποία ύστερα από διαδοχικές ρυθμίσεις εξυπηρετούνται ούτως ή άλλως οριακά και σύμφωνα με πληροφορίες κάποια από αυτά έχουν αρχίσει ήδη να υποτροπιάζουν. Τον κίνδυνο που κινδύνω έκρουσε σε πρόσφατη ομιλία του ο πρόεδρος μιας από τις μεγαλύτερες εταιρείες διαχείρισης, της doValue, Θεόδωρος Κаланτώνης, σημειώνοντας ότι «η αύξηση των επιτοκίων είναι σημαντική και ραγδαία». Αν και όπως διευκρίνισε, προς το παρόν «δεν βλέπουμε μαζικές αθετήσεις ρυθμιζόμενων δανείων, εάν τα επιτόκια συ-

νεχίσουν την ανοδική τάση μπορεί το πρόβλημα να ενταθεί, κυρίως για τα νοικοκυριά».

Ηδη η επιβάρυνση που έχουν υποστεί τα νοικοκυριά μεταφράζεται σε ένα σημαντικό κόστος, που φθάνει τα 1.907 ευρώ τον χρόνο (159 ευρώ τον μήνα) για ένα δάνειο 100.000 ευρώ με διάρκεια αποπληρωμής τα 20 χρόνια, υπολογιζόμενο να ένα μέσο περιθώριο από την τρέψατα 2,5% και άρα τελικό επιτόκιο 5,5% (euribor 3%+spread 2,5%), ενώ για το ίδιο δάνειο η επιβάρυνση φθάνει τα 2.251 ευρώ τον χρόνο (187,6 ευρώ τον μήνα), εάν το τελικό επιτόκιο φθάσει στο 6%.

Το «πάγωμα» των επιτοκίων θα αφορά όλα τα ενήμερα στεγαστικά δάνεια, αλλά και όσα είναι σε καθυστέρηση έως 89 ημέρες, εφόσον ο οφειλέτης καταβάλλει τα οφειλόμενα ποσά. Η ημε-

ρομηνία που θα ισχύσει το «πάγωμα» συντήρεται να είναι η 31η Μαρτίου. Αυτό σημαίνει ότι οι όποιες επιβαρύνσεις ισχύουν από την 31η Μαρτίου και μετά με βάση την εξέλιξη των επιτοκίων, που αποτελούν τη βάση αναφοράς για τα στεγαστικά δάνεια, δεν θα εφαρμόστούν. Το «πάγωμα» αφορά τα ενήμερα στεγαστικά δάνεια που είναι με κυμαινόμενο επιτόκιο και έχουν βάση αναφοράς είτε το euribor 1 μήνα ή το euribor 3 μηνών είτε το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ ή το libor, βάσει του οποίου υπολογίζεται η δόση των στεγαστικών δανείων σε ελβετικό νόμισμα.

Στόχος είναι να σταθεροποιηθούν για τους 12 προσεχείς μήνες οι δόσεις των δανείων στα επίπεδα του Μαρτίου, χωρίς δηλαδή να υπάρξει περαιτέρω επιβάρυνση από τις νέες αυξήσεις ε-

πιτοκίων, που εκτιμάται ότι θα γίνουν το επόμενο διάστημα. Εφόσον η ημερομηνία αναφοράς είναι η 31η Μαρτίου, το euribor 3μήνου θα σταθεροποιηθεί κοντά στο 3% και πάνω σε αυτό κάθε τράπεζα θα υπολογίζει το περιθώριο (spread) που έχει συμφωνηθεί με τον δανειολήπτη και έτσι θα προκύπτει η δόση του δανείου.

Να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, η ΕΚΤ αναμένεται να προχωρήσει το προσεχές διάστημα σε δύο τουλάχιστον αυξήσεις επιτοκίων κατά 0,25 n κάθε μία ή 50 μονάδες βάσεων συνολικά. Το κόστος του μέρους σε ό,τι αφορά τα τραπεζικά δάνεια υπολογίζεται με βάση εκτίμηση της Axia στα 146 εκατ. ευρώ, εφόσον οι προσεχείς αυξήσεις επιτοκίων περιοριστούν περίπου στη μισή μονάδα.

Ο ακριβής αριθμός για το πόσα δάνεια

θα ενταχθούν στο μέτρο δεν έχει ακόμη καθοριστεί. Με βάση τα στοιχεία των τραπεζών, το μέσο δάνειο στο συνολικό χαρτοφυλάκιο των 24,5 δισ. ευρώ που έχουν στους υπολογισμούς διαμορφώνεται κοντά στα 70.000 ευρώ ή ακόμη χαμηλότερα, καθώς αρκεί από τους οφειλές που είχαν πάρει δάνειο πριν από την κρίση έχουν αποπληρώσει ένα σημαντικό μέρος της οφειλής τους. Ο υπολογισμός αυτός ανεβάζει τον αριθμό των δανείων που θα επωφεληθούν από το μέτρο του «παγώματος» μεταξύ 380.000-540.000, αλλά εφόσον στο μέτρο ενταχθούν και δάνεια που έχουν πωληθεί, ο αριθμός αυτός μπορεί να μεγαλώσει κατά πολύ. Προϋποθέσεις είναι να υπάρξει συμφωνία και με τα funds που έχουν αγοράσει τα δάνεια, κάτι που αναμένεται να κριθεί έως την επόμενη εβδομάδα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Στροφή επενδυτών σε ασφαλή καταφύγια

Ξερά στοιχεία για την οικονομία των ΗΠΑ που ανακοινώθηκαν την τελευταία εβδομάδα αποδείχθηκαν ασθενέστερα από τα αναμενόμενα, υποδηλώνοντας ότι η επιτάχυνση που κατέγραψε η οικονομική δραστηριότητα τους δύο πρώτους μήνες του 2023 ενδέχεται να αποδειχθεί προσωρινή. Χαρακτηριστικά, ο πρόδρομος δείκτης απευθυνών προμηθειών PMI για τον μεταποιητικό τομέα σημείωσε τον Μάρτιο πτώση μεγαλύτερη από την αναμενόμενη, υποχωρώντας στο 46,3, το χαμηλότερο επίπεδο από τον Μάιο του 2020, αποτελώντας ενδεχομένως προάγγelo ύφεσης στο διάστημα των επόμενων 12-18 μηνών, όπως έχει δείξει η ιστορική εμπειρία. Αποτελώντας μία ακόμη ένδειξη ότι η σημαντική σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής της Fed αρχίζει να έχει αισθητές επιπτώσεις στην οικονομία, ο αντίστοιχος δείκτης PMI για τον τομέα των υπηρεσιών επίσης αφιδίωσε αρνητικά, υποχωρώντας σε χαμηλότερο από το αναμενόμενο επίπεδο (51,2), επηρεασμένος ενδεχομένως και από την πρόσφατη αναταραχή στον τραπεζικό τομέα. Παρόλ'αυτα, ενδείξεις καλύτερων αρχίζει να παρουσιάζει η αγορά εργασίας, με τον αριθμό των νέων θέσεων εργασίας να υποχωρεί τον Μάρτιο κάτω από τα 10 εκατ. για πρώτη φορά από τον Μάιο του 2021.

Οι ανησυχίες για τις προοπτικές της οικονομίας των ΗΠΑ οδήγησαν σε πτωτική αναθεώρηση των

επενδύσεων των επενδυτών για την πορεία των αμερικανικών εμποκίων. Αντανακλώντας την άποψη ότι τα επιτόκια ενδοχρήματος έχουν ήδη φτάσει η βρισκονται πολύ κοντά στην κορυφή τους, η προερχόμενη αγορά προεξόφλη τώρα με πιθανότητα μόλις 52% το ενδοχόμενο μιας ακόμη, τελευταίας, αύξησης από τη Fed, 25 μ.β., στην επόμενη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής στις 3 Μαΐου, έναντι 70% στις αρχές της εβδομάδας. Παράλληλα, οι επενδυτές θεωρούν ότι η Fed θα εισέλθει σε πορεία χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής νωρίτερα από ό,τι ανέμεναν αρχικά, προεξοφώντας πλήρως μια πρώτη μείωση 25 μ.β. στη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου και συνολική μείωση 75 μ.β. μέχρι το τέλος του 2023, η οποία τιμολογείται ότι θα έχει ανέλθει στις 150 μ.β. περίπου μέχρι τον Μάιο του 2024.

Η αβεβαιότητα για την πορεία της μεγαλύτερης οικονομίας παγκοσμίως έστρεψε τους επενδυτές στα ασφαλή «καταφύγια», ιδίως τα κυβερνητικά ομόλογα των ΗΠΑ και των Ευρώπης αλλά και τον χρυσό, ενώ το δολάριο ΗΠΑ αποδυναμώθηκε, με την ισοτιμία ευρώ/δολ. να ανέρχεται πάνω από την περιοχή του 1,09 για πρώτη φορά από τις αρχές του προηγούμενου μήνα.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Εξόρμηση του Χρηματιστηρίου Αθηνών σε ευρωπαϊκές πόλεις για προσέλκυση επενδυτών

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Roadshows σε ευρωπαϊκές πόλεις ετοιμάζει το Χρηματιστήριο Αθηνών με στόχο την προώθηση της ελληνικής αγοράς και την αύξηση της επενδυτικής της βάσης, κάτι που αναμένεται μεταξύ άλλων να στηρίξει την αναβάθμισή της στην κατηγορία των ανεπτυγμένων αγορών, που εκτιμάται να έχει επιτευχθεί στα τέλη του 2024 έως τα μέσα του 2025.

Όπως ανακοίνωσε ο διεθνθύνων σύμβουλος ομίλου Χρηματοπιστηρίου Αθηνών Γιάννος Κοντόπουλος, σε γεύμα με δημοσιογράφους που διοργάνωσε το Χ.Α., το καλοκαίρι θα ξεκινήσει σειρά roadshows για την πρόωπηση των εταιρειών μεσσίας κεφαλαιοποίησης σε Ευρωπαϊσών θεσμικούς επενδυτές, με πρώτο σταθμό τη Γενεύη στις 13 Ιουνίου. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει το Παρίσι στις

Προγραμματίζει σειρά επενδυτικών roadshows, με πρώτο σταθμό τη Γενεύη.

22 Ιουνίου και αργότερα, στις 31 Οκτωβρίου, ο κύκλος θα κλείσει με το συνέδριο στην Φρανκφούρτη. Άλλωστε, όπως τόνισε και ο κ. Κοντόπουλος, για να αναβαθμισθούν οι οίκοι MSCI και FTSE το ελληνικό χρηματιστήριο στην κατηγορία των ανεπτυγμένων αγορών από τις αναδυόμενες που βρίσκεται σήμερα, ένα κύριο κριτήριο τους είναι και η άποψη των επενδυτών, εάν όντως αποτελεί γι' αυτούς μια ανεπτυγμένη αγορά. Όπως και πέρισι, σε συνεργασία με τη Morgan Stanley και ελληνικές χρηματιστηριακές εταιρείες, ο όμιλος του Χ.Α. θα διοργανώσει το κα-

Με ζημιές έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Με Ζημίες έκλεισε η πρώτη μέρα διαπραγματεύσεων στο Χρηματιστήριο μετά τις διακοπές εξαιτίας του καθολικού Πάσχα. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ υποχώρησε την Τρίτη στις 107,10 μονάδες, παρουσιάζοντας ζημίες σε ποσοστό 0,23%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε επίσης ζημίες 0,23%, κλείνοντας στις 64,75 μονάδες. Ο ημερήσιος τύπος διαμορφώθηκε στις €1.868.272,75, εκ των οποίων €1.260.000 μολόγα. Από τους επιμερμούς χρηματιστηριακούς δείκτες άνοδο παρουσίασε μόνο η Εναλλακτική Αγορά σε ποσοστό 0,50%. Η Κύρια Αγορά και τα Ξενοδοχεία κατέγραψαν ζημίες σε πο-

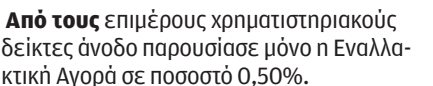
Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ υποχώρησε την Τρίτη στις 107,10 μονάδες, παρουσιάζοντας ζημιάς σε ποσοστό 0,23%.

σοστό 0,40% και 1,26% αντίστοιχα, ενώ οι Επενδυτικές Εταιρείες δεν παρουσίασαν μεταβολή.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύ-

που με €275.423,02 (πώση 1,54% - τιμή κλεισίματος €2,55). Ακολούθησαν οι μετοχές της Frou-Frou με €271.655,97 (άνοδος 7,20% - τιμή κλεισίματος €0,268), της Ελληνικής Τράπεζας με €19.946,82 (άνοδος 0,30% - τιμή κλεισίματος €1,65), της Τοιμεντοποιίας Βασιλικού με €13.753,80 (πώση 0,72% - τιμή κλεισίματος €2,74) και της Atlantic Insurance με €13.404 (άνοδος 5,06% - τιμή κλεισίματος €1,66). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, επτά κινήθηκαν ανοδικά, έξι πτωτικά και τρεις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών πραγματοποιήσε με 110.

προγραμματισμένη στα τέλη Απριλίου, πριν από την εκκίνηση του του Μάιο. Στις προσεχείς δράσεις του ομίλου είναι και η δημιουργία νέας πλατφόρμας ESG δεδομένων, που θα είναι έτοιμη στα τέλη Ιουλίου. Βασικός στόχος της διοίκησης του ομίλου του Χρηματιστηρίου Αθηνών είναι, φυσικά, η αναβάθπιση της ελληνικής αγοράς σε ανεπτυγμένη, κάτι το οποίο αναμένεται να έχει επιτευχθεί έως το 2025. Οστόσο το σημαντικό βήμα, όπως εξήγησε ο πρόεδρος του Χ.Α., είναι να τοποθετήσουν οι οικοί FTSE και MSCI το Χ.Α. σε κατάσταση «παρακολούθησης για αναβάθμιση», κάτι που αναμένεται να καταστεί δυνατό το καλοκαίρι του 2024. Σε κάθε περίπτωση, η αναβάθπιση της Ελλάδας σε επενδυτική βαθμίδα αποτελεί προϋπόθεση γι' αυτήν την εξέλιξη, καθώς και η ικανοποίηση συγκεκριμένων οικονομικών και ποιοτικών κριτηρίων.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

